PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, SREDA, 9. SEPTEMBRA 1981
LETO XXIII ● ŠT. 208 ● CENA 8 DINARJEV

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JAK KOPRIVC
ODGOVORNI UREDNIK BORIS DOLNIČAR

Razvoj samoupravljanja, pogoj sožitja na Kosovu

Predsedstvo CK ZKJ o predlogu političnih izhodišč za organizirano akcijo v prizadevanjih za krepitev samoupravnih odnosov v pokrajini

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – Na podlagi sklepov 20. seje centralnega komiteja zveze komunistov Jugoslavije so na današnji seji predsedstva obravnavali predlog političnih izhodišč zveze komunistov za akcijo organiziranih socialističnih sil v nadaljnjih prizadevanjih za krepitev in razvoj socialističnega samoupravljanja, bratstva, enotnosti in povezanosti na Kosovu.

Predlog izhodišč, ki ga bodo dostavili centralnemu komiteju, govori o izkušnjah, ki jih je zveza komunistov povzela iz dogodkov na Kosovu, o rezultatih dosedanjega gospodarskega razvoja Kosova in o perspektivah tega razvoja, razčlenjuje smisel in vzroke kontrarevolucionarnih gesel in akcij, povzema izkušnje v zvezi z izbruhi nacionalizma na Kosovu in opozarja na poti in prakso uspešnejšega uveljavljanja sožitja narodov in narodnosti v vsakdanjem življenju na Kosovu.

Predlog izhodišč navaja tudi probleme razvoja socialističnega samoupravljanja na Kosovu kot poglavitnega in odločilnega pogoja za razvoj narodnostne enakopravnosti, demokratičnih in socialističnih odnosov v naši družbi.

Predsedstvo se je seznanilo z dosedanjimi dejavnostmi Zveze komunistov Kosova in političnimi razmerami v tej pokrajini.

Na seji so obravnavali in sprejeli osnutke sklepov o sklicanju 12. kongresa ZKJ ter o merilih in načinu voljenja delegatov za kongres. Te sklepe bo centralni komite zveze komunistov Jugoslavije sprejel na svoji prihodnji seji.

Predsedstvo je obravnavalo tudi druga vprašanja iz svoje tekoče dejavnosti.

SEJA PREDSEDSTVA CK ZKJ – Pred včerajšnjo sejo predsedstva CK ZKJ: z leve: Andrej Marinc, France Popit, Stane Dolanc in Sergej Kraigher. (Telefoto: Tanjug)

Če hočemo uspeti, do konca leta resno delo

Slovenski sindikati se odločno zavzemajo za to, da bi se ustavilo padanje realnih osebnih dohodkov – Večji izvoz, odgovornost in varčevanje

LJUBLJANA, 8. septembra – Na današnji prvi jesenski seji so člani predsedstva republiškega sveta slovenskih sindikatov namenili osrednjo pozornost aktivnosti sindikatov pri uresničevanju resolucije o družbenoekonomskem razvoju Slovenije.

Po razpravi je predsedstvo RS ZSS sprejelo nekatere usmeritve, ki bodo izhodišče za uresničevanje stabilizacijskih nalog do konca leta.

● Tako bodo sindikati izhajajoč iz dosedanjih gospodarskih gibanj zahtevali, da delavci ponovno ocenijo posamezne letne plane. Takšne ocene bodo morali sprejeti zlasti delavci v sisih in v temeljnih organizacijah združenih dejavnosti. To ne pomeni, da je treba spreminjati letošnji slovenski razvojni plan. Gotovo pa ja treba pregledati mnogo planov organizacij združenega dela in občin ter ponovno pretehtati njihovo realnost.

● Ker je pri razvoju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov prišlo do zatikanj, sindikati zahtevajo od svojih organov in organizacij, da ne razpravljajo le o materialnem in denarnem stanju v kolektivih, ampak da to povezujejo s svojim samoupravnim in družbenim položajem v celotni reprodukciji.

● Kljub očitnemu povečanju proizvodnje v Sloveniji v letošnjem drugem polletju v vseh panogah položaj ni enako zadovoljiv. Pomembne gospodarske panoge v svoji proizvodnji resno zaostajajo za lanskoletnimi rezultati. V takih delovnih organizacijah morajo ob pomoči gospodarske zbornice in sindikatov čim prej sprejeti učinkovite ukrepe.

● Sindikati bodo skladno s svojo družbeno vlogo in odgovornoštjo delovali tako, da bodo delavci spoznali pomen večjega izvoza in vedeli, da njihova odgovornost za lasten razvoj ne more sloneti le na prodaji na domačem trgu.

● Ker so na rast dohodka najbolj vplivale cene in ne večja produktivnost, bi kazalo med delavci ponovno vzpodbuditi zanimanje za varčevalne ukrepe. Posebej velja to za surovine, repromaterial, energijo in za ponovno uporabo sekundarnih surovin.

● Prav tako bodo sindikati nemudoma preverili vse možnosti, da bi zaustavili nadaljnje padanje realnih osebnih dohodkov. Ni mogoče pristajati na položaj, ko je realni osebni dohodek že več kot 12 odstotkov pod lanskim prvim polletjem.

● Sindikati bodo ponovno zahtevali odgovornejše in doslednejše delo inšpekcijskih in davčnih služb, kakor tudi odločno dograditev davčne zakonodaje. Posebno pozornost pa bodo namenili tudi izgubam. Ne bodo pristali, da bi se razširilo mišljenje po nujni potrebi skupnega pokrivanja vsakršnih izgub.

● Da bi dejansko uresničili omenjene zahteve, ki lahko bistveno pripomorejo k izboljšanju gospodarskega položaja, bodo sindikati zahtevali tudi zaostritev osebne in kolektivne odgovornosti. Da bi delavci lažje ocenjevali, kako jo uresničujejo tudi drugi, pa bodo sindikati zahtevali tudi kakovostne obravnave periodičnih in zaključnih računov gospodarjenja, ne le v gospodarstvu, ampak tudi v vseh samoupravnih interesnih skupnostih in v organizacijah združenega dela družbenih dejavnosti.

● Med drugimi je v razpravi sodeloval tudi predsednik republiškega izvršnega sveta Janez Zemljarič. (Več o tem na 2. strani).

GREGOR PUCELJ

Vidmarju Njegoševa nagrada

Odločitev je včeraj na Cetinju razglasila dvanajstčlanska žirija

CETINJE, 8. septembra (Tanjug) – Akademik Josip Vidmar je sedmi dobitnik Njegoševe nagrade za književnost. To najvišje jugoslovansko priznanje za literarno delo so Josipu Vidmarju podelili za knjigo »Obrazi«, ki jo je dvanajstčlanska žirija danes na Cetinju soglasno razglasila za najboljše književno delo naših narodov in narodnosti, objavljeno v zadnjih treh letih.

V obrazložitvi je rečeno, da gre za integralno delo, ki osvetljuje celotno epoho, podaja duhovno podobo tega stoletja v slovenski ustvarjalnosti in predstavlja njegove gonilne zamisli, hkrati pa je etični ter estetski portret samega avtorja.

Vlada v Kabulu si želi podpore iz New Delhija

Zunanji minister Dost odpotoval iz Indije – Prožnejši pogledi na pogajanja?

NEW DELHI, 8. septembra – Agencija Reuter, ki se sklicuje na diplomatske vire, poroča, da si kabulska vlada želi močne indijske podpore med razpravo o Afganistanu v ZN.

Afganistanski zunanji minister Mohamed Dost, ki je danes odpotoval iz Delhija, je indijskim voditeljem pojasnil nove predloge kabulske vlade za razrešitev afganistanskega vprašanja. Predsednico vlade Indiro Gandhi in zunanjega ministra Narasima Raa je seznanil z novim predlogom svoje vlade o neposrednih tristranskih pogajanjih med Iranom, Afganistanom in Pakistanom. Dost je tudi prosil, naj Indija zavzeteje sodeluje v prizadevanjih za odpravo afganistanske krize.

Kakšna bo samouprava?

Kongres NSS Solidarnost zahteva referendum o samoupravljanju – Vlada dolži sindikat, da se ne drži sporazumov – Grožnje iz Moskve in Berlina

GDANSK, 8. septembra (Tanjug) – Četrtega dne kongresa Solidarnosti so sprejeli najpomembnejši sklep. Delegati so namreč poljskemu parlamentu, Sejmu, predlagali, naj organizira referendum o samoupravljanju še pred sprejetjem zakona o podjetjih in delavskem samoupravljanju. Kongres se za to idejo zavzema zelo odločno, kar potrjuje tudi s sklepom, da bo v primeru, če Sejm tega ne bo storil, referendum organiziral sindikat »Solidarnost«. V sklepu o delavskem samoupravljanju je tudi rečeno, da se bo Solidarnost za delavsko samoupravljanje nenehno borila, kot skrajen ukrep pa napoveduje bojkot zakonov, ki bi jih Sejm utegnil sprejeti na predlog poljske vlade.

Z omenjenim sklepom se je družbena razprava o tem, za kakšno samoupravljanje bi se morala odločiti Poljska, še bolj zaostrila. Razhajanja so bila velika že tudi doslej in ne le med poljsko vlado in partijo, temveč tudi v sindikatu Solidarnost.

Do včeraj je kazalo, da se bo prvi del kongresa, ki se je začel prejšnjo soboto, končal brez pomembnejših sklepov, in da jih bodo prepustili drugemu delu, ki naj bi se začel 25. septembra. Očitno so bili delegati mnenja, da s sprejetjem današnjega sklepa ni mogoče čakati niti petnajst dni. Razprava v Sejmu o zakonu o delavskem samoupravljanju se namreč vse bolj približuje. Kaj bo današnji sklep v bistvu pomenil se bo kmalu pokazalo. Vlada in njeni predstavniki v zadnjem času vse bolj pogosto poudarjajo, da se na tak način ne želijo pogovarjati in sodelovati. Poljska vlada je k temu prisiljena, je nedavno izjavil njen podpredsednik Rakowski.

V poljskem tisku so danes objavili zanimiv dokument. Vlada je imela za potrebno pojasniti in odgovoriti na poročilo državne komisije za sporazumevanje, ki so ga razgrnili na kongresu Solidarnosti. V bistvu gre za to, kako vlada ocenjuje izvajanje lanskih sporazumov s stavkovnimi komiteji Solidarnosti v Gdansku, Szczecinu in Jastrzembju. Vlada trdi, da je upoštevala vsa določila teh in drugih sporazumov s stavkovnimi komiteji. Odgovornost za neuspeh pri izvajanju sporazumov prelaga na Solidarnost, češ da so njene posamezne organizacije s spodbujanjem in vzdrževanjem napetosti onemogočale normalno delovanje vladnih ustanov in administracije. Zmanjševanje proizvodnje in upadanje nacionalnega dohodka, pa tudi drugi problemi države, se v dokumentu prelaga na druge.

Vsekakor je mogoče pričakovati, da bo kongres na današnje pojasnilo vlade reagiral. V vladnem dokumentu je na koncu rečeno, da še vedno »računa z možnostjo partnerskega sodelovanja z vsemi sindikati«, in da »še enkrat potrjuje politiko družbenega sporazumevanja in socialistične obnove.«

● **MOSKVA, BERLIN, 8. septembra (Tanjug) – V Moskvi ostro napadajo ne samo vodstvo NSS Solidarnost, temveč celotno neodvisno samoupravno sindikalno organizacijo, češ da izziva splošni nered in anarhijo z namenom, zrušiti socialistično družbo in vzpostaviti svojo oblast – torej nesocialistično.**

Glasilo ESPN »Neues Deutschland« v svojem uvodniku prav tako obtožuje Solidarnost, da hoče prevzeti oblast, da se povezuje z revanšisti v ZRN in posredno očita PZDP, da ne obvlada položaja, ob »želji državljanov NDR, da pridobitve socialistične Poljske ne bi propadle v kaosu.«

TEMA DNEVA

Drago varčevanje na cestah

V prvih šestih mesecih letos se je na slovenskih cestah zgodilo 2.552 hujših prometnih nesreč, v katerih je izgubilo življenje 217 ljudi, 3.490 pa jih je bilo ranjenih. Za marsikatero teh nesreč je bila kriva tudi pomanjkljiva ali celo nepravilna prometna signalizacija.

Zbledele talne oznake, neuglašeno mežikanje semaforov, nepravilno postavljeni prometni znaki, znaki in opozorila, ki jih ni, pa še pogosteje kot nesreče povzročajo nejevoljo ljudi ter zamaške na najprometnejših križiščih in cestah.

Vsemu temu bi se lahko izognili, če bi komunalci in drugi vzdrževalci cest bolj premišljeno uporabljali denar, namenjen za prometno signalizacijo. To lahko dokažemo tudi s primerom. Če, na primer, za talne oznake uporabljamo barvo, stane pobarvani kvadratni meter 43 dinarjev. Za enako veliko oznako iz hladne plastike je treba plačati 400 dinarjev. Prva je sicer cenejša, vendar na najprometnejših cestah vzdrži le dva meseca, medtem ko druga dve leti. Če bi upoštevali predpise in obnavljali z barvo oznake, takoj ko zbledе, bi bilo torej označevanje z navadno barvo v dveh letih za 116 dinarjev dražje od plastičnih oznak. Ker oznak ne obnavljamo sproti, je »klasična« barva cenejša: zato pa so ceste večino leta brez belih in rumenih črt.

Podobnih primerov varčevanja na naših cestah in ob njih je še več. Morda tudi zato, ker je denarja za prometno signalizacijo v resnici premalo. Zato bi bilo prav, da bi ob odgovornejšem delu komunalcev razmišljali tudi o preporazdelitvi denarja, namenjenega za povečevanje prometne varnosti.

UROŠ ŠOŠTARIČ

Uspehi in težave pri združevanju

Kamboški odbor ad hoc se bo smel sestajati v Bangkoku – Kakšna naj bo vlada?

BANGKOK, 8. septembra (Tanjug) – Tajska vlada sporoča, da se bo komite ad hoc združenih frakcij kamboškega gibanja odpora lahko sestajal v Bangkoku. Sklep o ustanovi odbora je bil sprejet pretekli teden na sestanku princa Sihanuka, premiera demokratične Kampučije Kié Sampana in predsednika narodno-osvobodilne fronte kmerskega ljudstva Son Sana v Singapuru. Glavna naloga odbora bo koordinacija stališč o sestavi bodoče vlade, toda ravno pri tem bodo najhujše težave, predvsem zato, ker Son San zahteva za svoje gibanje največ mest. Zraven pa zahteva izključitev vseh »kompromitiranih« voditeljev Demokratične Kampučije.

Bogata ponudba gob

LJUBLJANA, 8. septembra – Sodeč po našem posnetku in poročilih poznavalcev je ponudba gob na ljubljanskem živilskem trgu zadnje dneve količinsko zelo bogata, bolj siromašno pa je s pestrostjo v izbiri. Prava gobja sezona je torej šele na začetku... Vsekakor pa je obisk na trgu manj vznemirljiv kot v gozdu, kjer je videti še največ prekopicnjenih in pobrcanih gob. Nedeljski nabiralci se namreč največkrat ravnajo po pravilu, da je treba s palico in čevljem uničiti vse gobe, ki jih ne poznajo. Če že zaradi drugega ne pa zato, da drugi ne bi uživali gobjih dobrot, če jih že sami ne poznamo. (Foto: Svetozar Busić)

RŠC Velenje
– podstrešna stanovanjska okna – PURAL
– line za izhod na streho – ALINA
– podstrešne stopnice
– antenski preboj
– strešni zračniki

Večja vloga Izraela na Bližnjem vzhodu?

Begin v Washingtonu – Pogovori z Reaganom o ključnih vprašanjih, ki zadevajo Bližnji vzhod

WASHINGTON, 8. septembra (Tanjug) – Izraelski premier Begin je danes pripotoval v Washington, kjer bo imel v prihodnjih dveh dneh zelo intenzivne pogovore s predsednikom Reaganom o ključnih vprašanjih, ki zadevajo prihodnost Bližnjega vzhoda; prišel je prav v trenutku, ko se neposredni cilji in interesi obeh vlad v tem delu sveta – kljub močnemu zavezništvu med državama – že počasi razhajajo.

Begin je s precejšnjo publiciteto napovedal bojda veliko popuščanje Združenim državam Amerike, vsaj kar zadeva krepitev strateških odnosov med državama.

Obljubil je, da bo izraelsko ozemlje oporišče za ameriške »čete za hitre posege zunaj ZDA«, (RDF) da bodo lahko ameriška letala ter drugo vojaško opremo vzdrževali in popravljali v izraelskih vojaških središčih, obljubil je tudi sodelovanje pri preskrbi čet z vojaškim materialom (ZDA naj bi kupile za 200 milijonov dolarjev izraelskega vojaškega materiala), da bo ameriškemu generalnemu štabu dal na razpolago podatke izraelske obveščevalne službe za to območje itd.

Tukajšnji opazovalci pa menijo, da je izraelski premier vnaprej izrekel vse te velike besede in obljube Washingtonu iz dveh zelo praktičnih razlogov: da bi lahko še nadaljeval zasedbo palestinskih ozemelj na zahodnem bregu Jordana, v Gazi in vzhodnem Jeruzalemu ter preprečil, da bi ameriški kongres sprejel predlog predsednika Reagana o prodaji najsodobnejše vojaške opreme Saudski Arabiji

Da bi dosegla »strateški konsens« svojih zaveznikov na Bližnjem vzhodu – Izraela na eni in prijateljskih arabskih držav na drugi strani – pa ameriška vlada v zadnjem času vedno jasneje izraža željo do neke mere zadovoljiti vedno ostreje izražene zahteve po tem, naj bi palestinskemu ljudstvu najprej zagotovili svojevrstno primarno avtonomijo, ter po oborožitvi Saudske Arabije in drugih zaveznikov na Bližnjem vzhodu, ki bi se tako lahko uprli »tujim pritiskom«.

»Hodže z dovoljenji«

Egiptovski predsednik Sadat za petek napovedal referendum o najnovejšem obračunu med predsednikom in opozicijo, še zlasti »muslimanskimi brati«

KAIRO, 8. septembra (Tanjug) – Egiptovski predsednik Anvar el Sadat je za pojutrišnjem napovedal referendum, na katerem naj bi se Egipčani izrekli o najnovejšem obračunu med predsednikom in opozicijo, še zlasti »muslimanskimi brati«, pa tudi o strogih ukrepih, s katerimi naj bi v prihodnje uravnavali politično življenje v državi in jih je Sadat napovedal v svojem govoru konec tedna. Brez dvoma bo tudi na tem referendumu, tako kot na vseh dosedanjih, velika večina Egipčanov rekla »da«, se pravi da bo »oče egiptovske družine«, kot se Sadat rad sam imenuje, deležen podpore ljudstva; praviloma jih uradno navajajo v odstotkih, ki niso nikoli manjši od 99,9.

Hkrati pa bo Sadatova vladajoča ljudska demokratska stranka po vsej državi, v vseh okrajih, organizirala zborovanja, na katerih bodo felahom (kmetom) pojasnjevali, kaj je predsednik Sadat hotel povedati v svojem govoru. Velika večina milijonskega prebivalstva je namreč docela ravnodušna do politike, zato ji je treba vse skrbno pojasniti, da bodo rezultati referenduma videti čim bolj verjetni in prepričljivi.

Izid referenduma bodo sporočili v petek opoldne, ko bodo vsi Egipčani prišli molit v džamije, kar naj bi zagotovilo kar največji propagandni učinek.

V krogih tujih opazovalcev v Kairu sodijo, da je egiptovski predsednik zmagal le v prvem krogu obračuna z nasprotniki vseh barv, hkrati pa opozarjajo, da je bržkone na pragu resnejši spopad med režimom in njegovimi nasprotniki, kar še zlasti velja za »muslimanske brate«. Zdaj je treba namreč počakati, da bi videli, kako se bo odzvala »bratovščina«, še zlasti islamski fundamentalisti, se pravi najbolj borbeno in najbolj ortodoksno krilo »bratovščine«, ki po nekaterih ocenah šteje milijone članov. (Več berite na zadnji strani.)

Ko je leta 1954 pokojni predsednik Naser ukazal, naj razpustijo »muslimanske brate« po atentatu nanj, ki ga je skušal izvesti neki član te organizacije v Aleksandriji, se je »bratovščina« hvalila, da šteje dva milijona članov, od katerih da jih je več deset tisoč zelo dobro oboroženih. Danes je število članov brez dvoma veliko večje.

Obračun oblasti z versko navdahnjeno opozicijo se nadaljuje in od danes noben hodža v več kot 40.000 džamijah po vsem Egiptu ne bo smel govoriti vernikom, če ne bo imel ustreznega dovoljenja oblasti. Tako naj bi se v tej večmilijonski državi, kjer hodževa pridiga v džamiji, zlasti ob petkih, močno vpliva na razmišljanje in ravnanje povprečnih ljudi, poslej uveljavili »hodže z dovoljenji«.

Po izjavi ministra za verska vprašanja Zakarije el Berija je vlada namenila okoli 12,5 milijona dolarjev za učinkovitejši nadzor v več desettisoč džamijah v Egiptu.

Zakarija el Beri je navedel, da je bila več kot polovica džamij v Egiptu v zvezi s katero izmed desetih prepovedanih islamskih borbenih organizacij, ki so skorajda vse pod okriljem »muslimanskih bratov«, in opozoril, da »poslej nihče več ne bo mogel moliti (govoriti) v džamiji brez ustreznega dovoljenja ministrstva za verska vprašanja«.

Španija Moskvi: »Ne dovolimo vmešavanja«

Madrid zavrnil sovjetsko noto, v kateri zahtevajo, naj ne vstopi v NATO – Nova Sotelova vlada?

MADRID, 8. septembra – Španija je zavrnila sovjetsko noto, v kateri zahtevajo, naj ne vstopi v NATO. Kot poročajo tuje agencije, je špansko zunanje ministrstvo označilo sovjetsko zahtevo za »nesprejemljivo vmešavanje v španske notranje zadeve«.

V sovjetski noti, ki jo je odpravnik poslov sovjetskega veleposlaništva v Madridu Igor Ivanov včeraj zvečer izročil španskemu zunanjemu ministru, opozarjajo španske oblasti, da bi utegnil imeti vstop Španije v NATO »negativne posledice«. Španski parlament bi moral ta mesec glasovati o zahtevi premiera Calva Sotela po vstopu Španije v severnoatlantski pakt.

Tukajšnje časopisje piše, da bi lahko premier Calvo Sotelo ustanovil novo vlado, ki ne bi bila strankarsko »enobarvna«, čeprav bi bili ključi oblasti še naprej v rokah njegove vladajoče unije demokratičnega centra (UCD). Zatrjujejo namreč, da bi prišli v vlado »neodvisni politiki«.

To pišejo potem, ko so ključni »baroni« UCD dosegli soglasje, da bo sedanja vladajoča unija še naprej »partija centra«. Njihov sporazum sta podprla premier Calvo Sotelo in njegov predhodnik Adolfo Suarez, za katere zatrjujejo, da se vedno bolj razhajata v programskih stališčih.

Kot se je zvedelo, sporazum predvideva, da bo UCD sodelovala na parlamentarnih volitvah, na katerih bodo volilci odločili, kdo bo dobil oblast v državi, ne da bi ustvarili zvezo »velike desnice«, kar vztrajno zahtevajo nazadnjaške sile v UCD in desničarska »ljudska aliansa« Manuela Frage.

Domači tisk pa vendarle zatrjuje, da bi lahko Calvo Sotelo pripeljal v vlado »velike neodvisne osebnosti« in si tako pridobil široko podporo političnih sil.

Dunaj: proces desetletja

Na Dunaju se je včeraj začel menda največji kazenski proces po vojni, zagotovo pa v zadnjih desetih letih. Gre za 68.000 strani debelo obtožnico, ki bremeni dvanajst obtožencih hudih poneverb in okoriščanja pri gradnji novega kliničnega centra v glavnem mestu. Čeprav gre uradno za gospodarski kriminal, je »zadeva AKH« v resnici hudo politično vprašanje, poroča naš dopisnik Slavko Fras.

Stran 3

Svetovni in evropski rekord v Splitu

V poljudskem bazenu, prizorišču evropskega prvenstva v plavanju kažejo merilne naprave izredne rezultate: Ute Geweniger iz NDR je na 100 m prsno dosegla svetovni rekord s časom 1:08,60, njena rojakinja Ines Geissler pa je s časom 2:08,50 dosegla evropski rekord na 200 m delfin. Rekorderki sta spravili na noge splitsko publiko, ki je prisostvovala velikemu športnemu popoldnevu. Medtem ko dosegajo udeleženci PEP 81 vrhunske svetovne rezultate, pa so naši plavalci v torek povsem razočarali.

Stran 7

Vreme danes

Zjutraj bo v kotlinah megla. Čez dan bo v vsej državi sončno in toplo, samo nad severozahodnimi kraji, torej nad Slovenijo, se bo občasno pooblačilo, vendar bo tudi tu suho vreme.

Jutranje temperature se bodo gibale med 8 in 18 stopinj, ob morju do 19 stopinj. Najvišje dnevne temperature: največ 28 stopinj Celzija, na obali pa do 30 stopinj.

Večji del celine je pod vplivom visokega zračnega tlaka, zato je že od začetka tedna sorazmerno sončno, le nad severozahodnim in jugovzhodnim delom Evrope je bilo včeraj oblačno z občasnim dežjem. Včeraj so najvišjo dnevno temperaturo izmerili v Madridu (30 stopinj), najnižjo pa v Oslu in Moskvi (17 stopinj).

Potovanje na Kornate

Kornatski arhipelag je najčudovitejša otočna skupina na Jadranu. Nič manj mikavne tudi niso obljube domačinov, ki vabijo turiste na izlet z barko po tem čudovitem predelu, vendar... poletje na Kornatih je bilo letos vsaj tako vroče, kot so bile priprave na sprejem zakona o nacionalnem parku Kornati. O tem Peter Potočnik.

Stran 9

Sonce, morje in cene še privabljajo turiste

PORTOROŽ, 8. septembra – Izredno lepo septembrsko vreme, ki se je začelo minulo nedeljo, sedaj krepko zavlačuje sicer strmo upadanje turistične plime. V Portorožu in Piranu je še okoli sedem tisoč turistov, ki jih sonce in 22 stopinj toplo morje še zmeraj privabi k morju. Danes je bilo na bernardinski plaži skoraj tako živahno kot poleti, saj so se prav vsi turisti želeli nastaviti toplim žarkom. Sončni september je ob povprečno za 20 odstotkov nižjih penzionskih cenah kajpada najboljši adut v sestavi tistega, kar ponujajo turistični delavci v teh dneh. In vremenoslovci jih napovedujejo še več. Torej: glede na cene in vreme, je šele sedaj nastopil ugoden čas za počitnice..., turistični delavci pa tudi ne morejo več jamrati, da se je letošnje poletje prehitro končalo. (Foto: Boris Šuligoj)

Letalski napadi na jug Angole

Okrutna bombardiranja južnoafriškega letalstva terjala nove žrtve med civilisti

LUANDA, 8. septembra (Tanjug) – Na jugu Angole, kjer se rasistične okupacijske čete, ki so vdrle v Angolo pred dvema tednoma, vsak dan znova maščujejo nad lokalnim prebivalstvom, se s strahotno hitrostjo veča število mrtvih in ranjenih. V sporočilu angolskega obrambnega ministrstva je rečeno, da je južnoafriško vojno letalstvo v minulih štirih dneh izvedlo več kot 30 akcij nad angolskim ozemljem. V sporočilu je še rečeno, da so okrutna bombardiranja terjala nove žrtve med civilisti in vojaki in povzročila novo gmotno škodo.

Najbolj srdito še vedno bombardirajo mesto Kama, 200 kilometrov od angolsko-namibijske meje. Čeprav so večino objektov in hiš v tem mestu že zdavnaj zravnali z zemljo, južnoafriško letalstvo bombardira obrambne črte angolske armade, ki tečejo komaj nekaj kilometrov od mesta. Skozi pelje glavna cesta od meje proti osrednji Angoli.

ORIGINAL SLABO ČITLJIV

S TELEPRINTERJA

Štafeta bo krenila iz Makedonije

SKOPJE, 8. septembra (Tanjug) – Štafeta mladosti, simbol bratstva, enotnosti in enakopravnosti naših narodov in narodnosti bo prihodnje leto začela svojo pot v Makedoniji. Ta sklep predsedstva zveze socialistične mladine Jugoslavije so sporočili na današnji seji republiškega odbora za proslavo dneva mladosti Zveze socialistične mladine Makedonije. Na seji so razpravljali o načrtu praznovanja dneva mladosti leta 1982 in o merilih, na podlagi katerih bodo izbrali mesto, iz katerega bo štafeta šla na pot. Republiški odbor bo novembra pregledal vse predloge občinskih konferenc v zvezi s praznovanjem dneva mladosti.

Netočna avstrijska poročila o Körtingu

LJUBLJANA, 8. septembra (Tanjug) – Informacija avstrijske časopisne agencije APA, ki jo je agenciji 3. septembra letos posredoval njen dopisnik iz Beograda in v njej izrazil »mnenje jugoslovanskih strokovnih krogov ob napačnem koraku« delovne organizacije Gorenje iz Velenja pri »nakupu zahodnonemške družbe Körting, je zlonamerna in netočna. To je med drugim rečeno v izjavi pristojnih republiških organov in uprave delovne organizacije Gorenje iz Velenja. V izjavi za Tanjug je še zapisano, da je jugoslovanska javnost seznanjena s finančnimi težavami družbe Gorenje-Körting. Te težave s pomočjo matične organizacije iz Velenja uspešno odpravljajo. Pri normalizaciji poslovanja družbe Gorenje-Körting ima matična organizacija Gorenje Velenje vso podporo pristojnih republiških samoupravnih organov in organizacij iz SR Slovenije.

Sestanek sekretarjev OO RK Slovenije

LJUBLJANA, 8. septembra – Na sestanku sekretarjev občinskih organizacij Rdečega križa Slovenije, na katerem so sodelovali tudi predsednica Skupščine RKS Ivica Žnidaršič, podpredsednik prof. dr. Bojan Fortič in član predsedstva Skupščine RKS Ivan Fajdiga, je tekla razprava o osnutku zakona o varnosti v cestnem prometu ter koordinaciji dejavnosti na področju zdravstvene vzgoje z ozirom na samoupravni sporazum o skupnih temeljih planov zdravstvenih dejavnosti v SR Sloveniji za obdobje 1981–1985.

Sekretarji so se med drugim dogovorili tudi za intenzivno akcijo zbiranja sekundarnih surovin, in se seznanili s potekom priprav na Teden boja proti kajenju, ki bo po vsej Sloveniji od 14. do 21. septembra.

Gostinska ponudba v Ljubljani

LJUBLJANA, 8. septembra – V razgovoru, ki ga je danes sklical predsednik ljubljanske mestne skupščine Marjan Rožič z gostinskimi delavci iz Ljubljane, je beseda tekla predvsem o prizadevanjih za večjo in pestrejšo gostinsko ponudbo. Popestrili naj bi jo zlasti v tistih objektih, v katerih so poimenovali sobe po mestih, ki so z Ljubljano pobratena in prijateljsko povezana – »Rijeka« v restavraciji Dalmacija, »Karl Marx Stadt« v hotelu Ilirija, »Pesaro« v Urški, »San Marino« in »Lewerkusen« v hotelu Lev in »Weisbaden« v hotelu Bellevue. Kot je menil Marjan Rožič, ni dovolj samo poimenovati prostor po nekem mestu, ampak je potrebno gostom ponuditi hkrati z ambientom tega mesta tudi hrano oziroma specialitete iz tega kraja. (D. V.)

Sprejem ob dnevu vojne mornarice

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – Ob 10. septembru, dnevu vojne mornarice, pomorstva in rečnega ladjarstva Jugoslavije, je viceadmiral Miodrag Radosavljević v beograjskem domu Jugoslovanske ljudske armade sprejel tuje vojaške odposlance, akreditirane v naši državi. Gosti so čestitali admiralu Radosavljeviću in drugim pripadnikom vojne mornarice ob njihovem prazniku.

Osrednja proslava bo v Kotorju

KOTOR, 8. septembra (Tanjug) – Tu bo letos osrednja proslava 10. septembra – dneva vojne mornarice, pomorstva in rečnega brodarstva Jugoslavije. Prireditelji so opravili veliko delo in slovesnost se bo lahko začela že jutri, ko bo v kotorsko pristanišče priplula šolska ladja Galeb in druge ladje naše vojne mornarice.

Osrednja proslava bo 10. septembra v Škaljarih, kjer bodo položili venec na spominsko grobnico mornarjev, ki so jih ustrelili po znanem uporu v Boki Kotorski leta 1918. Tega dne bodo podelili tudi modri trak – priznanje za najhumanejši podvig na morju. Izvedli bodo še tradicionalno jadransko regato v kotorskem zalivu in mnoge druge športne, zabavne in kulturno-umetniške prireditve ter srečanja med občani in pripadniki vojne mornarice.

Selekcija tudi med naložbami v kmetijstvo

LJUBLJANA, 8. septembra – Na svoji drugi seji je poslovni odbor konzorcija za proizvodnjo in preskrbo s hrano obravnaval predvsem naložbe v kmetijsko dejavnost in zahtevke za posojila. Ugotavljali so, da je v banki več zahtevkov, kot je dejanskih možnosti za posojila, zato je poslovni odbor sklenil, da se bo tudi pri teh naložbah treba odločati med prednostnimi in neprednostnimi naložbami. Odločitev, katere naložbe so prednostne, bo kar najhitreje morala dati poslovna skupnost za razvoj kmetijstva in živilske industrije Slovenije. Poslovna skupnost je za to opredelitev zadolžena po sporazumu, ki so ga za redno preskrbo Slovenije s hrano julija podpisale kmetijske in preskrbovalne organizacije, banke, zadružna zveza, zveza vodnih skupnosti in zveza hranilno kreditniških služb. (M. J.)

Trboveljski cementarji izpolnjujejo načrt

TRBOVLJE, 8. septembra – V cementarni Trbovlje so do konca avgusta proizvedli 335.705 ton cementa in s tem za en odstotek presegli načrt. Če le ne bo večjih zastojev, bodo letošnji proizvodni načrt, to je 500.000 ton cementa, dosegli. V juliju in avgustu so morali cementarji znova odšteti več denarja za mazut. Zaradi spremenjene kakovosti goriva so plačali za tono mazuta poprečno po 9.900 dinarjev, prej pa 8.600 dinarjev. Težave pa imajo tudi z dobavami vreč, ki jih je komaj dovolj za sprotno porabo v proizvodnji. (P. B.)

Iz nove profilarne več aluminija

SLOVENSKA BISTRICA, 8. septembra – V Impolovem tozdu Stiskalnice so zaključili z drugim delom gradnje nove profilarne, ki bo omogočila občutno povečanje predelave aluminija, predvsem pa izdelave profilov in cevi. Za etapno gradnjo, ki je veljala 150 milijonov dinarjev, so se odločili leta 1976, nove zmogljivosti pa bodo omogočile tudi večji izvoz. V tozdu Stiskalnice so v prvem polletju ustvarili za 525 milijonov dinarjev celotnega prihodka, kar je sicer nekaj manj kot so načrtovali; slabši od načrtovanj so tudi izvozni dosežki. Letos bi morali izvoziti za devet milijonov dolarjev, plan pa so dosegli sicar le nekaj manj kot petdesetodstotno. Vzroki so v pomanjkanju surovin in v nekoliko poznejši vključitvi nove profilarne. (D. U.)

Melioracija in komasacija zemljišč v Pomurju

GORNJA RADGONA, 8. septembra – Kmetijska zadruga Radgona bo v letu 1981 in 1982 nosilec pomembne naložbe za napredek kmetijske proizvodnje. Gre za komasacije in melioracije na območju vasi Slaptinci in Lomanose. V Slaptincih bodo meliorirali 197, v Lomanosih pa 130 hektarov zemljišč. Meliorirati bodo pričeli v začetku septembra, medtem ko bo projekt vseh del končan do konca leta 1981. Zemljo bodo komasirali, ko bodo končana melioracijska dela. Več kot polovico sredstev bo nepovratnih. (B. H.)

V Rušah presegli polletni proizvodni načrt

RUŠE, 8. septembra – Tozdi Tovarne dušika Ruše so letos v prvem polletju izdelali 120.927 ton raznih izdelkov in za 3,2 odstotka presegli proizvodni načrt. Letošnja proizvodnja je bila za 11,3 odstotka večja kot v enakem obdobju lani. V tozdu Agrokemija so plan presegli za 3,5 odstotka, v tozdu Metalurgija pa za 8,7 odstotka. V tozdu nekovin proizvodnega plana niso dosegli in so izdelali za 1074 ton manj, kot so načrtovali. Glavni razlog je bil v močno omejeni dobavi glinice za proizvodnjo belega plemenitega korunda iz tovarne glinice in aluminija v Kidričevem.

Pri izvozu so plan količinsko dosegli z 88 odstotki, saj so letos izvozili za 2.965.000 dolarjev več kot lani v enakem obdobju. (M. K.)

Obnova beograjskega letališča

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – Od 22. do 26. septembra bo beograjsko letališče zaprto zaradi obnove pristajalnih in vzletnih stez. Zadnje letalo bo pristalo 21. septembra ob 22. uri, nato pa bodo ustavili promet. Kot pričakujejo, bo prvo letalo poletelo z obnovljenega beograjskega letališča 26. septembra ob 14. uri. Ker bo letališče za nekaj časa zaprto, bo to povzročilo številne spremembe v domačem in mednarodnem letalskem prometu. Dogovorili so se, da bo polete na domačih in medcelinskih progah ter največji del mednarodnega prometa prevzelo zagrebško letališče. Potniki iz Beograda, ki nameravajo v tujino, bodo potovali z avtobusi do Osijeka, od tu pa z letalom v Zagreb. Zato so predvideli več poletov med Osijekom in Zagrebom. Začasno bodo ustavili tudi vse polete med Beogradom in drugimi letališči v državi.

Pri naporih za izvoz ne more biti izmikanj

Na seji predsedstva RS ZSS je Janez Zemljarič opozoril na uspehe in odstopanja pri uresničevanju letošnjih razvojnih načrtov v Sloveniji

LJUBLJANA, 8. septembra – V resoluciji zastavljeni načrti se marsikje ne uresničujejo. To velja zlasti za ekonomske odnose s tujino, cene in inflacijo, produktivnost dela in splošno uspešnost gospodarjenja. To so ugotovili na današnji prvi jesenski seji predsedstva republiškega sveta slovenskih sindikatov, ko so govorili o sindikalni aktivnosti pri uresničevanju resolucije o družbenoekonomskem razvoju Slovenije.

V razpravi je sodeloval tudi predsednik republiškega izvršnega sveta Janez Zemljarič, ki je predvsem opozoril, da nekateri skušajo preveč dramatizirati gospodarski položaj v naši republiki. V Sloveniji smo v preteklih osmih mesecih letošnjega leta dosegli tudi nekatere pozitivne rezultate, ki jih ne kaže podcenjevati. Tako zaenkrat ne zaostajamo za načrtovano 2,5 odstotno rastjo družbenega proizvoda, vse oblike porabe so tudi v okviru predvidevanj in tudi družbenoekonomski odnosi s tujino kažejo, da bodo v drugi polovici leta postali živahnejši, kakor je bilo to na začetku leta. Končno ni v naši republiki posebnih težav tudi pri preskrbi z osnovnimi življenjskimi potrebščinami. Kar je še pomembnejše, je rekel Janez Zemljarič, pa smo prav ob nedavnih zapletih okrog olja in sladkorja dokazali, da smo sposobni hitro in učinkovito reagirati.

Kljub temu smo na pomembnem razpotju v našem razvoju. V posameznih organih se vedno pogosteje ponujajo administrativne rešitve, ki ne prispevajo k utrjevanju vloge našega samoupravnega sistema. Jasno pa je, da je za nas sprejemljiva le ta samoupravna pot. Kakor je povedal Janez Zemljarič se takšne nedopustne in absurdne administrativne »rešitve« na ravni federacije porajajo prav zdaj, ko naj bi do konca leta uresničili v resoluciji predvideno plačilno bilanco. Tako nekateri predlagajo administrativne omejitve uvoza, ki bi posameznim republikam in pokrajinam celo onemogočile plačevanje nafte in nekaterih drugih življenjsko pomembnih surovin. To bi pomenilo, da bi povsem nestvarno načrtovali naš nadaljnji razvoj.

Ker v Sloveniji ne moremo vzdržati razmerja, ko le s 63 odstotki pokrivamo uvoz z izvozom (v Jugoslaviji je to razmerje še slabše – 45 odstotkov), si moramo na vse načine prizadevati za nadaljnje povečanje izvoza. Na to akcijo, je rekel Janez Zemljarič, smo zdaj dovolj dobro pripravljeni. Ekonomska stimulacija za izvoznike je zagotovljena. Hkrati ima pri uvozu prednost tisto blago in surovine, ki neposredno prispevajo k večjemu izvozu. To velja tudi za nove naložbe in tudi za nagrajevanje delavcev, ki delajo za izvoz. Jasno je namreč, da bi se proizvodnja ustavila, če do konca leta ne bomo uresničili zastavljenih izvoznih načrtov. Prav zato se bo prav na tem področju morala zaostriti tudi odgovornost. Tisti, ki ne bodo spoštovali teh izvoznih usmeritev in se jim izogibali, bodo morali odstopiti prostor drugim.

Na področju preskrbe, je rekel Janez Zemljarič, lahko do konca leta zagotovimo, ob normalni porabi, zadostno založenost z osnovnimi življenjskimi potrebščinami in živili. Drugih, manj pomembnih dobrin v tem trenutku ne bo moglo biti v izobilju.

Med drugim je Janez Zemljarič tudi opozoril na nujnost ohranitve in nadaljnje graditve enotnega jugoslovanskega tržišča. Na prvem mestu mora biti nadaljnje izgrajevanje dohodkovnih odnosov, da ne bi prišlo do nedopustnega trganja reprodukcijskih verig. Janez Zemljarič je opozoril tudi na projekt, po katerem naj bi združili vsa prosta sredstva v slovenskem gospodarstvu, ki so zdaj nesmotrno izkoriščena, za gradnjo nekaterih večjih proizvodnih kompleksov, ki bi v prihodnjih letih pripomogli k prestrukturiranju slovenskega gospodarstva in k njegovi še večji izvozni usmerjenosti.

GREGOR PUCELJ

Dnevi kulture omogočajo boljše stike

Kulturno sodelovanje z drugimi v Jugoslaviji postopoma napreduje – Izvajalci slabo načrtujejo

LJUBLJANA, 8. septembra – Kulturno sodelovanje Slovenije z drugimi republikami in pokrajinami dobiva iz leta v leto trdnejšo podlago, ki se kaže v vrsti vse bolj razvejanih povezav in prireditev. Seveda je še veliko pomanjkljivosti, ki ovirajo smotrno in načrtno delo, zato so stiki z drugimi kulturnimi okolji v marsičem le rezultat sprotnih pobud in možnosti. Odbor za to delovno področje pri Kulturni skupnosti Slovenije je ob pregledu akcij in stikov v preteklem srednjeročnem obdobju ugotovil, da so največje težave predvsem z izvajalci.

Odbor je sprejel program kulturnih dni v Vojvodini (zadrega je s filmom »Splav meduze«, ki so ga v štirih vojvodinskih mestih že videli), obravnaval merila za kritje stroškov pri medrepubliškem sodelovanju in utrdil način sodelovanja delegatov KSS v organih prireditev jugoslovanskega pomena.

B. S.

Splošne težave poznamo, pokazati povzročitelje

Sestanek vodij delegacij v skupščini SFRJ – Javno o stališčih ZIS, republik in pokrajin – Dogovarjanje in sporazumevanje premalo obvezujoča

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 8. septembra – Na prvi seji po počitnicah so se danes sestali vodje delegacij republik in pokrajin in predsedniki delovnih teles zbora republik in pokrajin skupščine Jugoslavije. Dogovorili so se, da bo prva seja zbora republik in pokrajin 1. oktobra, na njej pa bodo osrednjo pozornost namenili uresničevanju gospodarske stabilizacije.

Na seji naj bi ZIS poročal delegatom o stanju na vseh področjih gospodarstva, ponudil pa naj bi tudi predloge rešitev. Delegati naj bi podrobno obravnavali, kako izpeljujemo sklepe o uresničevanju letošnjega plana, sklepe so sprejeli na seji sredi julija.

Sodeč po današnjih izjavah predsedujočih delegacij in delovnih teles zbora republik in pokrajin, je mogoče na seji zbora pričakovati zelo konkretne in kritične razprave. Nič več ni mogoče razpravljati o splošnih, vsem znanih problemih in težavah. Govoriti je treba o konkretnih primerih in konkretnem vedenju v posameznih sredinah, so poudarili na današnji seji.

Tretji del srednjeročnega plana Jugoslavije vsebuje obveznosti, za katere bi se morale dogovoriti in jih prevzeti republike in pokrajini, da bi lahko zastavljene cilje v planu tudi dosegli. Vendar se o poglavitnih obveznostih kar ne morejo sporazumeti. Zato so na današnji seji zahtevali, naj se stališča republik in pokrajin povedo javno. Tako naj bi tudi javnost imela možnost, da bi ocenila, koliko je katero stališče usklajeno z dogovorjeno politiko stabilizacije; razen tega pa bi bolje spoznala tudi razloge, zakaj so stališča različna. Na ta način bi bili kritični presoji prepuščeni tudi predlogi zvezne vlade, saj pogosto tudi ti onemogočajo ali otežkočajo sporazumevanje.

Na že dolgo znano pomanjkljivost, ki pa je še vedno nismo odpravili, je opozoril predsednik odbora za finance Milja Kovačević. Vprašal je, če ima zbor republik in pokrajin, ZIS ali kdo drug sploh kakršnekoli možnosti, da bi republike in pokrajini prisilil k ravnanju v skladu z dogovorjenim oziroma da bi izpolnjevale dogovore. Ker ta pomanjkljivost – ni sankcij za tiste, ki ne uresničujejo sprejetih in podpisanih dogovorov – velja za vse dogovarjanje in sporazumevanje, bi bilo treba iskanju rešitve nameniti potrebno skrb in prenehati samo z ugotavljanjem slabosti.

BRANKO PODOBNIK

Podlaga ustvarjalnemu delovanju

Osnutka zakonov o samostojnih kulturnih delavcih in Prešernovi nagradi

LJUBLJANA, 8. septembra – Kulturni ustvarjalci in politiki v tem mesecu pospešeno nadaljujejo že pred leti zastavljeno pot na zakonodajnem področju. Sedaj sta na ogled dve besedili posebnih zakonov, in sicer osnutek zakona o samostojnih kulturnih delavcih in predlog za izdajo z osnutkom zakona o Prešernovi nagradi.

O obeh zakonih, ki bosta močno spremenila nekatere dosedanje poglede in prakso tako pri samostojnih kulturnih ustvarjalcih kot pri nagrajevanju kulturnih dosežkov in poudarila vlogo in naloge Kulturne skupnosti Slovenije, so danes zavzeto razpravljali člani odbora za kadrovsko politiko pri KSS. Vrsto misli ob novostih so povedali tudi predstavniki republiškega komiteja za kulturo in znanost, umetniških društev in strokovnih organizacij ter sindikata samostojnih umetnikov.

Bodoči zakon o samostojnih kulturnih delavcih bo le podlaga in opora pri praktičnem urejanju družbeno-ekonomskih problemov samostojnih ustvarjalcev in kot tak ne razrešuje vseh drobnih zadev, s katerimi se prizadeti nenehno spopadajo, pa najsi gre za stanovanjska, kreditna, delovna ali druga vprašanja. Navzoči so opozorili na nekatere pomanjkljivosti oziroma nejasnosti v sedanjem besedilu osnutka. Kako bo, na primer, z ustvarjalci, ki so del slovenske kulture, živijo pa na tujem, ali kako se bodo samostojni kulturni delavci lahko organizirali, da bodo uspešno sodelovali s kulturno skupnostjo? Nemajhno skrb povzročajo samostojnim ustvarjalcem negotove gospodarske razmere, zato se je razprava pomudila tudi ob vprašanju, kako zagotoviti umetnikom pravico do dela ali kakšne delovne možnosti imajo upokojeni ustvarjalci v praksi. Ugotovili so tudi, da v Jugoslaviji pogrešamo zakon o pravicah izvajalcev. V celoti vzeto je odbor sedanji osnutek zakona podprl.

Pri zasnovi zakona o Prešernovi nagradi so navzoči največ govorili o predlagateljih nagrad, kjer so premalo poudarjeni strokovni krogi, o javnosti dela in o celovitem sistemu nagrajevanja ne le na kulturnem področju. Predvsem so menili, da bi morale Prešernove nagrade resnično imeti najvišjo vrednost med več kot 20 drugimi nagradami za kulturno ustvarjalnost.

BRANKO SOSIČ

Bodo merila zalegla?

Pri odobravanju nezmanjšanih osebnih dohodkov v organizacijah z izgubo zaostreno tehtanje zdajšnjih prizadevanj, da izgube ne bi več bilo

LJUBLJANA, 8. septembra – Za marsikatero zdajšnjo težavo pri izplačevanju osebnih dohodkov so seveda krive izgube. Po podatkih službe družbenega knjigovodstva Slovenije je prvo polletje zaključilo z izgubo 181 organizacij združenega dela v republiki, kar je za 23 odstotkov manj kot v enakem lanskem obdobju. Vendar pa je bilo med temi organizacijami kar 47 takih, ki so izplačale višje osebne dohodke, kot znaša povprečje za panogo.

To je le ena od spodbud, ki so navedle tudi odbor udeležencev dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1981, da je na predlog Gospodarske zbornice Slovenije zaostril stališče takšnih pojavov. Odbor tistim organizacijam združenega dela, ki poslujejo z izgubo, ne bo več dopustil višjih osebnih dohodkov, kot to zanje določa zakon, če njihov osebni dohodek na zaposlenega presega povprečje panoge. Če pride do izgube v temeljni organizaciji združenega dela ali delovni organizaciji, naj bi imeli nižje osebne dohodke tudi delavci v njihovih delovnih skupnostih skupnih služb.

Odbor udeležencev tega družbenega dogovora je po sklepu skupščine SRS pristojen, da lahko dovoli, na zahtevo temeljne organizacije, večja izplačila akontacij osebnih dohodkov, kot to določa spremenjeni 221. člen zakona o sanaciji in prenehanju organizacij združenega dela. Temeljne organizacije, ki so imele po polletnem obračunu izgubo in nimajo možnosti za izplačilo osebnih dohodkov v okviru določb tega člena, morajo namreč izplačevati akontacije osebnih dohodkov do višine povprečnih izplačanih osebnih dohodkov na delavca v prvem trimesečju letos. Vendar tudi tako obračunane akontacije ne smejo biti večje od povprečnega osebnega dohodka na delavca v panogi, v katero spada tozd z izgubo. Odbor udeležencev pa odloča, kdaj lahko temeljna organizacija vseeno izplačuje osebne dohodke po svojih samoupravnih splošnih aktih.

Merila določajo, da bodo morale organizacije, ki imajo izgubo odboru sporočiti, kaj je povzročilo njihovo izgubo in kako jo nameravajo odpraviti. Ob tem naj bi ugotavljali tudi morebitno odgovornost delavcev, organov upravljanja in poslovodnega organa. Odbor sploh ne bo odobraval višjih izplačil osebnih dohodkov, kot jih določa za organizacije z izgubo zakon, če ne bodo te tri stvari najprej urejene. Ob tem poudarja, da mora biti seveda dovolj kvalitetno izdelan program ukrepov za odpravo vzrokov za izgube.

Prav tako naj bi pozorno pregledali, kako so se v organizaciji z izgubo obnašali pri delitvi dohodka, čistega dohodka ter sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Odbor udeležencev namreč ne bo dovolil izplačila osebnih dohodkov nad višino, ki jo v tem primeru določa zakon, v tistih temeljnih organizacijah, ki imajo osebni dohodek na delavca večji od povprečnega v dejavnosti in so v drugem trimesečju letos osebne dohodke povečevali.

Ob izgubah seveda lahko pričakujemo, da si bodo pomagali tozdi znotraj delovne organizacije, sestavljene organizacije združenega dela in v družbenopolitični skupnosti. Odbor udeležencev zato ne bo obravnaval prošenj tistih organizacij združenega dela, ki ne bodo mogle dokazati takšne solidarnosti.

STOJAN ŽITKO

● LJUBLJANA, 8. septembra – Odbor udeležencev dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1981 je včeraj obravnaval zahtevke tozda Industrija gradbene keramike, Trebnje, v sestavi SGP Slovenija ceste Tehnika, da lahko kljub izgubi izplača za avgust osebne dohodke nad višino, določeno z zakonom. Odbor udeležencev je zahtevku ugodil, pri čemer je upošteval tudi to, da teče postopek za vključitev tega tozda v delovno organizacijo Novoles. V skrčenem gradivu za sejo je bilo navedeno, da je imel tozd v letošnjem prvem polletju 22 milijonov dinarjev izgube. Vendar so nam iz plansko-analitskega sektorja SCT sporočili, da je ta podatek napačen, saj se nanaša na izgubo v prvem polletju 1980, medtem ko je bila v letošnjem prvem polletju manjša – 7.873.000 dinarjev. Takšne podatke so 2. 9. poslali tudi republiškemu komiteju za delo. Glede na to, da teče samoupravni postopek za vključitev omenjenega tozda v delovno organizacijo Novoles, pa lahko različni podatki o rezultatih poslovanja povzročijo resne motnje v tem postopku.

Cvekarji, ponavljalci tudi med prvošolčki?

Odbor za družbene dejavnosti: V prvih razredih osnovnih šol naj veljajo le pozitivne ocene

LJUBLJANA, 8. septembra – Pristati na repetente ali ne, zlasti če gre za prvošolčke – to je v našem šolstvu stara dilema. Zakon o osnovni šoli jo je potem razrešil, vendar je prišel še pravilnik o ocenjevanju in napredovanju učencev, pa se je zadeva spet zapletla.

Da so razprave, ki po šolah niso nikdar čisto zamrle, zdaj ponovno na dnevnih redih upravnih organov, je povzročilo pismo skupine delegatov iz Idrije. Poslali so ga republiškemu izvršnemu svetu, češ naj oceni skladnost zakona in pravilnika ter ustrezno ukrepa. Po njihovem mnenju te skladnosti ni. Zakon, ki je bil sprejet na podlagi večinskega mnenja, določa, da prvošolci v prvem polletju niso ocenjeni, na koncu leta pa. Izrecno določilo, naj učenci prvega razreda ne ponavljajo, pa ni bilo sprejeto in ga torej v zakonu ni.

V pravilniku o ocenjevanju, starem leto dni, stoji, da cvek v prvem razredu ni cvek, oziroma lepše – ocene so povsod od 1 do 5, razen v prvem razredu, kjer nezadostne ocene ni. »Na osnovi določil 8. in 16. člena pravilnika o ocenjevanju in napredovanju učencev v osnovni šoli torej ugotavljamo,« pravijo Idrijčani (skupaj z njimi pa še vrsta drugih, ki se pritožujejo komiteju za vzgojo in izobraževanje), »da učenec prvega razreda zaradi nezadostnega znanja ne more ponavljati, čeprav zakon o osnovni šoli tega nikjer ne določa in je javna razprava tak predlog ovrgla. Posledice določil pravilnika so občutili na nekaterih šolah ob koncu šolskega leta 1980/81, ko so morali učitelji prvih razredov zaključiti učencem pozitivne ocene, kljub temu da niso pokazali zadostnega znanja.«

Člani odbora za družbene dejavnosti so se danes bolj nagibali k mnenju, da v prvem razredu ne bi smelo biti cvekarjev in ponavljalcev. Dali so tudi soglasje k ratifikaciji mednarodne konvencije o odpravi diskriminacije žensk.

ALENKA PUHAR

Široke zasnove akcije Pohorje skozi stoletja

Osrednji dogodek tridnevne prireditve bo simpozij o krajevni zgodovini – Ljudsko zborovanje

MARIBOR, 8. septembra – Pripravljalni odbor družbene akcije »Pohorje skozi stoletja«, vodi ga Boris Čižmek – Bor, je danes v pogovoru s časnikarji razgrnil vsebinsko zasnovo te akcije.

O Pohorju še vedno govorimo precej necelovito, razdrobljeno, zato so v priprave pritegnili vseh šest pohorskih občin: Radlje ob Dravi, Slovenj Gradec, Dravograd, Maribor, Slovensko Bistrico in Slovenske Konjice. Celotno akcijo bodo posvetili 40-letnici vstaje ter socialnemu in narodnemu osveščanju ljudi pod Pohorjem.

Osrednji dogodek bo simpozij o krajevni zgodovini, ki ga bo organiziralo slovensko društvo zgodovinarjev skupaj z mariborskim društvom. Tridnevni simpozij se bo začel 17. septembra v Ribnici na Pohorju, torej na dan, ko so pred štiri desetletji partizani na Klopnem vrhu na Pohorju pregnali Nemce. Sovražnik je na kraju boja pri pobegu pustil ranjenca, ki so ga partizani obvezali, kar je v tistem času močno odmevalo. Za simpozij se je prijavilo že okrog sto zgodovinarjev, geografov, slavistov, etnologov, raziskovalcev delavskega gibanja, gospodarstvenikov, družbenopolitičnih delavcev in drugih. Tretjina je tudi že napovedala svoje referate, ki bodo pomenili zasnovo za kasnejšo izdajo zbornika.

Simpozij so si takole zamislili: prvi dan bodo posvetili narodnoosvobodilnemu boju, drugi dan zgodovini Pohorja do konca druge svetovne vojne, tretji dan pa bodo orisali družbenogospodarski razvoj Pohorja po vojni.

Namen akcije Pohorje skozi stoletja je pospešiti razvoj Pohorja, vrh pa bo 20. septembra v Ribnici na Pohorju, ko bo ob občinskem prazniku radeljske občine množičen zbor. Takrat bodo odkrili spomenik 52 padlim borcem, na ljudskem zborovanju pa bo govoril predsednik republiške konference SZDL Mitja Ribičič.

BORKO DE CORTI

ČESTITKI

Sergeja Kraigherja Kim Il Sungu

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – Ob obletnici proglasitve Demokratične ljudske republike Koreje je predsednik predsedstva Sergej Kraigher v imenu predsedstva SFRJ poslal predsedniku DLR Koreje Kim Il Sungu brzojavko s prisrčnimi čestitkami in najboljšimi željami. V brzojavki je izrazil prepričanje, da bodo prizadevanja prijateljskega korejskega ljudstva za miroljubno združitev Koreje kronana z uspehom, poudaril pa je tudi pomen, ki ga Jugoslavija pripisuje razvoju vsestranskih odnosov in sodelovanja z neuvrščeno Demokratično ljudsko republiko Korejo.

Sergeja Kraigherja Todorju Živkovu

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – V imenu predsedstva SFRJ je predsednik predsedstva Sergej Kraigher čestital predsedniku državnega sveta Ljudske republike Bolgarije Todorju Živkovu ob državnem prazniku z najboljšimi željami za nove uspehe bolgarskega ljudstva pri socialistični graditvi države. V brzojavki je med drugim izrazil prepričanje, da se mora jugoslovansko-bolgarsko sodelovanje razvijati v duhu medsebojnega spoštovanja in dobrega sosedstva.

Cene na drobno se umirjajo

Avgusta so se dvignile le za 0,9 odstotka – Od živil so se najbolj podražili makaroni

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – Cene na drobno končno le počasi »zmanjšujejo hitrost«: avgusta so se, podobno kot v juliju, zvišale za (komaj) 0,9 odstotka. Od začetka leta do konca minulega meseca so se zvišale za 27,7 odstotka.

Gotovo bi bilo iluzorno pričakovati, da jih bomo zlahka obdržali na letošnji načrtovani meji 32 odstotkov, predvsem zato, ker so zahteve po zviševanju cen številne, pa tudi za jesenske mesece je značilna sorazmerno visoka rast cen. Vendar je treba reči, da le ni nemogoče obdržati cen v okviru načrtovane rasti. V nasprotnem primeru nam inflacija grozi, da bo spodkopala vse naše napore stabilizirati gospodarske razmere.

Cene alkoholnih pijač so višje povprečno za 0,9 odstotka, storitev pa za 0,6 odstotka. Kmetijski izdelki so se pocenili za 0,9 odstotka, predvsem zaradi nižjih cen sveže zelenjave (12,2 odstotka) in svežega sadja (10,9 odstotka). Suho sadje je cenejše za 1,6 jajca pa za 0,4 odstotka. Pač pa so se podražile vse vrste kruha iz pšenične moke (beli za 13,5, polbeli za 4,7 in črni za 3,8 odstotka) ter pšenična moka – za 2,1 odstotka.

Cene na drobno so bile avgusta za 49,3 odstotka višje od lanskoletnega povprečja v primerjavi z lanskim avgustom pa za 46,5 odstotka.

ODLIKOVANJE

Dragu Flisu-Streli

LJUBLJANA, 8. septembra – Na krajši slovesnosti v ljubljanski mestni skupščini je narodni heroj in ugledni družbenopolitični delavec Drago Flis-Strela prejel danes visoko državno odlikovanje, red republike z zlatim vencem, s katerim ga je odlikovalo predsedstvo SFRJ.

Odlikovanje je izročil predsednik mestne skupščine Marjan Rožič.

OBISK

Salvadorski gost v Sloveniji

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – Iz Beograda je danes odpotoval član vodstva salvadorske demokratične revolucionarne fronte dr. Rafael Menivar, ki je prišel v našo državo na povabilo SZDL Jugoslavije. Razen Beograda, kjer se je pogovarjal v zvezni konferenci SZDLJ, je dr. Menjivar obiskal še Slovenijo, kjer se je sestal s predsednikom republiške konference SZDL Slovenije Mitjo Ribičičem.

Izgube v mesni industriji Pomurja se letos manjšajo

Polletne izgube soboških mesarjev so za četrtino manjše kot lani – Cene mesa še niso realne

MURSKA SOBOTA, 8. septembra – Sodeč po polletnih rezultatih gospodarjenja, se težaven položaj v soboški mesni industriji, ki traja že polnih 8 let, le počasi izboljšuje. Polletne izgube 39,8 milijona dinarjev so za četrtino manjše kot v enakem lanskem obdobju in to kljub dejstvu, da so soboški mesarji ob znanih tegobah v začetku leta občutili tudi precejšnje pomanjkanje živine.

To je seveda delno vplivalo tudi na obseg proizvodnje v prvem polletju, ki je bila za dobrih 8 odstotkov nižja od načrtovane in celo nižja kot v lanskem prvem polletju, ko je bila izguba za četrtino večja od letošnje, in sicer 53,3 milijona dinarev. Polletna izguba bi bila celo manjša, če bi soboškim mesarjem pravočasno izplačali dobrih 10 milijonov dinarjev nadomestil za sveže meso, kar sedaj teče nemoteno in pa več kot 24 milijonov neplačane realizacije v prvem polletju. Ob tem je gotovo zanimiva in spodbudna ugotovitev, da so se v preteklosti ob povečanem obsegu dela v mesni industriji izgube celo povečevale, tokrat pa se zmanjšujejo.

Tudi zato so člani občinskega izvršnega sveta danes kritično opozorili na zmanjšan obseg klanja oziroma predelave v prvem polletju. Seveda pa položaj v pomurkini mesni industriji še zdaleč ni rožnat. Trenutni svetli prebliski v poslovanju se lahko do konca leta kaj hitro prelevijo v precejšnje težave in v povečanje izgube. Rešitev je gotovo zgolj v dohodkovnem povezovanju.

Zato je soboški izvršni svet sklenil, da se sanacije mesne industrije bolj učinkovito lotijo tudi v celotnem tozdu ABC Pomurka, ki navsezadnje predstavlja zaključeno celoto na področju agroživilstva in proizvodnje hrane. Ali zapisano nekoliko drugače: dobro in slabo v proizvodnji hrane – torej ostanek dohodka ali izgube – bi si morali deliti tako proizvajalci koruze, krmil, rejci prašičev in živine in seveda nazadnje tudi klavnice in predelovalci mesa.

IVAN GERENČER

Premajhna povezanost

Komunisti Emone Inženiringa so ob obisku delovne skupine CK ZKS spregovorili o težavah pri izvozu znanja – Denar se povrne šele čez leta

LJUBLJANA, 8. septembra – »V nerazvitih državah sveta, posebno pa v neuvrščenih, imajo naše delovne organizacije precejšen ugled. Toda ko začnemo sklepati pogodbo za kakšno naložbo, zahtevajo od nas kakovost in primerno ceno. Tu stopijo v ospredje zakonitosti ekonomije in primerjanje s konkurenčnimi ponudniki. Pogosto se zgodi, da prav zaradi naše razdrobljenosti ne moremo vložiti v kak projekt dovolj denarja in licitacija je s tem za nas končana«.

Približno tako so danes razmišljali člani osnovne organizacije ZK v delovni organizaciji Emona Inženiring (za kmetijstvo in živilsko predelovalno industrijo) na sestanku osnovne organizacije, ki se ga je udeležila tudi delovna skupina CK ZKS. Le-to je tudi na drugem obisku v ljubljanski občini Moste-Polje vodila izvršna sekretarka predsedstva CK ZKS Ivanka Vrhovčak.

Pri oceni polletnih poslovnih rezultatov komunisti Inženiringa niso mogli mimo številnih težav, s katerimi se srečujejo pri svojem delu, zlasti v tujini. Ta približno 70-članski delovni kolektiv (v sestavi sozda Emona) si namreč prizadeva, da bi se z izvozom znanja o pridelovanju in predelavi hrane tudi dolgoročno usmerili v tujino, predvsem v dežele v razvoju, kjer je pridelovanje hrane med najpomembnejšimi nalogami. Na sestanku so povedali, da se s težavami ne srečujejo le v tujini, kjer največkrat po več let vlagajo veliko denarja v posamezne projekte in ga šele čez čas dobijo spet nazaj. Težave imajo tudi doma, saj je delovnim organizacijam v sozdu Emona včasih prav težko dopovedati, da je pri izvozu znanja potrebna tudi potrpežljivost in razumevanje zraven pa še precej denarja, ki se bo oplemeniten vrnil na primer šele čez štiri ali pa tudi več let.

Inženiring se je v tujini uveljavil že v Iraku in Maliju, že nekaj časa pa skušajo s svojimi ponudbami prodreti tudi v Nigerijo ter Tanzanijo, v Latinski Ameriki pa v Panamo in Venezuelo. V vzhodnoevropskih državah je Emona Inženiring znan v NDR, na Poljskem in Madžarskem, v prihodnje pa bodo s svojimi ponudbami za gradnjo farm, trgovin, hladilnic, klavnic in skladišč skušali prodreti tudi v ČSSR in SZ.

V razpravo o izvozu znanja so se vključevali predvsem strokovnjaki, ki so v imenu Inženiringa prodajali domače znanje v teh deželah tudi po več let, zato so jo vsebinsko obogatili z mnogimi izkušnjami. Vsi pa so ugotavljali, da naše delovne organizacije nastopajo v tujini še vedno zelo razdrobljeno in nepovezano. Kritično so omenili tudi lastno sestavljeno organizacijo združenega dela, kjer se z izvoznouvoznimi posli ukvarja več članic, vendar največkrat vsaka zase. Omenili so primer, ko so v tujini gradili trgovino in so imeli možnost, da bi kasneje tja izvozili tudi živila, pa v lastnem sozdu k izvozu niso mogli pritegniti nobene delovne organizacije. Kot so dejali, je bržkone res udobneje prodajati na domačem trgu kot pa v tujini, kjer je tveganje veliko večje.

Poleg izvozne dejavnosti Inženiringa so člani osnovne organizacije danes obravnavali tudi lastno delo. Ugotovili so, da bodo morali sprejete sklepe uresničevati bolj odgovorno kot doslej, ko so jih neizpolnjene prelagali z enega sestanka na drugega.

ŽELJKO ŠEPETAVC

Manjša, toda kakovostna letina grozdja

Na Koprskem in Krasu napovedujejo kakovostnejšo letino od tiste v letu 1971

KOPER, SEŽANA, 8. septembra – Vinogradniki na Koprskem in na Krasu te dni zadovoljni prihajajo z ogledov vinogradov, saj letina dobro kaže. Pravijo sicer, da bodo v kleti pripeljali nekoliko manj grozdja kot lani, bo pa to izredno kakovostno. Strokovnjaki govore celo o kakovostno boljši letini od tiste v letu 1971.

V koprski kleti predvidevajo, da bodo letos iz lastnih in iz vinogradov kooperantov dobili okrog 600 vagonov grozdja, v sežanski kleti (obe sta v okviru DO Agraria v sozdu Timav) pa okrog 200, kar je dobra desetina proizvodnje v Sloveniji. S trgatvijo bodo na Koprskem začeli okrog 20. septembra, na Krasu pa prve dni v oktobru. Letošnja trgatev bo približno tri tedne prej, kot je bila lani. Že sedaj je sladkorna stopnja tolikšna, kot je bila lani ob trgatvi. Najprej bodo trgali merlot, ki bo prvi dozorel, potem pa ostalo grozdje.

D. G.

Jana
SLOVENSKA DRUŽINSKA REVIJA

DELO

Glavni urednik ČGP Delo:
JAK KOPRIVC

Odgovorni urednik »Dela«:
BORIS DOLNIČAR

Pomočnika glavnega urednika:
MIRO POČ
VLADO ŠLAMBERGER

Uredniki:
ANTON JANEŽIČ (centralna redakcija), ALENKA LESKOVIC v. d. (notranja politika), FRANJO KRIVEC, JOŽE PETROVČIČ (gospodarstvo), JAKA ŠTULAR (zunanja politika), JOŽE VOLFAND (kultura), JANEZ ODAR (slovensko dopisništvo), NIKO LAPAJNE (ljubljanska rubrika), EVGEN BERGANT (šport), ILIJA BREGAR (kronika), FRANCE VREČAR (Sobotna priloga), TIT VIDMAR (Književni listi), STANE IVANC (publicistika), BOŽIDAR PAHOR, BOGDAN POGAČNIK (posebne naloge), JOCO ŽNIDARŠIČ (fotografija), JANEZ SRŠEN (lektorstvo), META DOBNIKAR (oblikovanje), ROMANA TOMŠE (dokumentacija).

INA dolžnikom ustavila dobavo naftnih derivatov

Razen Sloveniji, Črni gori in Kosovu INA prenehala dobavljati nafto drugim republikam in Vojvodini – Dolgovi narasli na 134,5 milijona dolarjev

OD NAŠEGA DOPISNIKA

ZAGREB, 8. septembra – Dva dogodka sta bila danes v Zagrebu povezana z aktualnim in žgočim vprašanjem, to je s težavami glede nakupa nafte na tujem ter njene predelave in prodaje derivatov na domačem trgu.

Medtem ko so na seji izvršnega sveta sabora načeli vprašanje odnosa republik in pokrajin do domače in uvožene nafte, ki vse doslej še ni urejen, pa so bili na seji delavskega sveta sozda INA dokaj konkretni: danes so zaustavili dobavo naftnih derivatov Vojvodini in drugim republikam razen Sloveniji, Črni gori in Kosovu.

»Osem mesecev smo se zaman trudili, da je treba spoštovati zvezni dogovor o zagotavljanju deviz za nakup nafte v tujini,« je poudaril predsednik poslovodnega odbora sozda INA, Vladimir Lemić. Razen Slovenije, Črne gore in Kosova nihče drug ni izpolnjeval teh obveznosti.

Zagrebška INA, ki sama doma načrpa 3 milijone ton nafte letno in z naftnimi derivati zalaga tri četrtine jugoslovanskega trga, je zaradi tega morala v tujini najeti neugodne kredite za nakup nafte. Vojvodina in druge republike so INA dolžne 134,5 milijona dolarjev.

Vse to je vplivalo, da bodo v primerjavi z letošnjim proizvodnim načrtom proizvedli za 8 odstotkov manj plinskih olj, mazuta pa kar za polovico. Slednji ukrep pa v bistvu predstavlja dvorezni meč, saj bo tega goriva in kuriva manjkalo elektrogospodarstvu (na Hrvaškem tretjina elektrarn obratuje na mazut) in za gretje stanovanj.

Namesto načrtovanih 8,3 milijona ton bodo tako letos predelali le 7,8 milijona ton nafte. Neizpolnjevanje obveznosti porabnikov naftnih derivatov iz drugih republik in Vojvodine ter spremembe tečaja dolarja so vplivale, da INA za liter uvožene nafte plača 11,50 dinarja, sedaj priznana rafinerijska cena pa je 9,50 dinarja.

Zato so po današnji seji centralnega delavskega sveta poslali pismo zveznemu izvršnemu svetu v katerem zahtevajo rešitev tega problema, se pravi kritje izgub, ki jih v naftnem gospodarstvu Hrvaške zdaj cenijo na okoli 10 milijard dinarjev.

PETER POTOČNIK

Uveljavljanje pouka jezika narodnosti

Za učence madžarske in italijanske narodnosti v Sloveniji dosledno tudi v srednjem šolstvu

LJUBLJANA, 8. septembra – Učenci madžarske oziroma italijanske narodnosti, ki so končali dvojezično osnovno šolo ali osnovno šolo v jeziku narodnosti, morajo imeti tudi v srednjem usmerjenem izobraževanju zunaj narodnostnega območja možnost učiti se jezik svoje narodnosti.

Če se učenci za to odločijo, naj bi bile šole dolžne organizirati oziroma zagotoviti pouk. Organizacija tega pouka bi bila lahko različna – na isti šoli, če je dovolj kandidatov, za več šol skupaj na enem mestu, tečajne oblike za večje skupine oziroma kako drugače. V tem smislu – vsem zagotoviti možnost za to izobraževanje in v organizacijskem smislu omogočiti dovolj prožnosti – je med drugim tekla razprava na današnji seji Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo.

J.S.

Na Dunaju se je začel »proces desetletja«

Zaradi poneverb pri gradnji dunajskega kliničnega centra (AKH) se je nabralo 68.000 strani obtožnice – Gospodarski kriminal s politično barvo

OD NAŠEGA DOPISNIKA

DUNAJ, 8. septembra – Ne da se sicer reči, da vsa Avstrija »zadržuje sapo« ob današnjem začetku prve sodne obravnave v zvezi z bolnišnično afero, toda »proces desetletja«, ki bo trajal tja do srede oktobra, je vendar v središču pozornosti celotne politične javnosti in razkritja, ki si jih od njega obetajo, utegnejo oblikovati družbeno zavest na način, ki političnemu establishmentu ne bo všeč.

Ali vsi kradejo, podkupujejo, sprejemajo podkupnine in jih pošiljajo na tajne bančne račune v Liechtenstein? Tako se marsikdo sprašuje ob pogledu na seznam dvanajsterice obtoženih, ki so bili udeleženi pri gradnji nove, moderne splošne bolnišnice (Allgemeines Krankenhaus-AKH), v devetem dunajskem okraju. Kompleks poslopij z 2000 posteljami gradijo zdaj že več kot deset let in še ni končan, predvideni gradbeni stroški so za začetne milijarde narasli na 37 milijard šilingov, gradbeni načrti so bili napravljeni na hitrico in jih nenehno spreminjajo, poslovno vodstvo je bilo nesposobno in so ga ves čas »dopolnjevali«, lansko poletje pa je izbruhnil še korupcijski škandal. Podjetja so plačala milijonske vsote samo za to, da so dobila naročila – tudi nadnacionalni koncerni, kakršna sta Siemens in ITT. Kdo jih je prejemal in kam je denar odtekal, naj bi se pravno veljavno izkazalo šele na obravnavi, ki se je danes začela, pa tudi na 29 procesih, ki bodo sledili. Seveda pa je že zdavnaj »vse jasno«: podkupnine je zahteval in sprejemal 40-letni vodja gradnje, ugleden član socialistične stranke Adolf Winter – že 16 mesecev je v preiskovalnem zaporu – pa tudi drugi so bili na ta ali na oni način udeleženi. Nekaj časa je veljalo – in ta sum je še vedno »v zraku« – da se je prek svoje davčne posvetovalnice »Consultatio« bogatil na bolnišničnem proračunu tudi nekdanji podkancler in finančni minister dr. Hannes Androsch.

Težko, da bodo prišli zadevi do dna, menijo v tukajšnjih krogih. Kajti podkupovalni instrumentarij je bil tako zapleten in denar se je pretakal tako blizu meje med legalnim in nelegalnim, da obtožencem ne bo lahko dokazati krivde. Ne glede na to, da jih brani 13 najboljših odvetnikov (ki bodo, kakor piše »Kurier«, pospravili šest do deset milijonov šilingov honorarja), se utegne stvar zaplesti zaradi možnosti, da obtožencem ne bodo mogli dokazati osebnega bogatenja in se bo pokazalo, da so bile korupcijske operacije zgolj »kavalirski delikt«, ki mu v Avstriji pravijo »spreminjanje belega v prakso, da podjetja pošiljajo denar na bančne račune namišljenih zunanjetrgovinskih podjetij v tujini (največkrat v Liechtenstein ali v Švico), odkoder se v obliki plačil za nerealiziran izvoz vračajo v Avstrijo na anonimne hranilne knjižice. Prednost tega postopka je v tem, da je »beli« denar obdavčen, »črni« pa ne. Vlada kanclerja Bruna Kreiskega je sicer že marsikaj poskusila, da bi tej praksi zavila vrat, toda doslej še ni iznašla ničesar, s čemer ob morebitnem ukrepanju ne bi prizadela tudi nedolžnih. Razen tega se bojijo, da bi ob zaostritvi »najbolj liberalnega bančnega sistema na svetu« (tako Kreisky) tujci svoj v Avstriji naloženi milijardni kapital poslali kam drugam.

Glavni obtoženec Winter si je v času svojega poslovanja sicer kupil tri hiše, eno na grškem otoku Skiatosu, ladjo in neznano število zlatih palic, poseduje dva milijona šilingov vredno zbirko znamk in je svoji ženi omogočil udeležbo pri večjem podjetju, toda ali mu bo mogoče dokazati, da si je podkupnine (gre za pol milijarde šilingov) zares prisvojil? Doslej je molčal na bistveno vprašanje: ali sta bili njegovi liechtensteinski »firmi« zgolj obračališče? Ali se korupcijski denar ni takoj vrnil v Avstrijo, na račune, za katere nihče ne ve? Kako je z namigi iz različnih publicističnih kotov, da so s tem denarjem »financirali delovanje političnih strank«?

Vprašanja, na katera bo obravnava odgovorila ali pa tudi ne. Današnji tisk poudarja, da ta »največji povojni proces« ni političen proces, temveč da gre zgolj za gospodarski kriminal. Adolf Winter je vsekakor odgovoril na sodnikovo vprašanje, da »ni kriv«. Od dvanajstih obtoženih, med katerimi je tudi nekdanji generalni direktor avstrijske ekspoziture ITT in predsednik zveze industrijcev Fritz Mayer, se je za krivega izrekel samo vodilni uslužbenec ITT Erich Zelniczek, ki so mu dokazali, da je za razne »posredovalne usluge« menda prejel 700.000 šilingov in jih na nedovoljen način spravil v tujino.

Ob začetku današnjega procesa so sporočili, da je snemanje prepovedano. Dvanajsterica obtoženih bo sedela na rdeče tapeciranih naslonjačih. Sodna dvorana ni bila zasedena niti do polovice – 68.000 strani dolgo obtožnico bo javnosti dešifriralo trideset navzočih avstrijskih novinarjev.

SLAVKO FRAS

NOVI KIH

Skupna obramba pred točo

V Novi Gorici uskladili besedilo meddržavnega sporazuma o obrambi pred točo

NOVA GORICA, 8. septembra – Sistem skupne obrambe pred točo na obmejnem območju na jugoslovanski in italijanski strani meje bo v praksi predvidoma zaživel že v letu 1983. Prvo fazo priprav za oblikovanje sistema so namreč sklenili v Novi Gorici na današnjem zasedanju jugoslovansko-italijanske podkomisije za skupno obrambo pred točo. Delegaciji, jugoslovansko je vodila članica izvršnega sveta SR Slovenije Marija Zupančič – Vičar, italijansko pa načelnik v italijanskem ministrstvu za kmetijstvo prof. Ezio Rosini, sta uskladili besedilo meddržavnega sporazuma in ga tako pripravili za podpis pooblaščenim predstavnikom obeh držav.

Priprave za oblikovanje sistema skupne obrambe pred točo potekajo že od leta 1978. Pomemben projekt, za katerega sta se odločili SFRJ in Republika Italija že pri sprejemanju osimskih sporazumov, je doslej terjal številna usklajevanja zaradi vrste tehničnih in tudi političnih vprašanj.

Sistem skupne obrambe pred točo bosta sestavljala dva centra in sicer operativni za praktični del obrambe in raziskovalno-dokumentacijski center za znanstveno-raziskovalno dejavnost. Operativni center bodo postavili na območju novogoriške občine, z njim pa bo upravljal Hidrometeorološki zavod SR Slovenije, raziskovalno-dokumentacijski center pa bo v sosednji italijanski Gorici.

Operativni del sistema bo sestavljal sodobni meteorološki radar, ki ga bodo upravljali z računalniškimi programi. Računalniško obdelane radarske slike bodo pošiljali tudi kontrolam poletov v Jugoslaviji in Italiji in tako omogočili varno letenje in nujno preusmeritev letal, hkrati pa tudi raziskovalnemu centru za nadaljnjo študijsko delo in razvoj sistema obrambe pred točo.

Poleg centrov bo na obmejnih območjih v obeh državah enako število strelnih mest za rakete. S sistemom bodo namreč zavarovali okrog 300 tisoč hektarov površin, v vsaki državi polovico. Na italijanski strani bodo lahko varovali območje Goriške, Tržaške in Videmske pokrajine, na jugoslovanski pa območja v okolici od Pirana, Izole, Kopra, Sežane, Ajdovščine, Vipave do Nove Gorice in Goriških Brd.

SLAVICA CRNICA

Smrt tajskih funkcionarjev

ŠIANG MAJ, 8. septembra (UPI) – Helikopter z dvema funkcionarjema tajske vlade in petimi člani parlamenta je zaradi slabega vremena treščil v goro v t. i. Zlatem trikotniku, blizu burmanske meje. V nesreči, ki se je zgodila prejšnjo soboto, so izgubili življenje vsi potniki in člani posadke. Objavili so, da sta bila v helikopterju tudi namestnik ministra za kmetijstvo Kritsungkasarp in namestnik vrhovnega poveljnika letalskih sil maršal Banča Mekvičai.

Šesterica o vprašanju Namibije

LAGOS, 8. septembra – Tiskovna agencija France Presse, ki se sklicuje na uradne nigerijske vire, sporoča, da bo 11. septembra v glavnem mestu Nigerije sestanek šefov šestih držav južne Afrike. Koliko časa bo sestanek trajal, še ni znano. Iz istega vira se je zvedelo, da se bodo v Lagosu sestali predsedniki Angole, Bocvane, Tanzanije, Mozambika, Zambije in Zimbabveja, in da bodo skupaj z nigerijskim predsednikom Šagarijem razpravljali o vprašanju Namibije.

Dinar krči obvoznice

Prispevki za gradnjo ljubljanskih obvoznic slabo dotekajo – Kdo bo naredil red, ko pa niti občine in mesto niso poravnali svojih dolgov?

LJUBLJANA, 8. septembra – Ne gre in ne gre jim dinar izpod »škotskih« prstov. Kot da so povsem pozabili na dogovor, ki so ga podpisali, in družbeno obveznost, ki so jo s tem sprejeli. Ljubljanske občine in mesto, občinske komunalne skupnosti in dolga vrsta tozdov namreč zelo slabo izpolnjujejo svoje denarne obveznosti pri gradnji mestnih obvoznih cest. In še vedno obstaja vrsta tozdov, ki doslej za gradnjo mestnih cest niso prispevali niti dinarja, čeprav se novih štiripasovnic ne bodo izogibali.

Kakor se zbira denar, je treba priznati mestnemu sisu za uresničitev 10-letnega programa gradnje ljubljanskih cest, da je še kar precej naredil. Pred dobrim mesecem je bila odprta nova štajerska vpadnica, že konec oktobra pa bo stekel promet tudi po zahodni obvozni cesti od Celovške ceste do Gorjanca (gostilne), medtem ko naj bi del obvoznice preko Tržaške ceste končali v začetku prihodnjega leta. Vendar ni prav veliko manjkalo, da bi morali tudi gradnjo zahodne obvoznice zaradi pomanjkanja denarja ustaviti.

Te nevarnosti se je Ljubljana torej za zdaj izognila, toda če bodo financerji gradnje cest še naprej tako neredno pošiljali denar, bo obvisela v zraku še vrsta nadaljnjih načrtov. Do konca naslednjega leta naj bi namreč dogradili del severne obvoznice od Črnuč do Djakovičeve ceste v Šiški in nato do Celovške. S tem bo nova vpadnica šele dobila polno veljavo. Toda že danes je kot na dlani, da bo dobila Ljubljana le toliko metrov nove ceste, kolikor se bo nateklo denarja. Po dosedanjih izkušnjah pa so optimistična pričakovanja povsem odveč.

Glavni vir financiranja gradnje cest v Ljubljani so prispevki tozdov. S samoupravnim sporazumom so se ti zavezali, da bodo za nove ceste namenili po 5 odstotkov ostanka čistega dohodka. Sporazum je podpisala večina tozdov.

Toda 52 tozdov v mestu še vedno plačuje nižji prispevek (le 3,5 odstotka od ostanka dohodka) kot večina tozdov. Kdor pregleda seznam teh »varčnih« naleti na precej starih znancev s seznamov tistih, ki so odrekli tudi prispevek za novi kulturni dom Ivana Cankarja. Skratka, tozdi so do julija poravnali sisu za ceste le 70 odstotkov svojih lanskih obveznosti. Ali drugače: tozdi za gradnjo cest trenutno dolgujejo dobrih 145 milijonov dinarjev.

Poglavje zase so ljubljanske občinske komunalne skupnosti. Te naj bi zbirale za gradnjo ceste polovico prispevka za uporabo mestnega zemljišča in polovico registracijskih pristojbin od motornih vozil. Kot že običajno, kadar zbirajo denar komunalci, jim ga je težko izpuliti.

Toda, kdo naj bo sodnik v tej kolobociji, ko pa tudi občine svojih denarnih obveznosti redno ne izpolnjujejo. Občina Moste recimo še od lani dolguje 6,8 milijona din, letos pa za ceste še ni dala prav nič. Skupaj je dolžna že čez 24 milijonov din. Na Viču od skoraj 31 milijonov, ki naj bi jih zbrali, niso prispevali niti dinarja, Center je dolžan 18,7 milijona, Šiška 15,2 milijona, ljubljanski mestni proračun pa dolguje cestam 13,7 milijona dinarjev.

MIRAN KOREN

Zdravstveno stanje Anakioskega se izboljšuje

Čeprav je od napada na uslužbence veleposlaništva SFRJ v Bruslju minilo dva meseca, še ni rezultatov preiskave

BRUSELJ, 8. septembra (Tanjug) – Zdravstveno stanje gospodarskega svetovalca pri jugoslovanskem veleposlaništvu v Belgiji Blagoja Anakioskega, ki je bil 14. julija letos hudo ranjen med terorističnim napadom pripadnika ekstremne protijugoslovanske emigracije na naše uradno predstavništvo, se je občutno izboljšalo.

Motnje, ki so se po atentatu pojavile na pljučih in sečnih poteh in jih je občasno spremljala zvišana temperatura, so namreč v celoti odpravili. Zato so Anakioskega lahko prepeljali iz univerzitetnega centra na neko ugledno specialistično kliniko v Bruslju, kjer naj bi se začela druga faza zdravljenja. Najprej naj bi opravili natančne preiskave, nato pa naj bi se začelo zdravljenje, ki bo verjetno dolgotrajno.

Kot vemo, je namreč ena izmed krogel iz revolverja za zdaj še neznanega terorista zadela Blagoja Anakioskega v ramo, se odbila in med drugim zdrobila eno izmed vretenc. Zaradi tega je Anakioski ohromel na obe nogi. Dosedanje preiskave pa so pokazale, da verjetno ne gre za najhujšo poškodbo hrbtenice.

Med istim napadom na naše veleposlaništvo v Bruslju je bil ranjen tudi Franc Špindler, prav tako uslužbenec jugoslovanskega uradnega predstavništva v Belgiji. Njegova rana pa se je že zacelila in zapustil je bolnišnico.

Čeprav sta od terorističnega napada na uslužbence veleposlaništva SFRJ minila že slaba dva meseca, belgijski preiskovalni organi še niso seznanili belgijske javnosti z rezultati preiskave. Toliko bolj, ker bi javnost rada zvedela, kako je bilo mogoče, da so terorist in njegovi sodelavci izginili brez sledu, čeprav so na podlagi izjav prič še kar hitro odkrili vozilo, s katerim so pobegnili s kraja zločina. Če je to res, namreč ni mogoče verjeti belgijskim trditvam, da so lahko teroristi neopazno prestopili eno izmed belgijskih mej.

Stiska z vagoni v BiH

Rudarji bosensko-hercegovskih rudnikov pravijo, da bi lahko naročnikom poslali več premoga, vendar primanjkuje vagonov – Akcija »2400 vagonov«

OD NAŠE DOPISNICE

SARAJEVO, 8. septembra – Rudarji bosansko-hercegovskih rudnikov, od katerih v zadnjem času pričakujejo tudi čisto nemogoče reči, pravijo: naročniki bi lahko dobili več premoga, toda kaj, ko ni dovolj vagonov. Železničarji, ki stiske z vagoni ne tajijo, prav narobe, se vendarle popolnoma ne strinjajo z njimi. Že res, da vagonov primanjkuje, toda s prevozom premoga bi bilo drugače, če bi ga v rudnikih bolje načrtovali in koordinirali.

Naj bo resnica bolj na eni kot na drugi strani, pomanjkanje vagonov je nadloga, s katero se v BiH (kot drugod po državi) dajejo že nekaj časa. Prav zato so že v lanskem letu začeli s tako imenovano akcijo »2400 vagonov«, v kateri naj bi kakšnih 3400 organizacij in družbenopolitičnih skupnosti te republike zbralo okrogli dve milijardi dinarjev ter jih kot posojilo dali železnici, za petnajst let in s 6,5-odstotno obrestno mero. Za ta denar, skupaj s svojimi 3,1 milijarde dinarjev in denarjem, ki ga bo železnica dobila na drug način, naj bi kupili 20 električnih lokomotiv in 2400 tovornih vagonov, s čimer bi vsaj za nekaj časa odpravili ohromelost železniškega prometa.

Javna razprava je stekla (čas ji ni bil prav na kratko odmerjen, trajala je sedem mesecev), konec februarja letos so sprejeli dokončno besedilo samoupravnega sporazuma. Potem je bilo le še na organizacijah in skupnostih, da ga podpišejo. Rok: letošnji 20. junij.

Morda – ugibajo zdaj – so bili v zahtevah pri spoštovanju tega roka premalo strogi. Do danes je namreč samoupravni sporazum podpisalo komaj 16 odstotkov organizacij in skupnosti, precejšnje število se zanj sploh ni zmenilo.

Na področju sarajevske ŽTO, denimo, kjer je približno tisoč morebitnih podpisnikov sporazuma, je odgovorilo le 234 organizacij, med njimi le 84 pritrdilno. Razlogi odklonitve, ki jih navajajo, so različni: nekatere pravijo, da same poslujejo z izgubo, druge nimajo dovolj denarja niti za lasten razvoj, nekatere pa so pojasnile, da na njihovem področju sploh ni železniških tirov.

Delavci sarajevske ŽTO kajpak nimajo majhnih težav zaradi pomanjkanja tovornih vagonov. Imajo jih kakšnih deset tisoč, toda iz dneva v dan lahko računajo le na 4000 od teh. Samo vsak tretji vagon namreč, so izračunali, na končnih postajah iztovorijo še isti dan, na 300 do 500 vagonov, ki po tirih odidejo v druge republike, vsak dan zaman čakajo, več kot tisoč vagonov pa je poleg vsega vsak dan na popravilu.

Tudi v drugih železniških organizacijah v BiH z vagoni ni nič boljše. Ob slabem odzivu pri podpisovanju sporazuma zdaj nosilci sporazumevanja razmišljajo o pospešitvi akcije za novih 2400 vagonov. Ne manjka tudi glasov, ki pravijo: pa menda organizacije ne čakajo, da bodo združevanje denarja za razvoj železnic določili državni organi, z zakonom?

MIJA REPOVŽ

Avstrija ceni sodelovanje z neuvrščenimi

Izjava zunanjega ministra Willibalda Pahra ob 20-letnici beograjske konference

DUNAJ, 8. septembra – Kot smatra nevtralna Avstrija, je gibanje neuvrščenih pomemben dejavnik za stabilnost mednarodnih odnosov, je izjavil avstrijski zunanji minister Willibald Pahr. V izjavi, ki jo je dal ob 20. obletnici beograjske konference avstrijski tiskovni agenciji APA, je izrazil tudi »zadovoljstvo, ker so tudi druge države prišle do podobnega stališča.«

Pahr je dejal, da Avstrija visoko ceni sodelovanje z neuvrščenimi državami na regionalnem in svetovnem področju. Opozoril je na tesno sodelovanje med neuvrščenimi in nevtralnimi državami v okviru KVSE ter na njihovo intenzivno izmenjavo mnenj v Združenih narodih.

»Izredno smo zadovoljni zaradi odličnega sodelovanja z našo sosedo Jugoslavijo, eno pomembnih članic gibanja neuvrščenih. V imenu avstrijske vlade želim ob tej priložnosti gibanju neuvrščenih še mnogo novih uspehov,« je zaključil Pahr.

S TELEPRINTERJA

Izdali knjigo o razvoju neuvrščenih

BEOGRAD, 8. september – Beograjska založba »Exportpress« je v mednarodnem tiskovnem središču predstavila pravkar izšlo knjigo »Nastanek in razvoj gibanja neuvrščenih«. Mlada avtorja Olivera in Dragan Bogetić sta na okrog 200 straneh predstavila zgodovino gibanja neuvrščenih od takrat, ko se je porodila zamisel o njegovi ustanovitvi pa do današnjih dni. V tej študiji je objavljen tudi izbor govorov predsednika Tita na sestankih neuvrščenih, podana pa je tudi kronologija pomembnejših Titovih potovanj in stikov s predstavniki neuvrščenih držav. (F. D.)

Jugoslovansko-albanska menjava

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – Predstavniki gospodarskih organizacij, ki poslujejo z albanskimi podjetji, so v Gospodarski zbornici Jugoslavije danes razpravljali o gospodarskih odnosih med državama v letošnjem letu. Največ pozornosti so posvetili dogovorjenim jugoslovanskim dobavam izdelkov črne metalurgije, aluminijevih polizdelkov, nekaterih surovin za proizvodnjo pralnih praškov, bombaža in jedilnega olja. Govorili so tudi o možnosti, da bi albanskim partnerjem dobavili dodatne količine nekaterih proizvodov, kar je posebno pomembno za večji uvoz električne energije iz Albanije.

Britansko posojilo Pakistanu

LONDON, 8. septembra (AP) – Velika Britanija je odobrila 5 milijonov funtov gospodarske pomoči pakistanski provinci Baludžistan, ki meji z Afganistanom in Iranom. Dogovor o britanski pomoči Pakistanu so dosegli marca letos med obiskom britanskega zunanjega ministra lorda Carringtona v Pakistanu.

Bangladeški minister v Indijo

NEW DELHI, 8. septembra – Bangladeški zunanji minister Šamsul Hak bo 11. septembra odpotoval na dvodnevni obisk v Indijo. Kot poroča PTI, ga je povabil indijski zunanji minister Narasima Rao, s katerim bo, kot so sporočili, govoril o dvostranskih odnosih.

Sestanek držav Zahodne Afrike

GABORON, 8. septembra (AFP) – V Lagosu se danes začenja sestanek najvišjih predstavnikov šestih zahodnoafriških držav, ki bo posvečen položaju v Namibiji. Kot se je izvedlo v dobro obveščenih krogih v Gaboronu (Bocvana), se bodo sestanka udeležili šefi držav oziroma vlad Angole, Bocvane, Tanzanije, Zambije, Mozambika in Zimbabveja.

Ratsiraka se bo sešel z Indiro Gandhi

NEW DELHI, 8. septembra (PTI) – Predsednik Republike Madagaskar Ratsiraka bo odpotoval danes na tridnevni obisk v Indijo. Sestal se bo s predsednikom Sandživo Redijem, ministrsko predsednico Indiro Gandhi in z zunanjim ministrom Narasimom Raom.

Šri Lanka in Maldivi za neuvrščenost

COLOMBO, 8. septembra – Šri Lanka in Maldivi sta potrdila svojo privrženost gibanju neuvrščenih držav. Kot poroča šrilanška tiskovna agencija, sta predsednik neodvisne maldivske republike na istoimenskih otokih v severnem delu Indijskega oceana Maumoon Abdul Gayoom in pomočnik šrilanškega zunanjega ministra Tyronne Fernando v glavnem mestu Maldivov Maléju dosegla soglasje o prihodnosti obeh neuvrščenih držav, kar zadeva tuje vmešavanje v njune notranje zadeve.

Velik turistični obisk v Maroku

RABAT, 8. septembra – V prvi polovici tega leta je obiskalo Maroko več kot 580.000 turistov iz raznih držav, kar je za 15 odstotkov več kot v enakem času lani. Kot poroča MAP, jih je bilo letos največ iz afriških držav, in sicer iz Tunizije, Saudske Arabije, Egipta in Kuvajta.

Parlamentarci v Havani

HAVANA, BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – Udeležbo na 68. konferenci interparlamentarne unije, ki bo od 15. do 23. tega meseca v Havani, je potrdilo 86 držav. Dnevni red tega zasedanja, na katerem se bo zbralo približno tisoč parlamentarcev z vseh celin, bo zajel vse najpomembnejše svetovne probleme. To je izjavil vršilec dolžnosti predsednika kubanske nacionalne skupščine Raúl Roa. V Beogradu pa je predsednik jugoslovanske skupine interparlamentarne unije Ilija Topalovski sprejel kubanskega veleposlanika Joséja Váldeza Espinosa, ki je govoril o pripravah kubanskega parlamenta na jesensko zasedanje unije. Ta pomembni sestanek bo v drugi polovici septembra v Havani.

Nikaragva podpira Pariz in Mexico

MANAGUA, 8. septembra (ANN) – Nikaragovsko ministrstvo za zunanje zadeve je sporočilo, da se pridružuje mehiškemu in francoskemu priznanju salvadorskega revolucionarnega gibanja za »reprezentativno politično silo« v Salvadorju. V uradnem sporočilu omenjenega ministrstva se sklep Francije in Mehike ocenjuje kot »pozitiven in konstruktiven korak«, ki bo prispeval k politični rešitvi salvadorskega problema.

Nafta na severovzhodu Indije

NEW DELHI, 8. septembra (PTI) – V severovzhodnih indijskih državah Tripura, Nagalend in Asam so odkrili nova nahajališča nafte. Indijski minister za nafto je izjavil, da bo treba na gospodarsko upravičeno izkoriščanje teh virov počakati še najmanj dve leti.

Pomoč Zaira ANC v Južni Afriki

KINŠASA, 8. septembra (MAP) – Zaire bo Afriškemu nacionalnemu kongresu (ANC) v Južni Afriki znatno povečal materialno pomoč. To je sporočil predsednik tega osvobodilnega gibanja Oliver Tambo ob koncu pogovorov z zairskim predsednikom Mobutujem Sesejem Sekom. Izjavil je tudi, da je zairskega predsednika seznanil z bojem pripadnikov ANC proti rasističnemu južnoafriškemu režimu.

Kupčija s Sovjetsko zvezo

TOKIO, 8. septembra (AFP) – Tu se je danes zvedelo, da je japonska vlada sklenila sporazum o izvozu jeklenih plošč v Sovjetsko zvezo pod pogoji, ki jih je zahtevala Moskva. Gre za dobavo 300 tisoč ton plošč, ki naj bi se začela še ta mesec in se končala junija 1982.

Vladar Kuvajta odpotoval

KUVAJT, 8. septembra – Kuvajtski emir Džaber al Ahmed al Salah je danes odpotoval na turnejo po Turčiji, Bolgariji, Romuniji, Madžarski in Jugoslaviji. Tiskovne agencije sporočajo, da se bo s svojimi gostitelji pogovarjal predvsem o krepitvi prijateljskih odnosov in dvostranskega sodelovanja, še zlasti na gospodarskem področju. Na njegovi poti ga bosta spremljala minister za trgovino in industrijo ter minister za finance in planiranje.

Dve tretjini Afrike imata slabo vodo

ADIS ABEBA, 8. septembra (Tanjug) – Čeprav ima Afrika na voljo tretjino vseh svetovnih zalog sladke vode, pa kar dve tretjini prebivalcev te celine pije nezdravo vodo. Po podatkih, ki jih je te dni objavila gospodarska komisija OZN za Afriko, uporabljajo vse afriške dežele skupaj za kmetijstvo, energetiko in potrebe gospodinjstev samo dva odstotka vodnih virov. Zaradi tega je gospodarska komisija predložila načrt, po katerem naj bi v vseh afriških državah ustanovili posebne institucije, ki bi se ukvarjale s temi vprašanji, in regionalne skupnosti za uporabo voda. Da pa bi bilo to mogoče, poudarja gospodarska komisija, bi Afrika potrebovala več materialnih sredstev.

Ukrepi za odpravo posledic nesreče

PRAGA, 8. septembra (Tanjug) – V mestu Most v severni Češki je potekala seja komisije češkoslovaške vlade, ki ugotavlja vzroke hude nesreče v rudniku rjavega premoga Pluto, kjer je minuli četrtek umrlo 65 rudarjev. V uradnem sporočilu je rečeno, da je komisija sprejela ukrepe za odpravo posledic nesreče in za materialno pomoč družinam umrlih.

Po vsem sodeč je bila eksplozija v rudniku Pluto izredno močna, gmotna škoda pa zelo velika. O tem ne priča le veliko število ponesrečenih, temveč tudi dejstvo, da pri odpravljanju posledic sodelujejo tudi drugi češkoslovaški rudniki in da so pomoč ponudili tudi iz tujine.

Grško-turška pogajanja

ATENE, 8. septembra (Tanjug) – Kot poudarjajo v atenskih političnih krogih, je kaj malo možnosti, da bodo grško-turška pogajanja na ravni visokih diplomatskih funkcionarjev, ki so se včeraj začela v Atenah, dala pozitivne rezultate. Predstavniki obeh vlad so se pogovarjali o spornih vprašanjih v zvezi z Egejskim morjem ter o različnih stališčih Aten in Ankare do sedanje delitve na Cipru. Poudarjajo, da so predstavniki diplomacij v zdajšnjih pogajanjih posvetili precej pozornosti tudi dnevnemu redu bližnjega srečanja med zunanjima ministroma obeh držav, ki naj bi se sešla 27. septembra na sedežu Združenih narodov v New Yorku med zasedanjem generalne skupščine OZN.

PASJI DNEVI PO DOMAČIH LOGIH

Izbirčnost beograjskih pajkovcev

Nikoli se ne lotijo »nedotakljivih«

Merilo za odvoz nepravilno parkiranih avtomobilov, katerega se držijo pajkovci v našem glavnem mestu, je kaj čudno. Vneto namreč pobirajo tiste avtomobile, ki so jim najbolj pri roki. Tako pajkove tipalke pogosto zagrabijo avtomobil, ki ni napoti ne pešcem ne vozilom, na miru pa puščajo avtomobile v stranskih ulicah, ki zares ovirajo promet.

Človek ima vtis, beremo v beograjskih Večernjih novostih, da pajek deluje skrajno komercialno: na najlažji način odpeljati čim več avtomobilov in temu primerno zaslužiti.

Še posebej pa bode Beograjčane v oči popustljivost pajka do avtomobilov nekaterih zveznih organov, katerih registrske številke se končujejo z 11 ali 15. Takšnega avtomobila se ne lotijo, pa naj parkira sredi pločnika ali zelenice. To se niti ne dogaja tako poredko.

Beograjčani kuhajo jezo zaman. Pajek že ve, kako veliko muho zdrži njegova mreža.

Pravda med delavci in administracijo

Triindvajset trmastih zidarjev v banjaluškem »Standardu« se je obrnilo na sodišče združenega dela v Banjaluki. Zahtevajo enakopravnost z administrativci.

Zaradi narave gradbinskega dela morajo delati od aprila do novembra devet ur na dan in tako »odslužiti« zimsko obdobje, ko gradbena dela počivajo. S tem se sicer strinjajo, vendar zahtevajo, da enako delajo tudi uslužbenci v pisarnah. Prizadeti so tudi pri dopustih: delavci lahko poleti vzamejo le polovico dopusta, tisti v pisarnah pa jemljejo vsega. Poleg tega morajo močno prekoračiti delovno normo, da dobijo največ 50-odstotno stimulacijo, uslužbenci pa dobijo vsak mesec 30-odstotno, pa naj delajo ali ne.

Zahteve zidarjev njihova administracija ni sprejela in tako zdaj najpogumnejši delajo samo osem ur na dan, kot tisti v pisarnah, pravico pa iščejo na sodišču. Če bi vsi delavci…

Zasebni zobobol v Srbiji

V Srbiji se že več let pogovarjajo o uvedbi zasebne zobozdravniške prakse, zakon pa je noče in noče priznati. Zanimivo je, da so zoper zasebno prakso tako zaposleni kot nezaposleni stomatologi. Ne ve se, ali gre za zavist ali za bojazen pred »nelojalno« konkurenco (zobozdravstvene storitve brez čakanja). Skratka, tudi v bližnji prihodnosti ne kaže, da bi v Srbiji zasebno zobozdravstveno prakso legalizirali, čeprav zasebniki ponujajo celovite zobozdravstvene storitve celo po oglasih.

»Kot sem obveščen,« je povedal dr. Milenko Mojsilović, predsednik odbora za zdravstvo in socialno politiko izvršnega sveta srbske skupščine, novinarju Večernjih novosti,« dobivajo nekateri stomatologi iz Srbije dovoljenja za zasebno prakso v Sloveniji.«

Dr. Mojsilović je prepričan, da zasebna zobozdravstvena praksa ne bi ogrožala ne kakovosti zdravstvenega varstva ne zaposlenih stomatologov v Srbiji.

Vprašanje je, koga pravzaprav boli zob zaradi zasebne prakse?

Vlak, ki ni mogel shoditi

Spomladi so v niški gospodarski zbornici po temeljiti analizi ugotovili, da vsak dan potuje službeno v Beograd toliko ljudi, da bi jih bilo za vlak z 284 sedeži. Varčevalne prednosti so bile očitne in tako so vpeljali poseben poslovni vlak Niš–Beograd.

V Večernjih novostih pa zdaj beremo, da bodo 26. septembra ta vlak ukinili, ker je štiri mesece vozil skoraj prazen. Delegati in poslovni ljudje iz Niša, ki so vneto podpirali »varčevalni« vlak, se še naprej vozijo v Beograd s službenimi avtomobili ali pa so bili štiri mesece na počitnicah… Vsekakor – izdelati bo treba še eno analizo.

Pripravil: MIHA REMEC

OD VSEPOVSOD

Manj nesreč na belgijskih cestah

BRUSELJ, 8. septembra (AP) – V prvih šestih mesecih letos se je pripetilo v Belgiji 28.573 prometnih nesreč, kar je za 3,6 odstotka manj kot v enakem času lani. Po podatkih belgijskega ministrstva za komunikacije se je zmanjšalo tudi število smrtnih žrtev. V prvi polovici tega leta je umrlo na cestah 821 ljudi, kar je za 1,6 odstotka manj kot v enakem času lani, medtem ko so se poškodovali 9603 ljudje, kar je za 3,7 odstotka manj, prepričani so, da je manjše število prometnih nesreč in smrtnih žrtev predvsem posledica dražjega bencina, saj so vozniki prisiljeni varčevati z gorivom ali se celo odrekajo vožnji.

Nevsakdanji porod v Londonu

LONDON, 8. septembra (AP) – Te dni je v neki londonski bolnišnici 22-letna Tereza Ebers rodila dva zdrava fantka. Vesti gotovo ne bi objavljali, če ne bi šlo za žensko z dvema maternicama. Zdravniki poudarjajo, da so taki primeri redki, še redkeje pa se zgodi, da obe maternici hkrati zadržita plod. Po presoji strokovnjakov je možnosti za to ena proti milijon. Srečna mati, ki so ji zdravniki že povedali, da nikoli več ne bo mogla imeti otrok, se počuti dobro, njena sinova pa prav tako.

Avstralka postala »miss international«

KOBE, 8. septembra (AP) – Dvajsetletno avstralsko manekenko Jenny Annette Derek so izbrali za letošnjo »miss international«. Kot najlepši med najlepšimi iz 43 držav, kolikor se jih je zbralo na lepotnem tekmovanju v japonskem mestu Kobe, ji je pripadla nagrada v znesku dveh milijonov jenov (8700 dolarjev). Miss Brazilije je postala prva spremljevalka, tretja pa je bila lepotica z Irskega.

Izkoriščanje otrok po svetu

ŽENEVA, 8. septembra (AP) – Danes po svetu 145 milijonov otrok, mlajših od 16 let, opravlja dela, med katerimi so mnoga povezana s trajnimi telesnimi in duševnimi posledicami. Po neki študiji Združenih narodov je izkoriščanje otrok razširjeno po vsem svetu, pa najsi gre za mladoletniško prostitucijo v velikih ameriških mestih ali za tkalke preprog v Iranu. Otroci pod šestnajstimi leti najpogosteje opravljajo neplačana dela v kmetijstvu ali v mestih v zasebnih trgovinah. Celo tedaj, ko jim plačajo, zaslužijo mnogo manj od odraslih. Mnogi med njimi si nakopljejo že do šestnajstega leta, najnižje starostne meje za delo, ki jo je sprejela mednarodna organizacija za delo, trajne okvare.

Indijski znanstvenik napoveduje ledeno dobo

AHMEDABAD, 8. septembra (PTI) – Neki indijski znanstvenik z državnega inštituta za fizikalne raziskave v Ahmedabadu trdi, da se bliža nova ledena doba. Po njegovih besedah si lahko obetamo mnogo hladnejše zime, na velikih površinah bodo začeli nastajati ledeniki, Indija, deli Afrike in Južne Amerike pa bodo trpeli sušo. Ta indijski znanstvenik je prepričan, da se lahko začne ledena doba vsak hip.

STANE JAGODIČ: Morska idila

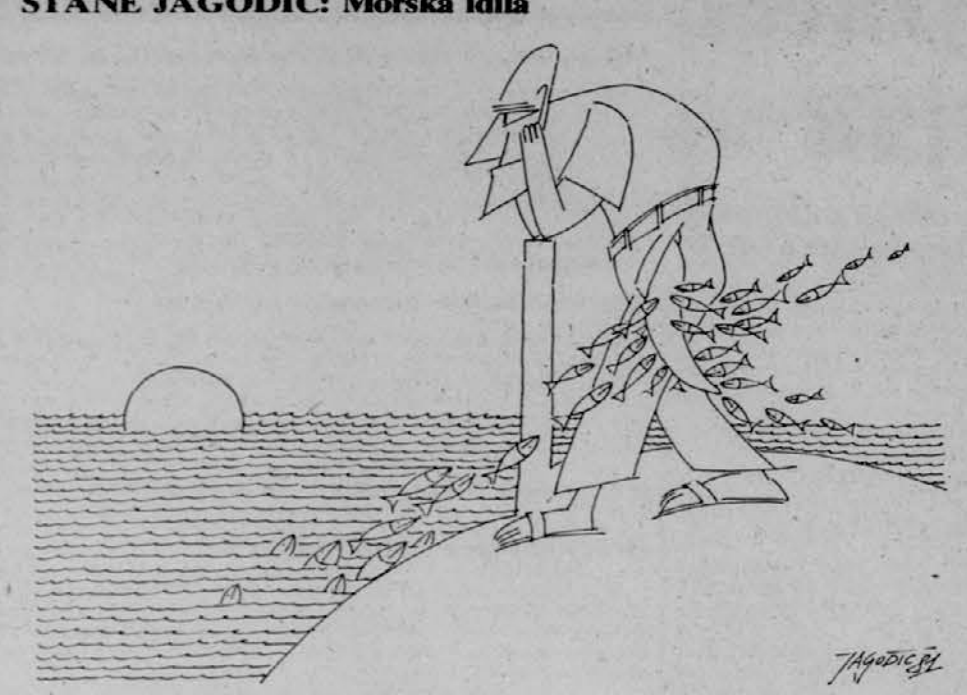

IVAN VIDIC

Poroštva za plačan račun

Industrija motornih vozil iz Novega mesta je šele takrat, ko drugega ni kazalo, položila karte na mizo. Ker je lansko leto sklenila s kar 652 milijoni dinarjev nepokrite izgube, je bila dolžna pripraviti sanacijski program, ki naj bi zagotovil pokritje izgube in uspešnejše, če že ne uspešno poslovanje vnaprej. V našem časniku smo že poročali, da so v sodelovanju s posebno medresorsko delovno skupino sanacijski program res sestavili; da ta predvideva pokritje izgube, zagotovitev denarja za sprotno poslovanje, dokončanje že začete naložbe, nekatere ukrepe v sami delovni organizaciji, spremembe nekaterih zveznih predpisov in odlog odplačila posojil. Sanacijski program pa izhaja iz predpostavk, ki so malo verjetne, ponujeni ukrepi pa niso dovolj trdno jamstvo, da bo delovna organizacija uspešno poslovala vnaprej.

Ne le, da je bilo izgube lani za več kot 722 milijonov, (sedemdeset milijonov dinarjev bodo za kritje izgube sami primaknili). Niti ne preseneča podatek, da načrtujejo izgubo v letošnjem in prihodnjem letu (letos v prvih šestih mesecih že 400 milijonov dinarjev). Za sanacijo IMV je potrebnih prek 3 milijarde dinarjev, če ne precej več. Že lansko izgubo naj bi pokrili zvečine z denarjem republiškega sklada za skupne rezerve. Ta naj bi, skupaj z bankami, zagotovil IMV tudi potreben obratni denar in denar za dokončanje že začete naložbe, ki se je po zasnovanju pred štirimi leti podražila za več kot 22 odstotkov. V IMV naj bi na novo zaposlili še 1.700 delavcev. IMV računa na dobro voljo ZIS in na ponovno uvedbo potrošniških posojil, ki naj bi dosegla 70 odstotkov prodajne cene, na zmanjšanje zveznega prometnega davka za 7 do 8 odstotkov (raje več) in odlog plačila najetih posojil. Ob tem ponuja po sanaciji izdelavo 75 tisoč osebnih avtomobilov (lani 32.420), 35 tisoč stanovanjskih prikolic (lani 26.275) in 5.200 gospodarskih vozil (lani 1.432).

Le navidez je sanacijski program res sanacijski. Številke se navidez skladajo, če seveda natančen opazovalec pozabi na nekatere druge. Minilo je dvajset let, kar so v IMV izdelali prvi kombi. Minilo je 15 let, kar so izdelali prvo stanovanjsko prikolico. Minilo pa ni niti nekaj mesecev od takrat, ko so – ob 25-letnici novomeške industrije motornih vozil – trdili, da bodo prihodnje leto ponudili trgu sto tisoč renaultov štiri, popularnih »malih velikanov«, da je to le del dogovorjenega programa za sedanje petletno obdobje, na koncu katerega bodo v IMV izdelovali 250 tisoč osebnih avtomobilov. Za doma in za izvoz. Takrat so še bili prepričani, da bo partner iz Francije, Renault, ki zdaj zapira svoje tovarne v deželah v razvoju, sodeloval v novi tretji naložbi s 45 odstotkov denarja. Bili so prepričani, da se z novimi naložbami ne bo le povečala izdelava, ampak da bodo tudi osvajali nova znanja in izdelovali tudi dele in sklope, ki jih zdaj uvažajo. Sanjali so o novih tovarnah na Dolenjskem in zunaj nje. Bili so pripravljeni sodelovati z ostalo avtomobilsko industrijo v državi in republiki. Bili so tudi jezni; prepričani, da se jim je godila krivica, ko so imeli kar pet let administrativno določene cene in jim je ZIS omejeval samoupravno pravico, da sami odločajo o rezultatih svojega dela in ustvarjanju in delitvi dohodka.

Ko je ZIS administrativne ovire odstranil, je IMV novembra lani katrce močno podražil. Za eno je zahteval 25 povprečnih jugoslovanskih plač namesto dotedanjih trinajst. Potem pa se je čudil, da je navidezna konjunktura splahnela, da so kupci začeli zahtevati denar (ki ga še danes, kljub vsem obljubam, niso vsi dobili nazaj). V IMV so delavci najbrž še danes ogorčeni. Le da je njihovo ogorčenje druge vrste in leti na drug naslov. Na naslov snovalcev megalomanskih in neuresničljivih načrtov.

Se zdaj v IMV vprašajo, kako je s samoupravnimi pravicami kupcev, ki čakajo na svoj že zdavnaj vplačani in razvrednoteni denar? Se sprašujejo, kako je s samoupravnimi pravicami delavcev SRS, ki bodo prispevali za sanacijo megalomanskih avtomobilskih načrtov?

»Kdo bi vedel, zakaj se zdaj ta (ne) srečni Renault, poslovni partner široke roke«, izogiba dogovorom, noče slišati o svojemu deležu pri pokrivanju izgube in načrtuje sam izdelavo »katrc« tudi še po letu 1986?!

Ob sedanji, ne le domači, marveč svetovni recesiji v izdelavi avtomobilov, je seveda na dlani, da tudi izdelava 250 tisoč in več avtomobilov v Novem mestu ne bi rešila IMV iz zagat. Kajti: izdelke je treba tudi prodati; na domačem trgu pa jih že zdaj ponujajo 35 tisoč, kar je za dovčerajšnjo »jugokonjunkturo« nepojmljivo. Še zlasti, ko je IMV načrtoval precej več, zdaj pa se »sanira« s precej manj. Na čigav račun? Načrtuje novih 1700 delavcev. Najslabše plačanih delavcev?

Od tu naprej pa je problem IMV družbeni problem. Kajti šest tisočem delavcem IMV ni lahko najti donosne zaposlitve. Tovarne, ob kateri živi še tisoči kooperantov, ne moreš kar zapreti. Izdelali bodo torej nov sanacijski program. Kaj bo prinesel? Od koga bo terjal denar? In ne nazadnje: kdo bo vse kupil?

Računa za vse to prav gotovo ne bo plačal ne le IMV ne le dolenjska regija. Račun bo plačala vsa republika. Republika pa je pripravljena plačati račun za megalomanske načrte IMV le, če bo dobila zanesljivo jamstvo, da bo Industrija motornih vozil v Novem mestu v svojem šestindvajsetem in naslednjih letih poslovala brez izgub in v skladu z tržnimi razmerami. Šestindvajset let je namreč že zrela doba.

OTO GIACOMELLI

Sklepi brez nadaljevanja

Veliki športni dogodki pri nas so vedno priložnost, da se ozremo po razmerah v naši telesni kulturi. Najbrž ni dvoma, da se prav v vrhunskem športu izjemno močno zrcali telesnokulturni utrip vsake dežele, čeprav bi preveč poenostavljali, če bi mu pripisovali pomen izključnega merila. Res pa je to najodmevnejši del telesne kulture, obenem pa tudi njena – po strokovnih, materialnih, organizacijskih in družbenih razsežnostih – najzahtevnejša pojavna oblika.

Tudi PEP '81 v Splitu seveda ne bo minil brez širših odmevov. Toliko bolj, ker se dokaj hitro izteka leto pomembnih družbenopolitičnih dejanj v naši telesni kulturi, če omenimo le sprejem stališč in sklepov ZK SZDLJ o nadaljnji samoupravni preobrazbi telesne kulture in športa. Po drugi strani ni manjkalo pretresov, ki so z vso ostrino pokazali, kako velikanski je marsikje prepad med načeli in usmeritvami samoupravne telesne kulture in (ne)samoupravno prakso. Nikogar zato ni presenetilo, da je predsedujoči v predsedstvu ZTK Jugoslavije Marjan Lenarčič na pogovoru s splitskimi telesnokulturnimi delavci te dni posebej poudaril, da nam prav nič več ne koristi besedna podpora stališčem ZK SZDLJ, če ne bomo v športnih organizacijah, zlasti v tistih, kjer delujejo vrhunski športniki, sprožili konkretne akcije. Najmanj tako lahko se je mogoče z njim strinjati, da se akcija pravzaprav še sploh ni začela, čeprav so javna občila v minulem obdobju opozorila na številne kršitve družbenih in moralnih norm, in, če si dovolimo spomniti, tudi na pojave razsipanja družbenega premoženja in druge, ki sodijo naravnost v sodne dvorane.

Zakaj se samoupravni in drugi družbeni organi ter organizacije niso odzvali na te odklone, se seveda ne sprašuje le predsednik ZTK Jugoslavije. Odkod pasivnost družbenopolitičnih organizacij, sisov za telesno kulturo in športnih organizacij pa je najbrž vprašanje, ki so ga dolžna zastaviti tudi javna občila, saj sklepov najbrž nismo sprejeli zgolj zato, da bi obnovili (načeto) fasado?

Razlogi za mlačnost, ki se je, denimo nazorno potrdila tudi v poletnem nogometnem »prepihu«, očitno niso nikakršna posebnost, s katero bi bila telesna kultura in šport že kar genetsko obdarjena. Uveljavljanje samoupravnih odnosov v športu je nedeljiv sestavni del boja za take odnose v naši družbi sploh, zato se ta boj – z motnjami in odkloni vred – zrcali tudi na tem področju. To pa seveda ne more biti izgovor, ki ga je mogoče pogosto slišati, da moramo najprej urediti razmere v temeljnih družbenih okoljih, potem pa se bo to v športu zgodilo kar samo od sebe. To bi pomenilo priznavati nekakšne družbene zakonitosti, ki so nad ljudmi. Na srečo vemo, da jih uveljavljajo vedno le živi, dejavni ljudje. V telesni kulturi pa to pomeni predvsem boj za resnično množično telesno kulturo, v kateri bo moralo zakonito nastajati tudi povsem drugačno družbeno ozračje za razvoj vrhunskega športa. Pravimo ozračje, ker povsem mehaničnega prenašanja učinkov na ta (zahtevnejši) del ne gre pričakovati, temveč predvsem pozitiven posreden vpliv med množičnim in vrhunskim. Denimo, da je to cilj, h kateremu težimo in ki ga ni mogoče doseči čez noč. A cilj je sam po sebi tako velik in pomemben, da bi se zaradi njega veljalo »prešteti« in se zanj odločno bojevati. Ne z dragimi tekmovalnimi sistemi, ne (zgolj) z velikimi prireditvami, ne (le) s stroko in velikimi vlaganji v objekte, pač pa s trdno zasnovano in odločno družbeno akcijo, v kateri imajo tudi te prvine (če so primernih razsežnosti) svoje mesto.

Tako je tudi moč razumeti sporočilo splitskega pogovora, v katerem sta sodelovala tudi izvršni sekretar predsedstva CK ZKJ Trpe Jakovlevski in republiški sekretar za prosveto, kulturo, znanost in telesno kulturo Hrvaške Stipe Šuvar. Pa ne zaradi družbenega ugleda mož, ki so sporočilo snovali, temveč zaradi telesne kulture, delovnih ljudi in občanov, katerih last naj bi (zares) bila.

MOJCA DRČAR-MURKO

Obetavni stiki med Nemčijama

Kratek obisk poslanca zahodnonemškega parlamenta in enega izmed najvplivnejših socialnodemokratskih politikov Egona Bahra v Vzhodnem Berlinu je v občutljivih razmerjih med nemškima državama politični dogodek prve vrste. Ker sta Nemčiji članici nasprotujočih si vojaških in političnih organizacij, bi se dnevni red Bahrovega sestanka z vodilnimi politiki Nemške demokratične republike lahko zdel gola meddržavna formalnost. Morebitni prispevek Nemcev k utrjevanju miru, k nadzorovanju nad oboroževanjem in k razorožitvi – o tem se je Bahr pogovarjal tudi s partijskim voditeljem Erichom Honeckerjem – je nedvomno podrejen mednarodnim razmeram in ciljem obeh blokov.

Čas, v katerem se je Egon Bahr odpravil v glavno mesto NDR, in dejstvo, da je sploh lahko načel vprašanje skupnega prispevka Nemcev v obeh nemških državah k miru v Evropi, morebiti nakazujeta dolgoročno pot razvoja prihodnjih odnosov. Že dalj časa je jasno, da so dosegli meje ozkega koncepta sodelovanja, ki ga narekuje zlasti zahodnonemška stran z vztrajanjem proti formuli posebnih »mednemških« (ne meddržavnih) odnosov in z ohranjanjem absurdne teze o enem samem »nemškem« državljanstvu, kar v praksi pomeni nepriznavanje državljanstva NDR.

Kaj želi v prihodnje Nemška demokratična republika, je jasno: tako meddržavno sodelovanje, ki bi pripeljalo do polnih meddržavnih odnosov, in dokončno mednarodnopravno priznanje Nemške demokratične republike, s tem pa seveda dokončnosti nemške razdelitve. Kaj želi ZRN, je teže razbrati, vsekakor pa nima enotnih pogledov in koncepti se združujejo v dva okvirna ekstrema. Privrženci enega koncepta sodijo, da je šla bonska vlada v tako imenovani vzhodni politiki predaleč in da je sodelovanje prineslo pretežne koristi NDR.

Ta del vplivne politične konservativne javnosti se zavzema za vrnitev nazaj, nekako v bližino Adenauerjevega koncepta o enotnosti nemškega naroda, torej hotenja po združitvi ob pogojih, ki jih postavlja Zvezna republika. Dejstvo, da se zdi taka pot daleč od resničnih možnosti v konkretnih mednarodnih razmerah, privržencev omenjenega koncepta ne moti. Zdi se, da z vzdrževanjem idejne konfrontacije, ki jo po potrebi oblačijo v prevleko višjih narodovih koristi, branijo vrsto drugih notranjih in zunanjih postavk konservativne politike.

Drugi ekstrem je nesporno po obsegu manjši in je omejen na nekatere politike, ki si zaradi svoje nekdanje avtoritete in tudi zato, ker ne zasedajo najodgovornejših funkcij, lahko privoščijo iskati tudi take izhode iz slepe ulice, ki se na začetku zdijo utopični, ali pa celo na pol izdaja tako imenovanih dolgoročnih nemških interesov. Med te politike sodi nekdanji bonski odposlanec (veleposlanik) v Vzhodnem Berlinu Günter Gaus, ne tako izrazito pa tudi Egon Bahr, ki je v začetku sedemdesetih let sodeloval pri pogodbenem urejanju razmerij med nemškima državama in navsezadnje tudi za zahodnonemško stran izdelal pogodbo o osnovah odnosov, podpisano decembra 1972. Gausova zamisel temelji na odkritem priznavanju dejstev in meni, da je treba delitev Nemčije najprej priznati, preden bi jo bilo mogoče premagati (z morebitno poznejšo združitvijo).

Gaus se s tem obrača najprej na Zvezno republiko Nemčijo, ki je »s primitivnim protikomunizmom izgubila priložnost za realno ocenjevanje življenja na drugi strani«, toda tudi na ostalo Evropo (verjetno tudi na zahodne velike sile), ki naj bi se »raje bale nemške ravnodušnosti do delitve, kot da jo podpirajo in cenijo«. Gaus pri tem verjetno nima v mislih obnove razprave o »nemškem vprašanju«, toda skupnost nemških interesov, ki bi jih utrjeval razvejen sistem meddržavnih pogodb, bi »normalizirala« delitev in jo po njegovem mnenju osvobodila silne čustvene obremenjenosti.

Praktični odnosi se seveda gibljejo na realnih tleh in intelektualni izleti na območje bistva tako imenovane Bismarckove koncepcije nemškega naroda (ene države) ostajajo stvar teorije ter bolj ali manj posrečenih hipotez. V tem pogledu še vedno drži tisto, kar je nekoč zapisal Willy Brandt, ko je postavljal s sodelavci osnove normalizacije z vzhodnimi evropskimi državami: na prostoru obeh Nemčij je osredotočena kritična količina industrijske moči in kritično število prebivalstva, kar pomeni prvič, da evropske države ne bodo nikoli več dovolile združitve te moči v eni državi, in drugič, da je sleherna ideja o nevtralnosti kolosa sredi Evrope utopična.

Koncepte posameznih razmišljajočih politikov in družboslovcev, ki iščejo skupne nemške interese in se pogosto ustavijo pri pojmu naroda s skupno kulturo (pisatelj Günter Grass na primer), njihovi nasprotniki pogosto namenoma narobe interpretirajo in posplošijo v preveč preprosta gesla. V danem mednarodnem okviru je skupnost nemških interesov sila omejen pojem, tam pa, kjer se lahko razvije kljub blokovskim vezam, utegne biti prispevek k izboljšanju ozračja. Tako je razumeti tudi zadnjo izjavo Ericha Honeckerja na tradicionalnem leipziškem sejmu, ko se je državni in partijski voditelj Nemške demokratične republike zavezal za nadaljevanje postopka normalizacije med nemškima državama in za razmišljanje o prispevku k miru v Evropi.

Srečanje Honeckerja in zahodnonemškega kanclerja Schmidta, o katerem sta se obe strani sporazumeli, da ga bosta izvedli v »ustreznem trenutku«, bo zato prav tako kot Bahrovi pogovori dalo tak omejen prispevek zmernim tokovom v obeh vojaških in političnih skupinah. »Skupni nemški interesi« v doglednem obdobju v prihodnosti lahko torej praktično ležijo v težnji po rahljanju blokovske discipline, čeprav se zdi ta težnja z današnjega stališča kontradiktorna. Obe nemški državi sta v svojih vojaških in političnih organizacijah še vedno med opornimi stebri sil statusa quo.

Za pomanjkljivo prometno signalizacijo je krivo pomanjkanje denarja, tabel in barv, največkrat pa neodgovornost vzdrževalcev

V Ljubljani in Mariboru bodo delovanje semaforov izboljšali posebne službe in elektronski centri – Za napačno postavljene znake in zbrisane talne označbe največkrat nihče ne odgovarja

Promet na slovenskih cestah je čedalje gostejši, hkrati z gostoto pa se večajo tudi možnosti za nesreče. Varnost je seveda v prvi vrsti v rokah pešcev, kolesarjev, motoristov, avtomobilistov, voznikov tovornjakov, veliko pa lahko k večji varnosti vseh prispevajo dobro označene ceste. Marsikatere nesreče, rane, smrti ali samo prometnega zamaška je kriv preslabo označen prehod za pešce, prepozno nakazan odcep proti nekemu kraju, pomanjkanje pa tudi preobilica prometnih znakov, v katerih se je običajno pretežko znajti ali nepravilno »uglašen« semafor. In kako so označene slovenske ceste, so skušali zvedeti in opisati naši dopisniki.

O semaforih v Ljubljani in tako imenovanem »zelenem valu« je bilo napisanega že veliko kritičnega, vse pa kaže, da se bodo razmere kmalu temeljito zboljšale. Skrb za semaforizacijo je namreč prevzela na novo ustanovljena služba za spremljanje semaforskih programov pri komunalnem podjetju, vendar bi bilo za zdaj še prezgodaj pisati o njenih uspehih oziroma o morebitnih neuspehih, saj še ni povsem zaživela.

Povsem drugače je v Mariboru, ki je zdaj prometno najbolj neurejeno slovensko mesto. Hitra cesta bo prva prava cesta, ki jo bo Maribor dobil po 30 letih. Velika pridobitev bo še Titov most, potem pa je z novostmi pri koncu. Najgostejši promet poteka seveda po Partizanski cesti, kjer niti semafori niti druga signalizacija ne morejo pospešiti prometa. Raziskave so pokazale, da bi s semafori zunaj konic lahko pospešili pretok vozil le za približno pet odstotkov, v gneči pa semafori niso učinkoviti. Semaforizacijo bodo v Mariboru v prihodnje poenotili. Ustanovili so že »banko« prometnih podatkov, pripravljajo kataster prometne signalizacije, skratka, pripravljajo osnovo za strokovno delo. Potem bodo vzpostavili mrežo central, ki bodo elektronsko vodile semafore. Tako bodo takšno centralo že letos vključili na Teznem, pozneje pa jih bodo montirali še več. Njihov »možganski center« bo na postaji prometne milice. A do takrat bo minilo še precej časa.

Za zeleni val ni denarja

Celjani imajo trenutno enajst semaforiziranih križišč. Prometni strokovnjaki so pred leti razmišljali, da bi jih povezali s kabli in vzpostavili »zeleni val«, vendar so spoznali, da bi bilo to predrago, pravega učinka pa ne bi bilo. Celjani naj bi dobili zeleni val na cestnem križu (vpadnice sever-jug in vzhod-zahod), ki pa ne bo tako kmalu zgrajen.

● Na območju petih ljubljanskih občin je za vzdrževanje prometne signalizacije zadolženo Komunalno podjetje, tozd Javna razsvetljava, in njegovi delavci so v letošnjem letu po mnenju UNZ Ljubljana-mesto, UIS in Komiteja za promet in zveze mesta Ljubljana svojo nalogo s področja obnavljanja obeležb opravili slabo. Zato je strokovna služba komiteja o nepravilnostih že obvestila UIS – inšpekcijo za javne ceste, ki je tozd Javno razsvetljavo prijavila sodniku za prekrške.
Letos je namenjeno za obnovo talne in vertikalne signalizacije na območju ljubljanskih občin več kot 14 milijonov dinarjev, kar zadostuje za povprečno eninpolkratno obnovo označb z najcenejšimi in najmanj obstojnimi barvami. To seveda ne zagotavlja njihovega obstoja za vse leto. Omejevanje denarja sili v neupoštevanje zakona o temeljih varnosti cestnega prometa. Vsiljuje se domneva, da so opravljena dela, ki jih izvaja Javna razsvetljava, pretirano ovrednotena (zasuk obrnjenega prometnega znaka je »ocenjen« za 400 dinarjev).
Komunalno podjetje, tozd Javna razsvetljava, si s prevzemanjem dodatnih naročil za označevanje v zunaj ljubljanskih občinah, na republiških cestah, športnih igriščih, ustvarja dodaten zaslužek. Vse to pa na račun prometnega označevanja v Ljubljani. Iste ekipe, ki pleskajo talne označbe, so hkrati zadolžene za postavljanje cestnih zapor v času gradbenih del na tej ali oni cesti ali v času prireditev. Kot je znano, število teh zapor ni tako majhno. Kaže torej, da tozd Javne razsvetljave za vsa ta dela ni primerno organiziran.

Novo mesto ima tri semaforizirana križišča. Vendar tako, kot mora, deluje le semafor na križišču v Žabji vasi (križanje regionalne in magistralne ceste). Semafora v Ločni, ki sta stala 1,4 milijona dinarjev, pa sta le delno usposobljena. Največ težav Novomeščanom povzroča »zasebni« semafor pri tovarni zdravil Krka, ki skrbi predvsem za zmedo v zelenem valu. Sicer pa so novomeški semafori kar prepogosto pokvarjeni, v Novomontaži, ki bi morala skrbeti za nje, pa najraje počakajo, da pregorelo žarnico zamenja – miličnik.

Pomurci imajo le dve semaforizirani križišči (v Radencih in Murski Soboti), toliko jih imajo tudi Korošci (v Slovenj Gradcu in na Ravnah), na obalno kraškem območju pa je s semaforom opremljeno le križišče v Izoli. Vsi ti semafori pa so dobro vzdrževani in delujejo brezhibno. Brežice imajo tri semaforizirana križišča, potrebovali pa bi vsaj še semafor na odcepu proti Dobovi, kje so nesreče, tudi z najhujšimi posledicami, zelo pogoste. Črnomelj, Metlika in Ribnica niso tako imenitni, da bi se lahko ponašali s semaforiziranimi križišči, bolj za vzorec kot zares pa ga imajo v Kočevju. Slednjega vozniki kaj radi preklinjajo, saj bi se brez njega promet v križišču pri Nami velikokrat lahko bolj tekoče in seveda hitreje odvijal. Tudi v vsej ptujski občini krišišč, v katerih bi mežikali semafori, ni, čeprav bi jih nekaj potrebovali.

Nadvozi in podvozi so redki

S semafori v križiščih je torej velika večina udeležencev v prometu v Sloveniji zadovoljna, dokaj podobna ugotovitev pa velja tudi za opremljenost križišč cest z železnico. Tako v Ljubljani kot v Mariboru so dobro zavarovana in dobro označena. Na Koroškem so na pomembnejših in prometnejših cestah zavarovana z zapornicami, svetlobnih znakov za nevarnost ni, tam, kjer železnico prečka poljska ali druga pot, je postavljen ustrezen znak oziroma opozorilo. Tudi na Dolenjskem, v Pomurju in na obalno kraškem območju na ta križišča ni večjih pripomb, le pri slednjih velja povedati, da skorajda vse zapornice spuščajo oziroma dvigajo zaporničarji in je tako možnost nesreče zaradi »človeškega faktorja« precej večja. Vsa križanja železnice s cesto, vsaj tista ob železniški magistrali, so na Gorenjskem zavarovana z avtomatskimi zapornicami in utripajočimi lučmi. Tak način, sicer najmodernejši, a zato tudi nadražji, določa signalno varnostna oprema sodobno zavarovane in avtomatizirane gorenjske proge. Z železniškimi zapornicami v kočevski in ribniški občini nimajo kaj dosti težav, saj ne premorejo potniškega vlaka, tovorni pa vozi na že skoraj opuščeni progi le nekajkrat na teden. Glede na gostoto železniškega prometa so križanja železnic s cesto dobro označena. Metličani imajo na magistralni cesti od Metlike do Črnomlja sodobne, dobro označene, avtomatske zapornice, ki pa kljub jasnim in dobro vidnim označbam nemalokrat doživijo »bližnja srečanja« z avtomobili. Ta križanja so tudi v brežiški občini zgledno urejena. Prav te dni so namestili še zadnjo avtomatsko polzapornico na železnici med Ljubljano in Dobovo. Zato pa negodujejo vozniki, ki morajo včasih čakati tudi pol ure na dvig zapornic. Zlasti to velja za večje kraje, predvsem Dobovo, kjer se ustavijo vsi vlaki, to je več kot 150 kompozicij na dan in so zaradi premikanj lokomotiv zastoji še daljši. Tako imajo vlaki seveda prednost, dogovori o gradnji nadvozov ali podvozov pa so zaenkrat padli v vodo.

● V letošnjem prvem polletju se je na križiščih ceste z železniško progo zgodilo 22 prometnih nesreč. V njih so umrli štirje ljudje, sedem pa je bilo poškodovanih, kar je precej več kot lani. Hkrati iz statistik lahko razberemo, da se je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem v prvih šestih mesecih letos za 7 odstotkov zmanjšalo število nesreč v naseljih.

V ptujski občini je križanj železnice s cesto kar precej, vsa prometnejša pa imajo avtomatske zapornice oziroma zaporničarja. Največ težav povzroča križišče ceste z železnico v Ptuju, ki je hkrati nevarnost in ovira za promet na zelo obremenjeni cesti proti Ormožu. Vse začasne rešitve so res polovične in problem bi dokončno rešila le gradnja podvoza ali nadvoza. Prav slednjo bi kazalo povezati z gradnjo novega mostu čez Dravo, saj bi potem tudi sedanji del magistralne ceste skozi Ptuj postal lokalna cesta. Ker gre pri tem za velika sredstva, je uresničitev te zamisli še kako vprašljiva. Med križanji cest z železnico v ptujski občini pa velja še posebej omeniti tistega v Pragerskem. Po nekaterih podatkih so zapornice tu zaprte celo do 18 ur na dan, in precej redki so tisti motorizirani srečneži, ki naletijo na dvignjene zapornice.

V Mariboru je znakov premalo in preveč

Po podatkih, ki so jih dobili naši dopisniki, pa je povsem drugače kot s semafori in s križanji cest z železnico, s talnimi oznakami in marsikje tudi z vertikalno signalizacijo. Ob talnih oznakah je seveda treba povedati, da je njihova obstojnost precej odvisna od vremenskih razmer in gostote prometa, vedeti pa je treba, da imajo prav talne oznake velike prednosti, saj voznik lahko vso pozornost osredotoči na cesto in se tako povečuje tudi prometna varnost. A kaj, ko se pri talnih oznakah vse prepogosto zatakne pri denarju.

Ljubljana je zadnje čase vse bolje opremljena s talnimi oznakami, tudi vertikalna signalizacija (stoječi prometni znaki in usmerjevalne table) je kar dobra, table, ki naj bi pravočasno opozarjale na uvrstitev v posamezne kolone, pa bodo začeli postavljati te dni. Res je, da bi bile te table najpotrebnejše pred začetkom turistične sezone, vendar gre zamuda na rovaš Mebla iz Nove Gorice, ki bi jih moral izdelati že lani.

Višja signalizacija je pred najprometnejšim mariborskim križiščem (Partizanska cesta) dobra, slabše pa je pred vstopom v mesto. Table z napisom Maribor sploh ni videti in tako se tuji vozniki zavedo, da so že v mestu, šele ko vidijo tablo s smerjo Maribor-jug. Prav zaradi tega, so v križišču umrli že trije ljudje. Morali bomo osvetliti tablo, tako kot delajo v Beogradu, pravijo v komunalnem inženiringu, kjer že kakšno leto načrtujejo celotno prometno ureditev Maribora. Talnih oznak pa v Mariboru skorajda ni, vsaj dobrih ne. Poseben problem je tudi ureditev prometa, saj je že zdavnaj izšel odlok o enosmernih cestah, pa ga še do danes niso uresničili in zato je gneča še večja. Tudi prometni znaki so svojevrsten problem. Od desetih, ki stojijo v na Glavnem trgu, jih je osem odveč. Nobeno mesto nima toliko prometnih znakov kot Maribor – vsak pa stane 3.000 dinarjev.

Mariborska komunalna skupnost je z Nigradom sklenila pogodbo o vzdrževanju signalizacije, vendar bi rok v njej zaman iskali. Nigrad tako dvakrat na leto (pomladi in jeseni) vso signalizacijo obnovi, sankcij, če to naredi slabo, pa ni. Dela v zvezi s signalizacijo in semaforizacijo v celoti financira sis za komunalo, ki je v dveletnem planu za semaforizacijo namenil 70 milijonov dinarjev, za vzdrževanje naprav 1,8 milijona dinarjev in za prometno tehnično opremo 80 milijonov dinarjev.

● Delavci celjskega komunalnega podjetja, tozda Ceste in kanalizacije, v katerih domeni so talne oznake v Celju, so lahko pravzaprav drugim komunalcem v Sloveniji za zgled. Pred pričetkom pouka so namreč vse prehode za pešce v bližini šol na novo prebarvali in namestili oziroma nalepili na cesto pet novih svetlečih znakov, ki opozarjajo voznike, da je v bližini šola. Sicer pa komunalci obnavljajo talne oznake v okviru letnega načrta oziroma odobrenih sredstev, ki pa so bolj pičla. Nekatere oznake barvajo po trikrat na leto, druge spet samo enkrat, vsekakor pa odobrenih sredstev ni dovolj. Izvajalci se hudujejo tudi nad zelo slabimi barvami, ki kaj hitro »bledijo«. Helios je sicer pred časom ponudil zelo kvalitetno barvo, a kaj ko jo je pripravljen prodati samo za devize.

Označbe za razvrstitev v križiščih so v Celju sicer dobre, na pravem mestu, a velikokrat slabo vidne, spet zaradi pomanjkanja denarja za pogostejše barvanje. Smerokazov je skoraj dovolj, ker pa je »slovenika« speljala večino tranzitnega prometa mimo mesta, se tujci v Celju bolj poredko izgubijo. Še to. Za prometno signalizacijo je letos v Celju na voljo 3,2 milijona dinarjev, kar je premalo in morajo komunalci še kako varčevati. Svoj delež so k prometni urejenosti Celja »prispevali« tudi vandali, ki so lani na prometnih znakih in smerokazih naredili za 200 tisoč dinarjev škode.

Zaradi slabih talnih oznak ni nihče kaznovan

Talne oznake v koroških naseljih obnavljajo vsak po svoje, skoraj povsod pa pozno – ko jih skoraj ni več videti. V Slovenj Gradcu so te oznake sicer dobro vidne, v Dravogradu so slabo zarisani prehodi za pešce, podobno je v Radljah pa na Ravnah itd. V Slovenj Gradcu izda nalog za obnovo talne signalizacije občinski oddelek za notranje zadeve, izvajalci so komunalci, večkrat mora posredovati tudi cestni inšpektor. Če prehodi ali druga signalizacija niso bili več vidni, še nihče ni bil kaznovan. Oznake za razvrščanje v križiščih so v glavnem dobre, le znaki, kam vodi posamezna cesta, so velikokrat pomanjkljivi – premajhni ali pa so postavljeni preveč v križišču, tako da tujec brez težav zaide.

Če bi se danes zapeljali po gorenjskih cestah, bi dobili vtis, da varčujejo pri barvi za označevanje prehodov za pešce, razvrstilne pasove pred križišči in drugih tanih oznakah. Toda to je le zatišje pred jesenskim barvanjem cest. Na kranjskem cestnem podjetju so povedali, da vsaj enkrat na leto obnovijo označbe, na magistralnih cestah pa dvakrat. Prav te dni bodo odšli s strojem in veliko barve proti Ljubelju, vendar bosta sol in zima v nekaj mesecih zagotovo uničila tudi to delo. Letos mogoče še hitreje, saj v Heliosu pri izdelavi barv uporabljajo domače surovine, ki dajejo barvi za označevanje manjšo obstojnost. Kranjski miličniki so te dni sistematično pregledali prometno signalizacijo vseh oblik na vseh odsekih gorenjske magistralne ceste. Od Podtabora do Žirovnice so ugotovili 23 pomanjkljivosti: od divjih priključkov na magistralno cesto, slabe vidljivosti v predoru Ljubno, izrabljenih talnih oznak, nevrisanih razvrstilnih pasov, do označevalnih tabel in prometnih znakov, ki jih ni. Večino devetih jeseniških pomanjkljivosti bodo odpravili že v prihodnjih dneh s čopičem in belo barvo ter prometnimi znaki. Med Jeprco in Jaslicami pri Naklem pa so kranjski miličniki našteli 29 pomanjkljivosti.

Medtem, ko se v ptujski občini z vertikalno signalizacijo lahko kolikor toliko pohvalijo, je na račun talne precej kritik. Za primer: ptujska postaja milice je že ob zaključku minulega šolskega leta opozorila samoupravno komunalno skupnost in preko nje izvajalca – ptujsko komunalno podjetje, da morajo do pričetka šolskega leta obnoviti talno signalizacijo. Tega kljub dvem dodatnim opozorilom do konca minulega tedna niso naredili, zato bodo danes pregledali vse kritične točke in v kolikor bodo ugotovili, da talna signalizacija ni obnovljena, najostreje ukrepali. Res je nekaj težav s slabo kvaliteto barv za talno signalizacijo, zato bi morali te oznake, kot meni komandir PM Ptuj Franc Koželj, pač večkrat obnavljati. Še slabše kot v Ptuju je s temi označbami zunaj mesta, kjer je pogosto slaba tudi vertikalna prometna signalizacija, saj krajevne skupnosti ob gradnji novih cest že po pravilu nimajo denarja za prometne znake.

Ostala, tudi tako imenovana turistična prometna signalizacija je v ptujski občini zadovoljiva.

Prometni znak kot spomenik

Tako kot na cestah je tudi v prometni signalizaciji obalno kraškega prometnega ožilja precej »lukenj«. Zamujanja z obnavljanjem zbledele talne signalizacije in zamenjavo polomljenih prometnih znakov z novimi so stara praksa vzdrževalcev cest. Kljub sodobnim križiščem (eni deteljici in dveh »poldeteljicah«) na obalni cesti talne oznake in opozorilne table v teh križiščih le niso takšne, kot bi morale biti. Tako je na primer slabo označena obvoznica za Kubed in Buzet pod Črnim kalom, zaradi spremembe prometnega režima v Kopru pa marsikaterega voznika zavede stara talna označba v križišču »Pri slavčku«. Nepoznavalci koprskih prometnih razmer tako namesto proti Šmarju in Dragonji zavijajo v Semedelo. Sicer pa je signalizacija na Koprskem, po besedah prometnega inšpektorja koprske UNZ Miljutina Radakovića, dokaj problematična. Predvsem na lokalnih cestah, kjer skoraj ne mine dan, da ne bi izginil kakšen prometni znak. Pred štirinajstimi dnevi je tako prenapetež v križišču v Kobdilju pri Komnu uničil vse prometne znake in povzročil za približno 20 tisoč dinarjev škode, o nevarnostih v neoznačenem križišču pa menda ni treba posebej govoriti!

S talnimi označbami, prehodi za pešce in drugimi oznakami, se v Beli krajini ne morejo ravno ponašati. Najslabše je s talnimi označbami, saj barva hitro zgineva, za pogosto barvanje pa je treba veliko denarja, ki ga tudi tu nimajo. O skrbi za znake in označevanje kar nekako simbolično priča znak, ki označuje začetek vasi Štrekljevec v črnomaljski občini – že nekaj let leži na tleh ves zarjavel, pa se nihče ne zmeni zanj, kljub temu da bi popravilo sploh ne bilo drago.

Tudi novomeški komunalci gredo z barvo vsaj dvakrat na leto na ceste. Tudi Novomeščane pestijo denarne težave in zato so oznake vsaj pred šolami dobro zarisane, drugod pa je veliko pomanjkljivosti. Z znaki za razvrščanje v križiščih pa je na Novomeškem tako – velikokrat jih je preveč, in velikokrat jih sploh ni. Miličniki zaradi tega slišijo in tudi preslišijo marsikatero pikro pripombo tujcev, ki se v krogu vrtijo okrog Novega mesta. Inšpektor Jože Tavčar, ki je na UNZ Novo mesto zadolžen za promet, o tem pravi: »Označbam na cesti nasploh ne posvečamo dovolj pozornosti. Največkrat niti ne gre za denar, temveč za »marljivost« vzdrževalcev. Čiščenje znaka ne stane veliko, obrezanje grma tudi ne, oboje pa je posreden vzrok prenekateri nesreči.« Tako za Novo mesto kot za Belo krajino pa predstavljajo poseben problem nova naselja, kjer ceste velikokrat niso ustrezno opremljene. Ob zidanju in urejanju soseske nihče pač ne misli še na prometne znake.

V Pomurju se trudijo – spet je vse odvisno od denarja – da bi vsaj dvakrat na leto obnovili talne označbe. Običajno jih prvič obnovijo do prvomajskih praznikov, jeseni pa morajo pohiteti, da jih ne prehiti mraz. V brežiški občini pa se z dobro prometno signalizacijo lahko pohvalijo le v večjih krajih, skoraj polovica križišč in cestišč pa čaka na »boljše čase«. Samoupravna interesna skupnost za ceste, ki upravlja z vsemi napravami in skrbi za prometno signalizacijo, ima premalo denarja, da bi odpravila vse »črne točke«.

Za konec še to: velikokrat je za slabo prometno označenje slovenskih cest krivo pomanjkanje denarja, še večkrat pa premajhna iznajdljivost, malomarnost in neodgovornost tistih, ki morajo za te oznake skrbeti. Da ne bi vedeli, kaj vse bi morali še narediti, se ne morejo izgovarjati, saj dobivajo vse več opozoril in pobud, kaj bi lahko za bolj tekoč promet, predvsem pa za večjo varnost udeležencev v prometu še naredili. Največ takih pobud da prometna milica, komisije za vzgojo in varstvo v prometu, komiteji za SLO pri krajevnih skupnostih in seveda občani. Nemalo jih je, kot na primer v Mariboru, preveč zaprtih v krajevna stališča, veliko jih je povsem upravičenih. Korošci, na primer, dajejo številne pobude za dodatno signalizacijo, a jih upravljalci (republiška skupnost za ceste) kaj malo upoštevajo, celjski miličniki, ki opozarjajo na pomanjkljivosti v prometni signalizaciji, pa se najbolj hudujejo, ker od njihovega obvestila pa do postavitve novega znaka traja odločno predolgo – običajno šest do sedem mesecev.

V akciji so sodelovali: Milovan DIMITRIČ, Slavko DOKL, Žarko HOJNIK, Jože JERMAN, Mirko KUNŠIČ, Filip MATKO, Vlado PODGORŠEK, Ivan PRAPROTNIK, Vlado SMOLE, Srečko ŠROT, Iztok UMER in Uroš ŠOŠTARIČ, **ki je gradivo pripravil za objavo.**

Goriško gospodarstvo se počasi otresa izgub

Ob občinskem prazniku so novogoriški občani pripravljeni čim hitreje premagati gospodarske težave – Uspešni v Meblu in Goriških opekarnah

NOVA GORICA, 8. septembra – Delovni ljudje in občani novogoriške občine praznujejo občinski praznik v spomin na 9. september pred 38 leti, ko so se Primorci po porazu fašizma z goriško fronto dvignili v množični odpor proti nacističnemu okupatorju. Praznik bodo Novogoričani počastili s številnimi delovnimi zmagami in prireditvami, ki se bodo vrstile ves september.

Občinski praznik je nedvomno priložnost za pregled dosežkov na gospodarskem in družbenem področju in hkrati za oceno težav, ki jim bo veljalo v prihodnje nameniti še več pozornosti, da bi jih čim hitreje in učinkoviteje premagali.

Novogoriška občina je namreč ena izmed tistih slovenskih občin, ki so se v nekaj več kot treh desetletjih in pol razvile iz zaostalega, pretežno kmetijskega območja v močno industrijsko občino z vrsto pomembnih gospodarskih panog. Hiter razvoj industrije je pomenil tudi precejšnjo naložbeno dejavnost, širitev proizvodnih zmogljivosti tovarn gradbene, kovinsko predelovalne, pohištvene, kemične in druge dejavnosti.

Konec preteklega in začetek novega srednjeročnega obdobja pa je predvsem za nekatere gospodarske veje pomenil tudi spopadanje z občutnimi težavami. Salonit Anhovo z novo cementarno, Goriške opekarne z novo tovarno keramičnih ploščic, Meblo s tozdom Iverne plošče in Cimosov tozd proizvodnja avtomobilov so bile med tistimi delovnimi organizacijami, v katerih so se težave vlekle iz leta v leto in velike izgube, ki so se kopičile, so ovirale njihov razvoj. Prizadevanje je v nekaterih kolektivih zdaj že prineslo očiten uspeh, na primer v Meblu in Goriških opekarnah, v Salonitu Anhovo pa bo kazalo do konca letošnjega leta premagati težave s širšo družbeno pomočjo. Z dokončno presekano agonijo Cimosovega tozda v Šempetru pri Gorici pa je povezan tudi prihodnji razvoj novogoriškega gospodarstva, saj bodo na primer nove naložbe delovnih organizacij Vozila Gorica in Ciciban Miren, s katerimi bodo zaposlili precej delavcev bivšega Cimosovega tozda, pomenile tudi korak k prestrukturiranju novogoriškega gospodarstva in zlasti k uresničitvi ene poglavitnih stabilizacijskih nalog – povečanju izvoza.

V novem srednjeročnem obdobju bodo v novogoriški občini premagali tudi večino gmotnih problemov družbenih dejavnosti, predvsem šolstva in otroškega varstva, in sicer z uspešnim uresničevanjem programa prvega in drugega občinskega samoprispevka.

Razvoj novogoriške občine pa je tesno povezan tudi z uresničevanjem nalog iz osimskih sporazumov. Sodelovanje na družbenem in vse bolj tudi na gospodarskem področju s sosednjimi italijanskimi in slovenskimi občinami v zamejstvu se je namreč s potrditvijo osimskih sporazumov še okrepilo.

Med najpomembnejšimi skupnimi nalogami je v novogoriški občini nedvomno mednarodni mejni prehod Vrtojba-Štandrež, ki ga bodo predvidoma odprli to jesen, vendar žal ne bo izpolnil pričakovanj, dokler ne bodo uresničeni načrti cestne povezave.

SLAVICA CRNICA

Celjani se izmikajo plačilu davkov

Velikanske težave pri prisilni izterjavi tako velikih kot manjših dolgov

CELJE, 8. septembra – Informacija o davčnih dolgovih in izterjavi občinske uprave za družbene prihodke, ki jo je na zadnji seji obravnaval izvršni svet, kaže, da je vedno več zavezancev, ki se izmikajo plačilu svojih družbenih obveznosti. Ko gre za postopke prisilne izterjave, pa davčni organi naletijo na velikanske težave, ker so zavezanci svoje premoženje zapisali zakoncem ali drugim družinskim članom, kar dostikrat sploh onemogoči terjatev.

Tako je bilo v celjski občini do konca letošnjega polletja 7677 dolžnikov, ki bi morali plačati 80,2 milijona dinarjev obveznosti, plačali pa so 80 odstotka te vsote. Med njimi je ostal največji dolžnik Maks Petek iz Trnovelj, saj je njegova vsota presegla 1,8 milijona dinarjev, pred štirimi leti je pobegnil v tujino in zapustil nekaj premičnin skromne vrednosti, medtem ko še ugotavljajo, kdo je lastnik premičnine, da bi jo prodali. Dušan Gregl iz Celja dolguje 371.304 dinarjev in so mu julija odvzeli obrtno dovoljenje, prav tako ne morejo ugotoviti njegovega premoženja. Pavla Šelekrar, ki je dolžna nekaj več kot 276 tisoč dinarjev, je pred tremi leti odjavila obrtno dejavnost v Celju, njen mož in hčerka pa sta od nje kupila osnovna sredstva in jo nadaljujeta v žalski občini. Dolžnici so sicer zasegli del pokojnine in tako bo izterjava trajala zelo dolgo.

Občinska uprava za družbene prihodke ugotavlja, da je problematična tudi izterjava manjših dolgov, ker gre povečini za zavezance, ki so brez premoženja. S tem, ko bo prevzela dela in naloge regionalne zdravstvene skupnosti, pa bo dobila tudi več kot dva milijona dinarjev neporavnanih obveznosti kakih 900 zavezancev. Ker so polovica od teh dolžniki davkov in prispevkov, bo izterjava še toliko težja in zamudna. Kot menijo, bi za učinkovitejše delo morali predvsem posodobiti evidenco občanov.

D. H.

V izvoz ekstrakti

GRADIŠČE – V Droginem tozdu Sudest imajo sodoben obrat za ekstrakcijo zdravilnih zelišč. Poslej naj ne bi več izvažali posušenih zelišč, pač pa ekstrakte. (Foto: D. G.)

Zanimanje za živinorejsko razstavo

Najuspešnejšim mozirskim, velenjskim in žalskim rejcem so podelili nagrade

MOZIRJE, 8. septembra – Blizu 80 živinorejcev treh sosednjih občin – mozirske, velenjske in žalske – se je danes udeležilo sedme regijske živinorejske razstave, ki je bila v Ljubiji pri Mozirju in so jo pripravili v okviru praznovanj letošnjega občinskega praznika ter ob 20. obletnici delovanja Zgornjesavinjske kmetijske zadruge in 30-letnici osemenjevalne službe na tem območju. Da je razstava zbudila veliko zanimanje, potrjuje udeležba živinorejcev tudi z drugih slovenskih območij in republik. Naši rejci so tokrat predstavili okrog 130 živali – rezultat oplemenjevanja domače »sivke« z biki ameriške linije. To je novi tip rjavih krav z dosti boljšimi molznimi sposobnostmi. Najuspešnejšim rejcem so podelili dvajset diplom in denarnih nagrad, osem pa jih je za svoje živali prejelo tudi častne zvonce.

I. B.

Tudi zdravilna zelišča lahko prinašajo devize

Drogin tozd Sudest izvozi 80 odstotkov zeli na zahodni trg – Odslej nameravajo izvažati ekstrakte

GRADIŠČE, 8. septembra – Če na zahodnem, konvertibilnem trgu, ne bo prišlo do kakih bistvenih sprememb v povpraševanju, potem bodo delavci Droginega tozda Sudest v Gradišču gotovo izpolnili letošnje izvozne načrte. V prvem polletju so zlasti kozmetični in farmacevtski industriji na zahodu prodali za 24,3 milijona dinarjev različnih zdravilnih zelišč, letošnji plan izvoza zelišč pa je 46,2 milijona dinarjev.

Omenjeni izvoz sicer v strukturi celotnega prihodka – letošnji plan je 319 milijonov, po prvem polletju pa so ga s 192 milijoni uresničili 60-odstotno – ne pomeni dosti, je pa za kolektiv tozda Sudest pomemben, ker si tako ustvarjajo trg za v bodoče, še zlasti če bodo lahko povečali odkup zelišč, ki jih zdaj izvažajo samo posušene, v surovem stanju, kot polizdelek, v prihodnje pa naj bi izvažali ekstrakte. Pred dnevi je namreč pričel redno delati obrat za ekstrakcijo zdravilnih zelišč, ob tem pa še obrat za predelavo riža. V tem Droginem tozdu so za zgraditev omenjenega obrata porabili 168 milijonov dinarjev; deleži sovlagateljev znašajo kar tretjino, sicer pa so z lastnimi sredstvi in sredstvi sovlagateljev »pokrili« več kot pol investicije.

V tozdu Sudest na leto zberejo z osmih odkupnih postaj, ki jih imajo po vsej Jugoslaviji, okrog 1100 ton posušenih zelišč; od tega jih 80 odstotkov izvozijo na tuje, največ v Zahodno Nemčijo, Francijo, Italijo, Veliko Britanijo, ZDA in Belgijo. Kot rečeno, naj bi se zdaj kakovost izvoza izboljšala, saj nameravajo izvažati ekstrakte.

● Med najbolj iskanimi zelišči, ki jih izvažajo iz Droginega tozda Sudest v Gradišču, je lubje krhlike, ki ga lahko uporabljo pri izdelovanju brezdimnega smodnika, pa tudi kot primes k raznim čajem.

Sicer pa je Drogin tozd Sudest znan tudi po instant izdelkih.

DUŠAN GRČA

Papirnica Količevo se spopada z novo težavo

Niti tovarna niti občinsko gospodarstvo sama ne bosta zmogla odplačati rastočih tujih posojil

DOMŽALE, 8. septembra – Papirnica Količevo niti lani niti v letošnjem prvem polletju ni poslovala z izgubo, a se je kolektiv kljub temu znašel v nezavidljivem gospodarskem položaju, iz katerega se, tako so menili tudi na seji domžalskega izvršnega sveta, ne bodo izvlekli sami oziroma s pomočjo domžalskega gospodarstva in njihove banke.

V tovarni je pred dvema letoma začel delati novi kartonski stroj – naložba, vredna prek milijardo dinarjev – katerega zmogljivost je 50 tisoč ton premaznega kartona. Torej več, kot je do tedaj znašal uvoz premaznega kartona iz tujine. Naložba je imela ne le vsa potrebna soglasja, ampak tudi osem domačih ter nekaj tujih sovlagateljev. Papirnica Količevo je sovlagala tudi v energetske in surovinske vire, kar se jim je že povrnilo.

Po vseh težavah, ki so jih imeli z novo gradnjo, so se zdaj znašli še pred večjo: odplačevanjem posojil. Odplačevati so jih sicer začeli že lani, tako domača kot tuja, ter svoje obveznosti doslej tudi izpolnili. Toda spremenjeni pogoji gospodarjenja, zlasti pa visoka inflacija, so krepko povečali vsoto deviz, ki jih morajo vrniti tujim posojilodajalcem: po zadnjih podatkih znašajo te obveznosti 1,9 milijarde dinarjev.

V razpravi izvršnega sveta je bilo več predlogov in misli o razrešitvi težav. Papirnica si mora tudi v bodoče sama z izvozom zagotoviti devize za nakup surovin. Pri odplačevanju deviznih posojil bi lahko, kar bi bilo logično, sodelovali tisti, ki zdaj karton kupujejo na domačem trgu, del obveznosti pa naj bi pokrili iz združenih deviznih sredstev. Da bi ne bilo motenj v tekočem poslovanju – zdaj jih je skupaj z banko reševalo domžalsko gospodarstvo – pa naj bi domači sovlagatelji oziroma banke še nekoliko odložili odplačevanje posojil.

JANA TAŠKAR

Zbor prekomorcev v Ljutomeru

LJUTOMER, 8. septembra – Tu bo v nedeljo tovariško srečanje borcev Pete prekomorske brigade Ivana Turšiča-Iztoka. Zbor bo ob devetih na Starem trgu, od koder bodo borci in drugi udeleženci krenili v povorki na prireditveni prostor v park prvega slovenskega tabora, kjer bo obsežen kulturni program. Govoril bo predsednik republiškega odbora ZZB NOV Janez Vipotnik, spominsko obeležje padlim borcem te brigade iz ljutomerske občine pa bo odkril njen nekdanji komandant Stane Mahne.

B. B.

LOTO

36. kolo

Izžrebane številke so: 7, 17, 25, 29, 36 in dodatna 28.

Z združitvijo klavnic cenejša predelava mesa

Emonina in Mercatorjeva klavnica si bosta laže razdelili delo – Pod skupno streho tudi peki?

LJUBLJANA, 8. septembra – V ljubljanskih klavnicah – Emonini in Mercatorjevi – se te dni pogovarjajo o delitvi dela in združitvi, saj obe skupaj zakoljeta le 10 odstotkov v Sloveniji zaklane živine. S specializacijo klavnic se bo predelava mesa pocenila, toda enakega koraka bi se morale lotiti tudi druge klavnice. V ljubljanski regiji jih je na primer še šest, se pravi precej več, kot jih potrebujemo.

Delo bi si morali razdeliti – kot so poudarili na današnjem sestanku oskrbovalcev Ljubljane z živili – tudi peki. Ti ne izpolnjujejo obljube, da bodo pekli najmanj 35 odstotkov osnovnih vrst kruha, marveč tega kruha izpečejo le 18 odstotkov; pripravili pa so že dva predloga o delitvi dela in združitvi saj bi se pod skupno streho verjetno laže dogovorili tudi o peki osnovnih vrst kruha.

Sicer pa se bo treba tesneje povezati še v poljedeljstvu, zemljo združevati in iz nje čim več potegniti. Na območju petih ljubljanskih občin je kar tretjina obdelovalne zemlje neobdelane, pa tudi tista zemlja, ki jo obdelujemo, je slabša, kot na primer v Prekmurju ali v Vojvodini; stroški pridelave hrane na njej so kar za 40 odstotkov višji kot na omenjenih območjih; v večjo pomoč bi morale pri tem biti tudi znanstvene ustanove. Te delajo ločeno enake raziskave, zato so razpravljalci poudarjali, da bi se morale združiti v eno (za potrebe cele republike), s čimer bi prišli z manj denarja do uporabnejših izsledkov.

● V Ljubljani bodo med 21. septembrom in 17. oktobrom prodajali ozimnico. V zabojih (po 17 kilogramov) bodo prodajali jabolka jonatan in delišes (v kioskih PIK Borinjci bodo imeli verjetno pet vrst jabolk), krompir igor (pakiran bo v vrečah po 30 kilogramov) in čebulo, ki bo pakirana po pet in po 10 kilogramov. O cenah teh živil se bodo dogovorili prihodnji teden.

LJILJANA DJERIĆ

Ptujski izvoz zaostaja

Še zlasti se bodo morali potruditi kolektivi v štirinajstih tozdih, ki so vključeni v delovne organizacije in sozde s sedežem v Mariboru

PTUJ, 8. septembra – Na pobudo družbenopolitičnih organizacij ptujske občine so predstavniki medobčinske gospodarske zbornice za Podravje sklicali pogovor, ki so se ga danes v Ptuju udeležili razen predstavnikov ptujskih družbenopolitičnih organizacij ter delovnih organizacij in tozdov, ki so vključeni v delovne organizacije oziroma sozde s sedežem v Mariboru, tudi direktorji teh mariborskih kolektivov. Namen današnjega pogovora je bil namreč pregledati delo teh ptujskih delovnih organizacij in tozdov, predvsem pa preučiti organizacijske, izvozne in zlasti programsko razvojne usmeritve teh delovnih sredin v sedanjem srednjeročnem obdobju.

Ptujčani namreč ugotavljajo, da v štirinajstih tozdih in delovnih organizacijah, ki so vključene v delovne organizacije in sozde s sedežem v Mariboru, ne gospodarijo niti v povprečju ptujskega gospodarstva, ki pa po mnogih pokazateljih ne dosega načrtovanih predvidevanj.

Kot primer naj povemo, da je v omenjenih štirinajstih ptujskih delovnih kolektivih zaposlenih blizu 15 odstotkov vseh, v ptujski občini zaposlenih delavcev. Če še povemo, da so lani ustvarili slabih 14 odstotkov dohodka ptujskega gospodarstva, je jasno, da je trditev Ptujčanov o podpovprečnih gospodarskih dosežkih resnična.

Prav zaradi ugotovljenega stanja in še bolj zaostrenih razmer gospodarjenja se zdi skrb Ptujčanov za te delovne sredine tem bolj upravičena. Želijo si namreč, da bi omenjeni ptujski kolektivi v prihodnje napredovali po čvrsto zastavljenih in perspektivnih planih. »Le višja raven proizvodnje je tista, ki omogoča stabilnejše gospodarstvo, z njo pa so pogojeni tudi boljši izvozni rezultati«, je ob tem opozoril predsednik ptujskega izvršnega sveta Martin Berden.

Opozirilo je bilo prav gotovo na mestu, saj Ptujčani prav pri izvozu letos ne dosegajo predvidenih načrtov. Res je ptujsko gospodarstvo načrtovalo letošnji izvoz precej smelo (za 43 odstotkov več kot lani), kljub temu pa s polletnim dosežkom – slaba tretjina uresničenih načrtov – nikakor ne morejo biti zadovoljni. In prav taki, če ne še slabši so izvozni rezultati omenjenih štirinajstih delovnih organizacij in tozdov, med katerimi so celo taki, ki v letošnjem prvem polletju niso uspeli uresničiti niti desetine načrtovanega izvoza.

Sklenili so, da morajo vse mariborske delovne organizacije in sozdi, ki imajo v svojih »družinah« kolektive iz Ptuja, v enem mesecu posredovati regijski gospodarski zbornici pregled konkretnega stanja gospodarske in samoupravne vezi ter vsebinsko opredelitev tekočih srednjeročnih nalog in načrtov. To pa bo verjetno dovolj trdna osnova za podobne pogovore, kot je bil današnji in verjetno še konkretnejše, saj naj bi bila mnoga bodoča srečanja te vrste le s prizadetimi partnerji.

VLADO SMOLE

DROBIR

Učinkovito varčevanje z elektriko

Mariborski načrtovalci notranje stanovanjske opreme in vsi tisti, ki sodelujejo pri graditvi stanovanjskih in poslovnih stavb, zelo učinkovito varčujejo z elektriko. Če se bo to načrtovanje trajno nadaljevalo, lahko pričakujemo večje prihranke dragocene energije.

Za kaj gre? Fluorescenčne svetilke porabijo tudi nekajkrat manj elektrike in zato jih načrtovalci obvezno predvidijo v vseh novih zgradbah. Ker pa že skoraj leto dni ni naprodaj nadomestnih svetil, si bodo v mariborskih pisarnah in stanovanjih kmalu spet svetili s svečami... Optimisti sicer pravijo, da je to bolje za oči. (B. Č.)

Kjer osel leži...

Turistična ponudba Bleda je, kot vse kaže, vse bogatejša. K svojevrstnim zanimivostim lahko prištejemo tudi cerkvico na Otoku, ki postaja nekakšna »spominska knjiga« za obiskovalce. Ko se človek razgleduje po notranjosti, ugotovi, da so bili tu pred njim že Frenk in Marija iz Rogaške Slatine, iz Sladke gore je prišla Vikica Galež, cerkev si je ogledala tudi Milica Gojkovič iz Brežic pri Maglaju, prišel je Nate iz Kučeva, pa Zalar Anna iz Bad Bleiberga v Avstriji, I. in M. Hobbs iz Anglije, zakonca Wenzel s polnim naslovom iz Rüsselheima, Kati Rofferty iz Velike Britanije in Delleke Spelt iz Nizozemske. Tudi Mojca Bizjak iz Šempetra pri Novi Gorici je bila pred tremi leti na Otoku. In še veliko drugih.

Vsi so se podpisali na steno, oltar in stebričke v cerkvi. Frenk je bil celo tako vzhičen, da se je ovekovečil kar na čelu enega od baročnih angelov. Kjer osel leži, dlako pusti, pravi pregovor. Očitno pa je tudi, da skrbnik cerkvice to »ležanje« dovoljuje, saj so podpisi opremljeni z bolj ali manj svežimi letnicami. (M. S.)

Strokovni poseg

V hruškovem nasadu novomeške kmetijske zadruge Krka na Strugi pri Novem mestu niso letos na dveh hektarih priredili niti kilograma hrušk. Po uradni inačici so hruške spomladi zmrznile, neuradno pa so jih spomladi tako »strokovno« poškropili, da so uničili vse škodljivce pa plodove tudi... (S. D.)

Jana

PO SLOVENIJI

Praznik KS Milana Majcna

LJUBLJANA, 8. septembra – Šišenska krajevna skupnost Milan Majcen bo jutri proslavila svoj praznik, s katerim obeležuje dogodek iz leta 1943, ko je odšlo v partizane 93 skojevcev. Prireditve so se začele že včeraj s partizanskim pohodom na Rožnik, ki so ga končali s proslavo pred domom Otona Župančiča. Danes poleg športnih tekmovanj za odrasle potekajo tudi športne cicibanske igre. Praznovanje bodo strnili jutri zvečer s proslavo v kinu Mojca, na kateri bo nastopil tudi Ladko Korošec in harmonikarji pod vodstvom Janeza Kuharja. (J. T.)

V soboto deveti Zasavski sejem

TRBOVLJE, 8. septembra – Tukajšnje trgovsko podjetje »1. junij« bo v soboto, 12. septembra, odprlo že deveti Zasavski sejem. Vse do 21. septembra bo v prostorih trboveljskega delavskega doma razstavljeno pohištvo, belo tehniko, akustične aparate, konfekcijo, obutev, gradbeni material in drugo. Vse to bodo prodajali tudi na potrošniške kredite. Predviden je petodstotni popust. Na ploščadi pred domom bo gostinsko podjetje Rudar uredilo več prodajaln pijače in jedi. Podjetje »1. junij« sodi v sklop ABC Pomurka. (T. L.)

Razgrnjen urbanistični načrt Trbovelj

TRBOVLJE, 8. septembra – Te dni je v sejni dvorani občinske skupščine na ogled urbanistični načrt mesta Trbovlje. V času od 10. do 16. septembra bodo občinske strokovne službe skupno s projektanti (Projektiva DO IBT Trbovlje) organizirale pojasnjevanje za organizacije združenega dela, interesne in krajevne skupnosti. Načrt pa bo javnosti na ogled mesec dni. Ko bo javna razprava končana, bo o njem razpravljala občinska skupščina, ki naj bi ga tudi sprejela. (T. L.)

Udarniško delo mladih Trboveljčanov

TRBOVLJE, 8. septembra – Danes je odšla na Rab mladinska delovna brigada učencev rudarskega šolskega centra zasavskih premogovnikov. Sedemintrideset fantov, ki obiskujejo drugi letnik rudarske šole bodo mesec dni delali pri komunalnih delih novega počitniškega naselja zasavskih rudarjev na Rabu. (P. B.)

Gozdarji zmanjšali materialne stroške

NOVO MESTO, 8. septembra – Tozd Gozdarstvo Novo mesto, ki deluje v sestavu Gozdnega gospodarstva Novo mesto, je v prvem polletju dosegel 59 odstotkov celotnega dohodka in 64 odstotkov načrtovanega letnega dohodka. Ugoden rezultat poslovanja gre na račun boljše organizacije sečnje in tudi zmanjševanja materialnih stroškov, ki so precej nižji od načrtovanih. (S. D.)

Celodnevna šola tudi na Loki

SEVNICA, 8. septembra – Z velikim odrekanjem in občinskimi samoprispevki so v sevniški občini zadnja leta zgradili celo vrsto novih šolskih zgradb, manj uspešni pa so bili pri uvajanju celodnevnega pouka. Vsega 4,65 odstotka sedanje generacije je obiskovalo edino celodnevno osnovno šolo v Šentjanžu, ki se ji v novem šolskem letu pridružuje še 70 otrok iz podružnične šole v Loki pri Zidanem mostu. Kaže, da bodo v občini Sevnica celodnevno osnovno šolo ustanovili povsod tam, kjer so za to dani osnovni pogoji. (V. P.)

Za cesto tudi krajevni samoprispevek

ČEMŠENIK, 8. septembra – Pri urejanju medkrajevne gozdne ceste Šentgotard – Jelenk – Brezje so krajani krajevne skupnosti Čemšenik opravili več kot 5.000 prostovoljnih delovnih ur v vrednosti okoli 350.000 dinarjev. Za cesto pa zbirajo tudi denar iz krajevnega samoprispevka. Doslej so vložili v dva kilometra dolg odsek skoraj 750.000 dinarjev, pomagalo pa jim je tudi gozdno gospodarstvo. (P. B)

Še ena čistilna naprava v Murski Soboti

MURSKA SOBOTA, 8. septembra – V soboškem Pomurskem tisku, kjer je zaradi tehnološkega postopka precej škodljive odpadne vode, že deluje nova čistilna naprava, ki zagotavlja predpisano kakovost vode pred izpustom v mestno kanalizacijo. Nova čistilna naprava, ki je stala okrog osemsto tisoč dinarjev, deluje v oddelku reprokopirnice tozda Kartonaža. (B. B.)

Dolgoročni načrt soboških tiskarjev

MURSKA SOBOTA, 8. septembra – V ZGEP Pomurski tisk v Murski Soboti so zaradi naglega razvoja podjetja in vse hujše stiske s prostori že naročili idejni projekt za gradnjo novih prostorov tozdov Tiskarne in dodatnih prostorov Kartonaže – skupaj 4540 kvadratnih metrov proizvodnih površin. Zahteven projekt, ki ga bodo financirali z velikim deležem lastnih sredstev, naj bi začeli graditi spomladi prihodnjega leta. (B. B.)

Za Kostanjevičane spet pouk v dveh izmenah

KOSTANJEVICA NA KRKI, 8. septembra – Kljub temu, da so s pomočjo krajevnega samoprispevka v Kostanjevici zgradili novo osnovno šolo, pa več kot 300 otrok obiskuje pouk spet v dveh izmenah. Novo poslopje je moralo sprejeti učence z višje in nižje stopnje, kajti v stari zgradbi medtem opravljajo dela, za katera je poprej zmanjkalo sredstev. Po šestih mesecih stara šola dobiva nova okna, parkete, vodovod in kanalizacijo in le težko je reči, kdaj bodo končana in s tem zagotovljen normalen vzgojno-izobraževalni proces na ustanovi, ki je bila toliko let za vzgled s svojimi kulturnimi in drugimi dejavnostmi. (U. P.)

Boljša elektrika v treh KS

POLJANSKA DOLINA, 8. septembra – Delavci Elektra Ljubljana-okolica letos zaključujejo z obsežnimi deli pri obnovi električnega omrežja v 18 vaseh v krajevnih skupnostih Gorenja vas, Poljane in Javorje v Poljanski dolini. Električna napeljava je bila namreč vrsto let v teh krajih tako slaba, da ni bilo mogoče uporabljati številnih električnih aparatov ali pa so se ti pogosto kvarili. Obnovitvena dela so se začela pred petimi leti, v tem času pa so bile zgrajene transformatorske postaje v Hotavljah, Žetini, Suši, Volaki, in Jelovici ter na Malenskem vrhu in na Gorenjem ter Srednjem brdu, postavljenega je bilo 12,5 kilometra novega visokonapetostnega omrežja ter obnovljenih več drugih naprav. Približno 800.000 dinarjev bodo prispevali prebivalci teh krajev, ostalo pa Elektro Ljubljana-okolica. (J. G.)

Trideset let gasilstva v Zbigovcih

ZBIGOVCI, 8. septembra – Gasilsko društvo Zbigovci-Lastomerci uspešno deluje že trideset let in vseskozi posveča veliko skrb tudi kulturi in ne samo gasilstvu. Zlasti naj omenimo pevski zbor, ki ga že dolga leta vodi Marija Roškar. Večkrat so se izkazali tudi z igrami, saj so se lotili tudi večjih del in nastopajo na prostem. V zadnjem času pa je ta dejavnost nekoliko zamrla, vendar si prizadevajo, da bi jo spet poživili. (L. K.)

Ronald Atkin

POLOM V DIEPPU

4. nadaljevanje

Radi so prihajali k nam domov, kjer so igrali karte, čeprav smo jim lahko ponudili samo tisto, kar ni bilo racionirano, na primer žemlje in kakav. Francoski Kanadčani pa so bili večji problem. Ti so imeli navado, da so hodili okoli po sadovnjakih, vzeli enega svojih tovornjakov in odpeljali sadje tja, kjer so vedeli, da ga bodo lahko prodali.«

Drugi prebivalec vasi Firle, John Hecks, star dvajset let, ki je takrat služil v enotah teritorialne obrambe, pa je povedal: »Bili so brezskrbni fantje in prav dobro smo se razumeli z njimi,« čeprav se je tudi sam spominjal nekaterih prekrškov: »Nekateri med njimi, ki so se vračali z vlakom iz Lewesa, so kratko malo potegnili za zasilno zavoro, stopili iz vlaka in jo mahnili čez polja do svojega tabora v Firle Placeu.«

Kanadčane so leta 1942 opisovali kot »najbolj izurjeno, še nepreizkušeno armado v vojni«. Prav lahko bi jih bili poslali na Bližnji vzhod, toda Churchill je bil občutljiv na svetovno javno mnenje, češ da vodi vojno v severni Afriki izključno z vojaki iz dominionov. Tako so pač ostali v Sussexu, malodušni in po njihovem prepričanju tudi pozabljeni. Ross Munro, vojni dopisnik Canadian Pressa v Angliji, je zapisal: »Povsod se čuti mrtvilo. Najbolj vznemirljiva stvar, ki se lahko zgodi, so izleti v London ob koncu tedna in kroženje po gostilnah in klubih.«

Ali kot je povedal eden izmed vojakov iz strelskega polka Mont-Royal Ray Geoffrion: »Radi smo hodili ven z dekleti in obiskovali gostilne, vendar nismo prišli v Anglijo zaradi tega. Želeli smo se bojevati.«

Načrtovanje operacije »Rutter« je zdaj hitro napredovalo. Kanadčani so se prvič uradno vključili 8. maja, kar pa je bilo prepozno, da bi lahko kakorkoli vplivali na osnutek načrta. Človek, ki so ga delegirali kot predstavnika generala Robertsa v oddelek za načrtovanje, je bil podpolkovnik Churchill Mann, nadarjen šestintridesetletni štabni oficir, ki se je specializiral za načrtovanje, vendar do takrat ni vedel prav ničesar o predvidenih operacijah. Njegova prva reakcija, ko so mu pokazali podrobnosti »Rutterja«, je bila: »Fantastična zamisel.« Hitro je opazil, da je slaba stran predlog, naj bi sovražnika napadli frontalno, kjer je napredovanje mogoče najučinkoviteje ovirati, vendar je čutil, da bi podoben napad na kakšno angleško obalno mesto imel velike možnosti za uspeh, »s pogojem, da bi bile inženirske naloge v redu opravljene.«

Tako je »Rutter« plul naprej na svojih valovih optimizma. Naslednjega dne, 9. maja, so bili izbrani poveljniki združenih enot: Roberts za poveljnika kopenskih sil; letalski vicemaršal Trafford Leigh-Mallory, šef 11. skupine poveljstva lovskega letalstva za letalskega poveljnika; admiral H. T. Baillie-Grohman, ki so ga morali poklicati z Bližnjega vzhoda na novo dolžnost, za poveljnika mornarice. Ti so bili odgovorni za celotno nadaljnje načrtovanje, razen za glavno in dokončno odločitev, ali naj operacijo »Rutter« izpeljejo po morju ali ne. Na zahtevo načelnikov štabnega komiteja je ta odgovornost pripadla najvišjemu mornariškemu poveljniku v najbližjem domačem pristanišču, v tem primeru admiralu siru Williamu Jamesu v Portsmouthu.

Uradni osnutek načrta za operacijo »Rutter«, ki so ga predložili načelnikom štabnega komiteja še istega dne, 9. maja, je vseboval rahlo napako že v prvi vrstici: »Poročila obveščevalne službe govorijo, da Dieppe ni močno branjen in da so plaže v okolici ustrezne za izkrcanje pehote in do neke mere tudi za izkrcanje oklopnih vozil.«

Z domnevo, da je eno najpomembnejših pristanišč ob Rokavskem prelivu slabo branjeno, je osnutek načrta podrobno opisal cilje tega napada: uničiti sovražnikove obrambne in radarske naprave, elektrarne, doke in železniške naprave in skladišča goriva v bližini Dieppa, zbrati tajne dokumente in ujetnike in kot najbolj ambiciozno nalogo – odpeljati »za naše potrebe« štirideset invazijskih čolnov, ki naj bi bili zasidrani v diepski luki.

Razporeditev napadalnih sil so rahlo spremenili v primerjavi s prvotnim Mountbattenovim predlogom. Dve pehotni brigadi, sestavljeni vsaka iz treh bataljonov, naj bi se izkrcali: dva bataljona bi se izkrcala v Pourvillu, zahodno od Dieppa, eden pa pri Bernevalu vzhodno od luke. Ti naj bi s bočnimi napadi uničili protiletalsko obrambo, obalno obrambo in mobilne baterije na vzpetinah, preden bi se povezali z enotami, ki bi frontalno napadle Dieppe. Pri opravljanju te naloge naj bi jim pomagali padalci.

Dva bataljona naj bi se izkrcala na glavni plaži pred Dieppom pol ure po začetku bočnih napadov, sledilo bi jima trideset tankov in vsa inženirska podpora, ki bi bila potrebna. Preostali pehotni bataljon in še trideset tankov pa bi ostalo na morju kot plavajoča rezerva.

Ko bi Dieppe kapituliral, naj bi se vojaki in tanki spet vkrcali na plažah ali pa v sami luki. Najzgodnejši datum z to ambiciozno akcijo je bila zaradi kombinacije bibavice in lune noč od 20. na 21. junij ali katerakoli izmed naslednjih šestih noči.

Da bi pripravili Nemce do tega, da bi poskrili glave med napadom, je kraljeva mornarica dodelila smešno majhno pomoč šestih manjših rušilcev, oboroženih samo s štiripalčnimi topovi, kar seveda ni zadoščalo za uničenje močno zavarovanih obrambnih položajev. Mountbatten je hotel prepričati mornarico, naj jim dodeli pravo bojno ladjo za podporo pri izkrcavanju, zato je odšel k ministru za mornarico siru Dudleyu Poundu. Ker je bil Mountbatten tudi sam mornar, je dobro razumel mornarico, ki ni hotela izpostavljati velike vojne ladje v Rokavskem prelivu, toda Nemci so nekaj prej s tako imenovanim »kanalskim sunkom« uspešno dokazali, da je to mogoče. Ladje *Scharnhorst*, *Gneisenau* in *Prinz Eugen* so opravile podvig, ki se ni posrečil nobenemu sovražniku Anglije že celih tristo let, in varno preplule Doversko ožino.

Sir Dudley, ki se je bal, da ne bi izgubil najmočnejšega orožja ob zračnem napadu, in je še vedno imel pred očmi nedavno usodo ladij *Prince of Wales* in *Repulse*, ki ju je doletela v boju z japonskim letalstvom na Daljnjem vzhodu, se je kar zgrozil ob predlogu: »Vojne ladje podnevi v bližino francoske obale? Saj menda nisi znorel, Dickie!«

Tako so se odločilne napake začele množiti. Najprej frontalni napad na branjen cilj; zdaj pa še zavrnitev, da bi poskrbeli za dovolj močno obstreljevanje, ki bi podprlo izkrcavanje. Še vedno pa je bila obljubljena podpora iz zraka. Toda ali res? Churchill si ni hotel nakopati jeze Francozov, če bi z bombardiranjem brez natančno izbranih ciljev povzročil preveč smrtnih žrtev med civilisti, zato je v kabinetu vladalo pravilo, da je cilje v okupirani Franciji mogoče bombardirati samo, če so vremenske razmere takšne, da je moč pričakovati natančne zadetke. V teh skrbeh so prosili za dovoljenje ministrskega predsednika in mu omenili, da je na napad na St. Nazaire v mesecu marcu vplivala ta omejitev; bombniki, ki so prileteli nad mesto, so samo prebudili garnizijo, ker zaradi nizkih oblakov niso mogli identificirati ciljev na območju dokov.

Churchill je godrnjaje dovolil nočno bombardiranje Dieppa ne glede na vreme, čeprav je ponovil da na splošno temu nasprotuje. Tako je bilo urejeno vsaj s tem delom podpore. Dne 13. maja so načelniki štaba odobrili osnutek načrta za »Rutter«. Še tistega dne je kanadska 2. divizija dobila ukaz za premestitev na otok Wight, kjer naj bi se tajno urila.

Najvišji kanadski vojak v Angliji general McNaughton je v celoti odobraval »Rutter«, kot je povedal svoji vladi v »strogo zaupni« brzojavki, čeprav zaradi tega, kar je Naughton imenoval »najstrožji ukrepi za ohranitev tajnosti«, kanadska vlada še vedno ni vedela, kam bodo poslali njene vojake.

★ ★ ★

Enote, ki jih je Roberts izbral za napad na Dieppe iz 2. divizije, so bile sestavljene iz 4. brigade (bataljoni iz Kanadskega kraljevskega polka, kraljevske hamiltonske lahke pehote in esseški škotski bataljon – sami ontarijski polki), 6. brigade (strelci Mont-Royal iz franco-sko-kanadske province Quebec, kanadski strelci iz Winipega in polk iz Južnega Saskatchewana), in kanadskega 14. tankovskega bataljona, znanega pod imenom Tanki iz Calgaryja.

Brigadna poveljnika sta bila Sherwood Lett (4.) in William Wallace Southam (6.) Lett je bil star 46 let. V vojsko je stopil leta 1913 kot navaden vojak in je v prvi svetovni vojni napredoval do čina kapetana, zaslužil pa si je tudi vojaški križec. Lett je bil Rhodesov štipendist v Oxfordu, študiral pa je tudi na univerzi v Britanski Kolumbiji, nato pa se je odpovedal pravniški karieri ter leta 1939 stopil v vojsko. Nekaj časa je poveljeval polku iz Južnega Saskatchewana v Britaniji, potem je prevzel 4. brigado.

Brigadni general Southam iz Toronta je bil star enainštirideset let in član časopisne družbe, ki je nosila njegovo ime. Končal je Kraljevski vojaški kolidž v Kingstonu, Ontario, nato pa odšel v čezmorske dežele kot major z 48. highlanderskim polkom iz Toronta.

Polkovnik Hedley Basher, drug veteran iz prve svetovne vojne, je tako hitro odpeljal svoj bataljon kraljevskega polka iz vojašnice v Billingshurstu v novo kasarno na otoku Wight, da so prišli tja 19. maja popoldne nekaj ur pred tem, ko je tja prišel general Roberts in namestil štab za urjenje v Osborne Courtu, Cowes. Južni Saskatchewanci so se preselili naslednji iz gradu Wykehurst Castle, kjer je, kot pravi zgodovina tega polka, »živela ženska srednjih let, ki je imela neverjetno veliko mačk«, in se naselili v drug imeniten dom, grad Norris Castle, ki je bil nekoč priljubljeno letno bivališče kraljice Viktorije.

Dnevi kulture blažijo vtis nenačrtnega dela

Slovenska kulturna ustvarjalnost se bo oktobra predstavila Vojvodincem – Kulturno sodelovanje je v Jugoslaviji sicer pisano, a slabo načrtovano

Med največje prireditve, ki jih bo Kulturna skupnost Slovenije financirala v letošnjem letu na področju kulturnega sodelovanja med narodi in narodnostmi v Jugoslaviji, sodijo tako imenovani »Dnevi kulture SR Slovenije v SAP Vojvodini«. To bo tretja predstavitev slovenske kulture v takem obsegu; prej so bili taki dnevi že na Kosovu in v Črni gori leta 1977. V izbranem pregledu pa smo v Sloveniji spoznavali kosovsko, črnogorsko in vojvodinsko kulturno dejavnost v navedenem zaporedju leta 1976, 1978 in lani.

Od 26. oktobra do 1. novembra in nato še 10. in 20. novembra bodo slovenski kulturni ustvarjalci in organizatorji pripravili v Novem Sadu, Sremski Mitrovici, Kovačici, Zrenjaninu, Vršcu, Subotici, Pančevu, Somboru in še kakšnem kraju vrsto prireditev in kulturnopolitičnih manifestacij. Kakor kažejo dosedanje izkušnje, take oblike sodelovanja pomembno prispevajo k boljšemu spoznavanju različnih kulturnih okolij in utrjujejo podlago za bolj načrtno in sprotno izmenjavo kulturnih dosežkov. Tako so se, na primer, stiki s Kosovim in Črno goro izboljšali, čeprav ne do take mere, ki bi omogočala globlji pogled v kulturna snovanja tamkajšnjih ustvarjalcev.

Letos je republiška kulturna skupnost odmerila za sodelovanje z drugimi republikami in pokrajinama 10,5 milijona dinarjev (za vse dejavnosti je v finančnem načrtu predvidenih nekaj več kot 601,5 milijona dinarjev). Do konca avgusta so kulturni organizatorji porabili le približno 12 odstotkov denarja. Resda bodo največji del pobrali kulturni dnevi v Vojvodini, približno tretjino, toda ostala šibka poraba opozarja na že znane pomanjkljivosti, ki se navadno kažejo v slabem uresničevanju sprejetih načrtov (pa tudi v zapoznelem obračunavanju stroškov).

V letošnjem programu je največ akcij na področju gledališke, glasbene in plesne pa tudi likovno-galerijske dejavnosti. Že po tradiciji bodo največji kos slovenske kulturne ustvarjalnosti spoznali na Hrvaškem in v Srbiji, zelo skromno pa prebivalci Kosova in Črne gore.

V preteklih letih in letos je predstavljal podlago za denarne načrte pri plačevanju stroškov za različne prireditve jugoslovanskega značaja sporazum iz leta 1972, v katerega je vključenih 20 kulturnih akcij in manifestacij skupnega pomena. Taki sta, recimo, gledališki srečanji v Sarajevu in Novem Sadu (MES in Sterijino pozorje), nekaj srečanj kulturnih ljubiteljev na področju različnih dejavnosti (Trebinje, Prizren, Ohrid, Niš, Valjevo, Palič), dnevi poezije v Sarajevu, Djakovici, Strugi, glasbeni prireditvi v Zagrebu (tekmovanje mladih glasbenih umetnikov Jugoslavije) in Opatiji (jugoslovanska glasbena tribuna), festival otroka v Šibeniku in Zmajeve otroške igre v Novem Sadu in podobno. To sliko seveda dopolnjujejo redni obiski slovenskih kulturnih ustvarjalcev in predstavitve določenih stvaritev na nekaterih tradicionalnih festivalskih prireditvah, kot so poleti v Dubrovniku in Splitu ali »Dnevi glasbe – Sv. Stefan« in filmski pregledi v Pulju in Beogradu, da omenimo le tiste, ki jih prirejajo zunaj Slovenije in se jih Slovenci udeležujejo.

Poleg prireditev na podlagi sporazuma vsebuje letošnji program še 52 različnih akcij, ki sicer kažejo zelo pisano podobo naše ponudbe in dajejo vtis široke dejavnosti in sodelovanja, toda podrobna razčlenitev odkriva pogosto zgolj naključne, enkratne povezave. Mnoge v začetku leta zaidejo v program, nato pa zmanjka volje pri sodelujočih, da bi jih uresničili. To potrjuje tudi pregled KSS o kulturnem sodelovanju z drugimi republikami in pokrajinami v preteklem srednjeročnem obdobju.

Ta bežni prelet odslikava le tisti del sodelovanja, ki se pretaka prek republiške kulturne skupnosti. Slika pa bi bila bolj celovita, če bi bili na voljo podatki o vseh stikih in izmenjavah med posameznimi kraji in delovnimi organizacijami. In tega ni malo. Ne nazadnje: k medsebojnemu spoznavanju prispevajo velik del tudi javna občila, ki vnašajo v jugoslovanski kulturni prostor videz urejenih razmer. B. S.

Odtisi človeškega stopala

Akademski kipar Anton Herman razstavlja v razstavišču Rdeči mak v Trnovem

Šele pred kratkim je akademski kipar Anton Herman, ki zdaj živi in dela v Velenju, opozoril nase in na svoje likovno ustvarjanje, čeprav je doslej že dvajsetkrat samostojno razstavljal. V času svoje mirne rasti in zorenja je iskal snov, se neposredno srečeval z velikimi deli sodobnega evropskega kiparstva v rimskem Manzùjevem ateljeju, se poskusil z javnimi deli in portreti in, kot rečeno, redno razstavljal.

Sedanja razstava v zasebnem razstavišču Rdeči mak v Trnovem nam predstavi njegovo fazo zrelosti v likovnem obdelovanju svojevrstne snovi. Pred leti ga je začela zanimati oblika človeškega stopala, plastično »sintetiziranega« in konstrukcijsko funkcionalno členjenega v čevljarskem kopitu. Potem ko je preskusil obilje možnosti kiparskega preinterpretiranja te zanimive snovi – nekaj primerkov je tudi tokrat pokazal, je očitno začasno prenesel svojo pozornost na možnosti grafične ali vsaj ploskovne interpretacije iste teme. Tako je čevljarsko kopito kot daljni odvod tematsko bogate in vabljive »Hermesove (krilate) noge« začelo puščati svoje vtise na belem papirju in prešlo iz območja plastično konstruktivne igre v sfero »fosilnih sledi«. Draž vtisov na oziroma v belem papirju ohranja še nekaj plastičnih vrednosti – kot komponenta slutenega pretečenega časa in s tem potrebne oddaljenosti za ustvarjanje – prehaja pa z večino svojih likovnih učinkovanj v območje ploskovnega. Te nove organizme je kipar smotrno, likovno zgledno uredil v razgibane grafične ploskve, na katerih ohranja ta redka, kar bizarna snov poleg svoje estetske tudi vse prej omenjene časovno asociativne funkcije. JANEZ MESESNEL

Ponovna izvedba Mrakove igre

Drevi (9. septembra) in v petek (11. septembra) ob 19.30 bo v Viteški dvorani ljubljanskih Križank ponovitev izvedbe himnične monotragedije znanega slovenskega dramatika Ivana Mraka »Spoved lučnim bratom«. Avtor obravnava v njej nekatera nadvse pomembna vprašanja Prešernovega življenja, kakor se velikemu pesniku razkrivajo v njegovih predsmrtnih vizijah. Nastopili bodo Ivan Mrak, Karel Brišnik, (Ivanka Mežan) in Tomaž Lorenz.

Zadnji intervju Dušana Matića

Revija za kulturo, umetnost in družbena vprašanja »Sinteza«, ki izhaja v Kruševcu, je v najnovejši številki med drugim objavila zadnji intervju pesnika Dušana Matića. Ta pogovor je tik pred pesnikovo smrtjo pripravila Eva Ras. Na magnetofonskem traku je zapisan zanimiv pogovor, ki v njem Dušan Matić pripoveduje neznane nadrobnosti iz svojega življenja, govori pa tudi o Andriću, Krleži, Desanki Maksimović, o jeziku, o Parizu, o nadrealizmu ter o raznih ljudeh in dogodkih.

Cetinje dobi kulturološko fakulteto

Cetinje, nekdanja prestolnica Črne gore, pravcato muzejsko mesto, bo kmalu izpolnilo svojo davno željo: prvikrat v dolgi zgodovini bo dobilo visokošolsko ustanovo. Konec meseca bodo objavili razpis za vpis 40 študentov v prvi letnik kulturološke fakultete oziroma na oddelek za konservacijo in restavracijo.

Pristojni republiški organi so namreč menili, da so izpolnjeni vsi pogoji in da fakulteta lahko začne delati. Seveda je treba še uspešno opraviti začetna dela. Učne načrte in programe so že sestavili, imeli so že tudi razpis za učno osebje. Prijavilo se je dovolj kandidatov za 11 predmetov, ki jih bodo študenti poslušali v prvem letniku svojega študija.

Predvidevajo, da se bodo predavanja na fakulteti začela oktobra, morda novembra. Težave s prostori naj bi uredili tako, da bi fakulteta dobila za svoje potrebe poslopje nekdanjega ruskega veleposlaništva, eno od najlepših zgradb v Črni gori. Resda je to poslopja precej uničeno, z adaptacijo pa bo uspešno rabilo svojemu namenu in tudi nekdanji sijaj mu bodo povrnili. Poprej pa bodo morali izseliti več stanovalcev, ki so si tu našli streho.

Dotlej, do preureditve ruskega veleposlaništva, si je nova fakulteta našla pribežališče v prostorih centralne narodne knjižnice. Vsi so si edini, da je Črna gora zares potrebovala tako fakulteto, Cetinje pa je zanjo kot nalašč.

SLOBODAN BOŠKOVIĆ

Žohar s kurenti v Trebnjem

Boris Žohar iz Ptuja razstavlja 45 del z motivi kurentov – Sledi Miheličevega vzora

Slovenski naivni slikar mlajše generacije Boris Žohar iz Ptuja se je udeležil doslej že treh Taborov likovnih samorastnikov v Trebnjem in tudi v tamkajšnji galeriji že visi nekaj njegovih del. Te dni, za praznik občine Trebnje, pa so mu odprli v prostorih Galerije tudi samostojno razstavo, na kateri je prikazal 45 del, olj na platnu, lesu in steklu, vse z motivi Kurentov.

Občinski praznik v Trebnjem je bil tudi sicer povod za vrsto kulturnih manifestacij. Med drugim so imeli tako prvo sejo in ogled v novi osnovni šoli, ki jo bodo s 36 učilnicami in veliko telovadnico v kratkem odprli tudi redni šolski rabi. Po koncertu trebanjskega pihalnega orkestra v petek so pa v navzočnosti številnega občinstva in gostov, med drugim tudi predstanikov pobratenih mest Obrenovac, Velika Gorica, Iljaš in Guastello (Italija) odprli likovno razstavo Borisa Žoharja.

Žohar seveda motiva Kurentov ni iznašel, ampak v tem sledi Miheličevemu vzoru, vendar pa to na drugi ravni njegovim stvaritvam ne jemlje izvirnega naivnega odkrivanja. S svojim realističnim prikazovanjem Kurentov kot simbola življenja, dela in prirode, skuša seveda predvsem približati kmečkega človeka s Ptujskega polja, zato so značilna nekatera njegova dodatna nižanja ljudskih likov. Nekatere slike so podobne skoraj svetniškim podobicam, samo s to razliko, da se mesto življenja svetnikov pojavlja zdaj življenje ljudi, ki trdo delajo in ki se v bistvu sami borijo proti demonom smrti. Res njegovo slikarstvo, včasih zaide tudi že nekoliko preveč v šablonsko odrsko slikanje, toda so nekatera dela, npr. temačni Kurent ali prizor obešenca, ki nakazujejo že nekaj več.

BOGDAN POGAČNIK

Kabaret 13 v Celju

Poletne prireditve v Celju zaključujejo z nastopom Kabareta 13 Svetlane Makarovič. Program izvajajo avtorica, pesnica in igralka Svetlana Makarovič, Bogomir Veras, Jerica Mrzel, Ljerka Belak in Ivan Ježernik ob spremljavi glasbenikov Aleša Kersnika. Žareta Prinčiča in Djura Penzeša. Ansambel s pesmijo, igro, pa tudi z domiselnimi kostumi prikazuje v satirično-kabaretni obliki vsakdanje probleme človeka. Nastop Kabareta 13 bo v celjskem Narodnem domu v petek ob 19.30.

V mariborski Operi bo na odru tudi Gershwin

V novem programu četvero del – Iz pretekle sezone bodo ponovili med drugim tudi Slovo od mladosti

Opera z Baletom SNG Maribor je že začela pripravljati uprizoritve za sezono 1981/82. Program obsega več del: A. Wolf-Ferrari: Zdrahe na trgu, G. Puccini: La Bohéme, G. Gershwin: Porgy in Bess, P. I. Čajkovski: balet Hrestač. Iz prejšnje sezone bodo ponovili L. Janačka Jenufa, A. Foersterja: Gorenjski slavček, D. Švare: Slovo od mladosti, J. Gotovca: Ero z onega sveta, G. Verdija Rigoletto, Traviata in Trubadurja.

Operni orkester bo, kot vsako sezono doslej, imel 16 koncertov za Glasbeno mladino.

Za potrebe Radia Ljubljana so posneli kompletno opero Rigoletto. Glavne vloge pojo kot gosti vrhunski operni umetniki: Vlatka Oršanić, Božena Glavak, Igor Filipovič, Ferdinand Radovan in Ivan Sancin.

Prva operna premiera bo sredi oktobra z opero Zdrahe na trgu, Balet pa bo imel premiero decembra (Hrestač). Dogodek sezone bo uprizoritev Gershwinove opere Porgy in Bess, ki jo bosta pripravila gosta – dirigent Samo Hubad in režiser František Preisler iz ČSSR, ki sta že v prejšnji sezoni uspešno sodelovala pri uprizoritvi opere Jenufa.

Mariborsko Opero tarejo hudi kadrovski problemi. Za nastavitev novih moči ni denarja, pa tudi kadra, ki bi ga rabili, ni. Od desetih jugoslovanskih opernih gledališč je po številu redno zaposlenih mariborska Opera na predzadnjem mestu. Kljub temu je po številu premier in predstav nad jugoslovanskim povprečjem. V prejšnji sezoni je nekaj gostovanj odpadlo zaradi finančnih težav, ki so nastale ob vsesplošni stabilizaciji. Upajo, da bodo v novi sezoni sodelovali na opernem bienalu v Ljubljani. Novi člani Opere so edino Jurij Reja in Janez Lotrič (dosedanja solista ljubljanske Opere) in dva mlada instrumentalista v orkestru. Med sezono bo šlo nekaj članov zbora in orkestra v pokoj.

Še dobro leto bodo prisiljeni delati v hudih prostorskih težavah. Do takrat bi namreč naj bil dograjen novi garderobni trakt s prostori za študij orkestra ter za soliste in Balet v novi gledališki stavbi. MIRA MRACSEK

KURENTI V TREBANJSKI GALERIJI – Boris Žohar predstavlja olja na platnu, lesu in na steklu. Razstava je odprta do 20. septembra. Na sliki: Kurent – delo, olje na platno

Umrl je slikar Werner Berg

Ta znani avstrijski slikar je bil velik prijatelj koroških Slovencev

V ponedeljek je v svojem ateljeju na Rutarjevi domačiji v Podjuni umrl, zadet od kapi, eden najpomembnejših avstrijskih slikarjev dr. Werner Berg, star 77 let.

Kakor sramežljivo piše koroški tisk je Berg »upodabljal spodnjekoroškega kmečkega človeka«; koroški Slovenci pa vedo, in slikar sam je to večkrat poudarjal, da je bil osrednji motiv njegovega ustvarjanja usoda preprostega slovenskega človeka v plebiscitni coni, da so njegovi po širnem umetniškem svetu znani obrazi zasanjanih, izmučenih, vase pogreznjenih ljudi portreti koroških Slovencev. Berg, ki je bil po rodu vestfalski Nemec, je živel med koroškimi Slovenci več kot 50 let, bil je kot humanist in neodvisen ustvarjalec brez specifično koroških kompleksov nemškega nacionalizma, vse svoje življenje je bil najtesneje povezan s svojim slovenskim okoljem in se je vedno zavzemal za uveljavitev manjšinskih pravic, za ohranitev nacionalne samobitnosti koroških Slovencev.

Rojen je bil leta 1904 v Elberfeldu v severnem Porenju, na Dunaju in v Münchnu pa je študiral državno pravo in slikarstvo. Leta 1930 je kupil Rutarjevo kmetijo nad Šentvidom v Podjuni in se tu za stalno naselil. Že zgodaj se je uveljavil s svojimi ekspresionističnimi lesorezi in grafikami, melanholičnimi podobami zamišljenih kmetičev, ki so odkrivali neznani svet ob severnem vznožju Karavank. Nacisti so ga leta 1937 proglasili za predstavnika »spačene« umetnosti in mu prepovedali razstavljanje. Šele nekaj let po vojni so ga povzdignili v vrhove avstrijske likovne umetnosti in ga zasuli s počastitvami. Občina Pliberk je leta 1968 odprla posebno »galerijo Wernerja Berga«; v njej je slikar prav pred kratkim razstavil svoja najnovejša dela.

Njegova naklonjenost in prijateljstvo do koroških Slovencev sta ga proslavila tudi pri nas. Leta 1966 je s Henryjem Moorom in Osipom Zatkinom postal častni občan Slovenj Gradca, leta 1970 pa je bila v slovenjgraški galeriji »doslej največja Bergova retrospektivna razstava«. (To poudarja tudi včerajšnji koroški tisk.).

SLAVKO FRAS

Srečanje prevajalcev v Makedoniji

Za najboljšega prevajalca so proglasili Vlada Uroševića – Koristen posvet

Postala je tradicija, da se prve dni v septembru v Makedoniji zberejo prevajalci makedonske književnosti iz vsega sveta. Letos je bilo tako srečanje že desetič. Deseto mednarodno srečanje književnih prevajalcev je bilo v Tetovu in na Popovi Šapki. Na njem se je zbralo lepo število tujih gostov – večina jih je pred tem sodelovala na Struških večerih poezije. Bili so tudi prevajalci iz Jugoslavije, le da v nekaj manjšem številu kot sicer. Ni bilo prevajalcev iz Hrvatske, Vojvodine in s Kosova. V dvorani kulturnega doma v Tetovu je potekala glavna prireditev: literarni večer prevodov. Udeleženci so brali svoje prevode iz makedonščine ali lastne pesmi, prevedene v makedonščino. Ob tej priložnosti je Zveza književnih prevajalcev Makedonije, organizator teh srečanj, podelila vrsto nagrad domačim in tujim prevajalcem. Za najuspešnejšega prevajalca v preteklem letu so proglasili Vlada Uroševića. Pripravili so tudi priložnostno razstavo najnovejših prevodov v makedonščino in iz makedonščine. Poleg manifestativnega imajo taka srečanja tudi svoj delavni del: posvetovanje prevajalcev, pri katerih ustvarjalci razpravljajo o svojem delu. Temi letošnjega posvetovanja sta bili: Univerzalnost književnega prevoda in Narodnoosvobodilni boj in revolucija v prevodih. Prebrali so osemnajst raferatov. Večina je bila posvečena prvi temi, druge sta se lotila le dva referenta. Zaradi stiske s časom so nekateri udeleženci svoje prispevke le priložili. Objavili jih bodo v zborniku. Ena od značilnosti teh srečanj je, da redno natisnejo vse gradivo v posebni knjigi, ki jo na naslednjem srečanju razdelijo prisotnim. Tako so letos udeleženci dobili zbornik z devetih srečanj, ki je bilo posvečeno vprašanjem odnosa prevajalca do jezika in stila izvirnika. Ob zaključku so pevajalci obiskali grob Kirila Pejčinoviča – Tetovca (1771–1845), prvega makedonskega prevajalca, v spomin na katerega prirejajo ta srečanja prav v Tetovu. M. R.

Tomo Plevnik v PEN klubu

Tomo Plevnik, član celjskega Društva likovnih amaterjev, razstavlja v prostorih ljubljanskega PEN kluba. Razstava je odprta do 19. septembra.

RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV

OCENA

Razgaljanje nekega sistema

Albert Papler je poskrbel za presenečenje, kakršnega se nismo nadejali. Kolikor poznamo njegovo pisateljevanje, je bilo doslej zaobrnjeno v lahkoten humor, sicer parodično obarvan, toda v svojih komičnih efektih predvsem zelo direkten in nezapleten.

Igra o župniku Janezu, ki je izigral neki sistem, pa razkriva Paplerja na drugačnem, literarno globljem nivoju. Njegova ironija je tokrat prefinjena in ponotranjena, nič več na dlani – in s tem tudi bolj učinkovita. Njene osti zadevajo ob dvoje »zidov«: v sami fakturi igre je predmet obračuna organizem cerkvenega svetohlinstva, njegovih oblastniških iger in politike, posvečene nezadržnemu pridobitništvu (vendar to ni edini smoter avtorjeve »obravnave«), v drugem, neomenjenem, pa vendarle očitem planu je ta zgodba tudi obračun z občo metodologijo manipuliranja, sprenevedavosti in politikantskega svetohlinstva, ali bolje povedano: poskus razgaljenja vseh teh sprenevedavosti tudi tu in danes, v našem življenjskem diapazonu. Paplerjeva prispodoba tokrat ni direktna in predvsem ne grobo izpovedana, prav v tem pa je tudi vsa njena prednost.

Anekdotska prigoda o lepem župniku (pravem antipodu kakega Martina Čedermaca) izza davnih desetletij funkcionira sicer tudi sama po sebi, saj je povedana dovolj plastično in zaokroženo. Skoznjo je razgrnjena po svojem bistvu dramatična usoda človeka, ki ga je življenje razpelo med dvoje mlinskih kamnov: med duhovniški poklic na eni in posvetno-erotične strasti na drugi strani. Toda ji primeža svoje moralne dileme se je znal imenitno izmotati, pa ne zgolj po lastni intuiciji, pač pa tudi in predvsem po volji svoje cerkvene oligarhije, katere poglavitni »kodeks« je bilo materialno pridobivanje – saj ga je sklenila izrabljati prav v te namene. Župnik, o čigar nekdanjih dunajskih avanturah se je marsikaj šušljalo, je prišel kot naročen: znal je pridobivati velike »ofre« in bogate dobrotniške zapuščine.

Pod vzvišeno besedičenje se je skrilo neskrupulozno izigravanje, princip, ki ga je Paplerjev »junak« prignal do perfekcije, vendar zavoljo njega naposled odvrgel tudi svoj talar in se predstavil v svoji realni podobi roparja velikega stila. Pri tem pa je svojo dotedanjo pozo vsaj pošteno priznal. Organizacija, v imenu katere je deloval, je sama po sebi ni. Resnico o njej in njenem sprenevedanju je razgalila Paplerjeva igra. Zastavila je vprašanje in izrekla jasen ter obenem povsem aktualen odgovor.

Za izvedbeno plat je korektno, s primerno »dozo« nadgradnje poskrbela režiserka Marija Šemetova. Njena postavitev je bila temeljito premišljena, le po igralski intenzivnosti mestoma nekoliko neizenačena. Šibkejša mesta sta odtehtala igralski lik vikarja Andreja Kurenta in sugestivna Josipina Duše Počkajeve. Kar zadeva Zvoneta Agreža, nas ob vsej njegovi interpretacijski pretehtanosti vznemirja misel, da nemara ni bil pravi interpret za svoj lik posvečenega spovedniškega ljubimca. Ali pač...

Paplerjeva igra je zanesljivo opravila svoje »poslanstvo«. Izzvenela je v polno in znova učinkovito razgalila lažni videz sistemov, ki »bedijo« nad življenjem in usodami smrtnikov.

VIKTOR KONJAR

Danes pričakujemo papriko

Ustvarjalci ljubljanskega **TV dnevnika** se v zadnjih dneh še posebej trudijo. Komentarje o krompirju podlagajo s čudovitimi podobami te slovenske najbolj delavske prehrane. In še več. Ne morejo mimo skušnjave, da teh kaloričnih gomoljev ne bi kazali v vsej veličini tudi v studiu. Tudi jurčke je bilo potrebno predstaviti, saj vesoljno slovenstvo še ni videlo, kako ti izgledajo sredi najaktualnejših novic. Tudi mortadela je bila presenečenje. Danes pričakujemo v rokah voditelja (voditeljice) papriko, jutri bi se lahko spomnili na paradižnik, kmalu bo zrel fižol, pa radič bi bil šele primeren. Vse to seveda primerno začinjeno z moralističnimi nauki, saj brez teh dodatkov ni kvalitetne informacije. F. M.

OCENA

Pop godba

Po napovedi naj bi bila otvoritev nove sezone pop godb, bila pa je manifestacija neokusnosti, okužena s kompleksom ruralnosti **(Pop godba).** Atomskemu skloništu niti pet albumov niti hard rock, križan s folkloro in priokusom obmorskega melosa, ni bilo dovolj. Morali so se postaviti med kolesa, kočijo, jarme in podobne relikvije, ki spadajo pod kozolec ali v hlev. In tu je basist deloval skoraj avtentično, saj bi mu oblačila lahko tako neokusno razcefral le kakšen bik, ki ne bi bil navdušen nad njihovo pretencioznostjo in banalnostjo; tradicionalna naveličanost pevca pa je tako že vsem znana. Nedvomno: zahodna varianta Rokerov s Moravu. Tako so bili člani skupine Hazard pravzaprav zvočna osvežitev, čeprav so po neokusnosti skoraj prekosili samo Atomsko sklonište. Kitarist in Doblekar v jarmu? Kaj ko bi kar ostala tam? Toda imeli so svojo zabavo in parodiranje play backa. Sentimentalni in bolestni pop je seveda letošnja cekinska krava za molzenje dobičkov, in tako kaj posebnega nismo slišali. Fantje igrajo na preizkušene adute. Toda vsaj veselili so se svojega TV nastopa: Medtem ko so bili Atomsko sklonište mrtvo naveličani in so se prav mučili s pozerstvom. Zaključek je pripadal Pankrtom; obe njihovi skladbi je spremljalo predvajanje dokumentarnih posnetkov, posnetih že kar pred časom v Kranju. Predvajali so jih po monitorskem sistemu več kamer, in so v takšni obliki predstavljali najboljše in edino omembe vredno potezo v celotni oddaji. Ta pop godba je imela tudi novost: povezovalca Dragana Buliča, ki je za svoj nastop spremenil tudi image, toda tako da ga sedaj sploh nima več. Kaj hočemo, cena slave pač.

Sicer pa je bila oddaja navadna reklamna oddaja za ZKP Ljubljana. In čeprav je bila tista, ki jo je pred časom pripravil Sušnik (Dury, Madness, Plasmatics), prav tako reklamna (za licenčnega partnerja Stiff Records) Sušnika vendarle pogrešam. Okolje za prvi dve skupini bi ustrezalo le kakim Slakom ali Henčkom. Rock-pop pa z vonjem po gnoju nimata nič opraviti, saj ju je rodila urbanizacija.

MARJAN OGRINC

ŠARLATANSTVO

Neznanje vlada svetu

Najbolj všeč mi je, kadar televizijci podcenjevalno menijo, da smo gledalci preneumni, da bi lahko sami dojeli smisel kakšne oddaje in poskušajo te globočine toliko poplitviti, da bi bile dostopne tudi neukemu gledalcu.

Tako se je zgodilo tudi ob predvajanju nadaljevanke, posnete po Alvarovem romanu **Človek je močan**. Na II. programu je imela naslov **Strah vlada svetu**. Ob prvem in zadnjem nadaljevanju sta za uvod kramljala režiser Ivan Hetrich in znani publicist Predrag Matvejević. Pri tem sta natresla toliko netočnosti, da ne morem molčati.

Hetrich je na primer dejal, da se mu zdi, da je bil Alvaro rojen na začetku tega stoletja in da je umrl okoli leta 1957. Dejal je, da mu je zelo všeč, ker so policaji v nadaljevanki rožnato oblečeni.

Naj povemo Hetrichu, da je bil Alvaro rojen 1895, torej konec minulega stoletja, umrl je točneje leta 1956. V nadaljevanki ni policajev, temveč so inkvizitorji, za katere vemo, da so bili vselej v škrlatu, medtem ko naj Hetrich rožnato, oziroma »pinky« barvo pusti pankovcem.

Predrag Matvejević, veliki vseznalec, ki se spozna na vse (vsaj sodeč po srditih polemikah, ki jih vodi), nam je natresel nekaj opozoril na totalitarizem, pri čemer je zamolčal bistvo, namreč to, da je Alvaro pisal predvsem o cerkvenem totalitarizmu; zato tudi inkvizicija v zgodbi, teorija o vladanju z ljubeznijo, o izkoriščanju občutka krivde itd. Šele nato se seveda da razumeti delo tudi širše, kot podobo vseh totalitarizmov, od fašizma do stalinizma, saj je Alvaro oba dobro poznal. In prav zaradi vidnih namigovanj na cerkveni totalitarizem je imel Alvaro težave z objavo svoje zgodbe v Italiji.

Nakar nam je Matvejević pokvaril užitek gledanja, saj nam je povedal konec zgodbe: Barbara pobegne iz bolnišnice in z glavnim junakom odide med gverilce. Presenetljivo, zgodba se je končala drugače: Barbara pade v atentatu na inženirja Dala, in hotelska sobarica pomaga Dalu pobegniti med tiste, ki se ne strinjajo z režimom in se skrivajo po mestnih kleteh.

Hetrich in Matvejević sta torej mirno, ne da bi si osvežila znanje o Alvaru in ne da bi si podrobneje ogledala nadaljevanko – saj onadva že vse vesta in sta vse že videla – sedla pred kamere in pokazala, kako sta lepa. Kajti, da bi bila pametna, po takšnem šarlatanstvu pač ne moremo trditi.

BOGDAN NOVAK

Pogled v beograjske galerije

Živahno beograjsko likovno življenje tudi v avgustu in septembru – V Narodnem muzeju je še na ogled francosko slikarstvo od Corota do Picassa-Leseni kipi na Kalemegdanu

V Narodnem muzeju v Beogradu so pripravili razstavo »Francosko slikarstvo od Corota do Picassa« iz zbirke Narodnega muzeja. Obiskovalec si lahko ogleda slike ustvarjalcev vseh likovnih smeri od fauvizma, impresionizma in ekspresionizma do kubizma. Gre za olja, akvarele in skice Degasa, Utrilla, Kislinga, Laprada, Vlamincka, Deraina, Valadona, Rouaulta, Chagalla, Picassa, Delaunaya, Lhota, Moreaua, Redona, Mattissea, Gauguina, Vuillarda, Bonnarda, Carrierea, Arhipenka, Corota, Daumiera, Renoira, Pisarra, Dufyja in drugih. Razstava bo odprta do srede septembra, pozneje pa si bodo lahko obiskovalci ogledali slike v okviru stalne muzejske zbirke.

V umetniškem paviljonu »Cvijeta Zuzorić« na Kalemegdanu so nameščeni veliki leseni kipi predvsem v prostrani galeriji, pa tudi na prostem v velikem parku. Do konca avgusta je gostoval internacionalni studio za leseno plastiko iz Prilepa. To mesto je znano po pomembnih spomenikih srednjeveške arhitekture in slikarstva, njegovi prebivalci pa tudi po svoji ljubezni do likovnih umetnosti. Največ makedonskih likovnih umetnikov je doma prav iz tega lepega mesta.

Studio je nastal ob podpori lesnoindustrijskega kombinata »Crnbor«, ki je brezplačno preskrboval umetnike z lesom za njihova umetniška dela. Vsako leto se udeleži studia (od 10. julija do 20. avgusta) pet kiparjev iz domovine in tujine. Od leta 1971 je sodelovalo v njem 53 kiparjev in dva arhitekta, od tega 25 iz Jugoslavije in 30 iz tujine. Udeleženci studia so izoblikovali 63 skulptur in dva projekta za pohištvo.

Svoja dela je razstavljalo 47 umetnikov, med katerimi so Blagoj Čuškov, Jovan Soldatović, Rafael Strumilo (Varšava), Od Hilt (Oslo), Jurij Kanašin (Moskva), Aki Janson (Göteborg) in Margareta Voskresenskaja (Moskva) izoblikovali zanimive, bolj ali manj stilizirane, figure. Večidel gre za abstraktne, formalne tvorbe, ki imajo simbolično vrednost. Tako ustvarjajo Vili Bossi (Muggia pri Trstu), Milun Vidić, Vasil Vasilev, Opi Zuni (Kairo), Milija Nešić, Octavian Olariu (Bretea, Romunija), Franz Ksaver Elsant (Oberzeiring, Avstrija), Tone Lapajne, predvsem pa Hervais Delamonde (Poitiers, Francija), in Ian Walter (London).

Večina kipov je izdelanih iz oreha, hrasta, belega bora, topola, smreke, lipe, mahagonija, češnje in jesena. Pogosto je zaslediti tudi umetnikov namen poudariti strukturo materiala. Vsebinsko gre največkrat za lirske asociacije, socialne, politične, in zgodovinske teme, pa tudi intelektualna iskanja v praformah.

Razstava je posvečena 40. obletnici vstaje in revolucije.

V muzeju sodobne umetnosti so bile razstavljene sodobne ameriške fotografije pod nazivom »Objekt – iluzija – realnost«. Razstavo je pripravila umetniška galerija kalifornijske državne univerze iz Fullertona. Z njo so želeli prikazati nekatere pomembne tendence v razvoju fotografije v šestdesetih in sedemdesetih letih na Zahodni obali.

Več kot 70 fotografij 12 umetnikov, predvsem pripadnikov mlajše generacije, pričajo o eksperimentiranju, ki je že skoraj podobno igri in ki ob tem zastavlja pomembna vprašanja o realnosti naše percepcije. Med avtorji so znana imena kot Wanda Hammerbeck, Conrad Gleber, Bob Brown, Martus Granirer, Harry Bowers, John Pfahl, Vida Freeman, Steven Cortright in drugi.

Večina avtorjev živi v Kaliforniji. Odlikuje jih pestrost idej in način pristopa novemu pojmovanju stvari ter se pri tem marsikdaj približajo konceptualni umetnosti.

Razstava je bila odprta do konca avgusta, zdaj pa so jo prestavili v muzej sodobne umetnosti v Skopju.

NADA ZLOKOVIĆ

Dušan Lipovec razstavlja v Radencih

V razstavnem salonu hotela Radin v Radencih bodo v petek ob 19.30 odprli razstavo akademskega slikarja Dušana Lipovca. Avtor bo razstavil najnovejše akvarele, gvaše in akrile iz letošnjega in lanskega leta.

POGLED NA PLATNO

Vse, kar ste vedno želeli vedeti o seksu

Pa si niste upali vprašati, se glasi podnaslov ameriške filmske parodije na modna globokoumna razglabljanja o spolnosti. Igralec in režiser Woody Allen, ki že nekaj let brije norce iz svojih rojakov (verjetno se mu rajši smejejo Evropejci), je po bratih Marx in Chaplinu gotovo najpomembnejši ameriški filmski satirik. Njegova komično priostrena kritika se sicer loteva bistva družbenih odnosov le na nivoju duhovitih replik, so pa njegove stvaritve bistroumni pamfleti na deviantno družbeno obnašanje. Le s te plati so njegovi filmi tudi širša kritika civilizacije, ki ji in kolikor ji diktira tehnološko perfektna Amerika.

Film z dolgim naslovom je zastavljen kot kratka enciklopedija seksoznanstva, seveda na satirično-parodičen način. Nekatere osnovne seksološke pojme pojasnjuje s skeči, v katerih je problem napihnjen do svoje lastne likvidacije. In za to filmu tudi gre. Woody Allen hoče družno z avtorjem istoimenske knjige, ki je menda seksolog, pokazati, da je pretirano ukvarjanje s seksualnimi vprašanji le izraz utrujene civilizacije, ki je izgubila občutek za naravno mero tovrstnih opravil. Ali z drugimi besedami, zdraviti hoče v skladu s psihoanalitičnimi spoznanji ravno z boleznijo samo, le s to razliko, da je konkretna posledica smeh, kar pomeni, da avtor le pričakuje določeno gledalčevo zdravje. Obenem pa film preveva grenko spoznanje, da je opevana seksualna revolucija pravzaprav rodila le novo serijo tabujev.

Morda je v filmu najboljši tisti odlomek, ki govori o drobnih perverzijah v obliki kviza, pač tako, da smeši televizijsko, torej moralistično naravo problema. Nekateri skeči pa so preveč bizarni, razraščajo se v samostojno komično manifestacijo, ki izgublja zvezo s parodiranim predmetom, ali pa so dramaturško neizdelani, učinkujejo kot hitre in površne improvizacije. Kljub tem pomanjkljivostim filmsko oblikovalnega značaja pa je jedro otipljivo: komur se zdi seks kočljiva zadeva, bo lahko v filmu le izvedel vse, kar ga že dolgo skrivoma vznemirja.

PETER KOLŠEK

RTV

TELEVIZIJA

LJUBLJANA

17.10 POROČILA
17.15 PIONIRJI MODERNEGA KIPARSTVA, 3. del angleške dok. serije
17.45 ZA PESMIJO NA KORČULO, 2. del
18.05 OBZORNIK
18.25 KÖBENHAVN: NOGOMET DANSKA : JUGOSLAVIJA, prenos
20.15 RISANKA
20.30 DNEVNIK
21.00 FILM TEDNA: TIHI DOGOVOR, am. film (1947), režija: Elia Kazan, igrajo: Gregory Peck, Dorothy McGuire, John Garfield
22.55 MAJHNE SKRIVNOSTI VELIKIH KUHARSKIH MOJSTROV
23.00 POROČILA

ODDAJNIKI II. MREŽE

17.00 SPLIT: SKOKI V VODO (M)-finale, vključitev v prenos Zg 2
17.25 Split: EP V PLAVANJU – finale, prenos (slov. kom.)
19.15 KULTURNI PREGLED
19.30 IZ SPOREDA TV LJUBLJANA: Naj damo postreliti kadilce? – dok. oddaja
20.00 NA SVOJ NAČIN: Skupina »Tunel«
20.20 G. MIHIĆ: ŠOFERJA, ponovitev nadaljevanke
21.10 ZAGREBŠKA PANORAMA
21.30 KNJIGE IN MISLI, sodelujejo dr. Aleksandar Grličkov, Branka Furlanović, Tit Bilopavlović

ZAGREB I. PROGRAM

16.10 POROČILA
16.15 KOLEDAR
16.25 KRONIKA OBČINE SISAK
16.45 DOM IN OTROŠTVO (Sarajevo)
17.25 SPLIT: EP V PLAVANJU
18.25 KÖBENHAVN: NOGOMET DANSKA : JUGOSLAVIJA
20.15 DNEVNIK
20.45 SKUPNO, notranjepolitična oddaja
21.45 DNEVNIK

KOPER

14.55 SKOKI V VODO, evropsko prvenstvo v Splitu
16.00 DOKUMENTARNA ODDAJA iz serije Skrivnosti Jadrana
17.00 SKOKI V VODO in PLAVANJE
19.15 STIČIŠČE, DVE MINUTI
19.30 DEKLE, TAKO KOT DEŽ, am. film, igrajo Steve McQueen, Lee Remick, Don Murray, režija Robert Mulligan
21.00 TVD DANES
21.10 NOGOMET, DANSKA : SFRJ, København

AVSTRIJA II. PROGRAM

20.50 NESMRTNE POŠASTI, vodič skozi zgodovino filmov groze

ITALIJA I. PROGRAM

20.40 STALIN IN STALINIZEM, 1. oddaja
21.30 SREČANJE V KINU

RADIO

PRVI PROGRAM

4.30 Dobro jutro, rojaki na tujem, Poročila; 8.08 Johann Sebastian Bach: Brandenburški koncert št. 5 v D-duru, BD 1050 – Allegro, Antonin Dvorak: Melodija za violine in klavir, Peter Iljič Čajkovski: Introdukcija in valček iz »Jevgenij Onjegin«, Wolfgang Amadeus Mozart: Figarova svatba – uvertura; 8.30 Pisan svet pravljic in zgodb; 12.00 Poročila – Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti – dr. Jože Kogovšek: Ostri tujki v krmi so za govedo zelo nevarni; 12.40 Ob izvirih ljudske glasbene kulture; 15.00 Dogodki in odmevi; 17.00 Studio ob 17.00; 18.00 Miklos Kocsar-Lajos: Letni časi; 18.15 Naš gost; 18.30 Radijsko tekmovanje mladih pianistov II. kategorije; 19.00 Radijski dnevnik; 19.45 Minute z ansamblom Fantje z vseh vetrov; 20.00 »Ljudska pesem v umetni glasbi«; 20.25 Cesar Franck: Sonata za violončelo in klavir, (prir. P. Fournier), igra violončelist Heinrich Schiff, pri klavirju Aci Bertoncelj; 21.05 Pietro Mascagni: Odlomki iz opere »Cavalleria Rusticana

DRUGI PROGRAM – stereo

8.00 Na valu 202; 14.00 YU – POP – scena (prenos iz radia Koper); 15.00 Dogodki in odmevi; 16.00 Tokovi neuvrščenosti; 17.55 Vprašanja telesne kulture; 18.25–20.20 Nogometna tekma Danska:Jugoslavija; 19.00 Radijski dnevnik; Melodije po pošti; 22.55– Glasba za konec programa;

TRETJI PROGRAM – stereo

10.00 Poročila; 10.05 Še pomnite tovariši (ponovitev); 11.00 Antonio Salieri: Koncert za flavto, oboo in orkester v C-duru; 11.30–12.00 Anilcare Ponchielli: Gioconda – prizor Gioconde in Barnabe, Georges Bizet: Carmen; 16.05 Alessandro Scarletti: Concerto grosso št. 3 v F-duru; 16.45 Iz zborovske literature 19. in 20. stoletja; 17.00 Smetana in Dvořak; . 18.05 Znanost in družba; 19.30 Večer Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana; 21.40 Izbrana proza, Jiři Stawinski: Kanal„ 22.00 Komorni studio: Schönberg, Hindemith, 22.45–23.00 Literarni nokturno, Miroslav Krleža: V megli

Svetovni in evropski rekord NDR v Splitu

Drugi dan evropskega prvenstva v plavanju izredni rezultati v poljudskem bazenu – Tri zlate kolajne za NDR, dve za Sovjetsko zvezo

SPLIT, 8. september – Ute Geweniger iz NDR je velika slavljenka drugega finalnega večera na evropskem prvenstvu. Dosegla je nov svetovni rekord – 1:08,60 in prebila še eno magično mejo. Tokrat se je visoka Ute vidno veselila in zasluženo prejela priznanje polnih tribun. Prav po njeni zaslugi pa tudi reprezentanca NDR zanesljivo vodi po kolajnah pred SZ, medtem ko drugi že zdaj hudo zaostajajo.

Začelo se je izredno dobro. Ines Geissler (NDR) je prepričljivo premagala svojo rojakinjo Daehne in hkrati dosegla nov evropski rekord: »Tega res nisem pričakovala. Upala sem na eno izmed kolajn. Zdaj sem presrečna in hvaležna publiki, ki mi je pomagala.« Še mnogo bolj vesela pa je bila Poljakinja Czopek: »Šele malo časa plavam delfina in nihče ni mogel pričakovati, da bom osvojila kolajno.«

Nadvse zadovoljen je bil tudi nov evropski prvak na 100 m prsno Kis (SZ), ki je, kakor je sam dejal, samo sanjal o zlatu in poudaril, da na OI v Los Angelesu upa na svetovni rekord. Toliko bolj nerazpoložen pa je bil svetovni rekorder Mörken. »Slabo plavam zadnji čas, a v Split sem prišel dobro pripravljen. Nisem zadovoljen z bronom. Obril pa se nisem zaradi hitrosti, temveč zaradi – vročine.«

Vrhunec večera je bil vsekakor nastop vzhodne Nemke Ute Geweniger. Že ko je pred kratkim dosegla svetovni rekord na 100 m prsno in plavala pod 1:10 se je mnogim to zdela sanjska meja. Toda danes je Ute Geweniger plavala 1:08,60 in to je bil tudi prvi svetovni rekord splitskega evropskega prvenstva.

»Moj stalni spremljevalec Muppetov Žabec mi je gotovo pomagal k uspehu. Pričakovala sem zlato kolajno, in še jih bo. Svetovni rekord pa je le nekaj posebnega«, se je veselila Gewenigerjeva, ki ne skriva, da je srečna ob vsakem uspehu. Zna tudi »eksplodirati«, če je treba, tu pa ji je spolzelo celo nekaj solz. Kakor se Angležinja ni nadejala srebru, pa je bila zato sovjetska plavalka Belokonijeva razočarana nad bronom.

Fesenku se je posrečilo uresničiti svoje napovedi na 400 m mešano, ni pa mogel doseči evropskega ali svetovnega rekorda, kar je nameraval. »Nisem presenečen nad zlatom, mislim da je to normalno. Ker pa vas tako zelo zanima, kakšne tablete jemljem pred štartom, vam lahko zatrdim, da gre za vitamin B, ki mi olajša dihanje...«

Izjemno zadovoljen je bil tudi Poljak Gorski, ki je še 25 m pred ciljem upal, da bo morda premagal Fesenka, vendar mu to ni uspelo. V ženski štafeti 4×100 m kravl je NDR zanesljivo osvojila zlato in popravila svoj rekord evropskih prvenstev, ki ga je sicer dosegla že na dopoldanskem predtekmovanju.

Kolajne v plavanju po drugem dnevu: **NDR 5-4-0, SZ 4-2-2, Švedska 1-0-1, ZRN 0-2-1, Poljska 0-1-2, V. Britanija 0-1-1, Nizozemska 0-0-2, Italija 0-0-1.**

Rezultati PEP

Ženske, 100 m prsno: 1. Geweniger (NDR) 1:08,60 – svetovni rekord, 2. Brownsdon (VB) 1:11,05 – rek., 3. Belokonji (SZ) 1:11,17, 4. Van Staveren (Nizozemska) 1:12,39 – rek., 5. Hakansson (Švedska) 1:12,41, 6. Buzelite (SZ) 1:12,51, 7. Seminatore (Italija) 1:12,71, 8. Hörner (NDR) 1:12,98.

Moški, 400 m mešano: 1. Fesenko (SZ) 4:22,77, 2. Gorski (Poljska) 4:23,62 – rek., 3. Franceschi (Italija) 4:24,82 – rek., 4. Šemetov (SZ) 4:26,86, 5. Berndt (NDR) 4:28,50, 6. Poulter (VB) 4:28,50, 7. Machek (ČSSR) 4:29,51, 8. Gritti (Italija) 4:38,03.

Ženske 4 × 100 m kravl: 1. NDR 3:44,37, 2. ZRN 3:47,42 (rek. ZRN), 3. Nizozemska 3:49,65, 4. Velika Britanija 3:51,06 (rek. VB), 5. SZ 3:51,80, 6. Švedska 3:52,07, 7. Italija 3:55,91 (rek. It.), 8. Francija 3:58,51.

Moški, 100 m prsno: 1. Kiss (SZ) 1:03,44, 2. Miškarov (SZ) 1:03,63, 3. Mörken (ZRN) 1:03,85, 4. Moorhouse (VB) 1:04,13, 5. Lang (ZRN) 1:04,19, 6. Dzvonyar (Madžarska) 1:04,44, 7. Avagnano (Italija) 1:04,51, 8. Borios (Francija) 1:05,97.

Ženske, 200 m delfin: 1. Geissler (NDR) 2:08,50 – evropski rekord, 2. Dene (NDR) 2:09,59, 3. Czopek (Poljska) 2:13,47 – rek., 4. Zindler (ZRN) 2:14,51, 5. Brook (Švica) 2:14,61, 6. Osgerby (VB) 2:14,72, 7. Wiebke (ZRN) 2:14,81, 8. Falinska (Poljska) 2:18,05.

pep'81

Čirulnikova najlepše skakala

SPLIT – Med 12 finalistkami v skokih v vodo z deske je bila najboljša sovjetska reprezentantka Zana Čirulnikova. S 499,74 točkami je po izenačenem dvoboju premagala Martino Jaschkejevo (NDR) 492,18 in rojakinjo Irino Kalinjino 467,31. Sledijo: Baldus (NDR) 431,76, Grecka (ČSSR) 413,49, Tollan (Nor) 411,57, Kelemen (Madž) 399,78, Wetteskog (Šve) 396,57, Fernandez (Špa) 391,62, Rossing (Šve) in Novotna (ČSSR) po 391,47 ter Childs (VB) 387,24.

V predtekmovanju moških v skokih s stolpa sta bila najuspešnejša sovjetska reprezentanta Alejnik (573,00) in Abarcumijan (567,87), sledijo pa jima Knuths (NDR) 532,86, Snode (VB) 515,61, Waskow (NDR) 512,00 itd. Naš reprezentant Arno Longin je bil tokrat nekoliko boljši kot v skokih z deske, vendar je osvojil le predzadnje, 18. mesto. STANE TRBOVC

DNEVNIK PEP 81

Namesto »štafete sanj« le »sanjava štafeta«

Prav so imeli strokovnjaki, ki so se zavzemali za skromnejšo udeležbo na splitskem prvenstvu

SPLIT – Pred desetletjem smo se Jugoslovani ponašali z žensko »štefeto sanj« – 4×100 mešano. Tokrat, v Splitu, smo v zadnjem trenutku postavili štafeto 4×100 m kravl, ki pa bi ji lahko rekli – »sanjava štafeta«.

Ni bilo moč dobiti predsednika mednarodne plavalne federacije Lambaša, ki je na pritiske organizatorjev izsilil prijavo splitskih plavalk, ki so jim dodali nato še Ljubljančanko Avbljevo. Težko bi bilo Lambaši tudi odgovoriti na vprašanje, ali so dekleta danes res kaj storila za popularizacijo plavanja v Splitu. Z rezultatom 4:12,66 so bila krepko zadnja med 15 štafetami, plavala pa so tako, kot najbrže letos še niso. Slabo namreč; Šeparović 1:02,17, Avbelj 1:02,68, Zajc 1:02,77, Pentić 1:05,4.

Kdo bo zdaj krivec?

V Splitu ga bodo zlahka našli – Mitja Prešeren. Če bi bil dekleta prijavil takoj po državnem prvenstvu, čeprav niso dosegle norm, bi zanesljivo vse trenirale in zdaj plavale bolje. Tako pa so prenehale trenirati in seveda na evropskem prvenstvu niso mogle dobro plavati. Resda nekaj logike, vprašanje pa je, ali je tudi sprejemljiva. Zaman je bilo dokazovanje, da evropsko prvenstvo ni vprašanje nastopanja in udeležbe, temveč zgolj kvalitete. In od te so naše plavalke zelo, zelo daleč.

Naša »sanjava štafeta« je le potrdila, da so imeli prav tisti, ki so želeli na evropsko prvenstvo pripeljati sicer skromno reprezentanco, a vendarle plavalce, ki bi vsaj približno predstavili naše plavanje. Zaradi tistih, ki so prišli skozi zadnja vrata tik pred prvenstvom, je zdaj še prvotna podoba skazena. Najbrž bo spet mnogo hudih besed in razpravljanja, ko bo prvenstvo končano, a dejstvo je, da imamo resnično samo peščico plavalcev, ki lahko opravičijo nastop na EP. Še manj pa je seveda trenerjev, ki bi plavalce na tak nastop znali pripraviti.

STANE TRBOVC

Jugoslavija : Romunija 12:10 (3:0, 4:3, 4:3, 1:4)

SPLIT – Bazen v Poljudu, gledalcev 600, sodnika Bookelman (Niz) in Papazian (Fra).

JUGOSLAVIJA: Krivokapić, Gopčević 2, Polić 1, Rudić 2, Mustur, Roje 1, Bebić 5, Trifunović, Lozica, Zloković 1, Popović, Marković, Golijaš.

ROMUNIJA: Spinu, Garofeanu, Fejer, Rus 2, Costras, Gordan, Hagiu 3, Raducanu 1, Ionescu 1, Scherman 1, Moiceanu 1, Popescu 1, Simon.

Z mnogo boljšo igro kot v prejšnjih treh kolih, a še vedno ne njihovemu slovesu primerno, so jugoslovanski vaterpolisti vendarle osvojili prvi par »evropskih« točk. Toda spet s precejšnjimi mukami. Proti Romunom, ki so očitno igrali zagrenjeni zaradi bolečega poraza z Italijani, so vodili že z 11:5, nato pa spet poskrbeli za »napetost« v bazenu. V finišu so se jim Romuni namreč približali na en sam gol razlike (11:10), z zadetkom Bebića pa je bilo nato njihovih skrbi vendarle konec.

Rezultati 4. kola – ZRN : SZ 10:7 (2:4, 4:0, 1:1, 3:2), Madžarska : Italija 12:10 (2:2, 4:2, 4:2, 2:4), Nizozemska : Španija 7:7 (2:1, 2:3, 1:1, 2:2).

ZRN	4	3	1	0	34:25	7
SZ	4	2	1	1	34:28	5
Madžarska	4	2	1	1	31:31	5
Romunija	4	2	0	2	26:31	4
Nizozemska	4	1	1	2	30:29	3
Španija	4	1	1	2	31:32	3
Italija	4	1	1	2	31:33	3
Jugoslavija	4	1	0	3	31:37	2

Piontek skriva karte

Dan pred tekmo 5. kvalifikacijske skupine za SP med Dansko in Jugoslavijo minil v psihološkem boju med Piontekom in Miljanićem

KÖBENHAVN, 8. septembra – Medtem ko so bili člani jugoslovanske nogometne reprezentance še na poti do hotela Royal, sta Miljanićeva sodelavca Ivan Toplak in Dražen Jerković že sedela na štadionu »Indraetspark«, na katerem bo v sredo tekma. Tokrat sta prisostvovala danski generalki. A nista imela kaj videti, tako kot tudi danski selektor Piontek v soboto v Zagrebu ne. Sicer pa je vzdušje pred tekmo, ki je za Dance ena izmed dveh odločilnih v kvalifikacijah 5. skupine za SP, skrajno naelektreno in v znamenju psihološkega dvoboja Miljanić – Piontek.

V zadnji preizkušnji so Danci igrali s povprečnim drugoligašem Böndbyjem in zmagali z golom Simonsena iz 11-metrovke. Danci so igrali sila povprečno. »Naši zvezdniki niso blesteli, moči so hranili za Jugoslovane. Igra brez ostrih štartov ni »njihova«, toda v sredo bo vse drugače,« je zapisal časnik »BT« v članku pod naslovom »Ni razlogov za paniko«. Prvi danski zvezdnik Allan Simonsen pa na straneh lista »Aktuelt« sporoča: »Onemogočiti je treba mojega soigralca iz evropske reperezentance Halilhodžića in tekma bo za nas dobljena. Izredno navaren je, toda individualec, mi pa smo kot kolektiv močnejši.«

Danski selektor Sepp Piontek pa se gre z Miljanićem pravo vojno. Izmika se srečanjem z njim, še zlasti pa skriva sestavo moštva. Zato ima velike možnosti, kajti ima nekaj zelo raznovrstnih igralcev, ki lahko igrajo na povsem različnih mestih. Tako je Lerby, na primer lahko branilec ali pa zvezni igralec, Simonsen igra le v konici napada ali pa kot »vezist«, Ziegler ali Olsen ob določeni rokadi tudi v obrambi... Za zvezdnika Hamburga Bastrupa Piontek trdi, da je poškodovan, toda Miljanić računa, da bo danski golgeter zanesljivo igral.

Miljanić Pionteku odgovarja z njegovim »orožjem«. Že dopoldne je jugoslovanskim novinarjem odkril sestavo moštva in presenetil z Gudeljem namesto Pašića, hkrati pa jih je zaprosil, da o tem ne govorijo. »S Piontekom, ki se mi ne zdi najbolj korekten, ni mogoče drugače. Sestava moštva dan pred tekmo zame ni nobena skrivnost; toda če jo hoče napraviti Piontek, potem jo moram tudi jaz. Imena res niso pomembna, temveč igra. Ohraniti je treba mirne živce, kajti to bo huda preizkušnja in pritisk. Ne bomo igrali »mož na moža«, (to napako so z Danci napravili Italijani), ampak s kombinirano obrambo, kajti nasprotnikovi igralci so kar po vrsti zelo gibljivi. Ne skrivam: igrali bomo na rezultat, toda aktivno. Nismo brez možnosti, v naši reprezentanci so v zadnjih letih – z izjemo levega branilca – igralci z vseh mest dosegli gole. Tudi to nam daje upanje, da se tekma za nas ne more končati neugodno,« je dejal Miljanić, ki je na zadnjem treningu posebno pozornost posvetil prekinitvam igre. Visoki Gudelj naj bi prav tu odigral veliko vlogo, kajti obramba je za Miljanića brez njega »nizka«. To pa tudi pomeni, da bodo »modri« tako kot Danci igrali po sistemu 4-4-2. Sistem 4-3-3 – torej s Pašićem namesto Gudlja – bi bil glede na naše ambicije v tej igri le preveč drzen.

Za Jugoslovane namreč celo minimalen poraz z Danci ne bi bil tako slab. Usodna bi lahko bila le katastrofa – poraz s tremi ali štirimi goli – kar bi Dancem omogočilo, da bi si lahko pot v Španijo morda lahko zagotovili tudi s pomočjo razlike v golih. Toda to je vendarle malo verjetno, čeprav je naš kapetan Ivica Šurjak dejal, da se boji, da nam Danci ne bodo dovolili prek sredine igrišča. Njegovi soigralci pa so bolj optimistično razpoloženi, celo branilec Krmpotić, ki ga v dvobojih z danskimi »levičarji« Bastrupom, Simonsenom, Lerbyjem in Elkjörjem čakajo težki dvoboji: »Treba jih je spoštovati, Simonsen in Arnesen sta zvezdi pri Barceloni in Valenciji, Bastrup pri Hamburgu, Lerby pri Ajaxu, Elkjör pri Lockerenu... Toda ne preveč. Tudi mi imamo svoje adute. Ne bomo izgubili.«

Miljanić dobro pozna vse danske igralce, izjema je le Eriksen iz nizozemske Rode, ki bi utegnil igrati v nadaljevanju, čeprav doslej še nikoli ni bil v ospredju. »Sicer pa kaj bi toliko razmišljali o Dancih. Dobri so, to že, toda tudi mi nismo slabši. Samo da bi se igra zavrtela po našem taktu. Ko ga namreč ujamemo, potem se nam ne more zgoditi nič strašnega.« Tako pa je dejal trener reprezentance Ivan Toplak.

Verjetni postavi – **Jugoslavija: Pantelić, Krmpotić, Zajec, Stojković, Hrstić, Petrović, Šljivo, Gudelj, Šurjak, Zl. Vujović, Halilhodžić.**

Danska: Quist, Rasmmussen, Madsen, Röntredt, Olsen (Ziegler), Bertelsen, Arnesen, Simonsen, Lerby, Bastrup, Elkjör.

FRANCI BOŽIČ

Lestvica 5. skupine

Italija	5	4	0	1	9:3	8
Jugoslavija	4	3	0	1	12:4	6
Danska	6	3	0	3	10:7	6
Grčija	5	3	0	2	6:7	6
Luksemburg	6	0	0	6	1:17	0

Preostale tekme: Grčija – Danska (14. 10.), Jugoslavija – Italija (17. 10.), Italija – Grčija (14. 1.), Jugoslavija – Luksemburg (21. 11.), Grčija – Jugoslavija (29. 11.), Italija – Luksemburg (12. 12.).

Jugoslavija – Danska doslej

1950 (Beograd): 5:1, 1950 (København): 4:1, 1952 (Helsinki): 5:3, 1960 (Rim): 3:1, 1980 (Ljubljana): 2:1.

KAM, KAJ IN KJE

IZLETI

Dolomiti za vsakogar

● POLHOV GRADEC – Sončni, zgodnjejesenski dnevi so kot nalašč za obisk Polhograjskih Dolomitov. Predel, razen sprehodov in tur najrazličnejših težavnostnih kategorij, ponuja obilo etnografskih, kulturnozgodovinskih in prirodnih zanimivosti, dovolj pa je tudi priložnosti za gobarjenje in nabiranje kostanja ter zdravilnih zelišč.

Izhodiščne točke za obisk Dolomitov so iz Ljubljanske smeri Žirovnikov graben (11 km od Ljubljane), Polhov Gradec, (17 km), Mačkov graben (19 km) in Črni vrh (25 km). Povsod tod ustavljajo avtobusi, ki jih ob sobotah in nedeljah lahko izbiramo med šesto uro zjutraj in deseto dopoldne. Več možnosti je v primeru, če se odpravimo na izlet z avtobusom tudi za vrnitev med 15. in 19. uro popoldne.

Na poti je dobre tri kilometre pred Polhovim Gradcem vredna ogleda »cesarska« cerkev na Dvoru, ki so jo postavili med turškimi vdori in kmečkimi upori. Na njenem lesenem kasetiranem stropu vidimo dva stara napisa v slovenščini in letnico 1577. Tik za Dvorom se odpre razgled na 824 metrov visoko šiljasto Polhograjsko Goro s cerkvico sv. Lovrenca na vrhu. Dober kilometer dlje leži na ježi nad Gradaščico Srednja vas kjer zagledamo slikoviti Polhov Gradec, stisnjen pod Kalvarijo in potokom Božno. V kraju, kjer je dovolj motivov, tako za slikarje kot tudi za fotografe, je kljub zanemarjenosti, vreden ogleda grajski kompleks z Neptunovim vodnjakom, grajskim stolpom z uro, staro lipo in ploščo, ki so jo na gradu, zgrajenem po potresu leta 1511 vzidali nad nekdanjim grajskim parkom in novim čebelarskim domom je spomenik, ki ga je graščak Blagay leta 1838 postavil v spomin na obisk saksonskega kralja Friderika Avgusta, navdušenega botanika. Ta je takrat prišel v Polhov Gradec predvsem si ogledat botanično posebnost tega predela, »kraljevsko rožo« – blagajano ali blagajko, kot ji rečejo še danes domačini.

Iz Polhovega Gradca vodi več dobro označenih izletniških smeri. Ena najpriljubljenejših je izlet na Polhograjsko Goro, na katero vodi več steza: od vznožja do vrha pa glede na varianto in telesno pripravljenost potrebujemo od pol do dobre ure. Za »skok« na Grmado (898 m) na drugi strani doline potrebuje zmeren hodec uro in pol, za obisk drugega najvišjega vrha tega predela Tošča (1021 m) pa še slabo uro več. Približno tri ure lepe poti je od Polhovega Gradca preko Praproč in Zaloga do Črnega vrha, od koder se vzdržljivejši izletniki lahko preko najvišjega predela Dolomitov, planotaste Pasje ravni (1030 m) spustijo v Poljansko dolino. Sicer pa se tudi z Grmade in Tošča ponuja več izhodnih smeri proti Govjeku in Sori, Katarini in naprej na Toško čelo.

Četudi ta predel sladokuscem ne ponuja posebnih užitkov, obiskovalci ne bodo ostali lačni in žejni. Največ nudita kuhinja in klet gostilne Prakar (kjer znajo ponuditi dobre koline) in Turistični dom v Polhovem Gradcu Na Črnem vrhu je točilnica, pod Pasjo ravnijo pa bodo prav te dni ponovno odprli vrata obnovljene domačije pri Koširju (Setnikar) kjer gostom nudijo tako postelјo kot dobro domačo hrano. Za konec tedna se dobi pijača tudi na Polhograjski gori, steklenice piva ali šilca domačega žganja pa ne odrečejo tudi po nekaterih drugih domačijah Polhograjskih Dolomitov. Tako izletnikom ni težko vzdržati niti ture od Črnega vrha mimo Robeža do Katarine, kjer po mnenju stalnih obiskovalcev obe gostilni še nista izgubili vsega čara in kvalitet.

J. O.

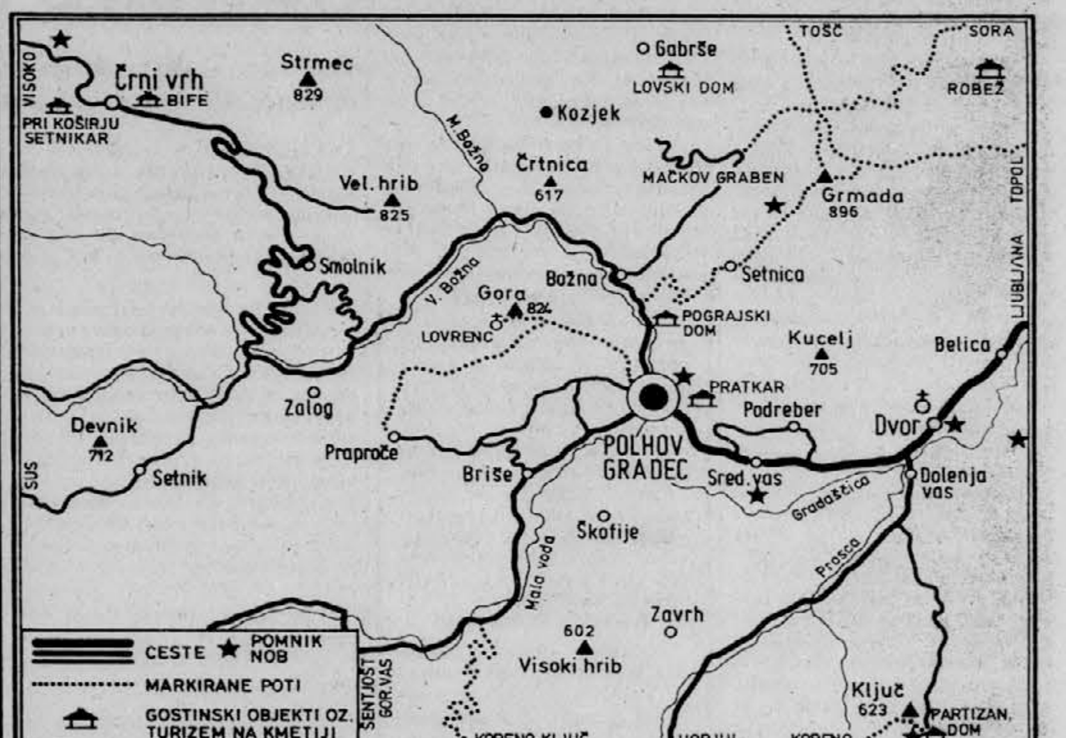

ŽIČNICA

Po novem na Veliko planino

KAMNIK – Danes se je spremenil vozni red sedežnice in nihalke na Veliko Planino. Obiskovalci se lahko od ponedeljka do četrtka peljejo na vrh z nihalko le ob 8., 12. in 18. uri, s sedežnico pa ob 8., 12. in ob 17. uri.

Ob petkih bo nihalka vozila med 12. in 18. uro vsako polno uro, na vrh pa pelje tudi ob 8. uri zjutraj. Enak vozni red velja tudi za sedežnice, le s to spremembo, da vozi samo do 17. ure.

Ob sobotah in nedeljah sedežnica in nihalka vozita vsako polno uro, od 8. do 17. ure, nihalka pa do 18. ure.

Nov vozni red žičnic na Veliki Planini bo veljal do začetka zimske sezone. (D. V.)

TROMEJA

Pohod, ki briše vse meje

● RATEČE – V nedeljo bo že drugi turistično-planinski pohod na tromejo na Peči, ki ga bodo tako kot zimski »Tek treh dežel«, pripravila turistična društva Kranjska gora, Rateče in Trbiž ter obmejno telovadno društvo Podklošter. Do tromeje, kjer se je lani zbralo kar blizu 4.000 pohodnikov, bodo peljale poti iz treh smeri. Iz Rateč (od gostišča Šurc), iz Bele peči na italijanski ter iz Selč pri Podkloštru na avstrijski strani.

Prve skupine bodo iz Rateč odšle na pot, ki zahteva uro in pol zmerne hoje med 7. in 8. uro, cesta pa bo za promet zaprta. Obiskovalci bodo morali pokazati veljaven potni list ali maloobmejno dovolilnico. Za tiste, ki ne nameravajo priti do Rateč s svojimi avtomobili, povejmo, da bodo pred železniško postajo na Jesenicah nanje čakali tudi izredni avtobusi.

Organizatorji srečanja, ki je namenjeno vsem tistim, ki jim ni mar za uradno zarisane meje in žele živeti v miru in kot dobri sosedje, so seveda pripravili tudi bogat dveurni kulturni program.

Nastopili bodo orkestri, pevski zbori in folklorne skupine iz Zbiljske, Kanalske in Gornjesavske doline, popoldne pa bodo orkestri godli še za ples. Prav tako bodo zbrani lahko preskusili tudi »kuhinjo« vseh treh dežel. Cene bodo enotne na vseh straneh meje, pri vseh stojnicah pa bodo sprejemali lire, šilinge in dinarje.

Če bo trinajstega slabo vreme, bo srečanje prihodnje nedeljo (20. septembra).

V. F.

TEKME

Vstopnice za SP v Gornji Radgoni

GORNJA RADGONA – Če si nameravate to nedeljo ogledati eno največjih športnih prireditev letošnje motociklistične sezone pri nas (finale svetovnega prvenstva v speedwayu na tisočmetrski dolgi peščeni stezi v Gornji Radgoni), potem je sedaj še pravi čas, da si kupite vstopnico v predprodaji, seveda po znižani ceni.

Vstopnice v predprodaji za vrhunsko srečanje najboljših speedwayistov na svetu, specialistov za dolge peščene steze, so po 100 din do 12. t. m. (pri TTG, Globtouru, Integralu itd.), v prodaji od 13. t. m. do začetka tekme pa bodo vstopnice po 150 din. Kdor torej pojde v Gornjo Radgono občudovat svetovne mojstre speedwaya, bo storil prav, če si bo vstopnice omislil prej, svetuje vsakomur eden izmed glavnih organizatorjev Drago Mastinšek. ADM Gornja Radgona je za to priložnost pripravila tudi cenik spominkov za drugi svetovni finale, ki bo na štadionu »Bratstva in enotnosti in enotnosti« (prvi je bil leta 1975). Za maskoto-palčka ob treba odšteti 250 din, za značko 15 din, za bedž 30 din, za razglednico 5 din, za senčnik 120 din, za krožnik 200 din, za plakat 30 din in za vetrovko 440 din.

H. Ü.

Današnji spored

Vaterpolo

Skupina B – 1: Grčija – Švedska (8.30), Francija – Malta (9.45).
Skupina B – 2: Švica – Poljska (11), Bolgarija – Velika Britanija (15.30), Finska – ČSSR (16.45).

Skoki v vodo

15.00: stolp, moški, finale.

Umetnostno plavanje

9.30: obvezni liki – figure.

Plavanje

Predtekmovanja: 9.30: 200 m kravl, moški (4 skupine)
9.54: 100 m delfin, ženske (3 skupine)
10.09: 100 m delfin, moški (5 skupin)
10.34: 400 m kravl, ženske (4 skupine)
11.10: 4 × 100 m kravl, moški (2 skupini)
17.30 – 19.20: finalna tekmovanja na 200 m kravl (moški), 100 m delfin (moški in ženske), 400 m kravl (ženske) in 4 × 100 m kravl (moški).

SFRJ : Jadran 27:20 (13:8)

HRPELJE – Mladinska rokometna reprezentanca Jugoslavije, ki se pripravlja za nastop na SP, je v tekmi za trening z domačim drugoligašem navdušila gledalce z atraktivno in učinkovito igro.

Domači so v bazenu popolnoma razočarali

Ozretićeva se je uvrstila na 21. mesto, Novak na 400 m mešano diskvalificiran

SPLIT, 8. septembra – Jugoslovanski plavalci in plavalke so drugi dan evropskega prvenstva povsem razočarali, bolje rečeno, dosegli so tisto, kar je bilo pričakovati. Še zlasti je bil »zanimiv« nastop naše ženske štafete 4×100 m kravl, ki je bila daleč zadnja. Edino veliko presenečenje dopoldanskih predtekmovanj je bila diskvalifikacija bivšega rekorderja Madžara Hargytaja na 400 m mešano.

Izmed naših je danes prva nastopila Maja Ozretić na 100 m prsno, sicer naknadno prijavljena domačinka. Daleč je zaostala za svojim letošnjim najboljšim rezultatom in osvojila skromno 21. mesto med 23 plavalkami, saj je premagala samo Islandko in Portugalko.

Tudi Boris Novak na 400 m mešano ni popravil svojega rekorda. Cilj – vstop v mali finale, med 16 najboljših – je bil dlje, kot bi si sam lahko mislil. 4:39 bi Novak lahko dosegel, saj je njegov osebni rekord 4:42. Do 200 m, po delfinu in hrbtnem je bilo videti, da je vse v redu, nato pa je močno popustil in s 4:46,11 je bil na koncu 21., vendar za nameček zaradi napake pri predzadnjem obratu še diskvalificiran. Šele ko smo ga vprašali zakaj, je zvedel, da je sploh diskvalificiran. »Povsem so mi pošle moči in že v prsnem sem videl, da ne bo nič z dobrim rezultatom, pa tudi kravla nisem mogel odplavati tako, kot bi ga bil lahko in kot bi si želel,« je žalostno dejal po koncu naš reprezentant.

V sredo bo med našimi v središču pozornosti seveda Borut Petrič, ki bo nastopil na 200 m kravl v 3. kvalifikacijski skupini, skupaj z zahodnim Nemcem Wenmannom ter Francozoma Noelom in Adraco. Borut po vsej sili hoče v finale te discipline. »Verjetno lahko doseže rezultat, ki ga je plaval v štafeti – okrog 1:52, kar bi verjetno res bilo dovolj za vstop med osmerico,« sodi njegov trener in oče dr. Drago Petrič. Izmed naših bo na štartu še Aleksić na 100 m delfin, poskusila pa se bo tudi štafeta 4×100 m kravl, v kateri bodo plavali Dopsaj, Aleksić, Popović in Borut Petrič.

Baseballisti nadaljujejo

LJUBLJANA – S turnirji in gostovanji v Furlaniji – Julijski krajini so baseballisti nadaljevali tekmovalno sezono. Nekaj izidov: FJK-Slovenija 7:1; FJK (ž): Slovenija (ž) 14:0, ČSSR (ž): Slovenija (ž)18:0; Guncljе : Moste 21:8; Vesna (Zal) : Ježica 2:22; Ježica (pio) : Alpina (pio) 18:0.

Jeseničani zlahka ugnali ljubljanske hokejiste

V 2. kolu tekmovanja za karavanški pokal »železarji« premagali Olimpijo z 9:4 (3:0, 2:1, 4:3)

JESENICE – Hokejisti Jesenic so zlahka dobili prvi letošnji derbi z Olimpijo. V tekmovanju za karavanški pokal so »železarji« slavili kar z 9:4 (3:0, 2:1, 4:3). Tekma je bila dinamična in fair.

Pred okoli 2.000 gledalci so sodili Ulčar (Bled), Čemažar in Eržen (oba Jesenice).

STRELCI: 1:0 – M. Horvat (4), 2:0 – M. Horvat (7), 3:0 – D. Horvat (18), 4:0 – Medja (23), 5:0 – Šuvak (30), 5:1 Kuret (32), 5:2 – Kuret (41), 5:3 – Beribak (42), 6:3 – M. Horvat (45), 7:3 – Šuvak (46), 7:4 – Kuret (47), 8:4 – M. Horvat (48), 9:4 – Šuvak (59).

KAZENSKE MINUTE: Jesenice 8, Olimpija 4.

Jeseničani so že od prvega sodnikovega žvižga začeli jurišati proti vratom Ljubljančanov. Najboljši igralec tekme – Miha Horvat, je že prvič zadel nasprotnikovo mrežo v 4. min., drugi gol pa je dosegel le 3 minute kasneje. Ko je njegov brat Drago v 18. minuti poslal plošček za hrbet vratarja Olimpije, je bilo pričakovati katastrofo sicer močno pomlajenih Ljubljančanov. Jeseničani so tudi v drugi tretjini igre narekovali tempo. Po vodstvu s 5:0, se je razživel Olimpijin napadalec Kuret, ki je dosegel zapored dva gola in tako spodbudil soigralce. Ljubljančanom je uspelo znižati na 3:5, potem pa so se vrstili napadi z obeh strani. Neumorni Miha Horvat in razpoloženi Zvone Šuvak sta v zadnji tretjini pokazala, kaj znata in zapečatila usodo Olimpije.

Najboljši pri Jesenicah so bili vratar Tičar, M. Horvat, Šuvak in Bešič, pri Olimpiji pa se je izkazal le Kuret.

JANKO RABIČ

PO DOMAČIH KRAJIH

KROPA – Športno društvo Plamen iz Krope odpoveduje četrti tek »Od spomenika do spomenika«, ki bi moral biti v soboto, 12. t. m. Že poprej je HTP Postojnska jama odpovedalo množični tek »Po poti 31. divizije skozi Postojnsko jamo«, ki bi moral biti v nedeljo, 13. t. m.

V Postojni državno prvenstvo

POSTOJNA – Prizadevni lokostrelski delavci pripravljajo vse potrebno za organizacijo državnega prvenstva v disciplini »field and hunter«, ki bo 12. in 13. septembra. Domačini upajo tudi na solidne uvrstitve Natlačna, Merharja in Bezka. Pokrovitelja prvenstva bosta Postojnska jama in Nanos.

EDVARD PROGAR

Mladinci SFRJ premagali SZ

ROVINJ – Mladinska nogometna reprezentanca Jugoslavije se je po zmagi nad SZ z 1:0 (0:0) uvrstila v finale tradicionalnega turnirja za sedmo »Lovoriko Jugoslavije«. Za dragoceni pokal se bo pomerila z vrstniki Anglije. Angleži so kar s 4:0 premagali Madžare, Švedi Avstrijo s 4:3, Švica pa Belgijo z 2:0.

ALEKSANDAR SINDIČ

Keber – prvak SRS v izbijanju

VELENJE – Velenjski balinarji so na novem balinišču, ki so ga zgradili sami s prostovoljnim delom, priredili republiško prvenstvo v izbijanju, na katerem je sodelovalo 20 izbranih tekmovalcev vseh osmih območnih balinarskih zvez.

Izidi: 1. Keber (Skala) 48, 2. Bochel (Svoboda) 43, 3. Brkljačič (Metalna, Mbr.) 41, 4. Antunovič (Špica) 41, 5. Mezgec (Radna) 34, 6. Durovič (Ljubljana) 34, 7. Tonejc (Lesce) 34 itd. Teh sedem tekmovalcev bo zastopalo Slovenijo na državnem prvenstvu, ki bo v nedeljo na Reki.

STANE VOVK

Zmaga Skale

Na balinarskem turnirju ZSŠDI je med 27 ekipami iz zamejstva in Slovenije zmagala sežanska Skala v postavi Guštin, Perhavec, Šemrov in Fajt: 1. Skala, 2. Hrast (Kobjeglava), 3. Serknica, 4. Draga (Orlek), 5. Nevio (Opčine), 6. Modri val (Koper), 7. Zarja (Lj), 8. Komen itd.

IVAN FURLANIČ

PLANINE IN LJUDJE

Koledar akcij za leto 1982

V prihodnjem letu bo izšel že tretji koledar planinskih akcij v Sloveniji. Skromno opremljen zvezek žepnega formata je postal v kratkem času dragocen pripomoček članom PD in MDO, ki načrtujejo lastne akcije, saj lahko društveni program prilagodijo republiškim akcijam in ga z njimi pravočasno dopolnijo. Razveseljivo je tudi, da so skoraj vse akcije v času in na krajih, ki so navedeni v koledarju. Potruditi pa se bo treba, da bo koledar sčasoma zajel vse akcije republiškega pomena in da bodo podatke prireditelji poslali pravočasno in v popolni obliki. Tako je letos treba do 31. oktobra sporočiti na PZS predloge z nazivom akcije, navedbo kraja in datuma, kakšen je njen namen in kdo jo prireja.

Koledar bo vseboval tudi podatke o planinskih postojankah, ki jih morajo društva posredovati v naslednji obliki: ime, naziv postojanke, nadmorska višina, čas obratovanja, telefonska številka in naslov, kjer dobi planinec natančne podatke o njej. Zelo pomembno je, da PD javijo ali je postojanka stalno odprta, ali obratuje samo od sobotah, nedeljah in praznikih, v primeru, če je občasno odprta, pa okvirni čas obratovanja postojanke. Točni datumi odpiranja postojank so sicer sproti objavljeni v sredstvih javnega obveščanja, dobro pa je, da planinci vsaj približno vedo ali je koča odprta le tri mesece, če jo oskrbujejo občasno tudi pozimi in podobno. Tudi te podatke potrebujejo do 31. oktobra, da bo koledar izšel pravočasno.

Katalog za opremo

Podjetje Sport-Import je na zadnji strani osme številke PV objavilo nekaj izdelkov, ki služijo planincem za udobnejšo in varno hojo v gore. Vsi, ki bodo poslali odrezek s točnim naslovom, bodo lahko prejeli katalog z vsemi izdelki brezplačno.

Planinska pisarna v Kranjski gori

Pisarno PD Kranjska gora, ki so jo odprli v začetku avgusta, bi upravičeno lahko imenovali planinska pisarna. V prostorih hišice nasproti turistične pisarne in avtobusne postaje pri cerkvi so s prostovoljnim delom uredili prostor, v katerem dobe planinci pa tudi turisti vse podatke o turah, postojankah, poteh, vremenu in še čem na področju od dolne Vrat do Tamarja iz Zadnje Trente do avstrijske meje.

V pisarni je zaposlen planinec, poznavalec okoliških vrhov, ki sproti ureja potrebne podatke in jih posreduje izletnikom, žal pa kljub prizadevanjem v pisarni še nimajo telefona, ki bi v nujnih primerih prišel še kako prav. Pred hišico je razstavni pano, kjer se mimoidoči pouče o turah v okolici in delovanju GRS, v pisarni pa so naprodaj tudi vse planinske edicije – vodniki, zemljevidi, vzgojna literatura, priročniki, nalepke, značke, itd. PD Kranjska gora je navezalo stike tudi s kranjskogorskimi hoteli, ki naj bi v prihodnje s pomočjo informacij, ki jih planinska pisarna nudi, usmerjali goste tudi v gorski svet.

Pa tudi planinci, ki dodobra poznajo poti in koče, kamor so namenjeni, bodo verjetno radi spotoma obiskali pisarno in se pozanimali, kakšno bo vreme. Pisarna je odprta vsak dan, razen ob nedeljah od 9. do 12. ure in od 15. do 18. ure.

GO na Krvavcu

V soboto, 12. t. m. bo ob 11. uri, dan pred dnevom planincev na Krvavcu seja Glavnega odbora PZS, na kateri bodo obravnavali spremembe statuta, priprave na skupščino PZS, poročila o delu komisije in o letošnjih nesrečah v gorah, ki ga je pripravila GRS, načela stabilizacijskih ukrepov v planinskih organizacijah, pravilnike gospodarske komisije, koledar akcij in še kaj.

Izlet na Krvavec

Člani PD Ljubljana-matica, ki se želijo udeležiti zbora slovenskih planincev na Krvavcu, naj pridejo v nedeljo ob 6. uri zjutraj pred pisarno na Miklošičevi cesti. Iz Kranja bodo vozili do spodnje postaje žičnice posebni avtobusi. Kdor bo želel, se bo lahko na Krvavcu popeljal z žičnico: s tem bo prihranil moč za družabni del srečanja. Za prevoz z žičnico je odobrena znižana cena: 50 din v obe smeri. Prihod na zbor vodi Slavko Krušnik, vračali pa se bomo po lastni želji in presoji.

Ilirskobistriški planinci v Vršac

Planinci iz Ilirske Bistrice so letošnjo poletno sezono ocenili kot uspešno, pa tudi septembra ne drže križem rok. Udeležili so se pohoda 100 družin na Nanos, v nedeljo se bodo pridružili praznovanju na Krvavcu, od 19. do 21. septembra pa se bodo odpravili v Vojvodino. PD Ilirska Bistrica je pobrateno z mnogimi društvi iz vseh republik in pokrajine Kosovo, sedaj pa naj bi v ta krog sprejeli še PD Vršačka Kula, saj z Vojvodino doslej še niso imeli tovrstnih stikov. V Vršcu se bodo sestale delegacije vseh pobratenih društev, planinci iz Ilirske Bistrice pa nameravajo ob tej priložnosti obiskati tudi Hišo cvetja v Beogradu. Udeleženci srečanja v Vršcu se bodo povzpeli na Vršačko kulo, začetni vrh 10 kilometrov dolgega Vršačkega gorja, ki se razteza ob jugoslovansko-romunski meji.

Srečanje na Domački gori

V soboto (12. septembra) bo na Donački gori srečanje slepih in slabovidnih planincev Slovenije, pokroviteljstvo pa je prevzela občinska konferenca SZDL Ptuj. Pri organizaciji bodo sodelovale vse družbenopolitične organizacije, TTKS in ZTKS Ptuj in PD Ptuj ter Rogatec. Planinstvo je namreč pri slepih in slabovidnih zelo močno razvito. Presenetljivo je, kako zazveto se lotevajo tudi težjih tur, pri čemer vzpon na Triglav ni nobena posebnost. Planinci, ki so se jim že kdaj pridružili, vedo povedati, da so povsem enakovredni tovariši na turi in znajo uživati v potrjevanju svoje volje in vztrajnosti.

Gladki zmagi Kanade in SZ

MONTREAL – V 4. kolu drugega hokejskega turnirja za »Pokal Kanade« so najboljši Kanadčani in sovjetski igralci spet prepričljivo zmagali. Izkazali so se tudi hokejisti ZDA, ki so gladko odpravili ČSSR.

Rezultati 4. kola: ZDA : ČSSR 6:2 (0:1, 2:1, 4:0), SZ : Finska 6:1 (2:0, 1:1, 3:0), Kanada : Švedska 4:2 (0:1, 1:1, 3:0).

Vrstni red: Kanada in SZ po 7, ZDA in ČSSR po 4, Švedska 2, Finska 0.

Lendl izpadel

NEW YORK – V 4. kolu mednarodnega teniškega turnirja so bili doseženi tile pomembnejši rezultati – moški: Gerulaitis : Lendl 6:4, 6:3, 6:4, McEnroe : Curren 7:5, 6:0, 6:1, Manson : Clerc 6:3, 7:6, 6:3, Krishnan : Mayer 4:6, 1:6, 7:6, 7:5 (Mayer je predal dvoboj); ženske: Smith : Schriver 6:4, 1:6, 7:5, Hanika : Walsh 6:2, 7:5, Navratilova : Jordan 6:0, 6:1, Austin : Casals 6:1, 6:3, Potter : Leandsman 6:7, 7:6, 6:3, Lloyd : Bunge 6:2, 6:0 itd.

Naši izvrstni

PHALERON – Naši jadralci so se izkazali na letošnjem balkanskem prvenstvu. Osvojili so štiri zlate in dve bronasti kolajni. Zlata odličja so dobili Antončič (optimist), Šurčič (»leteči Holandec«), Čergonja – Lušin (470) ter Viali (»finn–junior«), bronasti pa Moljevac–Cerkvenik (470) in Mrduljaš (»finn–senior«).

ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH

Zadnje priprave Karpova v zatišju Podmoskovja

Z njim je več trenerjev, med njimi tudi velemojster Igor Zajcev in bivši šampion Mihail Talj

MOSKVA – Svetovnega prvaka Karpova bi bilo v teh dneh nemogoče poiskati, čeprav je znano, da se nekje v Podmoskovju pripravlja na obrambo naslova, za ponovni dvoboj z Viktorjem Korčnojem, s katerim se bo začel meriti 1. oktobra v italijanskem mestu Merano.

V prostovoljnem »pregnanstvu« so z njim tudi trenerji, med njimi tudi dva velemojstra, stalni trener Igor Zajcev in bivši svetovni prvak Mihail Talj.

Skoraj gotovo največ pozornosti posvečajo izpopolnjevanju otvoritev. Hišne analize so namreč danes postale nepogrešljivo orožje, brez katerega je vsak boj obsojen na poraz.

V teh letih, odkar je Karpov prvič branil naslov, šampion ni počival. V tem času je odigral 168 partij, med njimi 147 z velemojstri. Izvojeval je 66 zmag, 93 remijev, izgubil pa je le devet partij. Igral je na devetnajstih turnirjih, zmagal pa je na desetih.

Derbi razočaral

SMEDEREVO – Derbi 8. kola mednarodnega turnirja je razočaral, saj sta Kurajica in Matulović brez boja remizirala že po 22 potezah. Mladi Rajković si je že priboril naslov mojstrskega kandidata, je pa na najboljši poti, da na tem turnirju dobi še več naslovov.

Rezultati: Despotović : Jansa remi, Mednis : Tringov remi, Sznapik : Tomić 1:0, Nikolić : Djurić prek., Kurajica : Matulović remi, Tomić : Rajković remi, Hulak : Schmidt remi.

Vrstni red: Tringov 5,5, Kurajica 5(1), Djurić 4(1), Mednis, Rajković 4,5, Schmidt 4(1), Jansa, Despotović, Simić 4, Matulović, Hulak, Sznapik 3,5 itd.

Odločitev v zadnjem kolu

ARANDJELOVAC – V predzadnjem, 10. kolu druge zvezne lige, vzhodne skupine so igrali takole: Graditelj : Bora Kostić 2:5 (3), Radnički : Priština 6,5:1,5 (2), Zlatibor : Spartak 4:2 (4), Ivan Kurjački : Čukarički 4,5:4,5, (1), FCU 55 : Rad 2:6 (2), Mladenovac; Agrounija 3,5:6,5, Spartak : Radnički 4:5 (1), Rad : Bora Kostić 6,5:3,5, Mladenovac : Graditelj 6,5:3,5, Čukarički : Zlatibor 4:6, Priština : FCU 55 1:9.

Vrstni red: Rad 63,5 (2), Radnički 62,5 (3), Ivan Kurjački 58 (1), Mladenovac 55 (3) itd.

ZDRAVJE

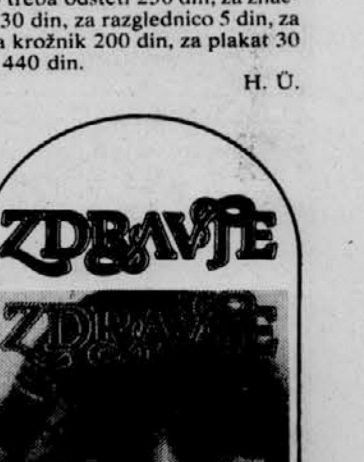

Kako in zakaj operiramo sivo mreno?

Mumija kot zdravilo

Starost in spolnost

To bo najlepši pomnik svobodnemu Pohorju

Akademski kipar Nikola Perunović ustvarja v Rušah velikanski kip Tita – Delavci »Jekla« hočejo, da bi spomenik stal pred njihovo tovarno

RUŠE – Približno dva metra kipa je že v grobem zvarjenega iz desetcentimetrskih jeklenih trakov. Obrisi čela, ki vztrajno razmišlja in ki mrši obrvi, močne ličnice, ki izdajajo neomajno voljo; pod obronki Pohorja se rojeva kip maršala Tita, v bližini kovaških pesmi iz »Jekla« v Rušah, pod varilnim aparatom akademskega kiparja Nikole Perunovića.

»Lik maršala Tita je moje delo. Dosedaj sem naredil že prek 30 plastik, medalj, plaket. In plaketa Titov portret je bila sprejeta na stalno razstavo narodnega muzeja v Beogradu. To je tudi moj največji uspeh,« je dejal Nikola Perunović. Potem se je razgovoril o sebi, saj je treba precej vedeti o kiparju, če hočeš spoznati njegovo delo, »Beograjčan sem, točneje – sem bil, kajti zdaj sem Rušan z dušo, telesom in z ženo vred. Končal sem akademijo uporabne umetnosti v Beogradu in po diplomi odšel v vojsko, v Gospič. Kakšen atelje sem imel tam! Nikoli ne bom imel lepšega, nikoli večjega. Moje delo, Tita, sem tudi tam nadaljeval. En Titov portret je zdaj v glavni komandi v Karlovcu. Takrat sem namreč raje portretiral. Pa so me kolegi pregovorili: ‚Daj, poskusi se v kiparstvu!' Sprejel sem izziv, čeprav je bil začetek težak. In sem začel s kamnom. Zdel se mi je najbolj primeren.«

Trpka je bila pot Nikole Perunovića po vrnitvi iz vojske. Vajen dela je moral čakati križem rok, saj čaka v Beogradu na atelje kakšnih 700 akademskih kiparjev. Brez atelieja pa se ne da kipariti, zoreti, se uveljaviti. Medtem je delal plakete in jih razstavljal. Plakete je delal pod vodstvom profesorja Nebojše Mitrića, tistega, ki je izdelal vse Titove zlatnike. Toda profesor Mitrić mu ni bil edini učitelj. Skulpturo je končal pri profesorju Živkoviću, kiparju, ki je v Sloveniji bolj malo znan, pa čeprav je izdelal med drugim tudi spomenik na Kadinjači. »Imel sem dobre učitelje«, je dejal Nikola Perunović.

»V meni je čedalje bolj zorel Titov lik, lik revolucije.« Dela v Beogradu ni bilo, pa je šel na potep po Evropi in se nazaj grede ustavil v Mariboru. V hotelu Slavija. Lokalni časnik mu je prišel v roke, počasi je otepal slovensko in se z očmi ustavil na oglasu, kjer je tovarna »Jeklo« iz Ruš iskala projektanta – oblikovalca. Kaj je to »Jeklo« Ruše in kje so sploh Ruše, je spraševal natakarje, nakar je vzel pot pod noge, prišel v Ruše in tam tudi ostal. Sprva je bil izgubljen, nihče mi ni ničesar povedal. Gledal je kovače in varilce, ki so delali motike, lopate, sekire. Gledal je in se odločil. Najprej je projektiral motiko. To je bil njegov prvi projekt. Danes projektira filtrirno tehniko. Postal je Rušan, v Selnici ima svoj atelje, stanovanje v bloku sredi Ruš.

Življenje si je uredil, ustalil se je in spet začel misliti na stari izziv, na plastike tovariša Tita. In kot nalašč misliti na stari izziv, na plastike tovariša Tita. In kot nalašč je prišel kiparski simpozij Ruše 81.

»Pet kiparjev so povabile nanj, med njimi tudi mene,« je dejal Perunović. »Seveda sem že vnaprej vedel, da bo moje delo kip maršala Tita. Naša tovarna, majhna tovarna »Jeklo« je za simpozij prispevala skoraj 250.000 dinarjev. Kdo bi si bil mislil, od zaprtih pohorskih kovačev, da bodo dali toliko denarja za kulturo! Pa to ni njihov prvi kulturni dinar. Približno dva metra kipa sem že naredil iz črne varjene pločevine. Ko bo končan, bo visok dvanajst metrov, tehtal pa bo kakšnih šest ton.

Za kip še ne vedo, kje bo stal. Z delom so seznanili ustrezno komisijo. Ta se bo s tovarno in Rušani odločila, kam bodo postavili kip. Pravcata bitka zanj se je vnela. Krajevna skupnost pravi, da bi moral stati na Titovem trgu v Rušah, delavci »Jekla« pa ga ne dajo. »Stoji naj pred vhodom v novo tovarno, graditi jo bomo začeli še letos, pravijo, »to bi bil najlepši pomnik svobodnemu Pohorju, ljudem, ki so vedno verovali v svobodo, tako kot njihov učitelj Tito.«

Še kakšen mesec in mogočni kip maršala Tita bo dobil dokončno podobo.

Nikola Perunović se bo z njim še trdneje zasidral v malti kraj, daleč proč od svojega Beograda. Pred vhodom v tovarno dušika Ruše stoji namreč njegova kamnita plastika v spomin trem delavcem, ki so se med delom smrtno ponesrečili. »Ne, v Beograd ne grem več. Tu lahko ustvarjam, tu sem doma,« je dejal 30-letni Nikola Perunović, akademski kipar, ki ga je pot zanesla pod Pohorje.

JOŽE JERMAN

SREDI DELA – Perunović izdeluje dvanajst metrov visok kip, ki bo poosebljal revolucijo. (Foto: Bogo Čerin)

● Najdražja mesta

Zaradi rastočega dolarskega tečaja Američani spet laže potujejo v tujino. Lestvica najdražjih mest pa se je precej spremenila. London na primer je zdrsnil na 26. mesto; še lani pa je veljal za eno najdražjih mest na svetu. »Times« piše, da je danes najdražji Bridgetown, glavno mesto Barbadosa; hotelska soba z zajtrkom stane tam 155 dolarjev. Nič kaj cenejši nista Kinšasa in Akra.

● Rekord v čaranju

Dunajski čarovnik Tony Rei je pred nedavnim postavil svetovni rekord v nenehnem čaranju. Z devetinpetdesetimi urami je za štiriindvajset ur presegel nemškega stanovskega tovariša.

Skličite novi Nürnberg!

Poslanec italijanskega parlamenta Marco Pannela je z gladovno stavko dosegel, da bo visoki evropski dom razpravljal tudi o lakoti v svetu

OD DOPISNIKA TANJUGA

PARIZ, 8. septembra – Na konferenci OZN o problemih najmanj razvitih držav sodelujejo delegacije 154 vlad in desetih mednarodnih organizacij ter Marco Pannela na drugi strani. Zagirzel se je, da bo z »neomejeno gladovno stavko« premaknil z mrtve točke reševanje tako bolečega vprašanja, kot je problem lakote v svetu.

Marco Pannela je poslanec italijanskega in evropskega parlamenta. V Strasbourgu je v evropski skupščini z zavidljivo vztrajnostjo in nenehnim nasprotovanjem spremenil postopek in »prisilil« evropsko skupščino, da je dala na dnevni red vprašanje lakote. Število lačnih se po tem ni zmanjšalo, toda Marco Pannela je z maloštevilno vojsko somišljenikov le dosegel svoj cilj: visoki evropski dom je sprejel razpravo.

Njegova najnovejša akcija se opira na poziv 54 dobitnikov Nobelove nagrade, ki so pred nekaj meseci pozvali »mednarodne oblasti, države in narode,« naj zaustavijo človeško tragedijo, v kateri umirajo desetine milijonov ljudi, ker nimajo kaj jesti. Odziva ni, Marco Pannela pa meni, da je nedopustno, ker nekateri zahodni narodi o tej pobudi niso niti obveščeni.

Drugi dan stradanja

Zdaj so. Na tiskovni konferenci v palači UNESCO se je zbralo več kot sto novinarjev. Že davno ne več rosno mlad, še vedno pa krepak in postaven, je bil Marco pripravljen na vsak pogovor in odgovor. To je bilo na drugi dan njegovega stradanja.

Novinarji pa so vseeno postali silno radovedni: kako mu bo tokrat uspelo doseči to, kar si je vbil v glavo, kajti bolj malo je verjeti onim, ki se za kaj odločajo na nacionalnem ali mednarodnem področju.

Sklicujoč se na člen ene od resolucij OZN, zahteva sklicanje »novega Nürnberga«, pred katerega bi bilo treba poklicati vse odgovorne, posameznike, vlade, države. S pravnega stališča je njihov »zločin« v nebo vpijoč, gre za »očitno kršenje mednarodnega prava«.

Toda kako organizirati ta sodni proces? Marco Pannela svetuje radovednim, naj posežejo po statutu italijanskih radikalcev. Statut zajema načela in postopek »novega Nürnberga«.

Vsem je simpatičen

Mnogi udeleženci sedanje pariške konference, zlasti nekateri med njimi, niso niti malo zaskrbljeni. Prej bi se lahko zdelo, da jim je Marco Pannela simpatičen. Poleg drugih načinov ali če drugih ni, tudi z načinom boja proti lakoti, ki si ga je izbral, v zahodni javnosti lahko doseže nekaj uspeha. Če ne drugega, jo bo opomnil, vznemiril. V UNESCO, kjer je bilo pariško zasedanje svetovne organizacije posvečeno najrevnejšim državam, je bila Marcu Panneli pokroviteljica in gostiteljica senegalska delegacija.

ŠIME VUČKOVIĆ

Rak v državah v razvoju

Poročila iz afriških, azijskih in južnoameriških držav niso ohrabrujoča

TOKIO (DPA) – Ob koncu zdravstvene konference v japonskem mestu Nagoya, na kateri so sodelovali znanstveniki iz enaintridesetih držav, so opozorili na to, kako nujno potrebno je poučiti prebivalstvo držav v razvoju o nevarnosti raka in ustvariti pogoje za varstvene ukrepe. Predstavnik mednarodne organizacije za boj proti raku profesor Yoshiyuki Ono je povedal, da sicer še nimajo natančnega pregleda o pogostosti raka v državah v razvoju, da pa so poročila iz afriških, azijskih in južnoameriških držav potrdila vtis, da se število obolenj stalno veča. Vzroki za takšen razvoj še niso dovolj natančno opredeljeni – razen v Sri Lanki, kjer je izredno pogost rak v ustih, za kar je prav gotovo vzrok žvečenje tobaka. Strokovnjaki domnevajo, da je povečano število rakastih obolenj pogojeno z rastočo industrializacijo, onesnaženostjo okolja in spremenjenimi življenjskimi navadami.

VRTIMO GLOBUS

Sladoledi za vse okuse

Italijani že od nekdaj slovijo kot mojstri dobre kuhinje, nedvomno nedosegljivi pa so v izdelovanju sladoleda. V tem poletju pa so pri komponiranju novih mešanic, dodatkov, začimb in zelišč presegli sami sebe. Poskušanje sladoleda je bilo glavno razvedrilo starih kot mladih v preteklih mesecih. V Palermu se sladkajo s sladoledi, ki imajo okus po jasminu, pomarančah, limonah. V letovišču Riccione gostom ni nikoli dovolj »poljubčkov«, lešnikovega sladoleda z dodatkom mandljevega likerja, Milančani tudi pri sladoledu izstopajo s še bolj nenavadnimi dodatki; baziliko, žajblom in rožmarinom. Tudi zelenjavo in jogurt mešajo v sladoledno maso. Prebivalci Lombardije pa prav romajo v mestece Cortenuova, kjer jih signore Fumagalli razvaja z najbolj norimi mešanicami. Njegove najznamenitejše kreacije so: sladoled z žafranom, paradižnikom, skuto, gorgonzolo. Če pa si kdo pokvari želodec z njegovimi specialitetami, mu lahko ponudi tudi kamiličnl sladoled. Ker je Rim glavno mesto, mora tudi sladoled preseči tiste iz drugih mest, zato so si izmislili špagetni sladoled. Ponudba se prilagaja tudi letnim časom. Za jesen se obeta kaktusov sladoled, za novo leto dateljnov, spomladi pa bo belušev.

Zakladi prihajajo na dan

Iz notranjosti »Andree Dorie«, italijanske prekooceanke, ki se je potopila pred petindvajsetimi leti po trčenju z ladjo »Stockholm« ob obali ameriške zvezne države Massachussetts, so ameriški potapljači prinesli na dan prve zaklade: stotino krožnikov iz kitajskega porcelana. Elga Anderson, ki skupaj s svojim možem vodi raziskovanje, pravi, da so vsi krožniki nepoškodovani. Cilj odprave je predvsem odkritje dveh trezorjev, kjer naj bi bilo skrito nezaslišano bogastvo.

Švedi zapravljajo na loteriji

Za zakonite hazardne igre, ki jih organizira država, na primer za loterijo, nogometne stave in tako dalje, so Švedi izdali 3.078 milijonov kron (2.460,000.000 din), kar je za 43 odstotkov več kot so zapravili eno leto prej.

Še vedno so najbolj priljubljene stave na nogometne tekme (1.113 milijonov). Loto je na drugem mestu (848 milijonov kron), glavni državni loteriji pa sta našteli 773 milijonov in 344 milijonov kron.

Krompir s krompirjem

Cvet evropskih naravoslovcev se je zbral na večdnevno zborovanje v Münchnu, da bi natančno pretresli težave pri pridelovanju krompirja. Upajo, da bodo tudi pri reševanju problemov imeli velik krompir.

Samomor po navodilih

Britansko državno tožilstvo je po samomoru dvaindvajsetletnega študenta glasbe Roberta MacLeoda uvedlo preiskavo proti organizaciji »Exit«. To »Združenje za dostojanstveno smrt« je sprožilo že vrsto ostrih debat.

Že od junija pošilja »Exit« svojim registriranim članom med drugim tudi informacije o mamilih in zdravilih, s katerimi je mogoče narediti samomor. Kdor hoče dobiti te informacije, mora biti član organizacije vsaj tri mesece in mora biti starejši od petindvajset let.

MacLeod si je pred nekaj tedni vzel življenje v nekem londonskem hotelu. V poslovilnem pismu je uporabil izraze iz »Exitovih« informacij: »Sklenil sem, da iz naslednjih vzrokov naredim konec svojemu življenju... Za to sem se odločil v normalnem duševnem stanju in upoštevaje vse okoliščine. Prepovedujem vsakomur, da poskuša rešiti moje življenje.«

MacLeod je po vsej verjetnosti dal organizaciji lažne podatke o svoji starosti, da bi prišel do njenih brošur.

Palčic nihče ne mara

Vrtni palčki se vračajo. Tako vsaj poročajo izdelovalci v Zahodni Nemčiji. Prodaja se je v zadnjih treh letih povečala za 20 do 25 odstotkov.

Nemški vrtni palček je na zunaj sicer ostal nespremenjen (poskusi z »modernimi« obrazi in uvajanje palčic so sredi sedemdesetih let povzročili velike izgube), po sestavi pa je drugačen. Je iz plastične snovi, zato odporen proti vremenu in njegovo vzdrževanje je zares preprosto.

Polovica nemške letne proizvodnje – približno 2 milijona kosov – gre v izvoz. Največ v ZDA in v Južno Afriko. Ta tipično nemški vrtni okras je pribljubljen predvsem v anglosaških državah.

Nemška industrija vrtnih palčkov vendarle ni brez vseh skrbi. Temu je kriva nafta. Podražile so se surovine in proizvodni stroški. Tako stane najmanjši primerek 10 mark, najmogočnejši, ki je velik kot petleten otrok, pa kar 170 mark.

Geslo »nazaj k naravi« velja tudi v tej industrijski panogi. Tako je delež glinastih palčkov vse večji in je dosegel že skoraj 30 odstotkov celotne proizvodnje. Ta razvoj spodbuja tudi zvezna gospodarska politika, ki skuša omejiti uporabo naftnih derivatov.

Lepilo za možgane

V bolnišnici kalifornijske univerze v San Diegu so že večkrat uporabili novo metodo v zdravljenju poškodovanih možganov, ki jih sicer ni mogoče operirati. Gre za metodo s »superlepilom«, ki si jo je izmislil nevroradiolog dr. Charles Kerber. Uporablja kateter s balončkom, na katerem je odprtinica, skozi katero izteče v možgane kontrastna tekočina, ki jo je mogoče videti na rentgenskem zaslonu. Tako zdravnik ugotovi, na katerem mestu v možganih je treba napihniti balon. Napihnjeni balon na pravem mestu za trenutek zaustavi kri v krvnih žilicah, medtem pa zdravnik skozi luknjico v balonu izbrizga lepilo in potegne kateter z balončkom ven.

Dr. Kerber je na ta način zdravil 80 bolnikov z možgansko deformacijo, imenovano »arteriovenozna malformacija«, ki se pojavlja v obliki klobčiča krvnih žilic v možganih in lahko povzroči možgansko kap in smrt. Plastično lepilo na podlagi akrila, ki ga dr. Kerber nanaša v možgane, deluje skoraj v trenutku in prepreči dovod krvi v nevarni klobčič krvnih žilic, ki brez hrane odmro, kri pa steče po zdravih krvnih žilicah.

Umetnikova zapuščina

Zapuščino Thea van Doesburga (1883–1931), nizozemskega slikarja in arhitekta, je umetnikova nečakinja Wies Leering prepustila Nizozemski. V zapuščini je sedemdeset slik, tisoč risb, vrsta gradbenih zasnov in obsežen ter pomemben literarni n umetnostnozgodovinski arhiv.

GRAND HOTEL TOPLICE BLED

Sporočamo, da smo razširili dejavnost termalnega kopališča. Vključili smo **AKUPUNKTURO** in druge metode tradicionalne kitajske medicine. Kabinet vodi strokovnjak z opravljenim podiplomskim študijem na Akademiji za tradicionalno kitajsko medicino v Pekingu.

Informacije v hotelu ali po telefonu (064) 77-222.

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA
LOTERIJSKEGA ZAVODA SLOVENIJE
Ljubljana, Beethovnova 11/V

objavlja
dela in naloge

1. PRODAJALCA II V POSLOVNEM MESTU V MEDVODAH

Pogoji:
– šola za blagovni promet, 1-letna praksa oz.
– osnovna šola, 5-letna praksa

Delovno razmerje sklenemo s polnim delovnim časom, za nedoločen čas ter s pogojem poskusnega dela, ki traja 3 mesece.
Ponudbe z opisom dosedanjega dela, kratkim življenjepisom in dokazili o izobrazbi, sprejema 15 dni od dneva objave splošna služba zavoda.
Kandidate bomo o rezultatih izbire obvestili v 30 dneh od dneva zaključka objave.

9-7012

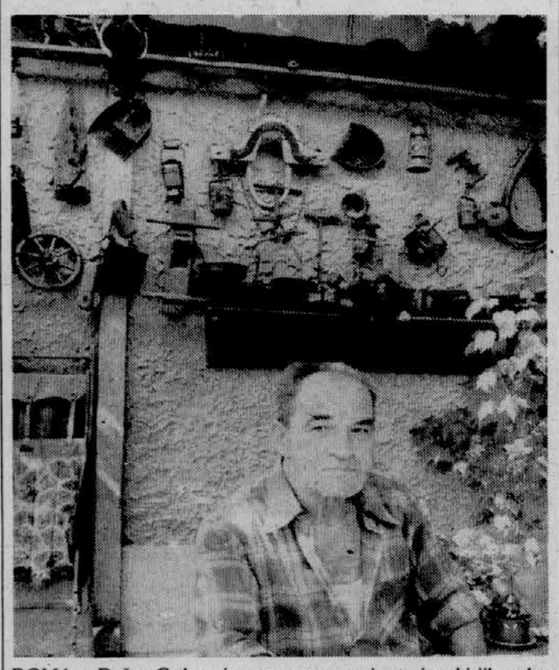

DOMA – Dušan Grdenc je ponosen na svoje starine, ki jih vedno bolj ceni, saj so delni prikaz nekdanjega življenja dolenjskih kmetov. (Foto: S. D.)

Muzej kmečkega orodja

Na obisku pri Dušanu Grdencu – Petnajst let že zbira stare predmete, ki so se valjali po kmečkih podstrešijih – Za ene stara krama, zanj vrednost

NOVO MESTO, septembra – Upokojenec Dušan Grdenc iz Novega mesta, ki je bil 18 let voznik rešilca, ima v svoji hiši na Grmu pravi muzej starega kmečkega orodja, ki mu verjetno ni enakega pri nas. V zadnjih petnajstih letih se je lotil zbiranja starih kmečkih pripomočkov, ki so jih ljudje na vasi uporabljali pri vsakdanjem delu. Vseh eksponatov je okoli 200. Lepo jih ima urejene in razstavljene na steni dvorišča domače hiše in v posebni izbi enostanovanjske hiše, kjer živita z ženo Katico.

Dušan Grdenc pravi, da se je moral odločiti za »konjička«, kajti drugače bi preveč razmišljal o vseh tistih človeških tegobah, stiskah, pretresih in nesrečah, pri katerih je kot voznik reševalca prisostvoval. Tako je v razmišljanjih kaj bi še pridobil za svoj mali muzej, pozabil na tisto, česar se v svoji dolgi življenjski dobi nerad spominja.

Težko bi zapisali kaj je vse Novomeščan zbral v dveh desetletjih. Na steni dvorišča ima razstavljene najrazličnejše posode (od latvic za mleko, kozic do velikih loncev za kuhanje hrane), dalje svetilke, lestence, karbidovke, likalnike, tehtnice, kolovrate, jarme, trlice, ure, putrhe, možnarje, kotle za žganjekuho, fajfe, burkle, obešalnike itd. Vsi ti predmeti izhajajo iz prejšnjega stoletja, nekateri pa so bili izdelani še prej. Kakšnih oprijemljivih dokazov za takšno trditev Dušan Grdenc ravno nima, čeprav je to možno dokazati z letnicami, ki so na primer na sekiri, izdelani na Dvoru itd. Poleg tega se je v njegovi zbirki zbralo še precej drugega, kar seveda ne sodi povsem v kmečko folkloro. Tako je pokazal steklenico z napisom: J. A. Baczewski, Á. Lemberg Lwow, Fondée z letnico 1782, ki je na žalost prazna, vendar vseeno zanimiva.

Dušan Grdenc je povedal, da je večino predmetov našel pri kmetih, ki temu niso posvečali posebne pozornosti, včasih so bili še srečni, če so se znebili stare krame. Precej se je obogatil tudi na Dinosu, ki ga je pridno obiskoval. Nekaj je tudi kupil, vendar ni bilo potrebno posebno globoko seči v žep.

Žena Katica v vseh letih moževe strasti ni preveč odobravala, saj so jima predmeti nekoliko utesnjevali življenjski prostor. V zadnjem času se je tudi sama navdušila za zbiranje, včasih mu žu pomaga pri čiščenju, vendar zdaj to bogato zapuščino tudi sama ceni.

Med predmeti, ki jih je zbral v teh letih, ima verjetno največjo vrednost kamnita posoda, težko ji je določiti starost, potem pa še cela vrsta starin, katerih je vedno manj na kmečkih domačijah. Tu so varno spravljene pri ljubitelju predmetov. Po svoje nazorno prikazujejo življenje našega kmečkega človeka na prelomu stoletja. Večino pomagal si je moral narediti sam, kajti tedaj ni bilo denarja niti za najnujnejše – za sol, sladkor, petrolej itd.

SLAVKO DOKL

Jana
SLOVENSKA DRUŽINSKA REVIJA

Pri Martinovcu, kjer zvečer mizo vrte

Radovednost je že marsikoga prignala v vasico pod Joštom – Doktor fizike je odšel zamišljen

PŠEVO PRI KRANJU, 8. septembra – »Pri Martinovcu se pa miza vrti!« sem ujel na ušesa. Ker v čarovnije ne verjamem, sem prosil znanca Janeza iz Stražišča, naj organizira obisk v Pševem, vasici pod Joštom. Če bi sam trkal na vrata, bi najbrž zmajali z glavo in rekli: »Nak, kdo je pa tebe poslal?«

Imel sem srečo, Janez je držal obljubo.

»Zvečer pridi, bomo vrteli mizo!« mi je obljubil po telefonu. Vzel sem aparat, ošilil svinčnik in se odpeljal do Martinovca. Gospodar Janez je sedel za mizo, družbo so mu delali Mato in njegova žena iz Stražišča, znanec Janez in starejši sin Milan.

»Ko pride mama in drugi sin, nas bo dovolj za vrtenje,« se odreže gospodar.

Zvedavo pogledujem, sprašujem in zvem, da jim je »čarovnijo« pokazal znanec Rudi, ki je to videl in preskusil že v Selški dolini.

Kmalu so vsi zbrani. Gremo v večo, sinova prineseta iz hiše pokrov stare mize iz belega javora. Na sredini je vsajen lesen zatič. Zasadijo ga v sredino mernika z železnim obročem. Mernik z mizo postavijo na dva lesena zabojčka.

»Roke, dlani narahlo položite na mizo. Boste videli, da se bo zavrtela!« je prepričljiv gospodar.

Medtem, ko se s položenimi dlanmi dotikamo belega javorjevega lesa, domači povedo, koliko ugibanj in stav je že obrnila ta miza.

Po nekaj minutah začutim nekakšno gomazenje v konicah prstov, čeprav dlani ne tiščim na mizo. Po devetih minutah dotikanja osmih parov dlani, miza zaječi, nekaj hipov zatem se začne vrteti, vedno hitreje... Ko obrnemo dlani, spremenimo smer vrtenja. Ponavljamo, pokrov mize nas uboga, vrti se!

Zakaj? Kakšno energijo smo sprostili? Je to zaradi statične elektrike? Magnetizma? Je vse skupaj prevara?

MIRKO KUNŠIČ

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE
ingrad
CELJE n. sol. o. 63000 CELJE LJUBLJANSKA 18

Razpisna komisija za razpis direktorja komercialnega sektorja v delovni skupnosti skupnih služb

GIP »INGRAD« CELJE

razpisuje
po sklepu delavskega sveta delovne skupnosti skupnih služb GIP »Ingrad« Celje in v skladu z določili statuta prosta dela in naloge

vodenje komercialnega sektorja – DIREKTORJA SEKTORJA

Kandidati morajo poleg splošnih izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
– visoko ali višjo izobrazbo gradbene ali ekonomske smeri ter 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju podobnih del in nalog
– da so družbenopolitično aktivni ter da imajo pravilen odnos do samoupravljanja in razvijanja samoupravnih socialističnih odnosov

Kandidati, ki se prijavijo na razpis morajo predložiti:
– prijavo na razpis
– dokazila o strokovnosti in dosedanjem delu

Kandidati naj vložijo prijavo na razpis v 15 dneh po objavi tega razpisa v ovojnici »Za razpisno komisijo« na naslov: GIP »Ingrad« Celje Ljubljanska cesta 16
Izbrani kandidat bo v skladu s statutom Delovne skupnosti skupnih služb GIP »Ingad« Celje imenovan za 4 leta.
Vsak prijavljeni kandidat bo o odločitvi o izbiri med prijavljenimi kandidati obveščen v 30 dneh po preteku razpisnega roka.

9-7019

9. september

1976 Umrl je kitajski predsednik in partijski voditelj Mao Zedong, star 82 let. Žalovanja za svojim velikim vodjem, utemeljiteljem kitajske poti v socializem in kulturne revolucije, so se udeležili milijoni Kitajcev.

1944 Kozjanski odred in 13. brigada »Mirka Bračiča« sta osvobodila Kozje. Ta dan v občini Šmarje pri Jelšah praznujejo kot občinski praznik.

1943 Enote Primorskega odreda so vkorakale v Gorico, blokirale nemške sile v gradu in pripravile veliko ljudsko zborovanje. Zaradi prodiranja močnih nemških enot iz Vidma so se morali partizani umakniti po treh dneh na levi breg Soče. 9. september v Novi Gorici praznujejo kot občinski praznik.

1901 Umrl je, star 37 let, francoski slikar in grafik Henri de Toulouse-Lautrec, eden najpomembnejših predstavnikov »fin de siécla«, mojster litografije. Njegovi najljubši motivi so bile osebe in dogajanja v nočnem življenju na pariškem Montmartru.

1873 Rodil se je avstrijski gledališki režiser Max Reinhardt, ki je v tehniko gledaliških predstav vnesel nove scenske efekte (vrtljiv oder, reflektorje itd.) ter s tem klasično gledališče obogatil z dinamiko in spektakularnostjo.

1846 Rodil se je srbski politik in književnik Svetozar Markovič, ki velja za ustanovitelja socialističnega gibanja v Srbiji in prvega teoretika realizma v srbski književnosti. Njegovo najpomembnejše delo je »Srbija na Istoku« (1872). Umrl je leta 1875.

1828 Rodil se je ruski pisatelj Lev Nikolajevič Tolstoj.

1792 Rodil se je slovenski slikar Matevž Langus, portretist ljubljanske družbe Prešernovega časa in pesnikov prijatelj (portret Primičeve Julije, Matije Čopa idr.), zastopnik bidermajerskega meščanskega slikarstva.

1456 V Beogradu je bil ubit zadnji celjski grof Ulrik II.

● Našli so portret Lermontova

Sovjetska zgodovinarja Buharov in Glušakova sta v neki zasebni italijanski zbirki odkrila do sedaj neznan portret ruskega pesnika Mihaila Jurjeviča Lermontova. Slika je delo Aleksandra Brjulova in je bila narejena v času, ko je Lermontov še živel.

● Oštevilčene proteze

Švedsko ministrstvo za socialno in zdravstveno varstvo si od novega zakona obeta manj težav z izgubljenimi zobnimi protezami. Vsako umetno zobovje bodo v bodoče oštevilčili s desetmestno osebno številko, ki jo že tako mora imeti vsak državljan. Tako naj bi najdene proteze laže vračali lastnikom. Vsako leto mora družba plačati kar 4 milijone kron (300 milijonov dinarjev), da bi nadomestila izgubljena zobovja.

● Nafta iz drevesa

Agencija Nova Kitajska, ki se sklicuje na akademijo za gozdarstvo, poroča, da raste na otoku Hainanu drevo, iz katerega je mogoče pridobivati tekočino, podobno nafti. Drevo je več kot 30 metrov visoko, njegov sok pa je prav tako vnetljiv kot nafta. Sodi v poddružino rastlin, ki so jih odkrili v Braziliji in proizvajajo »nafto«.

● Drugačna telovadba

Približno ena milijarda Kitajcev bo zdaj obračala glave, dvigala noge in se pripogibala na nov način. V Pekingu so se odločili, da bodo v vrtcih, šolah, pisarnah in tovarnah med odmori telovadili drugače. Nova gimnastika je podobna tisti, ki je v navadi v Evropi. V zadnjih osmih letih so Kitajci delali, vaje, ki še najbolj spominjajo na boksanje z nevidnim nasprotnikom.

● Preprost način

Tudi z lestvijo se da oropati banka. To je dokazal 42-letni ropar, ki je izpraznil trezor neke hamburške banke. Lestev si je sposodil na bližnjem vrtu. Prislonil jo je na oklopno okno, s katerim je zavarovan blagajnik, splezal je do vrha in čez rob začel streljati proti trezorju. Prestrašeni blagajnik je maskiranemu roparju izročil 15.000 mark. Storilec je najprej bežal peš, nato z avtom, pa spet peš, nazadnje pa je zdirjal proti železniški postaji, kjer so ga ujeli.

MIZA SE SAMA VRTI – Po nekaj minutah se začuti nekakšno gomazenje v prstih, po devetih minutah miza zaječi, nakar se začne vrteti. (Foto: M. K.)

● Muzej selijo

Gledališki muzej in gledališko zbirko avstrijske narodne knjižnice bodo preselili v palačo Lobkowitz v dunajskem mestnem središču. Država je baročno palačo – portal je oblikoval Johann Fischer von Erlach – odkupila, potem ko se je izselil Francoski inštitut. V novih prostorih bodo postavili stalno gledališko razstavo, kjer bodo široki javnosti na ogled deli gledališke zbirke, ki je ena največjih in najdragocenejših v Evropi.

● Tutankamonov zaklad

Egiptovsko ministrstvo za kulturo je zavrnilo japonsko, avstrijsko in avstralsko prošnjo za »posojilo« Tutankamonovega zaklada, kar je pred časom storilo za ZDA, Kanado in Zvezno republiko Nemčijo. Ministrstvo je sporočilo, da bo 2000 kosov Tutankamonovega zaklada odslej za vedno ostalo v Egiptu.

● Avgust na italijanskih cestah

Italijanska prometna policija je sporočila, da je v počitniškem mesecu avgusta umrlo na italijanskih cestah 961 ljudi, ranjenih pa je bilo 22.579. V primerjavi z letom 1980 je bilo mrtvih manj (1056 leta 1980), ranjenih pa več (22.513 leta 1980).

Izlet v senci dvolastništva Potegavščine s fotografijami

Na enodnevne izlete na Kornate vabijo domačini z obljubami, ki se začno pri zobatcih in oradah, končajo pa pri sardelicah – Šibenik in Zadar sta si v laseh, kdo bo upravljal nacionalni park »Kornati«

OD NAŠEGA DOPISNIKA

KORNATI, septembra – »Ponujam vam fantastično Kurbo in Babino guzico in to samo za 700 dinarjev! Navali narode!« Glas, ki je vznemiril zlasti ženski del naše počitniške odprave, je odmeval po zasebnem kampu v Bibinjah pri Zadru. Toda nesporazum je bil kmalu zglajen. Fant, ki je z nečednimi imeni vznemirjal turiste, je pravzaprav vabil na enodneven izlet na Kornate.

Kornatski arhipelag, ta najčudovitejša otočna skupina Jadrana s 125 raznovrstnimi otoki, otočki in grebeni nenavadnih oblik, barv skalovja in morja, ki jih obliva, je čuden tudi po imenih: Kurba, Babina guzica, Baba, Mrtvac, Trbuh, Svršata, Volić, Did, Bisaga... Še najbolj dostojno ime ima največji otok (32,6 kvadratnega kilometra), po katerem je otoška skupina dobila ime in se pojavlja že v starih zemljepisnih kartah kot Encoronata in Coronata, torej Kornat, na katerem so našli tudi ostanke ilirskih bivališč in sledove življenja iz rimskega in srednjeveškega obdobja.

»Na moji ladji ne sme biti nihče lačen in žejen,« nam je v majhnem pristaniščU Turanj, v bližini bolj znanega Filip-Jakova, zaželel dobrodošlico kapitan zasebne barke »Rabac« Srečko Jurečko. Ladja, ali bolje rečeno barka, sprejme na krov do 50 ljudi. Takšnih izletniških ladij, ki v turistični sezoni, pred njo ter po njej prevažajo z zadrskega območja turiste na Kornate ter jim za 700 do 1000 dinarjev nudijo celotno enodnevno oskrbo, je 15. Vsi ladjarji in njihovi delničarji se pri tem ravnajo po zgledu enem pravilu: ko njihovi inkasanti iščejo »žrtve«, jim ponujajo slike ladje – čudovite jahte, slike z otočkov, ki jih potlej izletniki ne vidijo, pa posnete prizore ob bogato obloženih mizah, ki spominjajo na kraljevske pojedine, s poudarkom, »da gre za pristne kornatske ribe«, ki pa se potlej v resnici zmanjšajo na nekaj sardelic, kupljenih pred plovbo na zadrski tržnici.

Kdo bo upravljal nacionalni park?

Kajpada so tudi razlike in častne izjeme, kajti ponudba je vendarle večja od povpraševanja. To potrjujejo tudi cene izletov, ki so ostale na lanski višini. Verjetno so zategadelj obroki manjši. Naš jedilnik je bil: piškoti, šilce ali dva tropinovca, obložen kruhek, ki ga ne bi prepoznal sam lord Sandwich, po mili volji vino (nekakšna mešanica belo-črnega vina s čudnim okusom po prošeku, ki po nekaj kozarcih stopi v glavo), za kosilo pa mešano meso na žaru (beri: trije košček mesa) in za poobedek nekaj sardelic. O zobatcu, oradi, škarpeni in drugih boljših ribah ni bilo ne duha ne sluha. »Kaj bi vam pravil, kako slabo je naš trg založen«, se je muzal naš kapitan.

Tudi na Kurbi in v Babini guzici nismo bili. Pač pa se s temi besedami v zadnjem letu dni obkladajo Šibenčani in Zadrčani, ko se po razglasitvi Kornatskega otočja za nacionalni park prepirajo, kdo ga bo upravljal. Pot nas je vodila mimo otokov Pašman, Vrgada, Kangarol in Žut do zaliva Telašćica pri Dugem otoku, do 15-metrskih sten na Dugem otoku, do kopanja v slanem jezeru v bližini Telašćice, ki ima 31 stopinj Celzija, in do slavnostne »pojedine« v eni od nekdanjih ribiških koč na severnem delu Kornata.

To območje pa pripada zadrski občini, ki se je lani in predlanskim na vse mogoče načine bojevala, da njen del ne bi prišel pod dežnik nacionalnega parka Kornati. Za boljše razumevanje je treba vedeti, da sprva Telašćice niso nameravali priključiti nacionalnemu parku, ker je zadrska občinska skupščina z dolgoročnim prostorskim načrtom predvidela »intenzivni razvoj turizma v tem zalivu, to pa zdaj zakon o nacionalnem parku onemogoča«, pravi Radmil Božulić iz odbora za uresničitev tega zakona.

Po dolgoletnih žolčnih razpravah je julija lani sabor SR Hrvaške sprejel zakon o nacionalnem parku za Kornatsko otočje, ki obsega 320 kvadratnih kilometrov šibenskega in zadrskega arhipelaga. V šibensko občino spada 80 odstotkov, v zadarsko pa preostalih 20 odstotkov tega zavarovanega območja. Toda čeprav so zakon sprejeli že pred 13 meseci, do sedaj še niso ustanovili službe »za izvajanje zakona«, se pravi uprave nacionalnega parka. Kakor zdaj kaže, bodo Zadrčani ustanovili to službo za svoj del parka, Šibenčani pa za »svoje« otočje. »To je edini izhod iz medobčinskega spora. Da v prihodnje do takšnih in podobnih nevšečnosti ne bi prihajalo, predlagamo spremembo 69. člena zakona o varstvu narave SR Hravške, ki pravi, da upravo nacionalnega parka ustanovi občina, na območju katere je park. Predlagali smo, da upravo nacionalnega parka ustanovi občina, ki ji pripada največji del tega območja,« razlaga predsednik občinskega komiteja za gradbene, stanovanjske in komunalne zadeve ter varstvo človekove okolice občine Šibenik Jakov Pažanin.

Še vedno »ribarjenje v kalnem«

Kakopak takšni šibensko-zadarski prepiri godijo lastnikom jaht, ki še naprej lahko po mili volji križarijo med Kornatskim otočjem in lovijo ribe. To območje je namreč bogato založeno z ribami, ribolov pa zakon o nacionalnem parku Kornat – prepoveduje. Takšna prepoved tudi najbolj moti prebivalce Dugega otoka, saj se mnogi preživljajo z obdelovanjem zemlje (to zakon podpira) in z ribarjenjem v zalivu Telašćica (to pa zakon prepoveduje)« Na šibeniški strani nacionalnega pakra je zgrajenih okoli 60 počitniških hišic, ki bi jih naj porušili»ali pa jih vključili v prostorski načrt parka.« Tudi zato Zadrčani očitajo Šibenčanom oklevanje.

V zadrski občini razlagajo, da je to tako, ker so si na Kornatskih otokih zgradili počitniške hišice »nekateri funkcionarji iz Šibenika«. Najbolj razburjeni so prebivalci Salija na Dugem otoku, ki je sicer ostal zunaj parka, vendar imajo domačini tudi zemljo znotraj parka, ob zalivu Telašća. »Tisti, ki so imeli denar in moč, so si zgradili počitniške hišice in hočejo zdaj zavarovati svojo zemljo in svoje vile pred sosedstvom drugih, ki so nameravali graditi. Poglejte! V Zalivu Telašćice imam 300.000 kvadratnih metrov zemlje ob sami obali. Doslej nisem mogel graditi, ker ni bilo denarja, zdaj pa ne bom mogel zaradi zakona,« se jezi Saljanin Dario Zwelf.

Vroče poletje je bilo na Kornatih, skoraj tako vroče, kot so bile priprave na sprejem zakona o nacionalnem parku. Kaže, da se bo vročina stopnjevala tja do hladnih zimskih dni. Višajo jo tudi prepiri, kdo bo upravljal z nacionalnim parkom in kako. Še najsvetlejša točka v tem vsesplošnem prerekanju je murtersko turistično društvo »Kornat-turist«, ki je za to sezono usposobilo 50 nekdanjih ribiških hiš z 200 posteljami na Kornatih za »robinzonsko« letovanje. Letos je stalo dnevno bivanje za osebo 364 dinarjev. Napovedujejo,da bo prihodnje leto za turizem urejenih 210 nekdanjih ribiških kolib.

Naposled je nekaj jasnine ostalo še pri našem enodnevnem izletu. Kljub vsemu ni bil tako drag, z njegovo pomočjo pa smo se tudi »na kraju samem« prepričali, da so zaenkrat od zakona o nacionalnem parku »Kornati« ostali le prepiri, drugače pa je še vse po starem.

PETER POTOČNIK

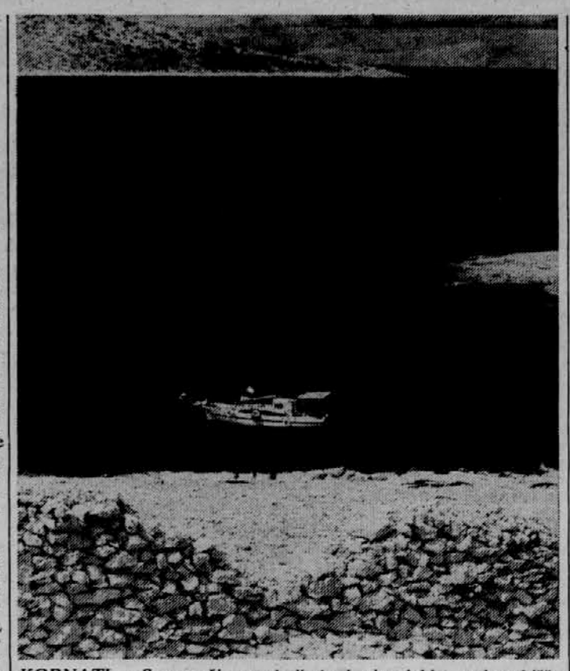

KORNATI – S pomočjo zasebnih barkarjev lahko turist obišče »najčudovitejšo otočno skupino Jadrana in Sredozemlja«. Toda za 700 ali 1000 dinarjev bo videl le delček Kornatov. (Foto J. Ž.)

Po varnost v Avstralijo

V zadnjih letih se vse več ljudi seli v Avstralijo – Varljivi upi, da se bo tu živelo neodvisno od svetovne krize – Dobrodošli delavci

OD DOPISNIKA TANJUGA

SYDNEY, 8. septembra – Po dokajšnji oseki zadnjih let se je spet povečalo zanimanje za priseljevanje v Avstralijo. Po podatkih, ki jih je pred nedavnim objavil zvezni statistični urad, sta se lani za stalno naselila v Avstraliji 94.502 priseljenca, kar je največ po letu 1970. Leta 1979 se je priselilo v Avstralijo 72.236 ljudi.

Po drugi strani se število onih, ki za vselej zapuščajo Avstralijo, nenehno manjša. V letu 1979 se je izselilo iz Avstralije 23.420 ljudi, lani 20.843. To pomeni, da je dobila Avstralija 73.700 novih prebivalcev, za 50 odstotkov več kot leto poprej. Zvezni minister za finance Howard je v govoru, ki ga je imel, ko je parlament seznanil z novim proračunskim predlogom, predvidel, da se bo letos preselilo v Avstralijo vsaj 120.000 ljudi.

Za to državo je bila politika priseljevanja od nekdaj osnovna politična dejavnost. Pred dvema stoletjema so sem prispeli prvi britanski priseljenci, v glavnem kaznjenci, in nastajati je začel narod, ki še po dveh stoletjih ni štel 15 milijonov ljudi. Ker pa Avstralija z naravnim prirastkom ni mogla zagotoviti delovne sile, se je začela, še zlasti po drugi svetovni vojni, boriti za naseljevanje svojih prostranstev. Računajo, da se je od vojne do danes priselilo v Avstralijo več kot 3,5 milijona ljudi, v glavnem iz Evrope, v zadnjem času pa tudi iz jugovzhodne Azije.

Zadnjih nekaj let so ti tokovi malo zastali, število priseljencev se je zmanjšalo, dovoljenja pa so dajali v glavnem družinskim članom tistih, ki so na celini že živeli, ter mlajšim ljudem in strokovnjakom. Zadnja gibanja pa so pokazala, da postaja priseljevanje v Avstralijo spet zanimivo tako za priseljence, ki se jim ponujajo dobri pogoji za življenje in delo, kakor tudi za avstralsko državo, ki je odkrila nove surovinske rezerve in ji je spet zmanjkalo delovnih rok.

Še nekaj je zanimivo pri avstralskem vprašanju priseljevanja. Takoj po prvi svetovni vojni je prihajalo največ priseljencev iz revnih evropskih držav, kasneje tudi iz Vietnama in Kampučije, kjer je divjala vojna, zdaj pa so med novimi najpogostejši Britanci in prebivalci Nove Zelandije, držav z visokim standardom. Tako je leta 1980 zapustilo Britanijo in Irsko 25.000 ljudi, dvakrat več kot leto poprej, Novo Zelandijo pa 14.400. Tukajšnja javnost si to razlaga predvsem z relativno varnostjo, ki zaradi oddaljenosti od svetovnih kriznih žarišč ustvarja privid, da lahko človek tukaj v miru živi, da se mu ni bati katastrofe, ustvari si lahko družino, in to v finančnih pogojih, ki so nedvomno boljši kot v večini zahodnih držav, da o preostalem svetu ne govorimo.

Avstralija pa vztraja pri svoji odločitvi, da bo sprejemala samo stalne priseljence, nikakršnih drugih dovoljenj za delo, še zlasti ne za »začasno«, pa ne bo dajala. Tako je v minulih dneh odločno zavrnila ponudbo iz Seula, da bi prišlo sem začasno delat 900 bolničark, pa čeprav imajo avstralske bolnišnice hude težave, ker jim jih manjka.

VLADIMIR HOLOVKA

SPOMINI NA »ENAINŠTIRIDESETO« (3)

Slovo pred svitom

Janez Hočevar o diverzantskih, partizanskih in aktivističnih akcijah okoli Velikih Lašč v prvem letu vojne – Neupogljiv duh odpora

Gojzarice, ki so sedaj ležale na mizi, ena s podplatom navzgor, mi je naredil Tone Jelenc, po domače Opaldar iz Velikih Lašč. Kot predvojni komunist je živel nekaj časa tudi v Beogradu in med drugim sodeloval tudi z Djurom Djakovičem. Z bratom Marjanom sem nekega večera prišel naročat te čevlje na njegovo dvorišče. Marjan ga je šel klicat v delavnico, kjer je bilo polno italijanskih vojakov, ki so mojstre gledali pod roke in se greli ob peči, kajti sneg je prezgodaj zapadel. V temi sem prosil Opaldarja, naj mi naredi močne čevlje. Ker se je bal, da bi Italijani kaj zapazili, mi je čevljc takoj obljubil in se hitro vrnil v delavnico. Tako sem že čez kakšen dan dobil lepe in močne dobro podkovane rjave gojzarice, toda za nekaj številk prevelike. Samo enkrat sem šel v njih na akcijo, saj so mi noge kar plavale. Akcijo sva prevzela z Brankom Bokšom, mornariškim podoficirjem iz bližine Ormoža, partizanom. Ko sva se vračala v dolino, sva zašla in pustila za seboj svežo gaz.

Opazili so naju tudi neki ljudje. V Ljubljani bi se lahko varno skrila v množici. Branko je bil bolj pameten, prekovati si je dal podplate.

Izdajalski žeblji

Brigadir potégne iz žepa papir z narisano skico podplata in razvrstitve žebljev. V siciljanskem dialektu na glas šteje žeblje na skici in žeblje na podplatu – in vse se ujema. Divje me pogleda v oči in reče, kolikor sem lahko razumel, da so to čevlji tistega iz akcije. Zgrabi me za vrat in me prebada z očmi, reži vame.

Danes ne morem več opisati, kaj se je dogajalo v meni v tistih trenutkih. Verjetno mi je kri zalila lica, srce se mi je hotelo razpočiti. Bil sem na koncu svojih psihičnih moči, preutrujen. Zaželel sem si konca. Že sem odprl usta, da bi kriknil: Prav, to sem bil jaz, končno ste me našli, zdaj pa kar hitro končajte! Tedaj sem se spomnil Albina Videniča, ki mi je ob mojih stiskah v zaporu dajal poguma, ležal pri meni, da ne bi v sanjah kričal, in mi venomer govoril: Ne priznaj ničesar. Če boš priznal, je s teboj konec. Takoj sem usta zaprl, v mislih sem iskal izhod. Vedel sem, da Italijani še vedno mrzlično iščejo tista dva partizana. Karabinjerju, ki me je držal za vrat, sem skušal dopovedati, da te čevlje vidim prvič, da jih je mamá najbrž kupila od kakšnega popotnika v gostilni. Potem se mi posveti! Rešim se njegovega primeža, se spomnim naglice, v kateri mi je Opaldar naredil čevlje, stopim k mizi, zgrabim čevelj in ga pomerim s stopalom svoje bose noge. Podplat je daljši od stopala za pet centimetrov! Mirno rečem brigadirju, naj čevlje vrne mami, saj je očitno, da so mi preveliki, torej sploh niso moji. Brigadir spravi skico v žep, zavije čevlje in jih odnese brez besed.

Po tisti zvezi iz Žedoma smo zvedeli, da mu je umrla mati in se je pripravljal na dopust v Italijo. Čevlje je seveda odnesel s seboj. Vse to sem povedal Albinu, ko sem se vrnil v sobo. »Imaš vražjo srečo,« se je smehljal, a jaz sem še naprej spal z napetimi ušesi.

Kasneje nas je v zaporu pretresla novica, da je Mlakar, preoblečen v italijansko uniformo, v koncentracijskem taborišču v Gonarsu potegnil iz vrste Lojza Zajca, študenta medicine iz Zigmaric pri Sodražici in mojega starega prijatelja iz klasične gimnazije. Klerikalni režim ga je kot aktivnega komunista poslal pred sodišče za zaščito države, izključili so ga iz vseh srednjih šol Jugoslavije. V uršulinskem samostanu, kjer je kot siromašen dijak enkrat dnevno dobival hrano na porti, pa so mu zaprli vrata pred nosom. Po razpadu ribniške čete se je Lojze zatekel v Ljubljano in dobil drugo legitimacijo. Splošne racije so ga privedle v Gonars. Po usodnem srečanju z Mlakarjem je padel kot talec.

Padli tovariši

Od teh dogodkov mineva ali pa bo minilo štirideset let. Tudi mnogih tovarišev, ki sem jih prej omenjal, ni več. Jožeta Šeška so po strašnem mučenju ustrelili 1942. leta na strelišču ob Dolenjski cesti. Dolfe Jakhel je bil smrtno ranjen pri napadu na turjaško karabinjersko postajo.

Janez Lovšin, po nesreči ranjen v partizanskem taborišču, se je nazadnje skrival v hiši predvojnega komunista Franceta Jereleta v Šentjerneju in je kasneje padel v roke Italijanom, ki so ga ubili. Albin Videnič je padel petinštiridesetega leta. Toneta Jelenca in našo mamo Marjeto je ubila črna roka pri Urhu. Najmlajši brat Marjan je padel na dan osvoboditve Zagreba na zagrebških ulicah. Lojz Centa je končal v nacističnem krematoriju, Franceta Pikolnika in ženo so pobili skupaj z bratovo družino.

Od vseh padlih tovarišev mi je iz tistih težkih časov še vedno v živem spominu Beno Frakelj. Po končanem zaslišanju, pretepanju, butanju ob zid in stradanju sva se z Benom našla v isti sobi ljubljanskih zaporov. Vsak izmed naju je bil aretiran posebej, tako nas Italijani k sreči niso mogli povezovati. Ponoči mi je pod odejo šepetaje pripovedoval, da me je videl na seznamu udeležencev posameznih akcij, da pa me Italijani še niso mogli identificirati zaradi netočnih in nasprotnih si podatkov. Utegnilo bi se hudo zaplesti, če bi me izsledila Mlakar ali Petejan, ki sta bila v Ribniški četi in po njenem tragičnem koncu začela izdajati. Beno mi je pripovedoval, kako so ga mučili v Petejanovi navzočnosti, da bi priznal sodelovanje pri akcijah. Ko že ni mogel več, je priznal »samo« to, da je bil zraven pri miniranju elektrovoda v Slemenih. Upal je, da si bo s tem rešil življenje. Po njegovem bi ga zagotovo ubili, če bi priznal, da je streljal na italijanskega vojaka na Jasnici. A ta račun je bil napačen. Ni vedel, da je že zdavnaj v veljavi smrtna kazen za sabotaže in diverzije.

Slovo od Bena

Po procesu, kjer so ga obsodili na smrt, so vojaki prišli v našo sobo po njegove reči, Bena pa odpeljali v celico v drugem nadstropju, kjer je čakal na smrt. Čakal je ves teden. Na sprehodu sem s tesnobo opazoval silhueto vojaka, ki je stražil tega sijajnega fanta pri odprti lini, noč in dan.

V neki noči se s truščem odpro vrata jetniške sobe in zaključijo moje ime. Pri vratih se je prerivala tolpa italijanskih ječarjev in vojakov. Vsega zaspanega me odvlečejo na hodnik, dva me primeta za komolce in okoli pasu ter me vlečeta v drugo nastropje, mimo dolge vrste obsojencev na smrt v »preserskem procesu«. Vojaka odpreta vrata ene od celic in me pahneta noter.

Sredi celice stoji v močni svetlobi žarnice Beno, moj dobri stari tovariš, (na tisto repo z Jasnice sem že zdavnaj pozabil,) z rokami v žepih, vzravnan, neprespanih oči. Objameva se. Italijanski stražarji z zanimanjem opazujejo to srečanje.

»Ne zameri, ker sem Italijanom izrazil zadnjo željo, da bi te rad videl,« reče. »Nikogar od svojih nimam, pa bi se rad s teboj pogovarjal, preden me tistile odpeljejo.« Pri odprti celici sva sedela za mizico, pritrjeno na zid. Beno je odmašil kijantarico in natočil kozarca. Tako sva pila in obujala spomine. Beno se je sprostil, vedla sva se, kot da sva v vojaški gostilni. Vojaki so naju začudeno opazovali. Potem Beno vstane in spregovori v italijanščini stražarju, ki je pomolil glavo v celico in ukazal, naj se meniva tiše. »Prokleto se motite, če mislite, da boste z ubijanjem patriotov preplašili slovenski narod. Igro boste zgubili vi, Slovenci pa bodo svobodni.« Ko so me vlekli proč, mi je, če ostanem živ, še naročil pozdrave za Filipa Tekavca, Janeza Kmeta in druge tovariše in za mojo sestro Ančko. Še zadnjič sva se objela, sedaj drgetajoč po vsem telesu. V sobo so me odpeljali malo pred svitom.

Ko sem dopoldne pogledal z jetniškega dvorišča proti Benovi celici, je bila linica zaprta, pa tudi vojaka pred vrati ni bilo več.

Konec

Jutri nov podlistek:

»Norosti na Duke Streetu«

– Surovo ravnanje golistične obveščevalne službe s Francozi, ki se niso hoteli pridružiti de Gaullu.

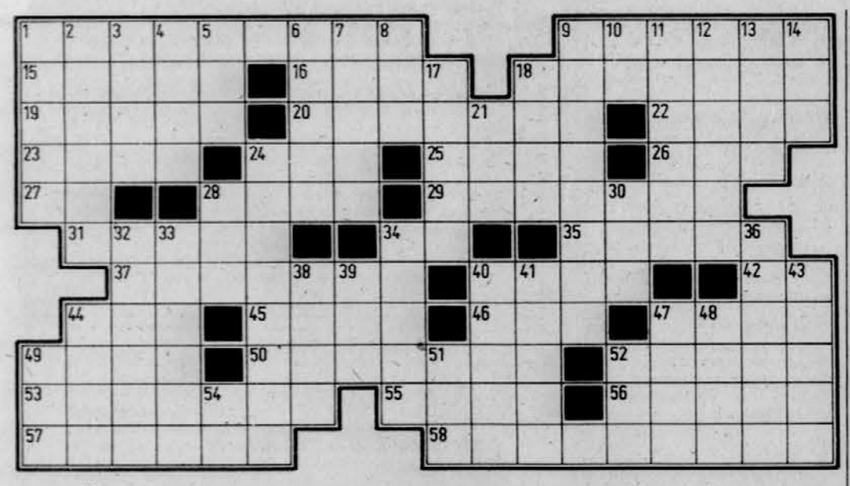

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. manj znan italijanski kolesar, zmagovalec letošnjega »Giro d'Italia« (Giovanni), 9. sol kromove kisline, 15. grški bajeslovni lovec, ljubljenec boginje Eos, 16. eden najboljših jugoslovanskih teniških igralcev (Zoltan), 18. utelešenje boga Višnuja v hinduizmu, 19. mesto v SAP Vojvodini, pri katerem je princ Evgen Savojski leta 1697 premagal Turke, 20. obsežnejši, razmeroma raven svet, 22. biblijska oseba, po kateri ima ime samozadovoljevanje, 23. država na zahodu ZDA z glavnim mestom Salt Lake City, 24. grški bog gozdov, pastirjev in čred, 25. ime norveškega jezikoslovca Aasena, 26. ime že umrlega indijskega politika Šastrija, 27. kemijski znak za telur, 28. ime umrle češke umetnostne drsalke Maškove, 29. društveno glasilo, 31. starorimsko božanstvo začetka in konca, upodobljeno z dvema obrazoma, 34. kemijski znak za barij, 35. rimski vojskovodja in državnik, ki je leta 451 premagal Atilo, 37. nauk o človekovem mišljenju in spoznavanju, 40. prebivališče čebel, 42. sto kvadratnih metrov, 44. danski biolog, Nobelov nagrajenec za medicino leta 1943 (Henrik), 45. perunika, 46. oče, 47. žgan apnenec, 49. spodnje hlače, 50. apa-

rat, pripomoček, 52. sojenica v grški mitologiji, predica človekove življenjske niti, 53. brezbarven plin z ostrim vonjem, ki nastaja pri razkrajanju organskih dušikovih spojin, 55. ime umrlega politika Beblerja, 56. inserat, naznanilo v časopisu, 57. jelen z velikim rogovjem, lopatar, 58. zadnja egipčanska kraljica iz časa Cezarja in Antonija.

NAVPIČNO: 1. levi pritok Save v Sremu, 2. Krleževa drama, 3. ime ameriške pevke Turner, 4. madžarski pesnik in odličen prevajalec (Arpád, 1886–1928), 5. ime ruske balerine Pavlove, 6. okusna sladkovodna riba, 7. madžarsko žensko ime, 8. največja afriška reka, 9. malarija z mrzlico vsak četrti dan, 10. egipčanski sončni bog, 11. ušesni kamenček, 12. prvi jugoslovanski filmski snemalec (Milton), 13. veliko slano jezero v sovjetski osrednji Aziji, 14. največja kitajska in japonska mera (okrog 60 kg), 17. obdelana zemlja, 18. nekdanji indijski drobiž, 21. pozdrav starih Rimljanov, 24. drugo ime za rastlino rebrinec, 28. staro mesto v srednjem Vietnamu z mnogimi zgodovinskimi spomeniki, 30. sovjetski šahist, največkrat v vlogi sekundanta (Ivo), 32. razteleževalec, 33. kraj med Bledom in Bohinjsko Bistrico, 34. pristaniško mesto v Iraku ob sotočju Evfrata in Tigrisa, 36. okamnela smola terciarnih iglavcev, 38. azijska država, vpletena v vojno z Iranom, 39. statua, 40. ime umrlega koroškega skladatelja Kernjaka, 41. svetovalec za določeno področje pri diplomatskem predstavništvu, 43. ameriški vesoljec iz Apolla 14 (Stuart A.), 44. najmočnejša figura pri šahu, 47. preprosta vodna rastlina, 48. barva kože, 49. naša strupena kača, 51. ptica severnih morij, njorka, 52. globoko rahljanje zemlje v vinogradu, 54. medmet, ki oponaša oslovo oglašanje.

Rešitev prejšnje križanke

VODORAVNO: 1. Austin, 7. Kasiodor, 15. partizan, 17. amortizer, 19. Albin, 20. sistola, 22. Kane, 23. stas, 24. Baleari, 25. varan, 26. Torkar, 28. trener, 30. Ane, –e, 31. Arks, 34. teran, –g, 36. rja, 39. anatom, 42. igralka, 45. narod, 47. zalitek, 50. Belt, 51. Anet, 52. Tevtoni, 53. davek, 54. Kostarika, 56. trsovina, 58. starinar, 59. Ernani.

NAVPIČNO: 11. O(liver) T(wist).

● **Kit poškodoval jadrnico**

Nizozemska tovorna ladja je iz Atlantika rešila nekega Britanca in njegovo spremljevalko. Njuno jadrnico je poškodoval kit in zato sta morala v gumijast čoln, še prej pa sta poslala klic na pomoč, ki ga je ujelo neko letalo, ki je na brodolomca opozorilo nizozemsko ladjo »Melton Explorer«.

● **Tudi drugič mu ni uspelo**

Neki mladi Berlinčan je že drugič poskušal narediti samomor. Z veliko hitrostjo je zapeljal proti zidu. Dobil je le lažje poškodbe na glavi. Vse kaže, da je bil pod vplivom alkohola.

● **Tihotapec amfor**

Zaradi nezakonite posesti in tihotapljenja starin so v Solunu obsodili nemškega študenta arhitekture na tri leta zapora in 4800 mark denarne kazni. Šestindvajsetletnega Thomasa Schneiderja so odkrili na grško-jugoslovanski meji, ko je hotel z avtom prepeljati 53 amfor iz 4. stoletja pred našim štetjem. Amfore je našel, ko se je potapljal ob obali v bližini Soluna. Ko so ga prijeli, se je izgovarjal, češ da ni vedel, da ni dovoljeno izvažati najdenih predmetov.

Ste ob začetku šolskega leta pomislili na učenje kakega novega tujega jezika, na izpopolnjevanje v tujem jeziku, ki ga že znate ali osvežitev v šoli pridobljenega znanja?

Do 11. 9. 1981 se lahko vključite v različne jezikovne tečaje za odrasle – za ceno 3.900 din nudimo 100 ur pouka.

Vpis in informacije:

DELAVSKA UNIVERZA BORIS KIDRIČ
LJUBLJANA, Miklošičeva 26
telefon 322-791, 311-785

8-6971

John Terraine

Mogočna Evropa

24. nadaljevanje

Nikoli ne bomo prosili Anglije za milost in nikoli ne bomo milostni z Anglijo. Anglija in samo Anglija je povzročila to zločinsko vojno, iz pohlepa in nevoščljivosti, da bi uničila Nemčijo, in s tem je enemu ali drugemu narodu prinesla smrt, razrušenje in uničenje.« (»The Times«, 31. oktober 1914)

Podobne misli je najti tudi v pismu, ki ga je neki junak britanske Home Front proti koncu vojne poslal »Timesu«: »Naposled se je britanskemu ljudstvu zasvitalo, kakšna je Nemčija v resnici. Ljudje spoznavajo, da gre za veliko pogansko ljudstvo, za brezobzirnega zagovornika golega nasilja, ki upa, da si bo utrlo pot do evropske hegemonije s hudičevsko krutostjo in nenehnim tokom laži in šikan. Britanci začenjajo misliti, da ne bi smel noben narod, ki priznava krščansko moralo ali celo samo civilizacijo, trgovati, občevati ali celo samo govoriti z ljudstvom, ki je tako umazan in vse umaže, katerega ideali so tako lažni in katerega človeški občutki so mrtvi... Za narod postaja vojna sveta vojna, vojna dobrega proti zlemu, nebes proti peklu.«

Seveda junakom domövinske fronte ni bilo treba bojevati »svete vojne«. Tisti, ki so ležali na obeh straneh v strelskih jarkih, so gledali drug drugega vedno bolj tudi v drugačni luči: kot sotrpine, ki jih tepe ista strašna usoda. Neki angleški častnik je zapisal: »Anglija je bila v letu 1918 zverinska... Videti je bilo, kot da voditelje obvladujejo zavist, sovraštvo, zloba in neusmiljenost, strah in iz strahu porojena krutost. Samo v strelskih jarkih (na obeh straneh nikogaršnje dežele) sta obstajala viteštvo in razum, ki je grel srce.« (C. E. Carrington)

Konec leta 1916 je v imenu milijonov, ki so se bojevali na vseh frontah, govoril neki nemški vojak: »Hans je mrtev. Wilhelm je mrtev. In še mnogi drugi so mrtvi. Sedaj sem precej sam v četi... Skoraj neznosno je. Da bi le kmalu prišel mir!« Kako pa naj bi prišel mir? Bili sta samo dve možnosti: zmaga na eni in poraz na drugi strani ali pa kompromis. Kako naj bi množicam, ki so jim čustva razbičali do vrhunca in ki so se borile proti nebesom in zemlji, pojasnili kompromis? Leta 1916 je britanski državnik lord Landsdowne zastavil vprašanje: »Kaj bodo pomenili blagoslovi miru narodom, ki so tako izčrpani, da po njih ne bodo mogli izteg niti roke?« Tega vprašanja v grmenju topov skoraj niso slišali in nanj tudi nihče ni odgovoril. Množice niso bile razpoložene za kompromis.

Bilo je celo težko spomniti se, kako se je vse začelo – namreč kot povračilni udarec Avstrije proti Srbiji, kot rezultat notranjih napetosti avstro-ogrske monarhije. Poglavar te nenavadne institucije je bil sedaj mrtev. Cesar Franc Jožef, ki je habsburškim posestim vladal oseminšestdeset let, je umrl novembra 1916 in nasledil ga je pranečak Karl.

Monarhijo so v tej vojni prizadeli strahoviti udarci. Velika ruska ofenziva pod vodstvom generala Brusilova je leta 1916 zahtevala strašne žrtve, skoraj pol milijona avstro-ogrskih vojakov je prišlo v ujetništvo. Med njimi je bilo mnogo slovanskih (predvsem čeških) dezerterjev, ki se niso hoteli več boriti proti svojim bratom. To je bilo še slabše znamenje kot pa poraz na bojišču. Uničevalna vojna proti Italiji je še vedno trajala; velike, nekoristne in potratne bitke so si sledile brez konca. Prav nič nenavadno ni, da je začel imperij razpadati. Bolj nenavadno je, da je politično in narodnostno tako neenotna tvorba sploh tako dolgo vzdržala.

Ko je Franc Jožef umrl, je bila država že močno utrujena od vojne. Novi cesar je to dobro vedel, zavedal pa se je tudi, kakšne so lahko posledice za njegovo dinastijo. Skušal je s pomočjo skrivnih zvez, ki jih je imel le on sam, popeljati svoje narode iz vojne, ki so jo nekoč začeli. Spoznati pa je moral grenko resnico. Leta 1914 so nemški štabni častniki govorili o zvezi z Avstrijo kot o »priklenitvi na truplo«, leta 1917 pa so Avstrijci ugotovili, da pomeni zveza z Nemčijo priklenitev na neusmiljeno vojaško mašinerijo.

Partnerstvo feldmaršala Hindenburga in generala Ludendorffa so kmalu izenačili z nemško zmago na vzhodni fronti. Leta 1916 sta ta dva moža prevzela poveljstvo na vseh frontah, pravzaprav v vsej Nemčiji. Oba sta bila odločena, da bosta težave rešila po vojaški poti, z zmago. Kot je Ludendorff dejal:»Svoje obveznosti sem vzel nase v sveti želji, da ne bi delal nič drugega in mislil na nič drugega kot na to, kar bi lahko doprineslo k zmagovitemu koncu vojne. Samo zato sva bila s feldmaršalom poklicana.«

V BRITANSKI TOVARNI STRELIVA

Sedaj sta ta dva odločna moža vodila strategijo Nemčije in njenih oslabljenih zaveznic. To pač ni vlivalo poguma, a na ta način so naslednji dve leti vodili Nemčijo.

Leta 1916 je britanski liberalizem končno spustil oblast iz rok. Konec leta je za Asquithom prevzel mesto premiera Lloyd George, vodil je vlado, ki so jo sestavljale tri stranke: liberalci, konzervativci in laburisti. Tik pred svojim imenovanjem je Lloyd George izjavil: »Danes v britanski armadi ni ne ure ne koledarja. Čas je najmanj pomemben dejavnik. Samo izid šteje, ne pa čas, v katerem bo dosežen. Angliji je bilo treba dvajset let, da je premagala Napoleona, in v prvih petnajstih letih je porazov kar mrgolelo. Da bi to vojno dobila, ne potrebuje dvajset let; a naj traja, kolikor hoče, dobila jo bo.«

Ta izjava je postala znana kot politika »Knock-Out-Blow«, ki so jo izenačili z Lloydom Georgom. Njegova moč in odločnost sta dali britanskim vojaškim naporom novih pobud in novo udarno silo.

Kmalu se je voditeljem držav pridružil še bolj nepopustljiv mož: Georges Clemenceau. Njegova politična brezobzirnost mu je prinesla vzdevek »Tiger«. V teh obupnih časih je Francija »Tigra« naredila za ministrskega predsednika in sovražniki v Franciji in zunaj Francije so kmalu občutili njegove kremplje. Ko so ga v poslanski zbornici vprašali, kakšna je njegova politika, je odgovoril. »Jaz, messieurs, se vojskujem. V notranji politiki se vojskujem. V zunanji politiki se vojskujem. Vedno in vsepovsod se vojskujem. In do zadnje četrt ure se ne bom nehal vojskovati.«

Nadležnega voznika je prijel Interpol

Turški državljan je osumljen poskusa posilstva dekleta pri Grosupljem – Kemala Büyüka so policaji v ZRN že večkrat obravnavali zaradi tatvin

LJUBLJANA, 8. septembra – Interpol iz ZR Nemčije je v začetku septembra na zahtevo naših varnostnih organov sporočil, da je njihova policija na podlagi osebnega opisa in znane registrske številke aretirala 36-letnega Turka Kemala Büyüka. Turški državljan, ki je na začasnem delu v tej zahodnoevropski državi, je osumljen, da je prve dni julija v bližini Grosupljega skušal posiliti 29-letno dekle.

Iz obvestila zahodnonemške policije je razvidno, da so Kemala Büyüka že večkrat obravnavali zaradi tatvin, nekajkrat pa tudi zaradi drugih prekrškov nad tujci.

Dne 9. julija je nekaj po polnoči mlajša ženska vsa zasopla pritekla na oddelek milice v Ivančni gorici in prijavila poskus posilstva. Dežurni miličnik je takoj obvestil stalno službo ljubljanske UNZ. Čeprav so miličniki in preiskovalci kmalu zatem imeli podroben osebni opis in registrsko številko osumljenčevega avtomobila, jim osumljenca ni uspelo prijeti. Brčzas se je potuhnil, saj je dobro vedel, da dekle ne bo molčalo.

Kot so povedali preiskovalci UNZ Ljubljana okolica, se je dekle tiste julijske noči vračala s piknika. Kakor je kasneje povedala, se je sporekla z družbo, zato se je odločila, da bo odšla domov z avtostopom.

Prvi, ki ji je na Perovem ustavil, je bil kombi z zahodnonemško registracijo; proti Zagrebu ga je vozil Kemal Büyük. Prisedla je k vozniku in ga prosila, če se lahko pelje del poti. Sprva sta oba molčala, potem pa se je skorajžil voznik. Ker se nista mogla sporazumeti v njegovem jeziku, sta se pogovarjala v nemščini.

Po nekaj prevoženih kilometrih ji je Büyük najprej ponudil cigareto, kasneje pa še alkoholno pijačo. Dekle jo je nekaj časa odklanjalo, nato pa vseeno naredila nekaj požirkov.

Med vožnjo je Turek postajal vse bolj domač. Nekje na sredi poti je zapeljal na bližnji parkirni prostor in ustavil. Še preden se je dekle zavedela, jo je zgrabil in hotel posiliti, vendar se mu je izmuznila in ušla iz kombija.

Stekla je proti glavni cesti in z mahanjem skušala ustaviti mimo vozeča vozila. Ker ji nihče ni hotel ustaviti, je za vsak primer zapisala registrsko številko kombija. To pa je videl voznik in skušal dekle prepričati, da naj številko zbriše, v zameno pa ji bo vrnil torbico. Storila je tako, vendar si je vseeno zapomnila številko njegovega avtomobila. Številka in natančen opis pa sta bila za Kemala Büyüka usodna.

ŽARKO HOJNIK

Obtoženi za prekupčevanje s heroinom

ZAGREB, 8. septembra – Pred senatom okrožnega sodišča v Zagrebu, ki mu predseduje sodnik mr. Branko Zmajević, so začeli soditi 29-letnemu študentu zgodovine iz Beograda Vjekoslavu Surunčiću, 27-letnemu nezaposlenemu vodnemu inštalaterju iz Zagreba Mladenu Smolčiću, 27-letnemu uslužbencu Geotehnike iz Zagreba Miroslavu Livadi in 27-letnemu delavcu Plive iz Zagreba Mariju Kodrnji.

Po obtožnici namestnika okrožnega javnega tožilca Petra Pulišelića sta prva dva obtožena 4. julija letos blizu surčinskega letališča od nekega pakistanskega državljana kupila heroin in prekupčevala s tem zelo nevarnim mamilom. Zaradi prekupčevanja z mamili je obtožen tudi Miroslav Livada, ki je od Smolčića kupil heroin, četrtega obtoženca Marija Kodrnjo pa so obtožili zato, ker je privolil v Surunčićev in Smolčićev predlog, naj ju odpelje v Beograd, kjer naj bi kupila mamila.

Na predlog obrambe so glavno obravnavo prekinili, da bi Surunčića, Smolčića in Livado pregledal psihiater. P. I.

Po zidovih so pisali iredentistična gesla

Na prizrenskem in peškem sodišču so kaznovali trinajst pripadnikov sovražnih skupin – Spodkopavanje bratstva in enotnosti naših narodov

PRIZREN, 8. septembra (Tanjug) – Trinajstim pripadnikom organizirane iredente, ki se je tudi po spomladanskih kontrarevolucionarnih dogodkih oglašala na Kosovu, so izrekli kazni v prizrenskem in peškem okrožnem sodišču.

Ustanovitelja ilegalne skupine, katere naloga je bila 8. aprila in 4. maja organizirati demonstracije v Prizrenu, Hameza Krijezija in Afrima Hotija je senat okrožnega sodišča v Prizrenu, ki mu je predsedoval Orhan Rekathati, obsodil na 7 oziroma 6 let zapora. Pri organiziranju demonstracij jima je pomagal tudi Enver Hoti (obsojen na šest let). Ena izmed oblik njihovega sovražnega delovanja je bilo tudi pisanje letakov, ki so agitirali proti družbenemu sistemu in oblasti, hkrati pa izražali podporo albanski partiji dela. Poleg tega so se 26. maja udeležili iredentističnih demonstracij v Suvi Reki.

Senat okrožnega sodišča je obsodil na dve leti zapora tudi študente Hadžija Krasničija, Ismaila in Ibrahima Krijezija, ki so junija po zidovih javnih poslopij pisali gesla in nanje lepili letake, s katerimi so pozivali k spodkopavanju ustavne ureditve, našega sistema ter bratstva in enotnosti. Na dve leti zapora so obsodili tudi Halila Krasničija, ki je bil od leta 1979 pripadnik iredentistične skupine, ki je delovala v območju Suve Reke.

V Peči je senat okrožnega sodišča, ki mu je predsedoval Bujar Juniku, obsodil šest organizatorjev in vodij sovražnih demonstracij, ki so potekale 30. aprila v Istoku. Zaradi kontrarevolucionarnega ogrožanja družbene ureditve so na pet let zapora obsodili Fadila Plakaja in Šefkija Šatrija, Husnija Plakaja na tri leta, Nazifa Plakaja, Ismaila Rugova in Idriza Plakaja pa na leto in pol zapora.

Jugoslovanka mrtva v čelnem trčenju

CELOVEC, 8. septembra – V kraju Paternion na avstrijskem Koroškem se je pripetila prometna nesreča, pri kateri se je smrtno ponesrečila 29-letna jugoslovanska državljanka Katica Tušek. Voznik avtomobila z nemško registracijo je zapeljal iz kolone in čelno trčil z osebnim avtom, ki ga je vozil 34-letni jugoslovanski državljan Tomo Tušek. Oba avtomobila je vrglo nazaj v kolono, nato so v obe vozili trčili še trije avtomobili. Pri nesreči je umrl tudi voznik avtomobila z nemško registracijo, 11 oseb pa se je huje poškodovalo. N. S.

TITAN KAMNIK, n. sol. o., tovarna kovinskih izdelkov in livarna, Kovinarska 28

Komisija za delovna razmerja TOZD Livarna z obdelavo »ENA« in komisija za delovna razmerja TOZD Vzdrževanje in energetika »TRI«

objavljata
prosta dela oz. naloge

1. **obratovodja obdelave litine**
2. **samostojnega razvijalca**
3. **samostojnega razvijalca elektro opreme**

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:
pod 1.– da je diplomiran inženir strojništva
– da ima 4 leta ustreznih delovnih izkušenj
– da ima organizacijske sposobnosti in sposobnost dela z ljudmi
pod 2.– da je diplomiran inženir strojništva
– da ima 3 leta ustreznih delovnih izkušenj
Pod 3.– da je diplomiran inženir elektrotehnike
– da ima 3 leta ustreznih delovnih izkušenj

Delo združujemo, za nedoločen čas s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, kratkim življenjepisom in opisom dosedanjih izkušenj naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Titan, Kamnik, Kovinarska 28, Kadrovsko-splošni sektor, 61240 – Kamnik.

9-7018

Na pobočjih Mont Blanca kar mrgoli planincev

Reševalci so morali v treh poletnih mesecih kar 183-krat v goro – Manj smrtnih nesreč

OD NAŠEGA DOPISNIKA

PARIZ, 8. septembra – Samo v masivu Mont Blanca se je letošnje poletje smrtno ponesrečilo 37 alpinistov oziroma dopustnikov. Kljub izjemno črni sezoni pa v Chamonixu pravijo, da je smrtnih nesreč dandanes manj kot pred desetletji.

Gornji številki moramo dodati še podatek o treh pogrešanih alpinistih in 116 ranjenih. Reševalci iz Chamonixa in Saint-Gervaisa so morali v treh poletnih mesecih (junij, julij, avgust) kar 183-krat v goro, od tega samo v avgustu 110-krat. Ta mesec je namreč postregel s 26 dnevi lepega vremena, pa v stenah ni gomazelo samo začetnikov, temveč je tudi v vseh znamenitih alpinističnih smereh prihajalo do pravcatih »prometnih zastojev«.

Natanko 83 odstotkov nesreč se je zgodilo v visokogorskem svetu, 17 odstotkov bliže dolini. »Črni točki« masiva sta še vedno gora Les Drus in Aiguille du Goûter, igla, čez katero vodi eden najbolj znanih pristopov do vrha Mont Blanca.

Iz suhoparne statistike je mogoče izlučiti tudi nenavadno srhljive podrobnosti: najstarejša žrtev je bila 79-letna Parižanka, ki ji je spodrsnilo na snežišču, najmlajša pa 14-letno dekle, za katero je bil usoden sloviti ledenik Mar de Glace.

Če vemo, da masiv Mont Blanca vsako leto obišče več kot 200 tisoč ljudi, tedaj je davek gori kljub vsemu manjši kot nekdaj. Večjo varnost je pripisati predvsem odlični organizaciji gorskih služb: zavetišča, reševalci, helikopterji, bolnišnica, žandarmerijska postaja in gasilci so v nenehni radijski zvezi, uporabljajoč isto frekvenco, tako da je ob slehernem zapletu mogoče nemudoma sprožiti usklajeno akcijo. V 90 odstotkih primerov uporabijo helikopter, v katerem je skoraj vedno tudi zdravnik. Izboljšala se je tudi oprema obiskovalcev gora.

V Chamonixu so ob izteku letošnje poletne sezone povedali, da je bila v 80 odstotkih nesreč kriva prav neprevidnost. Večina plezalcev sicer nosi čelado, toda v lepih avgustovskih dneh je sproženo kamenje ubilo 18 planicev, kar je več kot leta nazaj. Suhe stene in preveliko število navez v posameznih smereh so bili glavni vzrok tovrstnih nesreč.

VILKO NOVAK

Črne gradnje na njivah

V mariborski občini so občani priglasili 1371 objektov, ki so jih zgradili brez dovoljenj – Pred izvršbo lastniki sami podrejo zidove

MARIBOR, 8. septembra – V skladu z občinskim odlokom je upravni organ mariborske občinske skupščine dvakrat objavil poziv za priglasitev črnih gradenj. Rok za priglasitev je bil do 31. decembra 1979. Do roka je 1214 črnograditeljev, prijavilo svoje objekte, po roku – do 27. avgusta letos – pa 157 črnograditeljev. Skupaj so prijavili 1371 vseh vrst črnih gradenj. Med njimi ja več kot polovica družinskih hiš in ena četrtina počitniških hišic, oz. počitniško gospodarskih objektov, drugo pa so garaže in razni gospodarski objekti.

Od priglašenih 1371 črnih gradenj jih je večina že v uporabi, nekaj pa še ne, vendar so dograjene preko, tretje gradbene faze. Do 27. avgusta je bilo na 59 sejah komisije razvrščenih in upravno rešenih 510 črnih gradenj tako, da so izdali lokacijska oz. gradbena dovoljenja za stalno ali pogojno-začasno legalizacijo. Nerešenih pa je še 861 črnih gradenj. Velika večina jih leži v prvem območju kmetijskih zemljišč in jih do zakonite kategorizacije oz. razvrstitve kmetijskih zemljišč z občinskim družbenim načrtom ni bilo mogoče reševati. Precejšnje težave pri legalizaciji črnih gradenj povzročajo neurejeni lastninskopravni odnosi, ker so objekti postavljeni na tujih zemljiščih – samo z ustnim soglasjem lastnika – kar pa po zakonih ni dovolj za izdajo lokacijskih in gradbenih dovoljenj. Zato si morajo črnograditelji najprej pridobiti lastništvo zemljišča. To pa je včasih povezano s poprejšnjimi dolgotrajnimi zapuščinskimi, geodetskimi, zemljiškoknjižnimi in drugimi postopki. Upravni organ je doslej prednostno reševal priglasitve stanovanjskih hiš in le v manjšem obsegu tudi druge objekte. Urbanistična inšpekcija je v letu 1979 in 1980 izdala šest odstranitvenih odločb za individualne stanovanjske hiše, 12 odločb za počitniške hišice in 64 odločb za adaptacije, pomožne objekte, gospodarske objekte, obrtne delavnice itd.

Od navedenih odločb je bilo opravljenih 14 izvršb, ki jih je opravila urbanistična inšpekcija. V 31 primerih so investitorji sami odstranili objekte, ki so bili sezidani brez lokacijskega dovoljenja. V večini primerov graditelji sami odstranijo objekte šele takrat, ko je izdan sklep o dovolitvi izvršbe, in še to zadnji dan in uro pred iztekom roka. V letih 1979 in 1980 je urbanistična inšpekcija izdala za ustavitev del nedovoljene gradnje 56 odločb za individualne stanovanjske hiše, 27 odločb za počitniške hišice in 80 odločb za adaptacije, pomožne objekte, gospodarske objekte in obrtne delavnice.

Izdali so tudi dve odločbi, kjer je urbanistična inšpekcija ugotovila, da se gradbena dela izvajajo v nasprotju s pogoji, določenimi v lokacijskem dovoljenju. Urbanistična inšpekcija je poslala sodniku za prekrške 77 predlogov za uvedbo postopka. Poleg tega je v dveh letih odstopila v nadaljnji postopek pristojnemu občinskemu upravnemu organu 137 primerov nedovoljenih gradenj. V zadnje času ugotavljajo, da močno naraščajo nedovoljene gradnje, kjer se zidava objektov ureja po odloku o urbanističnem redu. V takšnih primerih je stvarno pristojna gradbena inšpekcija, njeni ukrepi pa pri tej kategoriji objektov niso učinkoviti.

Poseben problem je gradnja cest po priglasitvah, ki prav tako pomeni nedovoljeno gradnjo, saj bi morali po zakonu o javnih cestah in zakonu o graditvi objektov pridobiti gradbeno dovoljenje na podlagi poprej izdelane tehnične dokumentacije. Zaradi tega so na teh cestah številne poškodbe. Veliko je razpok in poškodb v asfaltu, plazov in usadov; poškodovanih bankin itd. Urbanistična inšpekcija pa ima premalo ljudi za učinkovit nadzor.

MARJAN KOS

Soseda ubil s koso

MOSTAR, 8. septembra – Veliki kazenski senat okrožnega sodišča v Mostarju je obsodil na devet let zapora 57-letnega Nikolo Gadžo iz Dobrice pri Duvnu, ker je 17. junija letos ubil svojega soseda Mateja Kolaka.

Po navedbah obtožbe in kar je bilo na sojenju tudi dokazano, sta se omenjenega dne okrog 14. ure soseda pričela prepirati zaradi nerazščenih posestniško-pravnih odnosov, nato sta se stepla. Takrat je Gadžo večkrat udaril svojega soseda s koso, ki jo je uporabljal tega dne pri košnji, in mu zadal smrtne rane.

Senat je na podlagi dokazov obrambe, pričevanj in uradne dokumentacije prišel do zaključka, da je Gadžo ubil soseda v prekoračenem silobranu in ga je zato relativno blago obsodil, poroča Večernji list.

Zaradi nepravilno naloženega tovora motorist v smrt

JEZERSKO, 8. septembra – Dopoldne je na Jezerski cesti umrl motorist, 65-letni Štefan Obad. Do nesreče je prišlo zaradi nepravilno naloženega izrednega tovora na priklopniku kranjskega podjetja Gradbinec. Voznik Karel Gomboc iz Kranja je brez dovoljenja in spremstva peljal izredni tovor z Jezerskega proti Kranju. Ko je na ozki cesti zapeljal 14,5 metra dolg tovor v nepregledni levi ovinek, mu je naproti pravilno po desni strani ceste pripeljal Štefan Obad. Zadel je v priklopnik in del pluga naloženega buldožerja. Zaradi hudih ran je Obad umrl. M. K.

AVTO magazin

24 UR

Trčil v mostno ograjo

MARIBOR, 8. septembra – Stanko Jurgec iz Hrastovca pri Ptuju se je peljal s traktorjem od Leskovca proti Cirkulanam. V desnem ovinku je zapeljal s ceste in trčil v mostno ograjo. Od tam ga je odbilo v jarek, kjer je obležal hudo poškodovan.

D. P.

Zabodel ga je z nožem

MARIBOR, 8. septembra – Pred gostilno na Zgornji Velki je Srečko Majer napadel Franca Rebernika in ga nekajkrat udaril. Rebernik je med pretepom izvlekel žepni nož in z njim hudo ranil Majerja. Z nožem je hudo poškodoval tudi svojega sina, ki je hotel posredovati in očetu preprečiti pretep.

D. P.

Na odločitev porote bodo čakali v zaporu

Ustaška skupina obtožena, da je v Avstraliji pripravljala »zločinski vdor v drugo državo«

SYDNEY, 8. septembra (Tanjug) – Trinajst pripadnikov sovražne jugoslovanske emigracije – na tukajšnjem okrožnem sodišču jim sodijo zaradi »zarote proti drugi suvereni državi, zarote, ki so jo pripravljali na ozemlju Avstralije« – bo moralo ostati v zaporu, kjer bodo počakali na odločitev porote o svoji krivdi. Sodnik Thorley je to sklenil po zaslišanju vseh obtoženih in vseh prič ter potem, ko je proučil uradne dokumente, ki so jih sestavili preiskovalni organi. Pred sprejetjem tega sklepa so se vsi obtoženi branili na prostosti.

Čeprav prihaja s sodišča zelo malo informacij, se je v tukajšnjih sodnih krogih vendarle zvedelo, da je sodnik Thorley tak sklep sprejel zaradi tega, ker so bili argumenti tožilstva zelo očitni. Iz njih je bilo jasno razvidno, da pri celi zadevi ne gre za nikakršen piknik ali prijateljski izlet v naravo – kakor so se obtoženi branili – temveč za dejanje, ki v tej državi velja za kaznivo. Državni tožilec Burchet trdi, da so obtoženi na ozemlju Avstralije »pripravljali zločinski vdor v drugo državo«, kar velja za hudo kršitev avstralske ustave in vseh zadevnih zakonov.

Med dokaznim postopkom, ki je že končan, je bila prikazana cela vrsta predmetov, filmov in drugih dokazov, ki pričajo o cilju akcije. Zaroto je policija avstralske zvezne države Novi južni Walles preprečila v gozdu pri Edenu, na skrajnem jugu te države. Tam je 2. septembra 1978, torej pred tremi leti, zalotila 19 pripadnikov prepovedane ustaške organizacije Hrvatsko revolucionarno bratstvo, ki so se pod vodstvom Jura Marića urili v popolni vojaški opremi in se »izpopolnjevali« v vseh prvinah vojaške veščine. Tožilec Burchet je proti trinajstim ustašem vložil obtožnico, v kateri je rečeno, da so pripravljali zaroto proti Jugoslaviji in načrtovali vojaški vdor v državo, s katero ima Avstralija dobre politične in gospodarske odnose. Sojenje se nadaljuje.

Svet VDO Fakulteta za elektrotehniko v Ljubljani

razpisuje
dela in naloge

tajnika fakultete

delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi – za dobo štirih let
Za tajnika fakultete je lahko imenovan:
– kdor ima visoko izobrazbo pravne ali ekonomske smeri
– pet let delovnih izkušenj pri opravljanju sorodnih del in nalog
– je aktiven in ustvarjalen pri razvijanju samoupravnih socialističnih odnosov
– obvlada enega izmed svetovnih jezikov ter
– je moralnopolitično in kazensko neoporečen

Prijave kandidatov s priloženim življenjepisom in ustreznimi dokazili pošljite na naslov: Fakulteta za elektrotehniko – za razpisno komisijo – Ljubljana, Tržaška 25, v 15 dneh po objavi tega razpisa.

9-7010

Unitas, tovarna armatur Ljubljana, Celovška 224

vabi k sodelovanju sodelavce za opravljanje naslednjih del oziroma nalog:

1. PRODAJNEGA REFERENTA:

Pogoj: končana komercialna ali ekonomska srednja šola in več let delovnih izkušenj na komercialnem področju

2. VEČ NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV

za opravljanje del v brusilnici

Delo združujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Poskusno delo po pravilniku o delovnih razmerjih. Ponudbe sprejemamo 15 dni po objavi.

7-6948

metalka blagovnica ljubljana

vsa potrebna oprema za gostinske lokale

EMO – EMAJLIRNICA, METALNA INDUSTRIJA, ORODJARNA, n. sol. o. CELJE

Delavski svet DO razpisuje v skladu z določili ZZD samoupravnega sporazuma o združitvi v DO EMO statuta DO in družbenega dogovora o kadrovski politiki v občini Celje

dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA – glavnega direktorja

Mandat traja 4 leta.

Kandidat mora poleg splošnih pogojev določenih z zakonom in družbenim dogovorom o uresničevanju kadrovske politike v občini Celje izpolnjevati še naslednje:
– da je državljan SFRJ
– da ima visokošolsko izobrazbo tehnične, ekonomske ali pravne smeri
– da je moralno in politično neoporečen
– da ima 5 let prakse
– da je z dosedanjim delom na vodilnih ali podobnih DN dokazal sposobost vodenja poslovnega procesa v DO
– predlog o načinu realizacije razvojnega programa in opredelitve svoje vloge pri realizaciji tega programa.

Prijave s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo na EMO Celje, Sektor za kadrovske in samoupravne odnose – za razpisno komisijo – v 30 dneh po objavi tega razpisa.

Prijavljene kandidate bomo o izidu razpisa obvestili v 15 dneh po sklepanju delavskega sveta DO EMO.

9-7017

ČGP Delo TOZD PRODAJA

vabi

RAZNAŠALCE, RAZNAŠALKE

za dostavo jutranjika DELO na dom na območju IDRIJA

Če želite delati le nekaj ur dnevno in biti za svoje delo dobro nagrajeni

pošljite svoje ponudbe ali se osebno zglasite v Podružnici Dela Nova Gorica, Leninova 10, telefon (065) 23-715

9-1076

NOVO

JAKA vam priporoča

OPSTIPAL
regulator prebave na podlagi dietnih otrobov

JAKOVITOL
polnovredno dietno olje – zamenjava za jedilna olja in maščobe

MINEBAL
hrana po izbiri za spremenjene razmere sodobnega življenja

BELOKAL
proteinsko – vitaminsko – mineralni koncentrat za hujšanje in zagotavljanje večjih potreb po proteinih pri okrevanju po bolezni, med nosečnostjo, za športnike, za mlade in stare

BELOAROMAL
proteinsko – vitaminsko – mineralni koncentrat za hujšanje in dolgotrajno vzdrževanje normalne telesne teže

sodobna dietna terapija

EXBRAYAT

Italijan v Bostonu

50. nadaljevanje

»Daj no, saj ga nisem jaz skril!«
»Kdo pa?«
»Vi.«
»Ste znoreli?«
Giulietta je na hitrico prevajala sorodnikom, ki niso razumeli ene same italijanske besede.
»Ne, nisem znorel, kajti Murcy je našel zatočišče pod vašo streho.«
»On... je tukaj...?«
»Da.«
»Škandal! To je nezaslišano! Zlorabili ste moje gostoljubje! Policiji vas izročim!«
Sedaj je prevajal Cyrus, medtem ko se je Romeo smehljal in ugovarjal:
»Zmota, velika zmota, dragi prijatelj! Nič nimam pri tem, da se je Steve Murcy vtihotapil v vašo hišo.«
»Kdo pa potem...?«
Charity je z razvito zastavo stopila na bojišče:
»Jaz!«
Za Margaret je bil udarec prehud. Tokrat je zares omedlela, toda nihče se ni zmenil zanjo. Elmer je s pogledi obšel ljudi, zbrane okrog mize, kot da bi se hotel prepričati, da ne sanja.
»Mislim, da nam dolguješ pojasnilo, Charity!«
In Charity je pojasnila. Ko je končala, je Margaret spet prišla k zavesti. Elmer je vprašal, kot da ne more verjeti, kar je slišal:
»Hočeš reči, da si ti pripeljala v hišo tega človeka, tega zločinca, in da je del noči prebil v tvoji sobi?«
»Da.«
Margaret je spet omedlela, toda vsi so bili preveč zavzeti, da bi se lahko ukvarjali z njeno slabostjo.
»Charity, ali se zavedaš, da si se osramotila?«
»Nikar ne pretiravaj, Elmer... Pri moji starosti si je kaj podobnega težko predstavljati...«
»In svoj zločin si upaš z nasmeškom vzeti na znanje?«
»Moj mali Elmer, zares me že dolgočasiš in mi greš na živce. Ne pozabi, kdo sem, pa tudi tega ne, kakšen je moj dohodek... Ne boš...? Dovolj mi je vašega življenja, ki je podobno termitom! Angelo!«
Majordom je takoj pritekel.
»Miss Charity?«
»Prinesite mojo pletenko *chiantija*. V svojem življenju sem popila že preveč vode in sadnih sokov! Steve Murcy je skrit na podstrešju. Če ga boste zbezali iz skrivališča, vama obljubim, Elmer, pa tudi tebi, Cyrus, da bom zakuhala tak škandal, da se bo do New Yorka govorilo o njem! Vas, Tarchinini, pa zaničujem! Navaden izdajalec ste!«
»Dovolite, miss Charity... Če sem izdal, kje se skriva Murcy, sem to storil zato, ker sem sedaj popolnoma prepričan, da je nedolžen.«
Cyrus je zatulil:
»Na podlagi česa ste tako trdno prepričani?«
»Zato, ker sedaj vem, kdo je umoril Jeremijo in Elaine Parker!«
Angelo je postavil pletenko s *chiantijem* pred miss Charity; prav v tistem trenutku se je Margaret že v drugo zavedla. Ravno dovolj zgodaj, da je videla svakinjo, ko si je nalila v kozarec rdečega vina in z njim napolnila tudi kozarec zoprnega Italijana ter pri tem na ves glas oznanjala:
»Popolnoma vam zaupam, Romeo! Od mojih rojakov ste bolj bistri zato, ker pijete vino, o tem ni nobenega dvoma!«
Stara gospodična je nazdravila z Giuliettinim očetom in na dušek izpraznila svoj kozarec pred zgroženo Margaret, ki se je pri priči spet onesevestila. Toda Cyrus ni miroval:
»Vse lepo in prav, spoštovani tast! Toda prav bi storili, če bi nam povedali, kdo je morilec, če res ni Steve Murcy!«
Tarchinini, ki je preživljal trenutke zmagoslavja, se ni hotel odpovedati prekipevajočim občutkom, ki so ga navdajali.
»Vse prosim, da mi daste četrt ure časa, da uredim svoje misli.«
Takoj nato je vstal.
»Oproščam se vsem. Grem na sprehod po parku in Angelo pojde z menoj, kajti potreben mi je človek, ki se mu lahko zaupam.«
Nihče ni zinil nobene. Elmer, ki je malo prej videl, kako se je z sestrinim uporom sesula vsa družinska zgradba, je otopelo vzel na znanje vse, celo to, da je služabnik postal zaupnik njegovega neprijetnega gosta, kar je bilo sicer nezaslišano.

★ ★ ★

Možakarja sta počasi hodila vštric. Angelo je vprašal Romea:
»Ali ste tokrat govorili resnico, *signore?*«
»Skoraj.«
»Kako skoraj?«
»Odločilnega dokaza še nimam. Ničesar ti nočem prikrivati... Pravkar si belim glavo, kako bi si ga preskrbel.«

OČKA

Patrick Cauvin

40. nadaljevanje

Vzame še eno cigareto in si nadene trd izraz, pri čemer sploh ne ve, da se mu to ne poda in da ga nihče ne jemlje resno, kadar dela takšen obraz.
»Absolutno in boš tudi šel.«
Kakšno minuto zre v prazen zaslon in reče:
»Kakorkoli že, vozovnico za Bangkok že imam in sploh ne pride v poštev...«
Tole me je spravilo v bes in vedel sem, kako mu lahko zaprem usta, zrecitiral sem mu, kar sem prebral v veliki enciklopediji.
»Veš, kaj je v Bangkoku? Predilnice, prehrambna industrija ter cement!«
Udarilo ga je po glavi, naenkrat ne najde več besed. Misli, da je tam doli ena sama lepota z rožami in pozlato, v resnici pa je polno tovarn. Še spregovoriti ni maral o njih. »Daj, v redu, greva domov.«

V metroju se odločim. On je bral časopis ali pa se je delal, da ga bere, ne vem, jaz sem doumel, da je to edina rešitev.
Nisem se smel izdati, ker je bilo to po svoje še hujše od ropa in on mora navsezadnje doumeti, zakaj to počnem. Preden bom zjutraj odšel, mu bom pustil pismo in zbežal. Da, ob pogledu na gostilnico pri veletrgovini Barbès sem se odločil, razumel, da ne morem drugače in da me je po svoje on sam prisilil. Najbolje je, če se to zgodi v petek. Petek, popihal jo bom v petek.

★ ★ ★

»Ne sekiraj se zame, če sem odšel, dobro se bom znašel, to je zato, ker ne maram iti na kmete, torej ne bo več težav, ker me ne bo več doma. Tako se lahko greš v miru sprehajat v tvoje tovarne, polne cementa, mama pa lahko počne, kar jo je volja, a jaz ne bom cele počitnice reševal nalog z deljenjem. Čisto dobro mi bo in ostalim tudi, to je najbolje. Nobene škode ni, če manjkam v šoli, ker se tako ali tako ne učimo nič pametnega več. Stara Carpentierovka nam bere zgodbe in rišemo nezanimive risbe, torej nič hudega.
Torej odhajam, tako je najboljše, vsi bodo imeli mir in nobenih sitnosti.

Laurent

Post Scriptum: Vzel sem čokolado za malico, tudi denar imam.

★ ★ ★

Pismo sem položil na mizo, da bi ga dobro videl, ko se bo vrnil, porinil sem čokoladne paličice v kruh, vse skupaj pa dal v plastično vrečko. Osem in četrt je. Petek in jaz odhajam. To je dan odhoda.
Nihče ne ve. Še Gilles ne. Dopoldne se bom sprehajal, ponoči pa bom hodil, da bi prišel k babici. Na kmetih se bom hranil z jajci. Na podstrešju ima jabolka, na kupe užitnih stvari.
Čuden občutek imam to jutro, podobno kot pred ropom, vendar boljši: v sebi čutim praznino, vendar je vse kot velikanska svoboda.
Naprej.

Pregon

Kar ponorim od veselja, če pomislim na staro Carpentierovko. Moji sošolci poslušajo bedaste zgodbice o zajcih in drobnih vrabčkih, ki so vselej enaki, jaz pa uživam v močnem vetru, čudovitem soncu, na sredi med dvema prekrasnima palačama, obrobljenima z zlatimi kipi.
Hotel sem iti v Vincennes gledat slone, ker me Franck še nikoli ni peljal tja, vendar sem se zmotil v smeri in sem se obrnil proti Étoile, da bi se vrnil, verjetno sem kljub vsemu vznemirjen, ker sem se spet zmotil in sem prišel ven pri Trocadéru, tam pa je veter pometel z vsemi mojimi skrbmi.
Čudovito je. Še nikoli nisem bil tu. Več prostora je kot drugje, po kamnitem tlaku lahko tečeš z največjo hitrostjo, pod seboj vidim ves Pariz s Eifflovim stolpom spredaj in Seno in avtomobile, ki so majhni kot pri prodajalcu igrač, vse pa je na velikem zaslonu kot pri kavbojki s Henryjem Fondo, ki sem si jo ogledal s Franckom.
Najlepši od vsega so kipi. Veliko je pozlačenih, ko pa se spustiš po stopnicah, se prikaže velikanski možak iz železa, čisto nag. Prekrasno. Na ploščadi skoraj ni ljudi, prostor je idealen je za kotalkanje, rahel odriv in že drviš s sto na uro. Nikoli nisem imel kotalk, vendar si predstavljam, kakšen občutek imaš pri tem. Fino je tu, vse je večje kot pri nas, bogatejša četrt je, vendarle je čudno, da ni treba nič plačati, ko je tako lepo... Morda se kje skriva čuvaj, ki bo od mene zahteval vstopnico. Tako je kot na morju, vedno se čudim, da lahko gledaš zastonj. Paziti se moram policajev, ker me bodo, če me opazijo, vprašali, zakaj nisem v šoli in postalo bi vroče. Po pol peti uri bo v redu, takrat bom lahko miren.
Skoraj deset je ura in po potkah parka potresavajo svoje ropotuljice otročaji v vozičkih, medtem ko se njihove matere pogovarjajo. Z vrha stopnic vidim ves Pariz z mostovi in barkami, ki peljejo brzkone čisto do morja.

KAM, KAKO IN KDAJ PO DOMOVINI IN PO SVETU

air tours yugoslavia

STE PREPRIČANI, DA VAS NE ZANIMA?

MADRID – 4 dni (polpenzion)
odhod 19. 10.
cena 8.900 din
vključen ogled mesta

MALTA – 4 dni (polpenzion)
odhodi od 12. 10.
cena od 6.800 din

CIPER – 7 dni
odhodi od 26. 10.
cena od 9.750 din

DJERBA – 7 dni (polni penzion)
odhodi od 26. 10.
cena od 8.820

KROŽNA TURA PO ŠPANIJI – 8 dni (polni penzion)
(letalo in avtobus)
odhod: 5. 10.
cena: 15.900 din

KRIŽARJENJE Z M/L AMBASADOR – 15 dni (polni penzion)
Grčija – Turčija – Ciper – Izrael – Egipt
odhod: 24. 10.
cena: od 19.000 din
MOŽNOST KREDITA

RODOS, KRF, PALMA DE MALLORCA, COSTA BRAVA, IBIZA, TUNIS
Še naprej zajamčeno letimo vsak ponedeljek!

TENERIFE – Kanarski otoki
odhodi vsakih 14 dni od 24. 10.
cena od 14.950

ATLAS
Atlas Ljubljana, Titova 25, tel. (061) 320-852
Atlas Ljubljana, Tomšičeva 2 (NAMA) tel. (061) 21-333
ATLAS PORTOROŽ

globtour travel agency v Jugoslaviji

globtour

I. IZLETI, POTOVANJA, EKSKURZIJE

1. Za zaključene skupine organiziramo potovanja po domovini in tujini. Informacije dobite na Gosposvetski 4 (tel.: 311-164)
2. 19. 9. 81 – DRAŽGOŠE – GORIŠKA BRDA – 1 dan – avtobus, 630 din
3. 26. 9. 81 – KOROŠKA – 1 dan – avtobus, 720 din
4. 19.–20. 9. 81 – RAVENNA – SAN MARINO – 2 dni – avtobus, 1950 din
5. 4. 10. 81 – TRGATEV – 1 dan – avtobus, 845 din
6. 2.–4. 10. 81 – PRAGA – 3 dni – avtobus, 2.950 din

II. STROKOVNI SEJMI

FRANKFURT – AVTOSALON – 1 dan, letalo iz Maribora 19. 9. 81
HANNOVER – EMO – mednarodni sejem orodja in orodjarskih strojev, 5 dni, z letalom iz Zagreba 14. 9. 81
A+A DÜSSELDORF – Med. sejem varstva pri delu in medicine dela, z letalom iz Zagreba, 4 dni, 5. oktobra 81
MÜNCHEN – MODEWOCHE – Mednarodni sejem mode – z avtobusom, 3 dni, 5. oktobra
MÜNCHEN – PRODUCTRONICA – Mednarodni sejem elektronske industrije, z avtobusom, 3 dni, iz Ljubljane 10. novembra 81
KÖLN – ANUGA 81 – Svetovni sejem prehrane
CONSUMA – Med. sejem prehrambenih in neprehrambenih izdelkov
GASTRONOMA – tehnika in oprema v hotelirstvu in gostinstvu, catering
TEHNICA – Stroji in oprema v vseh zvrsteh prehrambene industrije, z letalom, 4. dni, 12. oktobra iz Ljubljane
UTRECHT – SECURITY – Mednarodni sejem varnostnih naprav – AFBOUW – Utrecht – Strokovni sejem notranjih in zunanjih obrtniških del v gradbeništvu – z letalom iz Zagreba, 3 dni, 13. oktobra 81
BERLIN – BAUTEC – Obnova starih gradenj, novogradnje, urbanizem, z letalom, 4 dni, iz Ljubljane, 30. oktobra 81

Informacije in prijave: Maksimarket, tel. 24-155, Gosposvetska 4, tel. 311-164
Poslovalnica v Maksimarketu prodaja tudi vse vrste letalskih in železniških kart oz. vozovnic.

IZLETI V ČSSR

Turistična agencija GLOBTOUR je izdala priročen prospekt v barvah, kjer so zbrani programi za številne izlete po Češkoslovaški. Tu je najprej Praga, glavno mesto ČSSR, ki je samo lahko cilj za nekajdnevno potovanje. Na voljo je program Zlata Praga v dveh variantah (trije ali štirje dnevi) z ogledi vseh znamenitosti tega mesta. Slede programi Dunaj–Bratislava–Praga, Praga–München, Praga s širšo okolico, Praga z Zahodno Češko, Zlata Praga (za konec tedna), nakar se vrste opisi privlačnih ciljev: Češke toplice, Brno, Visoke in nizke Tatre. Že za prihodnji mesec je agencija GLOBTOUR pripravila tridnevno potovanje v Prago, z avtobusom. Odhod je 2. oktobra. Zanimanje je veliko, vendar je še nekaj prostih mest in je treba s prijavo pohiteti. Cena je namreč zelo sprejemljiva, samo 2.950 dinarjev (dva polna penziona).

DALEČ NA TUJE

nas tudi tokrat vodijo programi potovalne agencije KOMPAS Če želite v Pariz že pojutrišnjem (!), to lahko realizirate, saj ima ta agencija prav za to tridevno potovanje z letalom na voljo nekaj prostih mest. To je sicer slučajnost, ki pa vam utegne priti prav. Cena je 7.300 din. Sicer pa lahko še tudi v tem mesecu v organizaciji potovalne agencije KOMPAS vidite in vsaj v glavnih potezah spoznate London. Prvi odhod v London (za pet dni, letalo) je 25. septembra. Cena potovanju je 11.500 dinarjev. Posebno ugodna ponudba KOMPASA je program za tridnevno potovanje na Dunaj in Gradiščansko. Na poti boste tri dni (avtobus) in si ob številnih ogledih ogledali tudi operativne dele E. Kálmána »Grofica Marica« Cena potovanja je samo 2.350 dinarjev. Ali pa se boste odločili za program KOMPASA, po katerem boste v oktobru (odhod 25.10). Odšli na dvodnevno potovanje (letalo) in si ogledali biser Poljske Krakow. Cena potovanju je 5.500 dinarjev. Potovalna agencija ATLAS, pa vabi v Djerbo (Tunis) in sicer na krožno avtobusno turo, ki bo trajala (vštevši letenje tja in nazaj) 8 dni. Prvi odhod je že v tem mesecu in sicer 28. septembra, sicer pa lahko izbirate med odhodi v oktobru, in sicer 12., 12. in 19. 10. 81. Cena potovanju je 14.900 dinarjev, če želite enoposteljno sobo, pa boste doplačali 1.990 dinarjev.

RAZSTAVA ČIPK

Turistična poslovalnica je gotovo »shajališče« domačih in tujih turistov in zato lahko javnosti priredi tudi kulturni dogodek, predstavi ji lahko dosežke naših likovnih umetnikov; tako »vzporedno dejavnost je razvila turistična poslovalnica MERCATOR TURIST v Ljubljani, Tavčarjeva 6, ki je v svojih prostorih predstavila javnosti že vrsto naših likovnih ustvarjalcev. Tokrat razstavlja svoja dela Radmila Gorjanc. To so šivane čipke, posebna vrsta oblikovanja niti v privlačne velike in male prtičke raznih oblik, do večjih okroglih in kvadratastih, posebna tehnika, imenovana tudi makramé. Umetna vezilja si je izbrala priljubljeno motiviko, cvetje in cvetne ornamente, svojsko oblikovane in komponirane v zaokroženo celoto.

GENERALTURIST

BEOGRAD – z letalom 1 – 2 – 3 – 4 dni
22. 9.–11. 10. 81
POTA REVOLUCIJE – 3 dni avtobus
23. 10. 81
BUDIMPEŠTA – 3 dni avtobus
28. 11. 81
LIECHTENSTEIN–MÜNCHEN – 3 dni avtobus
28. 11. 81
POTA REVOLUCIJE – 3 dni avtobus
28. 11. 81
PRODAJA DOMAČIH IN MEDNARODNIH LETALSKIH IN ŽELEZNIŠKIH VOZOVNIC
Informacije, programi, prijave: tel.: (061) 23-275 21-206, 28-204

KRIŽARJENJE

In celo veselo križarjenje pod geslom »nobenega dolgočasja« se obeta vsem, ki se bodo pri MERCATOR TURISTU prijavili na petdnevno križarjenje z ladjo Istra. Kako tudi ne, saj jih bo spremljal na vsakem koraku Jaka Šraufciger, potovanje samo pa bo potnikom odkrivalo povrsti lepote našega morja, otoke (Brač, Hvar, Korčula, Mljet), ko bodo potovali od Reke do Krfa.

JESENI V BEOGRAD

Delovnim kolektivom in sindikalnim podružnicam, društvom in šolam priporočamo, da v turistični agenciji ALPETOUR prevzamejo posebno publikacijo z naslovom »Beograd – jesenski programi 1981«. Uvod v knjižici najprej opisuje vse možnosti ogledov naše prestolnice, v nadaljevanju pa niza programe za obiske glede na trajanje potovanja (dan, dva ali trije), in na transportna sredstva, (letalo, vlak, avtobus). Možno bo izbrati n. pr. poslovni vlak, turistični spalnik, vlak v eno smer in letalo v drugo ali obratno itd. V posebni razpredelnici (cene potovanj) je seznam vseh programov, navedeni so datumi odhodov, dolžina trajanja potovanj, prometna sredstva in cene za posamezno potovanje. Knjižico oz. njene informacije zaključuje tudi seznam izletov v Beograd in ožjo oz. širšo okolico, nato pa še vrsta informacij s področja dejavnosti turistične agencije ALPETOUR (seznam hotelov ALPETOUR, naslovi agencij te turistične agencije, informacije o kmečkem turizmu, ki je tudi pomembna dejavnost te agencije itd.

PREDSTAVITEV SMUKE V AVSTRIJSKI KOROŠKI

Pretekli četrtek so v Ljubljani v hotelu Slon delavci Koroške turistične zveze (Gospodarska zbornica Koroške, sekcija za turizem, Avstrija) predstavili letoviške zmogljivosti za letošnjo zimo na Koroškem (v Avstriji). Predstavili so vsako regijo posebej glede na tri bistvene sestavine informacij: hotele z zmogljivostmi bivalnih prostorov in ostalega v sestavi posameznega objekta npr. bazenov, savn, masaže, otroških vrtcev itd., nato smučišča z mrežami sedežnic in vlečnic in možnostmi za druge dodatne zimske športe kot kegljanje na ledu, sankanje, tek na smučeh (proge) itd., pa tudi okolja posameznih zimskih središč glede na prireditve in zabave, dobra gostišča, izletniške točke itd. Udeležencem predstavitve je bilo na voljo potrebno informacijsko gradivo v obliki ličnih prospektov za vsako regijo posebej, cenikov, zemljevidov, koroški turistični delavci pa so jim nudili še dodatne ustne informacije. Predstavitev so dobro pripravili in razmeroma zgodaj, že ob koncu poletja. Udeležili so se je predstavniki naših potovalnih agencij in tiska.

IZLETI – POTOVANJA

po domovini so na izbiro v naših turističnih poslovalnicah, z različnimi cilji in različna po številu dni, ki jih potrebujete. Za en dan bo morda zelo primeren program agencije GLOBTOUR – vabilo na trgatev – piknik. To je enodnevni izlet z avtobusom na relaciji Ljubljana–Celje–Ptuj–Ormož–Jeruzalem, z odhodom 4. oktobra. Cena 845 dinarjev. GLOBTOUR vabi še na drug enodnevni izlet z avtobusom po programu Dražgoše–Goriška Brda dne 19. t. m., cena pa je 630 dinarjev. Ista agencija sprejema prijave za potovanje v Beograd. Na izbiro so potovanja za en dan, dva dni ali tri dni. Priporočamo, da za potovanje v Beograd zahtevate programe tudi od potovalne agencije GENERALTURIST, ki ima na izbiro večdnevne izlete, da boste lažje vskladili datum odhoda, dolžino potovanja, izbrali ustrezno prometno sredstvo itd. Agencija ALPETOUR pa je pripravila program Makedonija, po katerem boste odpotovali (letalo, avtobus) 25. 9., za 4 dneve, ter si ogledali najlepše predele naše najbolj južne republike. Cena potovanja je 5.700 dinarjev.

NA LETNI DOPUST

še vedno lahko odpotujete in vam priporočamo Rab. Potovalna agencija ALPETOUR sprejema prijave za 7-dnevne počitniške pakete v mesecu oktobru za ceno 3.370 dinarjev po osebi. V to ceno je vračunan prevoz s posebnim avtobusom, gostinske storitve, ki obsegajo 7 polnih penzionov, uporaba bazena, športnih objektov itd.

MEDNARODNI SEJMI

Turistična agencija PUTNIK že sprejema prijave za obisk Frankfurtskega knjižnega sejma, ki bo prihodnji mesec. Odveč bi bilo poudarjati pomen tega sejma za knjigo in knjigotrštvo tudi za naše strokovnjake, saj si je ta ustanova v teku let pridobila sloves po vsem svetu. PUTNIK je organiziral štiridnevno potovanje na ta sejem (z letalom), odhod bo 13. oktobra. Priporočamo strokovnjakom in založbam, da si čimprej zagotove mesta za potovanje na to pomembno mednarodno prireditev. Tudi v oktobru je v Kölnu mednarodni sejem živilske industrije ANUGA 81. Tudi za obisk tega sejma je PUTNIK vse pripravil in bo odhod 9. ter 12. oktobra (dva odhoda), obakrat za 4 dneve. Letalo. Še v tem mesecu pa si lahko ogledate tudi razstavišče mednarodnega sejma pisarniške opreme SICOB 81, ki bo v Parizu. Tudi za ta obisk sprejema prijave agencija PUTNIK. Odhod 23. septembra, z letalom, – na Dunaju pa bodo hkrati kar štiri mednarodne prireditve: Mednarodna specialna razstava elektronike, Jesenski mednarodni sejem, Agraria – mednarodni sejem kmetijskih strojev in Specialni sejem usnjenih in potovalnih predmetov. Potovalna agencija KOMPAS je pripravila potovanje na Dunaj z odhodom 18,9 (avtobus) in možnostjo ogleda enega od sejmov oz. prireditev. Potovanje bo trajalo tri dni.

OBVESTILO

NA PRIHODNJI TURISTIČNI STRANI DELA, V SREDO, 16. SEPTEMBRA 1981 BOMO OBJAVILI OBŠIREN ZIMSKI PROGRAM TURISTIČNE AGNECIJE KOMPAS.

YUGOTOURS
Ljubljana, Titova 36/IX tel. 322 – 458, 321 – 794

Počitnice na Jadranu

DUBROVNIK – z letalom iz Ljubljane – odhodi vsak torek 7-dnevni paket od 5970 din dalje

Počitnice v tujini

PALMA DE MALLORCA in IBIZA 21. septembra.
CIPER, vsako sredo v septembru.
KRETA, 12. 10.

Potovanja v Sovjetsko zvezo

LENINGRAD – MOSKVA, odhodi vsak petek iz Ljubljane
MOSKVA-LENINGRAD-KIJEV, odhodi iz Ljubljane ob torkih in sobotah
SREDNJA AZIJA IN KAVKAZ, odhod iz Ljubljane 7. oktobra.

Prijave in informacije pri vaši potovalni agenciji ali na gornji naslov.

INTEGRAL TURIZEM IN RENT A CAR LJUBLJANA, Trdinova 3
Tel.: 314-544, 315-353, 310-933, 316-871

BEOGRAD
potovanje z avtobusi, vlaki in letali

LENDAVA – BUDIMPEŠTA	25.–27. 9.
OB KOLPI IN KORANI	25.–27. 9
KORNATI IN PETROVA GORA	18.–20. 9.
NEDELJSKI SKOK V PULJ	27. 9.
Z LETALOM V MARIBOR	24. 9.
PARIZ – Sicob	28.–30. 9.
PARIZ – Pret a porter	19.–21. 10.
MÜNCHEN – Modewoche	4.–7. 10.

Izdelamo programe po želji – SINDIKALNE SKUPINE, DRUŠTVA UPOKOJENCEV, ZVEZE BORCEV

Kam gremo smučat v sezoni 81/82? Zglasite se v naših poslovalnicah, kjer boste že dobili prve informacije!

KOMPAS JUGOSLAVIJA
30 let vaš turistični kompas

Turistična potovanja:

Pulj–Brioni, 1 dan, letalo-ladja, 4. 10., 10. 10.
Sveti Štefan, 7 dni, 13., 20., 27./9., 4., 11., 18./10.
Ohrid, 3 in 6 dni – oktober
Budva, 2 dni, 17. 10. in 26. 10.
London–Windsor, 5 dni, 25. 9.
Weekend v Londonu, 3 dni, 25. 9.
Krakow, 2 dni, posebno letalo, 21. 10.
Budimpešta, 3 dni, 18. 9., 25. 9. – sejem igrač
Dunaj–Praga–Konopište, 4 dni, 26. 11.
Dunaj in Gradiščanska – obisk operete »Grofica Marica«, 3 dni, 18. 9.
Dunaj in Bratislava – obisk operete »Kraljica Čardaša«, 3 dni, 25. 9.
Avstrija–Švica–Italija, 4 dni, 17. 9.
Švica in Liechtenstein – aktiven izlet v planine, 7 dni, 19. 9.
Zürich – posebno letalo, 2 dni, 8. 10.
Grossglockner–Innsbruck–Zürich–Luzern–Lugano (društvo rač. in fin. del.), 3 dni, 11. 9.
Južna Tirolska, 3 dni, 11. 9.
Rim skozi stoletja, 5 dni, 16. 9., 14. 10.
Padova–Ravenna–Rimini–San Marino, 2 dni, 19. 9.
New York, 8 dni, 26. 9.
Oktoberfest–München, 3 dni, 27. 9.
Weekend v Madridu, 4 dni, 2. 10.
Carigrad–Izmir–Troja, 8 dni, 2. 10.
Amsterdam – 1 dan, posebno letalo, 15. 10.
Nepozabni Amsterdam, 4 dni, 3. 10.
Egipt – izvir civilizacije, 9 dni, 14. 10., 25. 11.
Sejšeli, 10 dni, 6. 11.
Mehika in Jukatan, 11 dni, 20. 11.
Bangkok–Bali–Singapur, 11 dni, 25. 12.
Šest držav južne Amerike, 18 dni, 23. 11.
Korzika, 9. dni, 25. 9.

Strokovna potovanja:

Birmingham–Interplas, 4 dni, 15. 9.
Barcelona–Aerosols, 5 dni, 15. 9.
Bruxelles–Europa Style – evropsko prvenstvo v friziranju, 4 dni, 18. 9.
Budimpešta – mednarodna razstava igrač, 3 dni, 18. 9. in 25. 9.
Frankfurt – mednarodna avtomobilska razstava, 4 dni, 18. 9.
Bologna–Saie, mednarodna gradbena razstava, 3 dni, 16. 10.
Pariz – mednarodna razstava pisarniške opreme SICOB 81, 4 dni, 28. 9.
St. Gallen – švicarski kmetijski in mlekarski sejem, 2 dni, posebno letalo, 8. 10.
Amsterdam–Europinish/vom, mednarodni sejem za obdelavo kovin, 1 dan, posebno letalo, 15. 10.
Frankfurt – sejem knjige, 4 dni, 13. 10., 16. 10.
Pariz–Pret-a porter (vstopnice zagotovljene), 4 dni, 16. 10.
Acapulco–Apimundia, svetovni kongres čebelarstva, 15 dni, 18. 10.
München – svetovno prvenstvo v ritmični gimnastiki, 4 dni, 21. 10.
Dunaj – mednarodna specialna razstava elektronike, jesenski mednarodni sejem, Agraria, mednarodni sejem kmetijskih strojev, specialni sejem usnjenih in potovalnih predmetov, 3 dni, 18. 9.
München – IGAFA 81, ogled mednarodne hotelske razstave, 3 dni, 23. 9.

interexport LJUBLJANA
TOZD INEX POTOVALNA AGENCIJA
Ljubljana, Titova 25 tel. 312-995, 327-947
Maribor, Volkmajerjev prehod 4 tel. 24-571, 24-579

BASIL TROPICAL PONOVNO V HALI TIVOLI 10. 9. ob 19. uri. VSTOPNICE INEX – TITOVA 25

IZLETI PO DOMOVINI:

– BEOGRAD, različne variante 1, 2 ali 3 dni, letalo, avtobus, vlak
– NOVI SAD – OPLENAC – BEOGRAD, 3 dni, avtobus, odhod vsak petek
– DOLINA RADOVNE, KRME in POKLJUKA, 1 dan, avtobus, odhod 4.10
– V NEZNANO, 1 dan, avtobus, odhod 18. oktobra

IZLETI V TUJINO:

– GRADIŠČANSKA, 3 dni, avtobus, odhod 18. 9.
– GARDSKO JEZERO – SAN MARINO, 3 dni, avtobus, odhod 18. 9.
– ŠVICA – ITALIJA (Liechtenstein – Zürich – St. Moritz – brezcarinska cona SAMNAUN – Bolzano), 4 dni, avtobus, odhod 24. 9.
– LIECHTENSTEIN, 3 dni, avtobus, odhod 2. 10.
– TRST – razstava »ZAKLADI INKOV« 1 dan, avtobus, odhodi vsako sredo in soboto
– MÜNCHEN – OKTOBERFEST 3 dni, avtobus, odhodi 23., 25. 9. in 2. 10.
– SOVJETSKA ZVEZA, razne variante
– ISTANBUL, 2 dni, letalo, odhod 24. 10.

STROKOVNA POTOVANJA

– IGAFA MÜNCHEN, mednarodni strokovni sejem gostinstva in hotelirstva 3 dni, avtobus, odhod 23. 9.
– BIRMINGHAM – INTERPLAS, sejem plastike, 4 dni, letalo, odhod 16. 9.
– PARIZ – SICOB, 4 dni, letalo, odhod 23. 9.
– PARIZ – BATIMAF, 4 dni, letalo, odhod 11. 11.
– STOCKHOLM – SWEDENTAL, Mednarodna razstava zobozdravstvene tehnike in pripomočkov, 4 dni, letalo, odhod 18. 11.
– BRUXELLES – AQUA-EXPO–PROPACK, 3 dni, letalo, odhod 23. 11.
– KÖLN–ANUGA, 3 dni, letalo, odhod 14. 10.

LETNI ODDIH

– KAŠTELA PRI SPLITU, 9 ali 10 dni, letalo ali lastni prevoz (Hotel Resnik ali privatna nastanitev)
– TUNIZIJA (HAMMAMET) eno – ali večtedenski aranžmaji, letalo, odhod 31. 8. dalje
PRODAJAMO LETALSKE VOZOVNICE ZA DOMAČE IN MEDNARODNE PROGE.

Razpisna komisija

REPUBLIŠKEGA PROMETNEGA INŠPEKTORATA

razpisuje
prosta dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili

republiškega inšpektorja za zveze
za mandat štirih let

Kandidati morajo izpolnjevati poleg z zakonom predpisanih pogojev še naslednje pogoje:
– diplomirani elektroinženir-šibki tok in pet let ustreznih delovnih izkušenj
– moralnopolitična neoporečnost
– terensko delo

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: Republiški prometni inšpektorat, Ljubljana, Parmova 33.
V 30 dneh od dneva objave bomo kandidate obvestili o izbiri.

9-7014

SKUPŠČINA SR SLOVENIJE
Delovna skupnost služb

vabi k sodelovanju za opravljanje del in nalog:

1. HIŠNIŠKA IN VRTNARSKA OPRAVILA
Pogoja:
poklicna šola ustrezne smeri
1 leto delovnih izkušenj

2. NABAVA IN SKLADIŠČENJE BLAGA V RESTAVRACIJI
Pogoji:
gostinska šola ali šola za prodajalce
vozniški izpit B kategorije
1 leto delovnih izkušenj

Delo združujemo za nedoločen čas, z enomesečnim poskusnim delom

Kandidate prosimo, da pošljejo pisne ponudbe v 15 dneh po objavi na naslov: Službe Skupščine SR Slovenije, Šubičeva 4, Ljubljana.

7-6949

Mali oglasi v Delu trgovina z največjo in najraznovrstnejšo ponudbo v Sloveniji

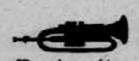

Preberite male oglase in izberite...

OBJAVA ŠT. 36

ZVEZA SKUPNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE SR SLOVENIJE

objavlja

potrebe po delavcih,

ki so jih prijavile delovne organizacije in zasebni delodajalci, niso pa mogle biti pokrite iz vrst v Sloveniji prijavljenih začasno brezposelnih iskalcev zaposlitve.

Objavljene potrebe so odprte do zasedbe.

Informacije o objavljenih potrebah dajejo pristojne skupnosti za zaposlovanje, ki so navedene v oklepaju vsake objave. Sklicevati se je treba le na objavljeno registrsko številko objave.

DIPLOMIRANI VETERINAR
1 strokovnega sodelavca, triletna praksa, OD okoli 15.000 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: BIOTEHNIŠKA FAKULTETA – VTOZD Za veterinarstvo, Ljubljana, Gerbičeva 60 (SZ LJ 474.860) – razpis)

DIPLOMIRANI INŽENIR KEMIJE
1 za operativno vodenje obrata razstrelivo, petletna praksa, OD okoli 16.900 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: KEMIJSKA INDUSTRIJA »KAMNIK« – TOZD »KAMNIKTIT«, Kamnik (SZ LJ 467.098)

DIPLOMIRANI GRADBENI INŽENIR ZA VISOKE GRADNJE
1 za projektiranje na področju statike, (lahko gradbeni inženir), triletna praksa, opravljen strokovni izpit, OD okoli 17.800 din, stanovanja ni: STANOVANJSKO IN KOMUNALNO GOSPODARSTVO SKG, Kamnik, Steletova 8 (SZ LJ 465.257)

DIPLOMIRANI EKONOMIST
1 samostojnega višjega referenta, dve ali petletna praksa, (lahko ekonomist), aktivno znanje nemškega jezika, OD okoli 11.320 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: TEHNO-IMPEX, Izvoz-uvoz, Ljubljana, Beethovnova 12 (SZ LJ 470.758)

DIPLOMIRANI PSIHOLOG
1 za opravljanje del in nalog diplomiranega psihologa, OD okoli 13.790 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: KAZENSKI POBOLJŠEVALNI DOM IG PRI LJUBLJANI (SZ LJ 472.997)

ZDRAVNIK SPLOŠNE MEDICINE
1 zdravnika splošne medicine v SA Stari trg, OD okoli 22.400 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: NOTRANJSKI ZDRAVSTVENI DOM VRHNIKA – TOZD Zdravstvo Cerknica (SZ LJ 470.039)

ZDRAVNIK PSIHIATER
1 zdravnika psihiatra-specialista, OD okoli 16.110 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: KLINIČNI CENTER LJUBLJANA – TOZD Klinična bolnica za psihiatrijo, Ljubljana-Polje, Studenec 48 (SZ LJ 473.574)

EKONOMIST
1 računovodjo finančnega načrta, (lahko ekonomski tehnik), tri do petletna praksa, OD okoli 15.630 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: SKUPŠČINA OBČINE LJUBLJANA-ŠIŠKA, Trg prekomorskih brigad 1 (SZ LJ 475.187)

VIŠJI UPRAVNI DELAVEC
1 kadrovika in tajnika samoupravnih organov, štiriletna praksa, 1 mesec poskusno delo, za določen čas, OD okoli 12.000 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: ZAVOD ZA DRUŽBENO PLANIRANJE LJUBLJANA, Poljanska c. 28 (SZ LJ 476.158)

RAZREDNI UČITELJI
1 za poučevanje v podaljšanem bivanju na nižji stopnji, za določen čas, OD okoli 8.500 din,
1 za poučevanje v podaljšanem bivanju na nižji stopnji, OD okoli 8.000 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: OSNOVNA ŠOLA »SAVO KLADNIK« Sevnica (SZ SE 053.138, 053.116)

PREDMETNI UČITELJ MATEMATIKE IN FIZIKE
1 predmetnega učitelja matematike in fizike, OD okoli 12.000 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, samsko stanovanje: OSNOVNA ŠOLA V ZAVODU ZA REVMATIČNE IN SRČNE REKONVALESCENTE ZA MLADINO »DR. MARKO GERBEC«, Šentvid pri Stični (SZ LJ 471.112)

PREDMETNI UČITELJ ZGODOVINE
1 predmetnega učitelja zgodovine in zemljepisa, za določen čas, OD okoli 8.000 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: OSNOVNA ŠOLA »SAVO KLADNIK« Sevnica (SZ SE 053.115)

PREDMETNI UČITELJ OBRAMBE IN ZAŠČITE
1 učitelja obrambe in zaščite, OD okoli 10.000 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: EKONOMSKO-ADMINISTRATIVNI ŠOLSKI CENTER Koper (SZ KP 253.286)

VIŠJI FIZIOTERAPEVTI
1 višjega fizioterapevta, opravljen strokovni izpit, enoletna praksa, OD okoli 10.248 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, za TOZD ORTOPEDSKA KLINIKA,
2 višja fizioterapevta, za določen čas, OD okoli 9.856 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, za TOZD KIRURŠKA SLUŽBA – Služba za medicinsko rehabilitacijo, stanovanj ni: KLINIČNI CENTER LJUBLJANA, Bohoričeva 28 (SZ LJ 469.885, 466.213, 466.214)

VIŠJE MEDICINSKE SESTRE
1 višjo medicinsko sestro, enoletna praksa, lahko pripravnik, OD okoli 10.550 din, za TOZD NEVROLOŠKA KLINIKA,
1 višjo medicinsko sestro – instrumentarko, opravljen strokovni izpit, dveletna praksa, OD okoli 10.259 din, za TOZD OČESNA KLINIKA, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanj ni: KLINIČNI CENTER LJUBLJANA, Bohoričeva 28 (SZ LJ 473.684, 471.804)

STROJNI TEHNIK
1 kalkulanta, (lahko ekonomski tehnik), dveletna praksa, OD okoli 9.000 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: SLOVENIJALES-ŽIČNICA – Delovna skupnost skupnih poslov, Ljubljana, Gerbičeva 101 (SZ LJ 471.467)

POSLOVODJA KUHINJE
1 vodjo kuhinje III, triletna praksa, (lahko višji dietni tehnik), 2 meseca poskusno delo, OD okoli 12.000 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: PROTOKOL V IS SKUPŠČINE SRS – Klub delegatov, Ljubljana, Prešernova 8 (SZ LJ 470.512)

EKONOMSKI TEHNIKI
1 ekonomskega tehnika-pripravnika, za določen čas, za TOZD TOBAK,
1 ekonomskega tehnika-pripravnika, za določen čas, za TOZD PROIZVODNJA CIGARET, OD okoli 4.547 do 5.354 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanj ni: TOBAČNA TOVARNA LJUBLJANA, Tobačna ul. 5 (SZ LJ 471.477, 471.475)
1 saldakontista, dveletna praksa, OD okoli 8.000 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: DO EMONA MESNA INDUSTRIJA ZALOG, Agrokombinatska 194 (SZ LJ 474.866)

ADMINISTRATIVNI TEHNIK-DAKTILOGRAF
1 za strojepisje, odlično znanje strojepisja, dveletna praksa, za določen čas, OD okoli 9.000 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: ZAVOD ZA DRUŽBENO PLANIRANJE LJUBLJANA, Poljanska c. 28 (SZ LJ 476.159)

LABORATORIJSKI TEHNIK
1 laboratorijskega tehnika, opravljen strokovni izpit, enoletna praksa, OD okoli 9.600 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: ZDRAVSTVENI CENTER KOPER – TOZD Zdravstveni dom Koper (SZ KP 253.951)

KEMIJSKI LABORANT
1 laboranta, šestmesečna praksa, OD okoli 8.500 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: DONIT – TOZD FILTRI Medvode (SZ LJ 470.756)

PREDELOVALEC UMETNIH MAS
1 za ekstrudiranje plastičnih izdelkov, 3 mesece poskusno delo, OD okoli 7.000 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 8 dni, stanovanja ni: KOPITARNA SEVNICA (SZ SE 052.637)

KLJUČAVNIČARJI
1 ključavničar II, (lahko pomožni ključavničar), enoletna praksa, 1 mesec poskusno delo, OD okoli 8.500 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: SLOVENIJALES – ŽIČNICA – TOZD Proizvodnja strojev in naprav, Ljubljana, Gerbičeva 101 (SZ LJ 467.322)
1 mehanika za protipožarno opremo, dve do triletna praksa, potrebno je znanje za popravila PP opreme, (lahko strojni ključavničar), OD okoli 9.800 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: VOJNA POŠTA 2690 Ljubljana-Šentvid (SZ LJ 475.153)
3 ključavničarje II, OD okoli 8.800 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: CEMENTARNA TRBOVLJE – Vzdrževanje in transport, Kolodvorska c. 5 (SZ LJ 473.649 do 473.651)

STAVBNI KLJUČAVNIČAR
1 za zarisovanje po načrtu, enoletna praksa, OD okoli 7.770 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: EMO – TOZD Kotli, Celje (SZ CE 155.274)

REZKALEC
1 rezkalec, OD okoli 8.500 din, rok prijave 15 dni, obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: CEMENTARNA TRBOVLJE – Vzdrževanje in transport, Kolodvorska c. 5 (SZ LJ 466.035)

GALVANIZER
1 za opravljanje pomožnih del v galvani, (lahko delavec brez poklica), OD okoli 10.000 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, skupinsko stanovanje: MARJAN PIRNAT – GALVANIZERSTVO, Domžale, Zboršt 40 (SZ LJ 471.446)

STROJNI KLJUČAVNIČAR
1 za opravljanje zahtevnejših ključavničarskih del v delavnici in na terenu, dveletna praksa, OD okoli 8.510 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: EMO – TOZD Kotli, Celje (SZ CE 155.278)
1 za upravljanje kompr. za hladilne naprave (NH3), (lahko ključavničar), opravljen izpit za uprav. kompr., dveletna praksa, OD okoli 7.800 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: LJUBLJANSKE MLEKARNE – TOZD Mlekarne, Ljubljana, Tolstojeva 63 (SZ LJ 474.176).

ELEKTRIČARJI
1 za zahtevno montažo in popravila elektroinštalacij, dveletna praksa, OD okoli 7.800 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: EMO – TOZD Kotli, Celje (SZ CE 155.275)
1 električarja III, OD okoli 8.500, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: CEMENTARNA TRBOVLJE – Vzdrževanje in transport, Kolodvorska c. 5 (SZ LJ 473.652)

ZIDARJI
2 za šamotiranje kotlov, enoletna praksa, OD okoli 7.770 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanj ni: EMO – TOZD Kotli, Celje (SZ CE 155.276, 155.277)

IZDELOVALEC PREŠITIH ODEJ
1 vzdrževalca filterskih vreč, OD okoli 8.000 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: CEMENTARNA TRBOVLJE – Vzdrževanje in transport, Kolodvorska c. 5 (SZ LJ 466.036)

KONFEKCIONAR
1 za strojno šivanje pletenin, 2 meseca poskusno delo, OD okoli 5.600 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: TEKSTIL LJUBLJANA – TOZD Pletilja Litija (SZ LJ 465.584)

GASILCI
14 za gašenje požarov, reševanje, vzdrževanje opreme, vaje, itd., OD okoli 10.200 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: GASILSKA BRIGADA LJUBLJANA – Bežigrad (SZ LJ 455.734 do 455.747)

VOZNIK TOVORNJAKA
1 voznika tovornjaka, dveletna praksa, OD okoli 11.000 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: ISKRA »ŠIROKA POTROŠNJA« Škofja Loka – TOZD »SPREJEMNIKI« Sežana, Partizanska c. 82 (SZ KP 254.078)

KUHARJI
1 kuharja I, opravljen tečaj iz higienskega minimuma, šestmesečna praksa, OD okoli 8.500 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: BLAGOVNO TRANSPORTNI CENTER – TOZD Restavracija, Ljubljana Šmartinska 152 (SZ LJ 472.893)
1 kuharico družbene prehrane, osemmesečna praksa, za določen čas, OD okoli 6.850 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: DO TABOR LJUBLJANA, Resljeva 34 (SZ LJ 473.376)
1 kuharja, opravljen tečaj iz higienskega minimuma, OD okoli 7.681 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: KLINIČNI CENTER LJUBLJANA – TOZD Klinična bolnica za psihiatrijo, Ljubljana-Polje, Studenec 48 (SZ LJ 467.507)
2 kuharja v kuhinji KC, OD okoli 7.492 din,
1 dietnega kuharja v kuhinji KC, opravljen tečaj iz dietne priprave jedi, OD okoli 7.828 din,
1 vodjo izmene v kuhinji KC, štiriletna praksa, opravljen tečaj iz dietne priprave jedi, OD okoli 9.688 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: KLINIČNI CENTER LJUBLJANA – TOZD Prehrambena služba, Bohoričeva 28 (SZ LJ 474.333, 474,334, 455.611, 469.881)

NATAKAR
1 natakarja, dveletna praksa, 2 meseca poskusno delo, OD okoli 9.600 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: PROTOKOL V IS SKUPŠČINE SRS, Klub delegatov, Ljubljana, Prešernova 8 (SZ LJ 476.881)

ADMINISTRATORJI
1 za opravljanje administrativni del, šestmesečna praksa, OD okoli 8.500 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: OBČINA DOMŽALE – Uprava za družbene prihodke (SZ LJ 475.251)
1 za opravljanje strojepisnih in administrativnih nalog, dveletna praksa, opravljen strojepisni tečaj, OD okoli 7.700 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: EMONA MESNA INDUSTRIJA ZALOG, Agrokombinatska 194 (SZ LJ 457.406)

NEGOVALKA
1 za nego bolnika na domu, 1 mesec poskusno delo, OD okoli 7.499 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA, TOZD Grosuplje, Križičeva 10, Ljubljana (SZ LJ 460.664)

OPRAVLJAČ LAHKIH GRADBENIH STROJEV
1 voznika nakladalca, opravljen tečaj za voznika nakladalca, OD okoli 7.000 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: CEMENTARNA TRBOVLJE – Vzdrževanje in transport, Kolodvorska c. 5 (SZ LJ 473.654)

LESNI DELAVCI
2 za manipulacijo s polizdelki, 1 mesec poskusno delo, za določen čas, OD okoli 6.000 din,
1 za brušenje kopit, 2 meseca poskusno delo, OD okoli 7.000 din,
1 za oblikovanje polizdelkov, 2 meseca poskusno delo, OD okoli 6.000 din,
1 za okovanje kopit, 2 meseca poskusno delo, OD okoli 6.000 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 8 dni, stanovanja ni: KOPITARNA SEVNICA (SZ SE 052.020, 052.021, 051.131, 051.636)

VARUHINJA
1 za varstvo predšolskih otrok, za določen čas, OD okoli 6.150 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: VZGOJNO VARSTVENA ORGANIZACIJA MEDVODE (SZ LJ 474.101)

SNAŽILKE
1 snažilko, OD okoli 7.500 din, rok prijave 15 dni, rok obvestili o izbiri 30 dni, stanovanja ni: IMP LJUBLJANA – DO PROMONT – TOZD OV ČRNUČE, Pot k sejmišču 30 (ST LJ 464.220)
1 snažilko v SA Sežana, enoletna praksa, OD okoli 5.600 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: ZDRAVSTVENI DOM SEŽANA (SZ KP 254.671)
1 snažilko, OD okoli 6.000 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: DOM UPOKOJENCEV VRHNIKA, Idrijska c. 72 (SZ LJ 473.153)
1 snažilko, OD okoli 6.500 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: CEMENTARNA TRBOVLJE – DS, Kolodvorska c. 5 (SZ LJ 466.033)
1 čistilko, OD okoli 5.300 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: KLINIČNI CENTER LJUBLJANA – TOZD Klinična bolnica za psihiatrijo, Ljubljana-Polje, Studenec 48 (SZ LJ 473.577)
1 čistilko, OD okoli 5.150 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: KLINIČNI CENTER LJUBLJANA – TOZD Klinika za infekcijske bolezni in vročinska stanja, Ljubljana, Bohoričeva 28 (SZ LJ 474.341)
1 čistilko – Strežnico v laboratoriju, OD okoli 5.180 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: KLINIČNI CENTER LJUBLJANA – TOZD Inštitut za klinično kemijo in klinično biokemijo, Bohoričeva 28 (SZ LJ 471.799)

KUHARSKI POMOČNIK
1 za kuhanje jedil in izdaja hrane servirkam, dveletna praksa, opravljen tečaj iz higienskega minimuma, OD okoli 8.500 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, skupinsko stanovanje: GOSTINSKO PODJETJE DELAVSKI DOM, Ljubljana, Prešernova 30 (SZ LJ 471.959)

SKLADIŠČNI DELAVCI
1 skladiščna delavca, OD okoli 8.000 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: TRGOVSKO PODJETJE »KURIVOPRODAJA«, Ljubljana, Čopova 14, DE Moste – Letališka 1 (SZ LJ 452.848, 452.849)

DELAVCI BREZ POKLICA
1 vrstnega delavca, za določen čas, OD okoli 5.300 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 15 dni, stanovanja ni: KLINIČNI CENTER LJUBLJANA – TOZD Klinična bolnica za psihiatrijo, Ljubljana-Polje, Studenec 48 (SZ LJ 471.265)
1 za opravljanje pomožnih del v kamnolomu, OD okoli 6.500 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja: CEMENTARNA TRBOVLJE – Pridobivanje surovin, Kolodvorska c. 5 (SZ LJ 473.648)
2 za opravljanje silosnih del v silosu v Ljubljani, OD okoli 7.000 din,
2 za opravljanje skladiščnih del, OD okoli 7.500 din,
3 za opravljanje silosnih del v silosu v Ljubljani, OD okoli 7.500 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: »ŽITO« – TOZD MLINI, Ljubljana, Šmartinska 154 (SZ LJ 474.440 do 474.443, 474.656 do 474.658)
2 za laminacijo v združenem delokrogu laminiranje, 1 mesec poskusno delo, OD okoli 5.800 din, rok prijave 15 dni, rok obvestila o izbiri 30 dni, stanovanja ni: NOVOLES Novo mesto Straža, TOZD »SIGMAT« Brestanica (SZ SE 051.917, 051.916)

Komisija za delovna razmerja
Gimnazije BORIS ZIHERL v Škofji Loki objavlja:

dela za učitelja glasbenega pouka in pevovodjo

za nedoločen čas (dopolnjevanje na Poklicni lesni šoli in Šolskem centru kovinske in avtomehanske stroke).

Pogoj: visoka izobrazba ustrezne smeri.
Prijave bo komisija obravnavala 15 dni od objave razpisa. Ponudbe naslovite: GIMNAZIJA BORIS ZIHERL ŠKOFJA LOKA v ŠOLSKEM CENTRU BORIS ZIHERL V ŠKOFJI LOKI.

9-7005

ŠOLSTVO

BIROTEHNIČNI STENODAKTILOGRAFSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER DSSA LJUBLJANA, ROŠKA 19
vpisuje v:
– strojepisni intenzivni tečaj – začetne in nadaljevalne stopnje;
– stenografski tečaj – začetne, nadaljevalne in debatne stopnje;
– stenodaktilografski tečaj;
– tečaj za tajnice;
– administrativni tečaj
– posebni tečaji za organizacije.
Redno vpisovanje je na Roški cesti 19 še do 11. septembra vsak dan razen sobote od 8. do 18. ure. Informacije dobite v tajništvu osebno, pisno ali telefonično 314-937 in 314-322. Pouk bo dopoldne in popoldne ali zvečer in tudi izmenično po želji obiskovalcev. Tečaji so namenjeni vsem, ki jim je potrebno znanje v sedanjem ali bodočem poklicu, ali za delo doma. Posebni oddelek tudi za dijake in študente.

7-6787

FESTIVAL LJUBLJANA

Sreda, 9. septembra in petek, 11. septembra, ob 19.30, Viteška dvorana – Ivan Mrak: SPOVED LUČNIM BRATOM – himnična monotragedija. Izvajajo: Ivan Mrak, Karel Brišnik, Ivanka Mežan, Tomaž Lorenz. Vstopnice so v prodaji od 11. do 13. in uro pred začetkom pri blagajni Festivala.

KONCERT

Orgelski večer bo imel Max Zweimüller (Avstrija) v ljubljanski stolnici v četrtek, 10. septembra ob 20.15. Vstop prost.

16531

GLEDALIŠČA

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI
vpisuje
lanske abonente od 7.–11. 9. 1981, vsak dan od 9.–12. in od 16.–18. ure v prostorih na Cankarjevi 11/I (v petek samo dopoldne)!
Študenti se vpisujejo v abonmaje na Univerzitetni konferenci ZSMS, Trg osvoboditve 1/II, ves september, vsak dan, od 9.–12. ure in imajo 50% popust.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO GLEDALIŠKA PASAŽA
V sredo, 9. septembra vpisujemo v MGL dosedanje abonente abonmajev red SREDA, red O in red ZŠJ.
V četrtek, 10. septembra red ČETRTEK, red B in red N, v petek, 11. septembra red PETEK, red H in red V, v ponedeljek, 14. septembra red TOREK-POPOLDANSKI, red SREDA-POPOLDANSKI in red ČETRTEK-POPOLDANSKI.
Zamudnike bomo vpisovali v sredo, 16. septembra.
NOVE ABONENTE ABONMAJEV VSEH REDOV pa v četrtek, 17. septembra in v petek, 18. septembra.
NOVE ABONENTE V ŠTUDENTSKE ABONMAJE bomo vpisovali v četrtek, 1. oktobra in v petek, 2. oktobra.
Sprejemna pisarna bo odprta od 10. do 12. in od 16. do 18. ure v GLEDALIŠKI PASAŽI.
Informacije po telefonu 24-313.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA, Krekov trg 2
Šentjakobsko gledališče, Krekov trg 2 vpisuje abonma za sezono 1981/82:
vsak dan od ponedeljka do petka od 10. do 11.30 in od 17. do 19. ure, ob sobotah od 10. do 11.30:
– dosedanji abonenti od 7. do 12. septembra
– novi abonenti od 14. do 19. septembra
v Šentjakobskem gledališču – Mestni dom, Ljubljana, Krekov trg 2/I (vhod v stavbo pred vhodom v predor pod Ljubljanskim gradom, desno).
Informacije in rezervacije sprejemamo po telefonu št. 312-860.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI
Petek, 11. septembra, ob 19.30 MISSA in A MINOR. Po motivih knjige. D. Kiša – Grobnica za Borisa Davidoviča. Avtor predstave – Ljubiša Ristić, Opozarjamo na predstavo, ki je na letošnjem Sterijinem Pozorju dobila najvišjo oceno kritikov. S to predstavo se bo Slovensko mladinsko gledališče udeležilo letošnjega Bitefa. Rezervacije vsak dan od 10. do 12. ure po telefonu 311-010. Vstopnice lahko kupite vsak dan od 11. do 12. ure v računovodstvu Slovenskega mladinskega gledališča, Trg VII. kongresa ZKJ-1/I. Na dan predstave lahko dvignete rezervirane vstopnice od 17.30 do 19.15 pri gledališki blagajni.
Nedelja, 13. septembra, ob 10.30 – Fran Levstik – Dušan Jovanovič: MARTIN KRPAN – nedeljska matineja za IZVEN!
Slovensko mladinsko gledališče bo v letošnji sezoni vpeljalo novo, mikavno možnost ogleda predstav za otroke. Vsako drugo nedeljo v mesecu bomo ob 10.30 igrali matinejo. Te nedeljske matineje so namenjene tistim otrokom in njihovim staršem, ki si ob delovnikih naših predstav ne morejo ogledati. Vabimo k ogledu nedeljskih predstav, za katere si lahko vstopnice rezervirate vsak dan od 10. do 12. ure po telefonu 311-010 ali pa kupite v SMG, Trg VII. kongresa ZKJ-1/I, od 11. do 12. ure. Na dan predstave je gledališka blagajna odprta od 9. ure naprej.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ
vpisuje abonma za sezono 1981/82 od 1. do 18. 9. 1981 vsak dan, razen sobote in nedelje, v pisarni gledališča, od 8. do 12. in od 14. do 16. ure. Vhod iz Tavčarjeve ulice. Telefon (064) 21-355.

slovensko ljudsko gledališče celje

Slovensko ljudsko gledališče Celje razpisuje obonma za sezono 1981–82. V programu je šest uprizoritev: Milan Kleč POLKA, Molière ŽLAHTNI MEŠČAN, Henrik Ibsen GOSPA Z MORJA, Wendy Kesselman SESTRI, Milan Kundera JAKOB IN NJEGOV GOSPODAR, Alenka Goljevšček KRALJ MATJAŽ, KAKO SE IMAŠ?
Dosedanje abonente vljudno vabimo k vpisu še do 12. septembra, nove interesente pa bomo obvestili od 14. do 19. septembra. Gledališka blagajna je odprta od 9.do 11. in od 18. do 20. ure.

KINO

SPORED ZA SREDO

KINOTEKA, Miklošičeva c. 28: amer. film PUSTOLOVŠČINE V BURMI. Režija: Raoul Walsh. Gl. vl.: Errol Flynn, James Brown, George Tobias. Predstave ob 16. in 18.15. Nem. film ŽENSKA NA MESECU. Režija: Fritz Lang. Scenarij: Thea von Harbou. Gl. vl.: Gerda Maurus, Kalus Phl, Willy Fritsch, Gustav von Wangenheim. Predstave ob 20.30. Prodaja vstopnic uro pred prvo predstavo.
KINO UNION: »Dobili smo novega Hitchocka in nov žanr . . .« (Variety). Amer. barv. CS film, vohunski thriller FURIJA (The Fury). Prod.: 20 th Century Fox, 1978. Glasba: John Williams. Scenarij: John Farris. Kamera: Richard H. Kline. Posebni efekti: A. J. Flowers. Režiser: Brian de Palma (film »Carrie«). Gl. vl.: Kirk Douglas, John Cassavetes, Amy Irwing, Andrew Stevens, Fiona Lewis in drugi. Brez predfilma! Predstave ob 16., 18.15 in 20.30. Film ni primeren za otroke!
KINO KOMUNA: Kako lahko deluje afrodiziak, če si v deviškem pasu . . . na to zadovoljivo odgovori amer. barv. film – omnibus, komedija VSE, KAR STE VEDNO ŽELELI VEDETI O SEKSU, (PA SE NISTE UPALI VPRAŠATI). Prod.: United Artists, 1972. Glasba: popevke 60 let. Kamera: David M. Walsh. Scenarij (po knjigi amer. seksologa dr. Davida Reubena), režija in gl. vl. Woody Allen. Druge vloge: Gene Wilder, Lynn Redgrave, John Carradine, Burt Reynolds in drugi. Filmske novice št. 35. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri. Ob 10. uri MATINEJA: amer. barv. CS film, glasbena melodrama MESTNI KAVBOJ. Gl. vl. John Travolta.
KINO BEŽIGRAD: ALI-BABA IN 40 RAZBOJNIKOV, indij.-sovjet. barv. CS pustol. spektakel. Glasba: Vladimir Milov, Raoul Barman. Kamera: Leonid Travicki, Peter Pereira. Scenarij: Boris Saakov, Sant Bakshi. Režija: Latif Faizijev, Umesh Mehra. Gl. vl.: Džarmendra, Zeinat Amah, Hema Malini in drugi. Brez predfilma! Predstave ob 15.30, 18. in 20.30. (Obiskovalce kina »Bežigrad« obveščamo, da bo nekaj dni na sporedu amer. film »Lovec« s Stevom McQueenom v gl. vl.)
KINO TRIGLAV: parada uspešnic 80 – amer. barv. CS znanstveno-fant. akcij. film SUPERMAN. Prod.: Warner Bross, 1978. Glasba: John Williams. Kamera in efekti: Geofrey Unsworth. Scenarij: Mario Puzo, David Newman, Robert Benton. Režija: Richard Donner. Gl. vl.: Christopher Reeve, Marlon Brando, Gene Hackman, Suzannah York, Maria Schell in drugi. Brez predfilma! Predstave ob 15.30, 18. in 20.30.
KINO VIČ: Zakaj v Karibskem morju izginja toliko ladij? Morda na to vprašanje odgovarja tudi amer. barv. CS pustol. film, grozljivka OTOK PIRATOV (The Island). Prod.: Universal, 1980. Glasba: Ennio Morricone. Kamera in efekti: Henri Decäe. Scenarij po lastnem romanu: Peter Benchley. Režija: Michael Ritchie. Gl. vl.: Michael Caine, Angela Punch, Jeffrey Frank in drugi. Brez predfilma! Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!
KINO ŠIŠKA: AGENT TAJNE SLUŽBE ŠT.1, angl. barv. CS pustol. film. Režija: Lindsay Shanteff. Igrajo: Nicky Henson, Richard Todd in drugi. Brez predfilma! Predstave ob 16., 18. in 20. uri.
KINO SLOGA: ZLATA FANTA IN SRČKANO DEKLE, nem. erot. komedija. Režija: F. J. Gottlieb. Igrata: Eckehard Belle, Sabina Jürgens. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Otrokom ne dovolimo ogleda filma!
OTROŠKI KINO MOJCA: amer. film ČUDEŽNI FIŽOL. Igrajo: Lou Costello, Bud Abott in drugi. Danes predstava samo ob 16. uri.
KINO DOMŽALE: amer. barv. film DRAKULA, ob 18. in 20. uri.
KINO RADOMLJE: amer. barv. film LJUBEZENSKE IN DRUGE ZGODBE, ob 20. uri.
KINO MENGEŠ: hong. barv. film ROKA SMRTI, ob 20. uri.
KINO CENTER – KRANJ: amer. barv. srhljivka ON VE, DA SI SAMA, ob 16., 18. in 20. uri. Režija: Armand Masstroianni.
KINO STORŽIČ – KRANJ: dan. barv. erot. komedija ZAKAJ NE PRIDEŠ V MOJO POSTELJO, ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!
KINO DOM – KAMNIK: amer. barv. znanst. fant. film IMPERIJ VRAČA UDAREC, ob 18. in 20. uri (nadaljevanje filma VOJNA ZVEZD).
KINO TRŽIČ: domači barv. akcij. film NORA HIŠA, ob 18. uri. Režija: Ljubiša Ristić.
Franc. barv. erot. dokum. film PARIŠKI NORI KONJ, ob 20. uri. Film ni primeren za otroke!
KINO DUPLICA: amer. barv. CS vojni film NOČ GENERALOV, ob 20. uri. V gl. vl. Peter O'Toole, Omar Sharif. Zaradi dolžine filma cene zvišane!
KINO RADOVLJICA: ital. barv. film ZAROTA OKOLI NAFTE, ob 20. uri.
KINO BLED: jugoslov. barv. film SREČNA DRUŽINA, ob 20. uri.
KINO RADIO – JESENICE: amer. film ULICA BREZ ZAKONA, ob 17. in 19. uri.
KINO KR. GORA: amer. film OČI LAURE MARS, ob 20. uri.
KINO KRKA – NOVO MESTO: amer. barv. film RAZKOŠJE V TRAVI, ob 17. in 19. uri.
Od 11. do 17. septembra bo revija domačega filma MALA PULA. Kompleti vstopnic po znižanih cenah so v prodaji pri blagajni kina.
KINO DELAVSKI DOM – ZAGORJE OB SAVI: nem. barv. erot. film BEGUNKE, ob 18. in 20. uri. Film ni primeren za mladino do 15. leta starosti.
KINO DELAVSKI DOM – TRBOVLJE: amer. barv. CS film ČLOVEK, ŽENA IN BANKA, ob 18. uri.
KINO SVOBODA II – TRBOVLJE: amer. pustol. film SEDEM JIH SEJE SMRT, ob 17. in 19. uri.
KINO DELAVSKI DOM – HRASTNIK: franc. erot. film ŽEPNI LJUBIMEC, ob 17. in 19. uri. Film za otroke ni primeren!
KINO BREŽICE: amer. barv. film FLIPPER, ob 20. uri.
KINO SEVNICA: amer. akcij. film DVOBOJ DO IZTREBITVE, ob 19.30.
KINO ROGAŠKA SLATINA: hong. barv. film ZMAJEV BES, ob 17. in 20. uri.
KINO ŠMARJE PRI JELŠAH: amer. barv. drama DANDY, PRAVO AMERIŠKO DEKLE, ob 20. uri.
KINO PARK – MURSKA SOBOTA: amer. barv. film V VRTINCU, ob 18. uri. Zaradi izredne dolžine filma cene vstopnicam zvišane.
KINO SOČA – NOVA GORICA: hong. film TIGROVE OČI, ob 18. uri.
Jugosl. film RITEM ZLOČINA, ob 20. uri (Pula po Puli).
KINO SVOBODA – ŠEMPETER PRI GORICI: amer. film ROPAR NA SVOBODI, ob 18. in 20. uri.
KINO SOČA – KOPER: hong. film ČLOVEK PO IMENU TIGER, ob 18. uri.
Amer. avant. RAZBIJAČ, ob 20. uri.
KINO ZVEZDA – IZOLA: zah. nem. erot. komedija POROČILO IZ ST. PAULIJA, ob 18. in 20. uri.
KINO TARTINI – PIRAN: vzh. nem. vestern, INDIJANSKI POGLAVAR TECUMSEH, ob 18. in 20. uri.

KINO MARIBOR

KINO GLEDALIŠČE: ob 15.30, 17.45 in 20. uri amer. barv. fantast. film INVAZIJA TRETJIH BITIJ. Režiser: Philip Kauffman. V gl. vl.: Donald Sutherland, Brooke Adams, Leonard Nimoy.
KINO UNION: ob 15.30, 17.45 in 20. uri amer.-nem. barv. vojni film NAREDNIK STEINER. Režiser: Andrew McLaglen. V gl. vl.: Richard Burton, Rod Steiger, Curd Jürgens, Robert Mitchum.
KINO PARTIZAN: ob 10., 15.30, 17.45 in 20. uri angl. barv. ljubez. drama SLABI STIK. Režiser: Nicholas Roeg. V gl. vl.: Art Garfunkel, Theresa Russell.
KINO UDARNIK: ob 15.30, 17.45 in 20. uri hong. barv. akcij. film RDEČA MASKA. Režiser: Nsu Tien-Rung. V gl. vl.: Chiang Ta-Wei, Shan Kuan Liu Fong, Lo Lieh.
V četrtek 10. septembra bo ob 10. uri matineja v KINU PARTIZAN s hong. barv. akcij. filmom RDEČA MASKA.

RADIO MARIBOR

7. 30 Danes za vas; 8.00 Poročila; 8.05 Obvestila; 8.10 V sredo dopoldne; 14.00 Novice; 14.05 Zabavna glasba; 14.10 Turistični napotki v nemškem jeziku; 14.15 Obvestila, zabavna glasba in EP 14.30 Želeli ste – poslušajte; 15.30 Prijetno popoldne vam želijo; 16.00 Dnevnik; 16.20 Obvestila; 16.30 Na tekočem traku iz studia 3; 17.00 Svet in mi; 17.15 Spoznavajmo country glasbo; 18.00 Baletna glasba Sergeja Prokofjeva; 18.45 Literarna oddaja; 18.55 Glasbena medigra

OBVESTILA

Fakulteta za elektrotehniko v Ljubljani
obvešča
da bo 15. septembra 1981, ob 11. uri javno zagovarjal doktorsko disertacijo mag. Bruce BOWMAN, dipl. ing. Naslov disertacije se glasi: »Electrical block of peripheral motor activity«. Zagovor bo v sejni sobi na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani, Tržaška c. 25.

9-7011-O

železniško gospodarstvo ljubljana

obvešča,
da bosta garderoba in urad za najdene predmete na železniški postaji Ljubljana zaradi prenove prostorov ZAPRTA od 10. 9. do predvidoma 23. 10. 1981. V tem času lahko potniki shranijo prtljago v garderobi avtobusne postaje, ki bo odprta neprekinjeno.
Potniki, ki shranjenih predmetov še niso dvignili, naj se oglasijo v informacijskem uradu na železniški postaji.

8-6983-O

PIONIRSKI DOM

Festivalna dvorana vabi na redne plesne prireditve vsako soboto in nedeljo od 20. do 24. ure.
Igra Ansambel »Šok«

zavod tivoli

CENTRALNO KOPALIŠČE TIVOLI
Od 6. IX. do pričetka koriščenja bazena s strani plavalnih klubov objavljamo naslednji urnik: četrtek od 10.30 do 12. ure, od ponedeljka do petka od 18.30 do 20. ure, sobota in nedelja od 10. do 18. ure. VSAKO SREDO USMERJENA REKREACIJA POD STROKOVNIM VODSTVOM. UGODEN NAKUP PRENOSLJIVIH PERMANENTNIH VSTOPNIC ZA SEZONO 81/82 ZA POSAMEZNIKE IN SIND. ORG. S 5. 9. 1981 se začenja plavalni tečaj za otroke, nadaljevalni tečaj in tečaj za odrasle. Informacije po tel. 315-522 int. 51.

DRSALIŠČE
Obratuje: torek in četrtek od 20. do 22. ure, sreda in petek od 21. do 23. ure, sobota in nedelja od 10. do 12., od 14. do 16. in od 20. do 22. ure. UGODEN NAKUP PERMANENTNIH VSTOPNIC ZA SEZONO 81/82. Brušenje drsalk trikrat tedensko.

ZLATI KLUB – SAVNA
obratuje vsak dan razen sobote in nedelje od 9. do 22. ure. V torek samo za ženske, druge dneve mešano ter v soboto od 8. do 18. ure mešano. Poseben popust za sind. org. in organizirane skupine.

BOWLING
obratuje: od ponedeljka do petka od 16. do 22. ure, sobota in nedelja od 14. do 22. ure. Poseben popust za sind. org. in organizirane skupine.

AVTODROM IN VRTILJAK
obratuje vsak dan od 9. do 21. ure.

MINI GOLF
obratuje od ponedeljka do petka od 14. ure dalje ter ob sobotah in nedeljah od 10. ure dalje.

Stopoteka SUPER
odprta vsak dan razen ponedeljka od 20. do 2. ure.

ČUK KLUB
odprt vsak dan razen torka od 20.30 do 2.30. Nedelja, ponedeljek in sreda za ženske prost vstop.

GOSTIŠČE SULC
odprto vsak dan od 10. do 23. ure. Gostišče ima letno pokrito teraso.

LETNI BIFE V HALI TIVOLI
odprt vsak dan od 8. ure do 21.30.

TENIŠKA IGRIŠČA
odprta vsak dan od 6. do 18. ure. Igrajo lahko vsi, ki imajo sezonske vstopnice ali kupijo vstopnice za enkratno uporabo. Igranje z urnimi kartami je od ponedeljka do petka, od 6. do 12. ure, ob sobotah od 12. do 18., nedelja od 6. do 18. ure.

HALA TIVOLI
vse organizirane skupine in sindikalne organizacije obveščamo, da vnaprej sporočijo oziroma rezervirajo termine v mali dvorani za rekreacijsko dejavnost. Informacije po telefonu 315-522, int. 69.

Plesna šola ROŽANC
vpisuje v plesne tečaje s pričetkom:
ZAČETNI: 14. 9. 1981 ob 16. in 20. uri
NADALJEVALNI: 14. 9. 1981 ob 18. uri
Vabi tudi v sobotne TEČAJE ZA STAREJŠE, ki se pričnejo 12. 9. 1981 in v tečaje ROCK'n ROLLA. Najmlajše vabijo v PLESNE KROŽKE ZA OTROKE. V skupino za ŠPORTNI PLES vpisujejo do 22. 9. 1981.
Vpis: vsak dan od 11. do 14. ure na TRGU OF 3 in od 17. do 20. ure na Pražakovi 15 (tel. 313-044 int. dop. 21-80 int. pop. 21-35)

PLESNA ŠOLA KAZINA
Trg osvoboditve 1, tel. 21-055
vabi k vpisu v plesne tečaje, ki se pričnejo:
Začetni: četrtek, 17. 9.; nadaljevalni: **sreda, 23. 9;** izpopolnjevalni: **sreda, 23. 9;** akrobatski rock'n'roll: **petek, 11. 9.;** disco: **petek, 25. 9.**
Informacije in vpis: od 11. do 13. in od 17. do 20. ure.

DEŽURNI ZDRAVNIK

LJUBLJANA
1. Nujna ambulantno-medicinska pomoč v Ljubljani za odrasle neprekinjeno v Urgentnem bloku Kliničnega centra (vhod iz Bohoričeve ulice): Za otroke in mladino do 15. leta starosti – ob delavnikih čez dan v otroških in šolskih dispanzerjih zdravstvenega doma Ljubljana
– ponoči od 19. do 7. ure, ob nedeljah in praznikih v pediatrični dežurni ambulanti – Pediatrične klinike – Vrazov trg 1. tel.: 310-246.
2. Za nujno zdravniško pomoč na domu kličite po tel.: 323-060. V primeru življenjske nevarnosti ali ogroženosti pa tel. št. 94. Za otroke in mladino do 15. leta starosti se ob delavnikih od 7. do 19. ure obračajte na otroške in šolske dispanzerje Zdravstvenega doma Ljubljana. Pediatrična dežurna ambulanta od 19. do 7. ure, ob nedeljah in praznikih pa bo zagotavljala le v izjemnih primerih prevoz otrok z reševalnim vozilom v ambulanto. V takem primeru kličite po tel. 323-060.
3. Prebivalci občine Grosuplje–Ivančna gorica kličejo za nujno zdravniško pomoč na domu po tel. 783-039 ali 783-006, v odsotnosti zdravnika od 19. do 7. ure zjutraj; ob nedeljah in praznikih pa po tel. št. 94.
4. Nočna, nedeljska in praznična zobna ambulanta je v prostorih enote za zobozdravstveno varstvo Nebotičnik – TOZD Center, v drugem nadstropju, Kidričeva 1.
Ambulanta nudi pomoč v nujnih primerih in to vsak dan od 20. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, ob nedeljah in praznikih pa ves dan.
»Klic v duševni stiski« deluje od 19. do 7. ure naslednjega dne. Kličite po tel. (061) 313-715.

MARIBOR
ZD Maribor, Ulica talcev 9, telefon 22-222
V mestu: dr. Stojan Cergol, okoliška dežurna služba: dr. Marko Lovrič in dr. Branko Vičar, ambulantna dežurna služba: dr. Mohamed Berro, pediatrična dežurna služba: dr. Nada Piščanec-Senica.

DEŽURNA LEKARNA

LJUBLJANA
Centralna lekarna, Prešernov trg 5.
MARIBOR
Nočna in nedeljska dežurna lekarna: Lekarna Glavni trg 29.

KURIR Z BELIM KONJEM

Piše: Neža Maurer
Riše: Kristofer Meško

7. »Živino k sosedom, krompir in žito v sode in škafe, pa v brezna (tako so rekli naravnim kotanjam v kamnitem gozdnem svetu). Sami pa pojdemo v Konjiške peči, če bo treba!« Oče je pogledal Lojzeta in ta je vedel, da je – sedaj najstarejši od otrok – določen za nekakšno obveščevalno službo: ugotoviti, mora ali jih mislijo Nemci izseliti, prav tako mora poiskati zvezo s partizani.

8. Niso jih izselili. Desetim majhnim otrokom tudi ni bilo treba v Konjiške peči – kar je pomenilo življenje v gozdovih, v skalah od zime do zime. Lojze pa od takrat ni bil več redno doma. Vedno pogosteje je izostajal. Tudi ponoči. Šele v šestnajstem je bil – vendar ga nista ne oče ne mama spraševala, kod hodi. »Moj drugi dom je postala Brenkševa koča v samotah pod Mozirskimi planinami,« pripoveduje zdaj, po toliko letih.

IZDAJA ČGP DELO, TOZD »DELO« GLASILO SZDL SLOVENIJE • NASLOV UREDNIŠTVA LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 3, TELEFONA 23-522, 23-526 • MALOPRODAJA – KOLPORTAŽA • YU DELO 31-255 • POŠTNI PREDAL 29, 61001 LJUBLJANA • TISK ČGP DELO, TOZD TISK ČASOPISOV IN REVIJ, LJUBLJANA, TITOVA 35 • NAROČNINA IN DOSTAVA, LJUBLJANA, PARMOVA 33, TELEFONA 347-971, 347-888, • POSAMIČNA ŠTEVILKA STANE 8 DIN, SOBOTNA ŠTEVILKA 10 DIN • NAROČNINA ZA ZASEBNE NAROČNIKE 180 DIN MESEČNO • NAROČNIKI LAHKO DOBIJO SAMO PETKOVO ŠTEVILKO ZA 32 DIN MESEČNO ALI SOBOTNO ZA 40 DIN MESEČNO, PETKOVO IN SOBOTNO ŠTEVILKO SKUPAJ ZA 72 DIN MESEČNO • NAKAZILA NAROČNINE NA TEKOČI RAČUN TOZD DELO ŠTEVILKA 50102-603-48909 • MESEČNA NAROČNINA ZA TUJINO: ZRN 23,50 DM, ZDA 11 DOL., AVSTRIJA 166 ŠIL., ITALIJA 11.270 LIR, FRANCIJA 55 F. F., ŠVICA 21,50 ŠVIC. F., ŠVEDSKA 52 Š. KRON • LETNA NAROČNINA ZA TUJINO: ZDA 132 DOL., AVSTRIJA 1.992 ŠIL., ZRN 282 DM, FRANCIJA 657 F. F., ŠVICA 256 ŠVIC. F., ŠVEDSKA 621 Š. KRON, ITALIJA 135.240 LIR • PLAČILA NA DEVIZNI RAČUN PRI LB ŠTEVILKA 50100-620-107-25730-115/5; NAROČILA NA DNEVNIK DELO SPREJEMAMO VSAK DAN IN ZAGOTAVLJAMO DOSTAVO NA DOM V TREH DNEH OD NAROČILA • NAROČNINA JE SAMO MESEČNA • ODPOVEDI LAHKO UPOŠTEVAMO OB KONCU MESECA • STIK – SEKTOR TRŽNEGA KOMUNICIRANJA, OGLASNO TRŽENJE, LJUBLJANA, ŠUBIČEVA 1, 61001 LJUBLJANA, TELEFON 21-896 • SPREJEM MALIH OGLASOV: TELEFON 28-111 • SPREJEM OSMRTNIC: OB DELAVNIKIH OD 7. DO 16. URE OZ. OB SOBOTAH OD 7. DO 11. URE OSEBNO (ŠUBIČEVA 1), PO TELEKSU YU DELO OG 31633, S TELEGRAMOM ALI PO TELEFONU 28-111 (OD 14. DO 16. URE) ZA NAROČNIKE IZVEN LJUBLJANE • OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH SPREJEMA OSMRTNICE (DO 16. URE) NEPOSREDNO CENTRALNA REDAKCIJA »DELA«, LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 3 OSEBNO ALI PO TELEFONU 23-522 ZA NAROČNIKE IZVEN LJUBLJANE • ROKOPISOV NE VRAČAMO

TELEFON DEŽURNEGA UREDNIKA 21-882

MALI OGLASI
TEL. 28-111

Sprejem in vse informacije o malih oglasih izključno le na telefonsko številko 28-111

STANOVANJA

prodam

STANOVANJE, novo, neopremljeno, v Kamniku, prodam. Ponudbe pod »Dvosobno – gotovina«. P-16252-10

STANOVANJE, novo, dvosobno, 59 m^2, v Fužinah, I. nadstropje, vseljivo v septembru, prodam za gotovino. Ponudbe pod »m^2 2,6 M«. P-13502-10

ŠTIRISOBNO stanovanje, 160 m^2, v Stari Ljubljani, vseljivo prodam najboljšemu ponudniku. Ponudbe pod »Gotovina«. P-16185-10

STANOVANJE, novejše, dvosobno, komfortno, 60 m^2, v Šiški, prodam. Ponudbe pod »Resen kupec«. T-119127-10

STANOVANJE enosobno, 50 m^2, staro,pritličje, v zasebni hiši, prodam na Poljanah. Ponudbe pod »Ugodno«. 13747-10

GARSONJERO, 28 m^2, v Šiški, prodam najboljšemu ponudniku. Ponudbe po telefonu 522-295, v četrtek, od 19. ure dalje. P-16696-10

STANOVANJI, enosobno in dvosobno, v Šiški, prodam. Ponudbe pod »Pomlad 82«. PT-119107-10

STANOVANJE, dvosobno, novo, v Ljubljani, blizu centra, prodam najboljšemu ponudniku. Ponudbe pod »Vseljivo takoj«. T-119221-10

STANOVANJE, dvosobno, komfortno, 60 m^2 (centralna, plin, toplovod, telefon), prodam za 160 M. Ponudbe pod »Kredit – gotovina«. 16475-10

GARSONJERO, novo, takoj vseljivo, v Mengšu, prodam za gotovino. Kličite po telefonu (061) 752-093. 13623-10

STANOVANJE, enosobno, komfortno, v 3. nad., opremljeno, prodam ali zamenjam za dvosobno. Ponudbe pod »Dogovor – Moste«. 13632-10

GARSONJERO, v centru Domžal, prodam. Ponudbe pod »Gotovina«. PT-117792-10

DVOSOBNO stanovanje v Šiški (centralna, mestni plin), prodam. Ponudbe pod »Dogovor«. T-119032-10

STANOVANJE, dvosobno, 47 ^{2}, z zelenico 110 m^2, v vrstni, montažni hiši v Zalogu, prodam. Vseljivo jeseni 1982. Ogled po 16. uri. Bajc, Kekčeva 16, 61260 Ljubljana-Polje. 16600-10

STANOVANJE, starejše, dvoinpolsobno, 67 m^2 veliko, zasedeno, za Bežigradom prodam. Ponudbe pod »70 M«. 16568-10

STANOVANJE, dvosobno, komfortno, takoj vseljivo, v bloku, prvo nadstropje, prodam. Ponudbe pod »Jesen«. 13685-10

kupim

STANOVANJE, staro, enosobno, v Ljubljani ali okolici Ljubljane, do vsote 40 M kupim. Ponudbe pod oznako »Gotovina«. PT-118926-12

STANOVANJE, lahko starejše, do 50 M, kupim. Ponudbe pod »Kredit«. PT-118620-12

STANOVANJE do 40 m^2, kupim, v Ljubljani, plačam v gotovini. Ponudbe pod »Telefon«. P-13650-12

ENOINPOLSOBNO stanovanje kupim s kreditom. Ponudbe pod »Središče Ljubljane«. 13721-12

MANJŠE stanovanje, ali garsonjero, v Ljubljani, kupim. Ponudbe »Gotovina«. 16698-12

GARSONJERO v Ljubljani ali na Gorenjskem, kupim. Ponudbe pod »Devize«, na podružnico »Dela« Kranj. T-119219-12

najamem

SOBO, opremljeno, s souporabo kopalnice, išče starejši tehnik – dober plačnik. Cenjene ponudbe pod »15. september«. P-16111-13

GARSONJERO v Šiški ali okolici najamem. Ponudbe pod »Nujno«. PT-118724-13

STANOVANJE, dvo ali trisobno, opremljeno, potrebuje družina za dve leti. Ponudbe po tel. 50-761, int. 783, dopoldne ali pod »Oktober«. P-13405-13

GARSONJERO išče inženir, nekadilec, najraje za Bežigradom. Ponudbe pod »Jesen 81«. P-16241-13

GARSONJERO ali enosobno stanovanje najamem, nudim predplačilo. Ponudbe pod »Navedite ceno«. P-13324-13

STANOVANJE, enosobno, išče mlad par z dežele v Ljubljani. Ponudbe pod oznako »Bela krajina«. P-16368-13

GARSONJERO ali sobo s posebnim vhodom, nujno iščem. Ponudbe pod »Nekadilec«. P-16371-13

STANOVANJE, enosobno, išče mlad zakonski par iz Bosne z otrokom, v Ljubljani, plača vnaprej za eno leto. Ponudbe pod »Čimprej«. P-13555-13

STANOVANJE, enoinpolsobno ali večje, neopremljeno, najamem v Ljubljani. Ponudbe pod »Reden plačnik«. P-16471-13

MANJŠE stanovanje ali garsonjero v Ljubljani ali bližnji okolici najameta mlada zakonca. Ponudbe pod »Mirna«. P-13596-13

SOBO v Ljubljani nujno potrebuje zdravnik zaradi specializacije. Tel. (067) 72-378. P-13618-13

SOBO, ogrevano, s souporabo kopalnice in kuhinje, išče študentka stomatologije. Pnudbe po telefonu (064) 83-118, samo od 15. do 18. ure. Plačilo po dogovoru, tudi vnaprej. PT-119117-13

OPREMLJENO in ogrevano sobo v Ljubljani ali okolici, išče študent absolvent. Ponudbe pod »Soliden študent«. P-13665-13

GARSONJERO ali sobo z možnostjo kuhanja in pranja, išče mamica z enoletno hčerko. Ponudbe pod »Plačam in tudi pomagam«. P-16618-13

GARSONJERO ali enosobno stanovanje, išče mlad par brez otrok. Ponudbe na Marija Tomšič, Gradaška 8 a, Ljubljana. P-13729-13

V CELJU iščem garsonjero ali enosobno stanovanje. Predplačilo tri leta Ponudbe po tel. (063) 21-475. PT-119077-13

SOBO opremljeno za enega ali dva študenta 1. letnika elektrotehnike, v Ljubljani, vzamem v najem. Plačilo po dogovoru, tudi vnaprej. Ponudbe pod Ivan Borščak, Bulevar E. Kardelja 8, Pula ali tel. (052) 29-716. P-16294-13

ENO ALI dve sobi, nujno potrebuje mlada družina. Nudimo pomoč starejšim ljudem. Ponudbe pod »Reden plačnik«. 16701-13

SOBO, po možnosti nekje v centru, išče mlajši par z otrokom. Ponudbe pod »Predplačilo«. 13697-13

SOBO v Domžalah, na Viru ali v Dobu iščeta mlada zakonca, poštena, brez otrok. Ponudbe pod »Nujno«. 16576-13

SOBO išče mati s sedemletno hčerko. Pomagali bi starejši osebi. Ponudbe pod »Poštena«. 16503-13

SOBO s kuhinjo in sanitarijami, iščeta mlada zakonca, enoletno predplačilo. Ponudbe pod »Nujno«. 16661-13

GARSONJERO ali sobo z uporabo kopalnice v Ljubljani, iščem. Ponudbe pod »Redna plačnica«. P-16664-13

OGREVANO SOBO ali garsonjero za študentko glasbene akademije, iščem, možnost inštrukcij klavirja, možnost predplačila. Ponudbe po tel. (061) 554-930, ali pod »Klavir«. P-16662-13

ENOSOBNO stanovanje v Ljubljani (spalnica, kuhinja, kopalnica), opremljeno, s centralnim kurjavo in telefonom najame ameriški državljan od 15. 9. 81 do 1. 5. 82. Ponudbe na: Slovenska izseljeniška matica, Ljubljana, Cankarjeva 1/II. P-15953-13

SOBO, z možnostjo kuhanja in pranja in souporabe kopalnice, išče starejša uslužbenka. Ponudbe pod »Takoj«. 16468-13

SOBO, ogrevano, opremljeno, iščem. Dogovor po tel. (063) 748-014. 16477-13

ENOSOBNO stanovanje ali garsonjero ali sobo s kuhinjo, centralno ogrevano, v Ljubljani, iščeta zakonca z enim otrokom. Ponudbe pod »Dve leti predplačila«. 16482-13

SOBO, ogrevano, z uporabo kopalnice, išče mlada uslužbenka, v bližini Centra ali za Bežigradom. Ponudbe pod »Najboljši plačnik«. 16487-13

GARSONJERO, po možnosti s telefonom, išče uslužbenka. Cenjene ponudbe pošljite pod »Predplačilo«. 13607-13

OGREVANO sobo, s posebnim vhodom, išče dijakinja, lahko tudi neopremljeno. Ponudbe pod »Nekadilka«. 13295-13

SOBO, ogrevano, s souporabo kopalnice, išče študentka. Ponudbe pod »Oktober«. 13598-13

ENOSOBNO stanovanje ali garsonjero, neopremljeno ali delno, išče družina z enim otrokom. Ponudbe pod »Nudim predplačilo«. 13625-13

SOBO išče profesor glasbe. Ponudbe pod »Soliden«. 13615-13

STANOVANJE v Ljubljani, iščeta zakonca brez otrok. Ponudbe pod »Predplačilo za eno leto«. 13634-13

SOBO, ogrevano, išče študent 1. letnika FSPN – nekadilec. Ponudbe pod »Fant s podeželja«. T-119010-13

DVOSOBNO stanovanje, ogrevano, s kopalnico, iščeta mlada zakonca, brez otrok, v bližini Centra ali za Bežigradom. Telefon od 11. do 22. ure (061) 313-458 ali ponudbe pod »Predplačilo«. 16488-13

ENOSOBNO stanovanje, opremljeno, v Ljubljani, po možnosti s telefonom, najame moški, samski in nekadilec. Možnost predplačila. Ponudbe pod »Veliko odsoten«. 16615-13

OPREMLJENO garsonjero ali enosobno stanovanje v Ljubljani, najame tehnik, samski, urejen, nekadilec, ki veliko potuje. Ponudbe pod »Reden in dober plačnik«. 16614-13

OGREVANO sobo, opremljeno, z uporabo kopalnice iščeta dva fanta. Ponudbe pod »Takoj«. 16621-13

GARSONJERO ali sobo s posebnim vhodom iščem. Ponudbe po telefonu (061) 25-111, int. 32-17. 16645-13

GARSONJERO ali manjše stanovanje v Ljubljani išče študent. Ponudbe pod »Lahko kot sostanovalec«. 16641-13

SOBO v Ljubljani ali okolici išče fant. Ponudbe pod »Miren«. 16627-13

SOBO z možnostjo kuhanja išče miren Anglež, pripravljen nuditi za delno plačilo najemnine konverzacije v angleščini. Ponudbe pod »Martin«. 16623-13

SOBO v Ljubljani blizu centra išče dekle. Ponudbe pod »Nujno«. 16622-13

SOBO ali garsonjero iščetă mirna študenta. Ponudbe pod »1. oktober«. 13734-13

SOBO s souporabo kopalnice, s posebnim vhodom v bližnji okolici centra Ljubljane išče fant. Ponudbe pod »Nujno«. 13730-13

SOBO s souporabo kopalnice v centru Ljubljane ali bližnji okolici išče fant. Ponudbe pod »Čimprej«. 13731-13

SOBO s posebnim vhodom, centralno ogrevano, po možnosti v Šiški ali Šentvidu, išče fant. Tel. (064) 23-647, int. 33, Inex Adria. 13718-13

SOBO za eno osebo išče mlad tehnik. Ponudbe pod »Dogovor«. 16606-13

OGREVANO sobo z uporabo kopalnice in možnostjo kuhanja, iščeta dve dekleti. Ponudbe pod »Nujno«. 16603-13

OGREVANO sobo z uporabo kopalnice in možnostjo kuhanja iščeta dve dekleti, po možnosti Moste. Ponudbe pod »Nujno«. 16602-13

GARSONJERO za dve leti iščeta zaročenca. Ponudbe pod »Brez otrok«. 16595-13

SOBO s souporabo kopalnice in ogrevanjem, išče mirno dekle. Ponudbe pod »Poštena«. 16588-13

SOBO s souporabo kopalnice najamem. Nudim manjšo pomoč v gospodinjstvu. Ponudbe pod »Študentka«. 16587-13

SOBO išče fant-nekadilec, po možnosti nekje v centru. Štrosmarjeva 10. 16569-13

OPREMLJENO sobo s telefonom išče zdravnik za šest mesecev v Ljubljani. Ponudbe pod »Opremljeno«. 13695-13

SOBO ali stanovanje iščeta študentki. Telefon (063) 850-839. 13716-13

GARSONJERO, lahko v okolici Ljubljane, iščeta fant in dekle, študenta. Ponudbe pod »Mirna«. 16523-13

SOBO z uporabo kopalnice išče študent. Ponudbe pod »Čimprej«. 16515-13

GARSONJERO ali enosobno stanovanje, iščeta fant in dekle. Ponudbe pod »Predplačilo. 16510-13

SOBO ali garsonjero v bližini Opere (ni pogoj), išče miren fant, nekadilec, zaposlen v Operi (klarinetist). Tel. (061) 737-518. Repnik, Blejčeva 9, Mengeš. T-119061-13

SOBO išče študent glasbene akademije, lahko tudi inštruira matematiko, angleščino in violino. Cesta XIV. div. 41, Maribor, Todorovič. 16481-13

GARSONJERO ali sobo v Ljubljani, po možnosti v centru iščem. Plačilo po dogovoru, lahko vnaprej. Ponudbe pod »Beograjčan – ekonomist«. 16479-13

SOBO, skromno opremljeno, neogrevano, brez souporabe kopalnice, išče študent ob delu. Ponudbe pod »Veliko odsoten«. 16554-13

SOBO išče miren fant z višjo izobrazbo, študent ob delu. Ponudbe pod »Redni plačnik«. 16553-13

SOBO išče študent ob delu. Ponudbe pod »Slovenec«. 16552-13

ENOSOBNO stanovanje ali garsonjero v centru iščem. Telefon 324-061/19-18 (dop.) in 325-531 (pop.). 13654-13

SOBO, ogrevano, s souporabo kopalnice, išče študentka. Ponudbe pod »Nekadilka«. 13645-13

GARSONJERO ali enosobno stanovanje, opremljeno, ogrevano, najamem. Ponudbe pod »Reden plačnik«. 13659-13

SOBO z uporabo kopalnice iščeta študenta. Ponudbe pod »Predplačilo«. 13643-13

STANOVANJE, enosobno ali enoinpolsobno, opremljeno ali neopremljeno, nujno iščem v Domžalah. Ponudbe pod »Soliden in reden plačnik«. T-119176-13

oddam

SOBO oddam študentu – sostanovalcu. Ponudbe pod »Nekadilec«. 16673-14

SOBI s souporabo kopalnice oddam študentkam ali uslužbenkam. Ponudbe pod »Takoj«. 16671-14

DVOSOBNO stanovanje, novo, pri Ruskem carju oddam za dve do tri leta, najraje delovni organizaciji. Ponudbe pod »Predplačilo«. 16579-14

CENTRALNO ogrevano sobo s sanitarijami oddam trem študentkam v Šiški. Drugo po dogovoru. Informacije po tel. (061) 861-765 ali na oglasni oddelek Dela pod »Šiška«. T-119165-14

MAJHNO sobico z možnostjo kuhanja in pranja, neopremljeno, s souporabo kopalnice in samostojnim vhodom, oddam za predplačilo. Ponudbe pod »Rakovnik«. 16666-14

SOSTANOVALKO v opremljeno in ogrevano sobo sprejmem. Klemenova 85, Zg. Kašelj, Lj-Polje.. 13744-14

SOBO v Centru oddam dvema študentoma. Ponudbe pod »Oktober«. P-1669-14

DVOPOSTELJNO sobo oddam dvema dekletoma. Ponudbe pod »Proga 13«. T-119103-14

SOBO oddam dvema osebama, študentoma, opremljeno, ogrevano, s kopalnico in WC. Ogled do 12. ure. Levstikova 3, Domžale. 13741-14

OGREVANO sobo v bloku za Bežigradom na Vojkovi ulici, oddam dvema študentkama. Ponudbe pod »Takoj«. 13740-14

SOBO dobi študent elektrotehnike z znanjem angleščine. Inf. po 17. uri po tel. (061) 50-417. T-118986-14

SOBO, popolnoma opremljeno in kuhinjo oddam dvema študentkama Ugodnosti: pranje, kuhanje in dovoljeni obiski. Ponudbe pod oznako »Takoj – Center«. P-16409-14

STANOVANJE, enosobno, opremljeno, na Viču, oddam fantoma, srednješolcema. Vseljivo takoj. Ponudbe pod »Za eno šolsko leto«. P-16624-14

OGREVANO sobo s posebnim vhodom, souporabo kuhinje in kopalnice, oddam dekletu, ki bi imela veselje do šivanja. Ponudbe opod »Pomoč v šiviljstvu«. P-13696-14

SOBO s souporabo kopalnice, v bližini Ljubljane, oddam za delno pomoč v gospodinjstvu. Možna tudi zaposlitev v bližini stanovanja. Ponudbe pod »Veliko odsoten«. P-16592-14

DVE sobi, s souporabo kopalnice in kuhinje, oddamo dvema do štirim študentkam. Ponudbe pod »V bližini središča Ljubljane«. 13605-14

SOBO oddam eni ali dvema študentkama. Ponudbe pod »Poštena«. 13595-14

SOBO oddam dvema dekletoma. Ponudbe pod »Nekaj predplačila«. 13619-14

SOBO opremljeno, centralno ogrevano, s souporabo kopalnice, oddam resnemu tovarišu. Ponudbe pod »Dober plačnik«. T-119197-14

DVOSOBNO stanovanje s kuhinjo in kopalnico, opremljeno, oddam trem dekletom za Bežigradom. Ponudbe pod »1. oktober«. T-119207-14

STANOVANJE dvosobno, opremljeno, takoj oddam za dve leti. Predplačilo za eno leto. Ponudbe pod »Poleg centra«. 16652-14

SOBO, ogrevano, oddam študentkama – nekadilkama. Tel. (061) 59-822, po 16. uri. 16633-14

SOBO, opremljeno, možnost kuhanja, oddam dvema dekletoma. Ponudbe pod »Vevče«. 13727-14

SOBO oddam skromni sostanovalki, zaželeno študentkama I. letnika. Ponudbe pod »Bližina šole Bičevje«. 13722-14

SOSTANOVALKO, iščem v Ljubljani. Ponudbe pod »Mirna«. 13719-14

SOBO, centralno ogrevano, s kopalnico, oddam študentkama. Matilda Majerič, Dolenjska cesta 145/c. 16599-14

STANOVANJE, dvosobno, opremljeno, v Ljubljani nudim. Vse informacije po tel. 455-725 popoldne ali zvečer. 16575-14

SOBO, ogrevano, oddam pridnemu in poštenemu dekletu za pomoč v prostem času. Ivan Sluga, Sp. Rudnik c. I. št. 31, Ljubljana. 16573-14

LEP kabinet, opremljen, centralna, s souporabo kopalnice oddam študentki. Po možnosti enoletno predplačilo. Tel. (061) 343-220. T-119088-14

ŠTUDENTA, mirnega nekadilca sprejmem za sostanovalca v centralno ogrevano sobo in kuhinjo. Ponudbe pod »Nekadilec«. 16502-14

MANJŠO sobo, poseben vhod, blizu centra, oddam z uporabo sanitarij za enoletno predplačilo. Ponudbe pod »Lahko za dva«. 16543-14

DVE kletni sobi oddam za skladišče ali tiho obrt v centru. Tel. 320-302, le od 12. do 14. ure. 16452-14

DVOPOSTELJNO sobo oddam v Trnovem. Ponudbe pod »Dva študenta«. 13672-14

SOBO, opremljeno oddam študentu na Viču za predplačilo. Informacije po telefonu 268-949. 16107-14

GARSONJERO s posebnim vhodom oddam študentki, vestni in marljivi za delno pomoč v gospodinjstvu in za varstvo šoloobveznega otroka. Ponudbe pod »Koseze – atrij«. T-119175-14

GARSONJERO, opremljeno, za Bežigradom, oddam. Informacije po telefonu (061) 57-929, vsak dan popoldan, razen sobote in nedelje. 16512-14

SOBO oddam dekletu – študentki, centralno ogrevano, souporaba kuhinje in kopalnice. Nada Mihevc, Ižanska c. 102/N, desno do konca. 13652-14

zamenjam

STANOVANJE, dvosobno, komfortno, 58 m^2, v centru Zadra zamenjam za Koper, Izolo, Piran. Inf. po tel. (066) 26-328. T-119162-15

STANOVANJE, (80 m^2) v Zemunu, zamenjam za podobno v Ljubljani. Telefon (061) 722-268 ali (011) 214-923. P-16464-15

STANOVANJE, dvosobno, komfortno, s centralnim gretjem in telefonom, v najlepšem predelu Zrenjanina-Bagljaš, zamenjam za ustrezno ali manjše v Ljubljani. Ponudbe pod »Takoj«. P-13611-15

STANOVANJE, dvosobno, novo, v Fužinah, 59.07 m^2, zamenjam za manjše, do 40 m^2, staro do 10 let, v Ljubljani ali okolici. Ponudbe pod »Doplačilo v gotovini«. P-13501-15

TRISOBNO stanovanje, lastniško, 67 m^2, komfortno, novejše, v Šiški, zamenjamo za enoinpolsobno z doplačilom. Informacije po tel. (061) 552-610. P-16542-15

LJUBLJANA za Celje, komfortno, lastniško garsonjero v Ljubljani zamenjam za lastniško garsonjero v Celju. Ponudbe pod »Center Celja«. PT-119133-15

ENOINPOLSOBNO stanovanje, 54 m^2, s telefonom, na Prulah, zamenjam za garsonjero v centru ali v bližini. Ponudbe pod »Pritličje«. P-16612-15

STANOVANJE, novo, enosobno, na Bilečanski, zamenjam s soglasjem za večje. Ponudbe pod »Zamenjava 1981«. P-16647-15

STANOVANJE lastniško, sončno, 60 m^2, s telefonom in centralno, 5 minut od centra Lj. in prikolico adria A 530, zamenjam za večje ali hišico. Lahko doplačam. Javite pod »Telefon ali možnost priključka«. P-16608-15

STANOVANJE, dvosobno, komfortno, lastniško zamenjam za garsonjero ali enosobno stanovanje. Ponudbe pod »Lastniško«. 13686-15

DUPLEKS stanovanje v C bloku zamenjam z manjšim v novem bloku. Ponudbe pod »Doplačilo – Trnovo.« 16640-15

STANOVANJSKA OPREMA

prodam

SPALNICO, novo prodam. Omara 5-delna, lahko tudi na kredit. Ogled od 18. do 19. ure. Jožica Lesičak, Ziherlova 6, Ljubljana. P-16308-20

SPALNICO, starejšo, zelo lepo ohranjeno, poceni prodam. Interesenti zglasite se po tel. (061) 347-479. P-16275-20

POSTELJO 140×200, z jogijem, prodam, ali zamenjam za pograd. Tel. (061) 347-264. P-13667-20

RAZTEGLJIV KAVČ, zelo dobro ohranjen, in dva fotelja, v zeleno rjavi barvi, prodam za 1 M. Telefon (061) 57-058, popoldan. P-13660-20

OMARO, dobro ohranjeno, starejšo, rjave barve, primerno za dnevno sobo (polni les), prodam za 6000 din. Edvard Marušič, Nar. zaščite 8, Ljubljana, tel. (061) 340-366. P-16301-20

TRAJNOŽAREČO peč küperscbusch, uporabljeno eno sezono, brezhibno, prodam za 6000 din. Tel. (061) 57-138. 16691-20

KAVČ in garderobno omaro, dobro ohranjeno, prodam. Inf. po tel.(061) 317-920, od 8. do 13. ure. PT-119132-20

ZLOŽLJIVO ležišče, 160 cm širine, malog rabljeno, prodam. Ogled od 14. ure dalje. Stupica, Cesta v Mestni log 40 A, pritličje, stanovanje 3, tel. (061) 267-331. 16431-20

DVE OMARI, dva kavča in sedežno garnituro prodam po ugodni ceni. Ogled po 15. uri v Šiški. Ob žici 1, stanovanje 11. T-118883-20

SEDEŽNO garnituro, lepo ohranjeno, prodam. Ogled mogoč vsak dan od 15. ure dalje na naslov: Blagoje Dimitrijevski, Cesta v Mestni log 40 A, Ljubljana. T-119036-20

SPALNICO aido, enobarvni hrast, lepo ohranjeno, prodam na dva oboroka. Tel. (061) 444-705, int. 87 (od 6. do 14. ure). 16457-20

PEČ na trdo gorivo prodam. Muratović, Dolenjska 24, Ljubljana. 16478-20

DVA pograda, popolnoma nova, v belem lesu in zimsko skrinjo LTH, 500 l, prodam po zelo ugodni ceni. Kličite po tel. (068) 21-864. T-119136-20

SOBNO preprogo, 2×3 m, ugodno prodam. Drago, Plemljeva 3, I. nads. Vižmarje. T-119201-20

OMARO prodam. Tel. (061) 50-761, int. 243, dopoldne. T-119185-20

POHIŠTVO za dnevno sobo (sedežna garnitura, miza in omara) in pisalno mizo, vse v mahagoniju, ugodno prodam. Ogled vsak dan, od 17.–19. ure na naslov: Lampetova 8, Ljubljana (prvo nadstropje). 16585-20

DVA fotelja, oker barve, bukle, prodam. Velika Čolnarska 15, Pritličje, popoldan. 16506-20

SPALNICO dve leti staro, ugodno prodam zaradi selitve. Inf. po tel. (063) 730-889, od 19. ure dalje. T-119100-20

5 KW termoakom. peč prodam ali zamenjam za dve 2 KW (tudi kupim). Telefon (061) 310-718. 13675-20

kupim

PISALNO mizo kupim. Ponudbe po tel. (061) 322-641, dopoldne. T-119213-22

GOSPODINJSKA OPREMA

prodam

PRALNI stroj candy 75 poceni prodam, stroj je brezhiben. Informacije po tel. (061) 554-527. P-13491-25

50 L zamrzovalno omaro, staro eno leto, prodam. Ponudbe pod »3.500«. P-16557-25

KUHINJSKE elemente s pomivalnim koritom in pretočnim bojlerjem, 10 l, štedilnik (4 plin, 2 elektrika), z jeklenko, štedilnik na trdo gorivo, hladilnik 170 l, dobro ohranjeno, prodam zaradi selitve. Inf. po tel. (061) 317-920, od 8. do 13. ure. PT-119131-25

ŠTEDILNIK (2 plin, elektrika) in kuhinjske elemente prodam. Telefon (061) 557-856, od 16. ure dalje. 16651-25

HLADILNIK gorenje, 135 l, rabljen, prodam. Ogled popoldne pri Rozman, Ljubljana, Kvedrova 11. 16593-25

PRALNI stroj gorenje 636 bio a prodam ugodno zaradi selitve. Oglasite se na številko 323-442, itn. 270, od 7. do 15. ure. 16571-25

HLADILNIK gorenje, 250 l, z zmrzovalnikom popolnoma nov, ugodno prodam. Ponudbe pod »Cenejši nakup«. 16533-25

PRALNI stoj ugodno prodam. Inform. po tel. (061) 21-341. 16500J-25

PRALNI stroj gorenje, star 5 let, dobro ohranjen, prodam. Milena Andrejek, Pot na Fužine 41, Ljubljana, novo naselje. 16522-25

BOJLER tiki, 80 l, nerabljen, poceni prodam. Tel. 344-894, od 18.–19. ure. 16546-25

ELEKTRIČNI štednilnik gorenje, rabljen, ugodno prodam. Urbančič, dopoldne (061) 312-762, popoldne (061) 267-846. 13308-25

kupim

KUHINJSKI spodnji element, 100 cm, magnolia (barva krem-temno rjava) kupim. Tel. dopoldne (061) 324-061, int. 1694. T-118700-26

OTROŠKA OPREMA

prodam

NEKAJ otroške garderobe za 5 do 6 let starega fantka prodam. Tel. (061) 554-536. T-119134-30

VOZIČEK, globok, športni chicco stolček ter posteljico prodam. Tel. (061) 556-113. T-119182-30

OTROŠKI športni voziček in nahrbtnik prodam. Nastran, Malejeva 24, Ljubljana. 16644-30

KOŠARO z žimnico in dvema preoblekama prodam. Dolenc, Parmova 22, od 18.–20. ure. 16583-30

OTROŠKO posteljico skoraj novo, z jogijem in posteljnino, prodam za 3000 din. Tel. (061) 344-836. 13668-30

GLOBOK otroški voziček peg prodam. Informacije po telefonu (061) 313-558, dopoldan. 16581-30

OTROŠKO posteljico rjave barve prodam. Ogled vsak dan, od 15. do 17. ure. Radunović, Prijateljeva 18, Ljubljana. 13662-30

OTROŠKO posteljico, skoraj novo, z jogijem in posteljnino, prodam za 2.800 din. Tel. (064) 83-625. PT-119024-30

OTROŠKO posteljico (rjavo), z jogijem, ugodno prodam. Makuc, Bohoričeva 14. 16675-30

GLOBOK otroški voziček prodam. Košir Drago, Ziherljeva 6, Trnovo, tel. (061) 263-885. P-13768-30

OTROŠKI avtosedež prodam. Tel. (061) 552-525. 16463-30

OTROŠKI varnostni avtosedež znamke römer peggy ugodno prodam. Telefon (061) 265-202. 13635-30

ITALIJANSKI športni voziček giordani – avtosedež, rabljen 2 meseca, prodam. Tel. (061) 327-159. T-119063-30

OTROŠKI globok voziček, italijanski, beige žamet, prodam. Tel. (061) 267-129. T-119054-30

OTROŠKO posteljico, skoraj novo, bele barve, z jogijem, ugodno prodam. Inf. po tel. (061) 28-256. P-13657-30

kupim

ŠPORTNI otroški voziček kupim. Ponudbe pod »Navedite ceno« ali Marja Nagode, Verd 115, 61360 Vrhnika. T-119202-32

OTROŠKI avtosedež romer peg kupim. Tel. (061) 262-715. 16459-32

APARATI IN STROJI

prodam

SINGER električni šivalni stroj namizni, v kovčku, odlično ohranjen, prodam. Informacije po tel. (061) 28-256. P-13612-40

ROVOKOPAČ vitlok 5050 ford, sprednja žlica 080, zadnja roka 040 in 0.60, izdelava 1970, prodam. Miodrag Dimić, Negotin, tel. (019) 53-601. P-16213-40

AVTOMATSKI stroj za tiskanje etiket, primeren za postransko obrt prodam. Inf.: Kerševan, Šolska 20, Nova Gorica ali po tel. (065) 22-113, od 7. do 15. ure. PT-118702-40

FOTOGRAFI – AMATERJI POZOR! Zaradi starosti in bolezni prodam vso fotografsko aparaturo za temnico oz. laboratorij in drugo aparaturo. Inf. po telefonu (061) 551-073, od 16. do 19. ure vsak dan. Jelen, Runkova 6, Ljubljana. P-16062-40

BAGER Litostroj 450, prodam. Matija Bevčič, Grad 53, Cerklje na Gor. PT-119116-40

KOMPRESOR 50 L in homelite žago, prodam. Tel. 442-951, popoldne, po 15. uri. P-16524-40

REVOLVER stružnico RTS 40, zelo dobro ohranjeno, ugodno prodam. Ogled vsak dan: Avgust Pestotnik, Grbinska cesta 13, Litija. P-16536-40

DVA tovarniško nova 80 l. bojlerja, prodam, s 10 % popustom. Informacije po telefonu (061) 267-164, vsak dan, po 15. uri. P-13684-40

GORILEC rielo na odpadno olje ali mazut, prodam (40.000) cal. Kličite po tel. (064) 89-402. P-16610-40

OFFSET stroj romajor, format A 3, prodam. Tel. (067) 72-986, zvečer. T-119192-40

PISALNIK (zylinderbureau), intarziran, ok. 1790, prodam. Ponudbe pod »7 M«. 13671-40

UNIVERZALNO stružnico fischer, starejšega letnika, 1,5 m stružne dolžine, prodam. Šmartinska 182, tel. (061) 315-618. 16153-40

FOTOAPARAT fujica ŠT 605 N, z zoom objektivom, od 43 do 75 mm, zelo ugodno prodam. Ogled, dogovor v četrtek, 10. 9. 1981, od 16. do 18. ure v domu FSPN, Titova 102, soba 118. 13617-40

ELEKTRIČNI radiator, 2500 W, televizor EI Niš lennardo, avtoradio blaupunkt, prodam. Informacije po tel. (064) 81-860, SCT, Sodnik. T-119067-40

STROJ za brizganje plastike (polž), 150-gramski, prodam. Črnuška cesta 1a, Črnuče, Ljubljana. T-119062-40

MIZARSKO poravnalko, 40 cm, prodam. Anton Rakovec, Notranje Gorice 83, p. Brezovica. 13639-40

POLAROIDNI fotoaparat, ameriške izdelave, prodam. Tel. (064) 83-625. PT-119025-40

FOTOKOPIRNI stroj prodam. Inf. po tel. (064) 23-162, od 7. do 15. ure, razen nedelje. T-119084-40

VARILNI polavtomat iskra-ekomatik 350, popolnoma nov, še zapakiran, takoj prodam. Informacije po tel. (061) 27-305. P-16682-40

ELEKTRIČNO stikalo, 160 amperov, 500 W, prodam. Ponudbe pod »Navedite ceno«. T-119106-40

NAMIZNI likani stroj siemens, rabljen, prodam. Ponudbe pod »6000«. 16535-40

kupim

ŽAGO – gater in kopirko za les kupim. Sevčnikar, Lokovica 28, Šoštanj. P-13286-42

STROJ za brizganje plastike, belišče, 50 gr, okoli 4 leta star, kupim. Tel. (061) 362-321. P-16551-42

LOKALI

prodam

ADAPTIRAN poslovni prostor, cvetličarna v Splitu, prodam, leži na lepem, prometnem kraju, možnost preureditve. Tel. (058) 49-079, od 9. do 12. in od 17. do 19. ure. T-119040-50

kupim

MANJŠI prostor za bife, do 20 M, kjerkoli, kupim, grem tudi za partnerja. Ponudbe pod »Dogovor«. 13638-52

KLETNE prostore ali starejše pritlično stanovanje, na območju tržnice, železniške postaje, Žal, kupim ali najamem, možnost dostopa z osebnim avtomobilom, zaželen telefon. Ponudbe po tel. (061) 317-773 ali pod »Skladišče za cvetje«. P-13543-52

vzamem v najem

GOSTILNO – bife najamem ob prometni točki, najraje na Gorenjskem – Ljubljana. Ponudbe pod »Dobra lokacija« na Delo, Kranj. T-118901-54

POSEST

prodam

PARCELO, 1008 m^2, v Žusterni pri Kopru, s sadnim drevjem in vinogradom, prodam najboljšemu ponudniku. Ponudbe na podružnico »Dela«, Koper pod »V kratkem zazidljiva« ali po tel. (066) 23-332. T-119167-60

Dvoinpol ali trisobno stanovanje v Ljubljani, opremljeno, iščemo za svoje tuje goste za dve leti.

Iskra, Center za Elektrooptiko

2-6825

ZAZIDLJIVO parcelo, 1700 m^2, prodam v Gameljnah. Bajda, Sp. Rudnik c. II. 12. 13644-60

HIŠO z elektriko in vodo ter 4 hektare zemlje, lahko tudi po delih, oddaljeno 18 km od Poreča, ugodno prodam. Ponudbe pošljite pod »Jesen« na podružnico Dela, Koper. T-119029-60

HIŠO, stanovanjsko, enonadstropno, v četrti fazi gradnje, v Omišlju, na otoku Krku, 150 m od morja, prodam oz. zamenjam za dvoinpolsobno stanovanje ali podobno v Ljubljani, okolici Ljubljane ali Zagrebu. Ponudbe pod »Blizu morja«. PT-118706-60

HIŠO, starejšo, dobro ohranjeno, komfortno, na zahodni obali Istre, 5 km od morja, prodam. Informacije: Anđelko Ružić, Mario Genari 49, 51000 Rijeka. P-13431-60

DVOETAŽNO hišo, zgrajeno do 4. faze, prodam v Ptuju. Ponudbe pod »Čudovita lega«. PT-119090-60

HIŠO prodam na Galjevici 210. Zglasite se pri Klemenčič, Lavrica 109. P-16591-60

DVOSTANOVANJSKO hišo, novo, še ne povsem dograjeno, prodam. Ponudbe pod »Ljubljana«. 13610-60

PRVOVRSTNO njivo, 4960 m^2, Valdimarco Novigrad 600 m do morja, prodam za 120 din m^2. Ponudbe pod »Ugoden nakup«. P-16480-60

HIŠO blizu morja, vrt, garaža, prodam za 250 M. Bartolič, 51511 Malinska, JNA 9, tel. (051) 885-412. T-119065-60

PARCELO, 1500 m^2, v mirnem kraju, 40 km iz Ljubljane, lepo, sončno, ugodno prodamo. Tel. (061) 552-610. P-16541-60

ZAZIDLJIVO parcelo, 1100 m^2, na sončnem kraju, v smeri proti Litiji, prodam za gotovino. Inf. po tel. (061) 559-251, int. 262, popoldne. T-119147-60

GRADBENO parcelo, zazidljivo, 886 m^2, 13 km iz Ljubljane, prodam. Ponudbe pod »Ugodno«. T-119083-60

STANOVANJSKO hišo, 22 km iz Ljubljane, v dolini obdani z gozdom, zgrajena do 5. gradbene faze, okoli 300 m^2 uporabne površine, alpski stil, prodam. Možnost preureditve v gostinski lokal.Ponudbe pod »300 M«. PT-119159-60

HIŠO, staro, potrebno adaptacije, z vodo in elektriko ter manjše gospodarsko poslopje z dvoriščem, ob cesti, 20 km od Ljubljane in 600 m nadm. višine, zelo ugodno prodam. Resnim kupcem možnost ogleda 12., 13., 19. in 20. septembra. Čož, Malo Trebeljevo 12, Prežganje. P-16686-60

HIŠO novo, v centru Hercegnovega, 160 m^2, prodam. Inf. po tel. (071) 613-676, Abid Kusturica, Sarajevo, Lenjinova 33/4. PT-119160-60

HIŠO, poškodovano, v Hercegnovem (Stari Grad) 240 m^2, prodam. Tel. (071) 613-676, Abid Kusturica, Sarajevo, Lenjinova 33/4. PT-119161-60

HIŠO prodam v Šmarju-Sap, Titova 1. Ilija Brnič, Baton str. 34, 6000 Frankfurt im. Deutschland. P-43-60

HIŠO z vrtom 1100 m^2, telefon, centralno ogrevanje, primerno za obrt, prodam. Tel. (061) 785-065. Hiša je oddaljena od Ljubljane 28 km, smer Dolenjska. P-16668-60

GOSPODARSKO poslopje, oddaljeno 30 km od Ljubljane, na relaciji Ljubljana-Trojane, 3 km od glavne ceste, dostop z vsakim vozilom, voda in elektrika, mogoča preureditev v vikend ali stanovanje, prodam. Informacije v soboto in nedeljo po tel. (061) 722-941. P-16688-60

HIŠO, starejšo, lahko tudi za vikend, prodam. Ogled vsak dan popoldan, Jelševica 2, Trojane. P-16757-60

kupim

PARCELO, sončno, na Viču ali Brezoviškem hribu ali hišo, staro, neadaptirano, Vič, Rožna dolina, Trnovo, ali atrij 100 ali 130 m^2 kupim. Ponudbe pod »Jesen«. T-119156-62

STARO hišo, del hiše ali mansardo, primerno za preureditev v stanovanje, kupim v okolici Ljubljane. Ponudbe pod »Do 25 km«. 13631-62

ZAZIDLJIVO parcelo na otoku Krku kupim. Ponudbe po tel. (064) 83-750 ali Peček, Poljska pot 2, 64270 Jesenice. T-119064-62

ZAZIDLJIVO parcelo v okolici Ljubljane kupim. Ponudbe pod »Gotovina«. 16483-62

HIŠO, starejšo, manjšo ali vikend do 30 km iz Ljubljane, kupim. Ponudbe pod »Navedite ceno«. P-13325-62

ŠTIRI ali večsobno stanovanje ali hišo kupim. V delno plačilo lahko nudim lastniško, trisobno, komfortno stanovanje s centralno, garažo in telefonom v mirnem delu centra. Ponudbe pod »Prednost center«. P-16493-62

NOVO hišo v Ljubljani ali bližnji okolici kupim. Ponudbe pod »Plačam v gotovini«. P-15-15922-62

ZAZIDLJIVO parcelo, do 20 km iz Ljubljane, kupim. Ponudbe pod »Plačam v gotovini«. P-13514-62

ENODRUŽINSKO hišo v Ljubljani, V. faza, kupim. Ponudbe pod »Gotovina«. P-13737-62

HIŠO, starejšo, podkleteno, ali s hlevom, najamem v Ljubljani ali bližnji okolici, po enem letu možnost odkupa, predplačilo. Gostiša, Levstikova 7, Ljubljana ali tel. (061) 22-097. P-13735-62

STAREJŠO kmečko hišo z nekaj zemlje, lahko tudi z gospodarskim poslopjem, v okolici Ljubljane, kupim. Ponudbe pošljite pod »Do 20 km«. P-16521-62

KMEČKO hišo, z gospodarskim poslopjem ali brez in nekaj zemlje, kupim na relaciji Ljubljana–Vrhnika. Ponudbe pošljite pod »Pogodba-denar«. P-16520-62

VEČJO zazidljivo parcelo kupim v občini Lj. Moste-Polje. Ponudbe pod »Gotovina«. P-16597-62

zamenjam

DVOSTANOVANJSKI končni trojček v centru, telefon, centralna, zamenjamo za pritlično hišo v občinah Šiška–Bežigrad–Center. Ponudbe pod »Iz zdravstvenih razlogov«. 13748-63

vikendi

VIKENDSKO parcelo, zazidljivo, 29 km iz Ljubljane, 600 m^2, ob avtobusni progi, prodam. Informacije po tel. (061) 263-448, od 8. do 12. ure. P-16287-64

OPREMLJENO vikend garsonjero, 35 m^2, mansardno, v Kopru (Semedela), s teraso, dvema podstrešjema, centralno kurjavo in telefonom, prodam najboljšemu ponudniku. Ponudbe pod »Razgled«. P-13548-64

APARTMA v kaninski vasi (Bovec) odstopim po stari, ugodni ceni. Ponudbe, do 12. 9. pod »Takojšen prevzem ključev« ali po tel. (066) 76-636, od 10. do 13. ure. 16534-64

GRADBENI MATERIALI

prodam

1500 kosov modularne opeke Vrhnika prodam. Tel. (066) 23-332. T-119168-70

VEČJO količino armaturnih mrež, FI 10 × 7,5, 10 × 6,8, 5 × 6, prodam. Tel. (061) 20-163 dopoldan, (061) 611-167 popoldan. T-119166-70

4000 kosov modelarne opeke, 29 × 19 × 14, Brdo, prodam. Tel. (061) 266-293. T-119174-70

BOROV opaž, 50 m^2, dolžina letev 240 cm, prodam. Cena 450 din za m^2. Telefon (061) 20-425, po 18. uri. 16657-70

STREŠNE branike za sneg prodam. Janko Sedej, Zlato polje 19, Kranj, tel. (064) 27-844. T-119093-70

HIDROFOR, enofazni, prodam. Tel. (061) 556-113. T-119181-70

KOPALNO kad, 160 × 70, popolnoma novo, prodam po ugodni ceni. Informacije dopoldan po telefonu (061) 345-569, int. 1. 16638-70

PLINSKO peč za etažno ogrevanje junkers, 20.000 ccal, novo, prodam. Tel. (061) 737-388. 13608-70

BETONSKI mešalec, malo rabljen, prodam. Franc Podgoršek, Masljeva 7, Domžale. 16495-70

6 TON cementa prodam. Marjan Koderman, Nadgorica 10, tel. 342-041. 13601-70

POCINKANO pločevino, 0,55 mm, za izdelavo žlebov in strehe ugodno prodam. Ponudbe pod »Gotovina«. P-16271-70

50 KG POLIESTRA prodam. Ponudbe pod »Brez trdilca«. P-13702-70

MARLES hišico, 5×6 m, montažno, nesestavljeno, prodam za 8 M. Tel. (061) 48-042, od 8. do 10. ure. P-13733-70

OKOLI 300 kosov betonskih kvadrov, dimenzije 40×30×20, 2,5 t cementa, 2 mreži 6×2 m, ø 9/6 mm, prodam. Informacije po 16. uri po tel. 558-598. 16697-70

ŠVEDSKO pluto za talno oblogo ter parket klasični, hrast prodam. Tel. (061) 341-236. T-119227-70

SMREKOVO oblogo, 50 m^2, prodam. Kopitar, Podutiška 164, Ljubljana. T-119256-70

20 kg mozaik barve (jegeršprica), ugodno prodam. Ponudbe po tel. (061) 340-861, int. 81, dopoldne. T-119158-70

420 kosov perolit opeke 8 cm, prodam. Ogled vsak dan od 16. ure dalje. Franc Mravlje, Cesta na Svetje 74, Medvode. P-13758-70

KOMBI plošče, 2,5 cm debeline, 45 m^2, trislojne, zelo ugodno prodam. Ogled: Livada 17, popoldan. P-16684-70

400 litrov kurilnega olja zamenjam za suha bukova drva. Ponudbe pod »Jesen«. P-16670-70

kupim

BETONSKO železo, ø 8, 400 kg, ø 10, 150 kg, kupim. Tel. (061) 554-042, Živič, Rolovičeva 15. 16679-72

MOTORNA VOZILA

prodam

ZASTAVO 101 M, letnik april 80, ugodno prodam. Informacije po tel. (061) 554-980, od 15. ure dalje. P-13492-80

BMW 1602, generalno preurejen, ugodno prodam ali zamenjam za motorno kolo. V račun vzamem tudi manjši avto. Stane Podlunšek, Veljka Vlahovića 40, Velenje. PT-118843-80

ASCONO 16, letnik 1976/77, prevoženih 62.000 km, ves čas garažiran, prodam. Inf. po tel. (061) 811-251. PT-118928-80

SPAČEK, letnik 75, odlično ohranjen prodam za 3,7 M. Telefon (061) 722-784. PT-118920-80

FIAT 126 P, letnik 78 prodam. Dragica Gianfrate, Zalaznikova 10, Ljubljana. PT-118908-80

R 4, letnik 1980, prodam ali zamenjam za les. Informacije po tel. (061) 722-319. PT-118737-80

RENAULT 4, letnik 78, registriran do julija 1982, cena 90000 ND, prodam. Novo Polje C. XI/20 a, Intihar Ive. 16335-80

CITROËN DS 20, malo rabljen in fiat 750 S, letnik 1978, prodam. Grenc 4, Škofja Loka. P-13378-80

SIMCA horizon LS, letnik 1979, 36.000 km, prodam. Tel. (061) 340-492, popoldne. PT-118882-80

DIANO, letnik 1977, dobro ohranjeno, prodam. Zvone Cizej, Trate 2, Gornja Radgona, tel. (069) 74-044, od 12. do 14. ure. PT-118678-80

SIMCO 1307 GLS, 50000 km, letnik 1977, odlično ohranjeno, prodam. Informacije po tel. (061) 261-408 vsak dan med 16. in 19. uro. P-16349-80

KOMBI IMV 1600 R, l. 1976, 7+1, dobro ohranjen, prodam. Ogled 9. in 10. septembra popoldne, Jarčeva 18, Domžale. P-13193-80

WARTBURG, letnik 1970, prodam za nadomestne dele. Joži Okoren, Gornje Blato 6, p. Škofljica. P-16263-80

AUDI 60 L, letnik 1970, dobro ohranjen, z dodatno teh. opremo, prodam za 5,5 M. Tel. 345-051. P-13274-80

VW 1200, karamboliran, prevoženih 80.000 km, letnik 1973, prodam. Podvozje in stroj brezhibna. Ponudbe dopoldne po telefonu (061) 324-549. P-16083-80

ZASTAVO 750, letnik 78, garažirano, prodam. Informacije med 15. in 18. uro. Vlahovičeva 39, Ljubljana, stan. 20. P-13564-80

KOMBIBUS TAM 60 A 5, letnik 1979, prevoženih 22.000 km, vozen, z B, prodam. Informacije po tel. (064) 22-135. PT-118694-80

OM tigrotto 55, 5 t, kesonar, prodam. Goriče 12, Golnik. PT-118786-80

Z 101, karambolirano, prodam. Ogled vsak dan popoldne: kiosk sadje zelenjava Makedonka, Vir pri Domžalah. P-16166-80

MZ 250/1, kot nov, dodatno opremljen, prodam. Aleš Papež, Titova 41, Ljubljana. PT-119049-80

ČZ 350, odlično ohranjen, letnik 1976, 15.000 km, nove michellin gume, prodam. Informacije po telefonu (061) 556-680, med 19. in 20. uro. P-16574-80

Z 750 L, letnik 76, delno obnovljeno, prodam. Inrofmacije po tel. 752-857, danes od 16. do 18. ure. P-16505-80

ALFA ROMEO 1300 TI, letnik 1970, zelo ugodno prodam. Ogled vsak delavnik, od 17. do 19. ure, na Vodnikovi 155 (ŠD Ilirija). P-13704-80

FIAT 126, letnik 1978, prodam. Informacije po tel. (061) 57-929, vsak popoldan, razen v soboto in nedeljo. P-16513-80

750 SC l. 79, 15.000 km, garažiran, prodam. Janez Svetlin, tel. 342-481, od 6. do 10. ure. P-16566-80

PASSAT 1600, 37.000 km, zelen, letnik konec 1976, garažiran, prodam. Tel. (061) 653-133, popoldan. P-16556-80

MERCEDES BUS, zadnji tip, prodam. Tel. (064) 67-067. P-16626-80

GOLF JL 1100, bel, nov, neregistriran, prodam. Tel. (061) 443-176. P-16540-80

MOSKVIČ 1500, karavan, letnik 78, prevoženih 42.000 km, s plinsko napravo ali brez, ugodno prodam. Hribar, Gerbičeva 39/a, Ljubljana. P-13653-80

Z 750 LE, feb. 81, prodam. Tel. (061) 443-918. P-13641-80

DIANO, letnik 77, prodam za 42.000 din. Informacije po telefonu 316-415, od 17. do 19. ure, ob delavnikih. P-16558-60

MERCEDES 240 D ameriške izvedbe, prodam. Inf. po telefon (063) 851-044, po 18. uri. PT-119112-80

ALFA ROMEO 1300 TI, letnik 68, prodam. Tel. (061) 28-797, od 10. do 12. ure dopoldne. PT-118597-80

SUNBEAM hunter 1500, l. 77, 24.000 km, lepo ohranjen, prodam. Inf. po tel. (061) 322-366, dopoldne. P-16619-80

R 4, oktober 1977, spredaj karamboliran, rdeč, prodam v celoti ali po delih. Ljubljana, Bolgarska 7, tel. (061) 317-109. PT-119125-80

ŠKODO 1000 MB, vozno, poceni prodam. Tel. (061) 263-851. P-16620-80

FIAT 124, zelo dobro ohranjen, prodam. Ogled po 15. uri, Ane Ziherlove 2, stanovanje 15, Lj. Šiška. P-13738-80

AUDI 80 GLS, star dve leti, garažiran, redno servisiran in vzdrževan, 40.000 km, prodam. Inf. popoldne, po tel. (063) 811-086. T-119031-80

LADO 1200 L, l. 1976, lepo ohranjeno, prodam. Tel. (061) 772-447, popoldne. P-13707-80

VW 1300 osebni, l. 66, neregistriran, prodam za 1,5 M. Telefon (061) 348-201. PT-119212-80

MERCEDES 14-18, letnik 68, na novo registriran, prodam za 55 milijonov, ali zamenjam za večjega z doplačilom. Telefon (061) 444-338, od 6. do 14. ure. P-16629-80

126 P, opremljen, in BMW 1602, prodam. Tel. (061) 50-491. P-16617-80

ČZ ENDURO 175, dobro ohranjen, ugodno prodam. Stojan Knafelc, Herbersteinova 41, tel. (061) 344-857. P-16658-80

RENAULT 4, letnik 1979, zelo ugodno prodam. Franc Boldin, Ljubljana, Oražnova 1, telefon (061) 263-819, informacije in ogled popoldne. P-13736-80

KOMBI IMV kesonar, letnik 1979, 22.000 km, ugodno prodam. Podrobne informacije po tel. (063) 741-190. P-16461-80

VW, letnik 71, ugodno prodam. Tel. (061) 831-139 inf. od 8. do 12. ure in od 15. do 18. ure. P-16261-80

TAM 4500, let. 1967, vozen, prodam. Motor 12.000 km po generalni. Milan Bošnak, Zajčeva 19, Komenda. P-16426-80

FIAT 124 in 850 prodam po delih. Dušan Grča, Kamnik pod Krimom 108, Preserje. Ogled v soboto in sredo. PT-118963-80

GS X 1,2 break L, letnik 1979, 13.700 km, garažiran, zaščiten, kot nov, z radiom, prodam za 24 M. Tel. (061) 57-312. 16703-80

AUDI 100 LS, letnik 1971, z novim motorjem (z dokumenti), prodam za 5,5 M. Telefon (061) 57-138. 16692-80

AUDI 50, dobro ohranjen, garažiran, prodam. Tel. (061) 262-938, popoldne. 16680-80

TOVORNI avto man 770, karamboliran, prodam. Rudolf Malnar, Trava 10, 61319 Draga. Tel. (061) 868-059, od 7. do 10. ure. T-119080-80

GS club, karamboliran, poceni prodam. Tel. (061) 265-974. T-119222-80

FIČKA, letnik 1979, dobro ohranjen, prevoženih 26.000 km, prodam za 7,5 SM. Inf. dopoldne (061) 22-726. T-119215-80

FORD escort, letnik 1973, ugodno prodam. Inf. po tel. (061) 24-689, od 12. do 14. ure ali na naslov: Bišče 30, (Pšata) Domžale. T-119223-80

GS, letnik 1969, 37.000 km, prodam. V račun vzamem manjši avto. Tel. (063) 710-369. T-119248-80

FIAT 850, dobro ohranjen, letnik 1969, prodam za 3 M. Ogled pri zaščiti avtomobilov Regvat, Titova 341, Ljubljana, od 8. do 16. ure. T-119255-80

850 special po delih prodam. Peter Strahinjić, Rašiška 12, Ljubljana. T-119144-80

126 P, letnik 1978, ugodno prodam. Tel. (061) 554-097. T-119143-80

R 4 TLS, letnik 1977, 51.000 km, prodam. Inf. po tel. (061) 315-378, dopoldne. T-119128-80

ZASTAVO 750, letnik 1973, poceni prodam. Zglasite se po tel. (061) 557-102, od 11. do 13. ure. T-119102-80

AVTO zastava 101, letnik 1976, 76.000 km, ugodno prodam. Inf. po tel. (067) 21-380, dopoldne, (067) 22-023, popoldne. T-119085-80

SPAČEK, janaur 1974, redno servisiran in vzdrževan, prodam za 40.000 din. Inf. po tel. (061) 612-331, po 14. uri. T-119079-80

GOLFA, letnik 1978, plin, prodam ali zamenjam za novejši kabriolet z doplačilom. Pero Fabris, J. Tankovića B.B., 52210 Rovinj. T-119163-80

126 P, letnik 1980, z dodatno opremo, ugodno prodam. Telefon (061) 612-784. 16667-80

ZASTAVO 101, prodam. Ručigaj, Zaloška 105. 13749-80

JUGO 45, nov, zamenjam za gradbeno parcelo. Ponudbe pod »Dogovor«. 13745-80

JADRALNO desko imgrad poceni prodam. Tel. (061) 312-040, v sredo popoldne. T-119146-90

WARTBURG 353 turist, december 1975, registriran do julija 1982, prodam. Inf. po tel. 348-417, od 7. do 14. ure, vsak dan, razen sobote. P-16689-80

FIAT 435 kombi – keson ugodno naprodaj. Informacije po tel. (061) 27-305. P-16681-80

Z 101 L, letnik 1978, dobro ohranjeno, garažirano, nujno prodam najugodnejšemu ponudniku. Informacije po tel. (061) 321-357. P-16672-80

MERCEDES 406 D, vozen z B kategorijo, prodam. Tel. (061) 268-311. P-16663-80

KATRCO R 4, letnik 1977, dobro ohranjeno, prodam za 75.000. Ogled vsak dan pri Klemenčič, Glagovica 18, Šentvid pri Stični. P-13739-80

PONY expres, star eno leto, prodam. Putrlejeva 18. P-13755-80

126 P, dobro ohranjen, letnik 1977, prevoženih 35.000 km, prodam. Tel. (064) 82-112. PT-119078-80

ZASTAVO 101, marec 1974, prodam. Inf. po tel. (061) 347-122, od 17. do 19. ure. PT-119111-80

R 16 GL, julij 1970, zaradi zidave prodam. Avto je generalno obnovljen. Ogled popoldne pri Župan, Titova 98 (pri Zveznem centru. P-16660-80

CHRYSLER sunbeam 1600, letnik 1974/75, dobro vzdrževan, prodam za 9,5 M. Vegova 5, Domžale. PT-119247-80

PASSAT L 1300, model 1979, prodam. Tel. (061) 47-771. PT-119226-80

TOVORNI avto FAP 13 kesonar, registriran, prodam. Suha 51, Kranj. PT-119218-80

SPAČKA letnik 67, poceni prodam. Tel. (068) 25-005. PT-119198-80

MINI 1000 ugodno prodam. Majcen Lovro, Študljanska 87, Domžale. P-13767-80

ZASTAVO 750 SC, avgust 1980, 8500 km, zamenjam za lado 1200 SL karavan, do dve leti, z doplačilom ali prodam. Informacije popoldne (061) 341-887. 16699-80

FIAT 750 C, letnik 1979, dobro ohranjen, prodam. Jožica Velše, Obirska 7. Ogled vsak popoldan, razen sobote in nedelje. 16690-80

FIAT 126, letnik 1979, prevoženih 30.000 km, lepo vzdrževan, prodam za 7,3 M.Informacije samo ob delavnikih dopoldne po tel. (061) 314-248, od 8. do 14. ure. P-16676-80

MOSKVIČ 1500, prevoženih 20.000 km, tehnični pregled opravljen, prodam. Ogled v sredo, od 16. do 20 ure. Tajnič, Vlahovičeva 17, Ljubljana. 16458-80

VW 1200 S, odlično ohranjen, garažiran, letnik 1975, cena 10 st M, prodam. Stanko Hočevar, Ane Ziherl 12, Lj.-Šiška. 16465-80

ZASTAVO 750, letnik 1979, registrirana v juliju, prevoženih 21.000 km, prodam. Telefon popoldne (061) 446-347. 16470-80

MOPED, nov, še v garanciji, prodam. Informacije po telefonu (061) 266-979. 16484-80

MOPED avtomatik 3 prodam. Ugodna cena. Telefon 611-416. 13636-80

TOMOS avtomatic 3 M ugodno prodam. Tel. (061) 322-892, v ponedeljek. 13609-80

PRINCA (tip 110), nevoznega, prodam kompletno ali po delih. Informacije po telefonu 28-576. 13604-80

SPAČEK, l. 75 prodam za 29.000 din. Informacije popoldne po telefonu (061) 51-368. 16088-80

ZASTAVO kombi 435 K, letnik 76 prodam za 5,5 M. Tel. (066) 25-271, Bertok. 13565-80

AUDI 60, karamboliran, ugodno prodam. Ogled po 14. uri, vsak dan popoldne. Boško Trivkovič, Križevniška 7, Ljubljana. 13597-80

TOMOS 50 ccm, predelan za cross, ugodno prodam. Kličite tel. (061) 344-354. 13627-80

AUDI 80 L, letnik 1973, prevoženih 120.000 km, odlično ohranjen, ugodno prodam. Stanovnik, Pod akacijami 30 (Murgle). 13628-80

KAWASAKI KH 500 in KH 250 prodam. Silovšek, Nade Cilenšek 13, Žalec. T-119070-80

FIAT 126, letnik 79, garažiran, ugodno prodam. Tel. (061) 752-171. T-119071-80

MZ 250 poceni prodam. Panič, Titova 124, Ljubljana. T-119069-80

ZASTAVO 750, letnik 71 prodam. Cena 2,2 M. Zoran Lipovšek, Partizanska 41, Škofja Loka. T-119073-80

ZASTAVO 750 LE, december 80, prevoženih 5.500 km, zaščiten in garažiran, prodam. Cena po dogovoru. Ogled v sredo in četrtek, od 15. do 18. ure na naslovu: Irena Horvat, Glinškova ploščad 20, Bežigrad. T-119057-80

FIAT 131 CL, letnik 11/80 in VW jetta, star 3 mesece, prodam. Tel. (050) 33-393. T-119055-80

KOMBI zastavo K 430 s povišano streho, letnik julij 1978, 34.000 km, dobro ohranjen prodam za 9,5 M. Registriran do julija 82. Možno delno plačilo v obrokih. Tel. (067) 23-957, od 13. do 16. ure. T-119034-80

ŠKODO 110 L, obnovljeno, letnik 1975, neregistrirano, prodam. Tel. (061) 448-251, po 16. uri. T-118822-80

IZPUH za motor hondo 400 super four (original) prodam. Tel. (061) 314-951, dopoldan. T-118881-80

ZASTAVO 101, letnik 76, registriran do julija 1982 prodam. Rudolf Boltežar, Ljubljanska 50a, Postojna. Tel. (067) 21-600. T-119033-80

ZASTAVO 101, letnik 1978, garažirano, odlično ohranjeno, 32.000 km, ugodno prodam. Inf. po tel. (061) 611-072. T-119048-80

POLONEZ, letnik 1980, karamboliran, nevozen, prodam za 4,5 M. Ponudbe pod »Polonez«. T-119046-80

GS club, letnik 76, 70.000 km, prodam (cena 11,5 M) ali zamenjam za gradbeni material. Poje, Grčarice 1, 61331 Dolenja vas. T-119045-80

DIANO 6, november 80, 15.000 km, zamenjam za 126 P z doplačilom. Lampe, tel. (061) 861-611 dopoldne, 861-758 popoldne. T-119043-80

Z-101, letnik 75, lepo ohranjen, prodam po ugodni ceni. Stane Mlakar, Šmarje-Sap 96. T-119042-80

SPAČKA, letnik 74, prodam. Tel. (061) 321-447, od 17. ure dalje. T-119059-80

ZASTAVO 101, letnik 78, prodam. Registrirana do 1982, dobro ohranjena, cena 11,5 M. Zalog, Pot na labar 9 a. Tel. (061) 315-378, od 8. do 9. ure dopoldne. T-119047-80

ZASTAVO 101, let. 66, dobro ohranjeno, 64.000 prevoženih km, prodam.Ponudbe pod »65.000«. T-119060-80

MOTOR MZ 125 prodam. Tel. (061) 741-589. T-119203-80

PEUGEOT 204, letnik 1969, vozen, prodam za 2 M. Tel. (061) 25-897. T-119153-80

OSEBNI avto zastavo 750, letnik 1973, prodam. Tel. (061) 721-638. T-119193-80

CITROEN CX 2200 ugodno prodam. Tel. (066) 22-357, dopoldne. T-119194-80

MZ 125, odličen, prodam. Sašo Mažgon, Šaleška 2 a, Velenje. T-119195-80

SPAČKA, letnik 1975, garažiranega, prodam. Tel. (061) 323-805, Strossmajerjeva 12, Ljubljana. T-119186-80

ZASTAVO 126 P poceni prodam. Štajner, Vegova 12, I. nad., Ljubljana, po 16. uri. T-119199-80

ASCONO 1,6 S, odlično ohranjeno, julij 1979, prodam. Tel. (061) 50-003. T-119189-80

R 16, letnik 1967, ugodno prodam. Tel. (061) 322-987. Ogled od 15. do 18. ure, Majaronova 16, Ljubljana. T-119094-80

ZASTAVO 1100 SC, izvoz, novo, ugodno prodam. Štular, Titova 336, Črnuče. T-119138-80

ALFASUD, letnik 1974, prodam. Boris Bevc, Vrhovčeva 18, Novo mesto. T-119140-80

MOPED, 49 ccm, poceni prodam. Tel. (061) 268-057, dopoldne ali (061) 445-406, popoldne. T-119206-80

JETTA JL, nov, prodam. Tel. (071) 637-058. T-119141-80

SAAB 96, letnik 1971, prodam. Tel. (061) 557-801, od 19. do 20. ure. T-119178-80

CITROEN GS, dobro ohranjen, prodam. Mogoč kredit. Tel. (064) 27-329, popoldne. T-119098-80

ZASTAVO 101, letnik 1975, prodam. Marjan Žitnik, Reboljeva 7, Ljubljana, tel. (061) 349-574, popoldne. T-119151-80

FIAT 126, letnik 1980, prodam. Tel. (061) 343-971/43. T-119155-80

AVTO Z 750 de lux, letnik 1974, reg. do aprila 1982, prodam. Mićo Močić, Ljubljana, Pot na Rakovo jelšo, 9/B. 16613-80

KATRCO, letnik 1978, in zastavo 750, letnik 1980, ugodno prodam. Čonč, Bilečanska 4/X (Štepanjsko naselje). Ogled v četrtek in petek po 15. uri. 16654-80

R 8, registriran, prodam za 1 M. Informacije po tel. (061) 344-215. 16649-80

OPEL rekord, letnik 1973, odlično ohranjen, prodam. Ogled popoldne: Martinek, Celovška 63, Ljubljana. 16631-80

MALI OGLASI TEL. 28-111

Sprejem in vse informacije o malih oglasih izključno le na telefonsko številko 28-111

ZASTAVO 750 SE, staro šest mesecev, prodam za 9,5 M. Tel. (061) 553-006. 16630-80
VW passat ugodno prodam. Pokličite po telefonu 267-483, Ljubljana. 16628-80

FORD capri GL 2000, november 1977, prodam. Inf. po tel. (063) 844-009, od 19. do 20. ure. 13723-80
STOENKO, karambolirano, prodam. Prijateljeva 18, Lapajne. 16605-80
FIAT 126 P, star tri leta, prodam. Tel. (061) 313-732, dopoldne. 16596-80
GOLF, letnik 1978, prevoženih 38.000, garažiran, kot nov, prodam. Tel. (061) 556-297. 16590-80
RENAULT 4, letnik 1978, registriran do avgusta 1982, prodam. Ogled vsak dan popoldne: Zadravec, Bijedičeva 2, Ljubljana. 16582-80
SIMCO 1000 LS, letnik 1973, neregistrirano, prodam. Informacije po tel. (061) 22-168, po 15. uri. 16580-80
VW 1303 J, letnik 1976, ugodno prodam. Vidmar, Strelška 1, tel. (061) 315-429. 13706-80
LADO, letnik 1973, prodam za 53.000,00 din. Informacije po tel. (061) 310-818. 13711-80
LADO 1300, letnik 1977, prodam. Tel. (061) 22-642. 13709-80
ŠKODO, karambolirano, letnik 1979, ugodno prodam. Inf. po tel. (061) 346-700. T-119119-80
LADO 1500, letnik 1979, karambolirano, prodam. Milivoj Koc, Prvačina 38 A, 65294 Dornberk. T-119121-80
MOTOR MZ 250 in jawo 350 prodam. Franko Humar, Cankarjeva 74, Nova Gorica. T-119123-80
R 8 kupim. Tel. (063) 850-030, int. 172. T-119097-80
SPAČEK, obnovljen, letnik 1973, nujno prodam. Inf. po tel. (061) 340-203, od 16. do 19. ure. T-119114-80

ZASTAVO 750, letnik 1974, prodam za 3,5 M. Vse informacije po tel. (061) 340-258, vsak dan razen sobote in nedelje, od 17. do 19. ure. T-119095-80

ZASTAVO 750 SC, letnik 1980, 12.000 km, prodam. Ogled vsak dan, od 17. do 19. ure. Mitja Ladiha, Glinškova ploščad 23, Lj. T-119092-80
MOSKVIČ karavan, letnik 1978, prodam. Registriran do februarja 1982. Tel. (061) 313-874, od 6.30 do 14.30. T-119086-80
WARTBURG karavan, 4 leta star, vzdrževan, prodam. Resman, Emonska 25, Ljubljana. T-119142-80
SPAČKA, letnik 1972, registriran do junija 1982, prodam. Ogled vsak dan, od 16. do 18. ure, na Dolenjski c. 29. 16519-80
BMW 316, letnik 1979, črne barve, pomična streha, zelena stekla, dodatna oprema, prodam. Kovačević, 29. Hercegovske divizije 3. 16517-80
R 18, letnik 1979, rdeč, ugodno prodam. Kovačević, 29. Hercegovske divizije 3. 16516-80
ENOOSNI traktor s priključki in AMI 8 prodam. Janez Zorman, Rošpoh 190 a, Kamnica. 857-80
FIAT 132/2000, odlično ohranjen, star 3 leta, prevoženih 69.000 km, prodam. Cena 30 M – dogovor. Informacije po tel. (061) 59-044. 16518-80
ZASTAVO 750 SC, letnik 1980, prevoženih 7000 km, prodam. Cena 86.000. Tel. (061) 553-194, od 17. do 21. ure. 16561-80
FIAT 750 S, letnik 1979, ugodno prodam. Ponudbe pod »Takoj«. 16563-80
TOMOS avtomatic 3 M, prevoženih 1300 km, prodam. Vatovec, Titova 25 A, Ljubljana. 16555-80
ALFASUD pod ugodnimi pogoji prodam. Vzamem tudi manjši avto. Tel. 327-410. 16544-80
ZASTAVO 750, letnik 1976, odlično ohranjeno, ugodno prodam. Informacije po telefonu (061) 311-922, int. 2729, Martin Žvelc (dopoldne). 16539-80

TOMOS avtomatic 3 MS, črne barve, nov, poceni prodam. Ponudbe pod »Tomos«. 13674-80
CITROEN GS 1,3, letnik 1979, 11.000 km, garažiran, odlično ohranjen, prodam. Informacije po telefonu (064) 475-423, med 14. in 15. uro. 13656-80
ZASTAVO 101, letnik 1973, dobro ohranjeno, registrirano do maja, prodam. Ogled na Červanova 15, Vižmarje-Brod. 13661-80
FIAT 128 berlina, nemški, ohranjen, prodam. Titova 181, po 15. uri. 13673-80

ZASTAVO 101, februar 1978, dobro ohranjeno, prevoženih 33.600 km, prodam. Tel. (061) 448-921, vsak dan 11. do 15. ure. T-119183-80
KOMBI 435 K, star eno leto, dinitrol zaščita, prodam. Cena 11,2 M. Tel. (064) 76-181. T-119190-80
LANCIO flavio coupe, dobro ohranjeno, poceni prodam. Tel. (061) 321-917. T-119154-80
TAM 4500 kiper – 4×2-0,5, reg. 1966, obnovljen, prodam za okrog 7,5 M. Delavnica (Strgulc), Gosposvetska 13, Ljubljana. 16601-80
R 4, letnik 1977, 51.000 km, prodam za 73.000 din. Inf. po tel. (061) 448-770. 13694-80
FIAT 1100, vozen, prodam za 1 M. Marjan Bratina, Ul. Bazoviške brigade 15, 65270 Ajdovščina. 16562-80
126 P, letnik 1977, 20.000 km, prodam za 55.000 din. Informacije po tel. (061) 852-552, popoldne. 13678-80

kupim

OM-TAM, 2–3 tone, kiper, novejši, kupim. Tel. (061) 264-781. P-16490-82
PEUGEOT 305, nov ali malo rabljen, kupim. Tel. (062) 62-202, od 17. do 20. ure. PT-118732-82

IMV kombi kupim. Dobnikar, Grič 47, Ljubljana. T-119177-82
ZASTAVA 1300, (1500), l. 78 ali mlajši kupim. Tel. (061) 751-081, danes od 7.–17. ure. T-119152-82
IMV kombi osebni ali tovorni, lahko zvišan ali dvoosen, kupim. Ponudbe pod »Takoj«. 13690-82

garaže

GARAŽO novo prodam v Luciji. Tel. (064) 24-447, po 15. uri. T-119211-83
GARAŽO prodam na Smoletovi 13-Bežigrad. Tel. (061) 346-374. T-119187-83
GARAŽO v Štepanjskem naselju oddam. Tel. 52-900. 16549-83
GARAŽO ob Topniški ulici nasproti Vojkove oddam. Cena 850 din. Predplačilo šest mesecev. Ponudbe pod »Resen interesent«. 16598-83
GARAŽO v BS 3 oddam v najem. Kličite po tel. (061) 57-901, po 15. uri. 13708-83
GARAŽO-BOKS oddam v ulici Hercegovske divizije (Bežigrad) za najmanj eno leto najboljšemu ponudniku. Ponudbe po tel. (061) 20-028 v soboto, 12. septembra 1981, od 16. do 21. ure. 16466-83
GARAŽO najamem. Ponudbe pod »Vič«. 16128-83

GARAŽO na Poljanski cesti pri zapornicah prodam za 10 SM. Tel. (061) 316-366, do 14 ure. P-16625-83
GARAŽO triplex ob Rašiški cesti (novi tip) prodam najboljšemu ponudniku. Ponudbe pod »Mostec«. P-13713-83

GARAŽO najamem v bližini Kvedrove C. IV. Ponudbe pod »Daljše obdobje«. 16548-83
GARAŽO v Tbilisijski ulici na Viču prodam. V račun vzamem tudi gradbeni material. Tel. (061) 340-690, zvečer. T-119224-83

deli za avto

DELE – avtomobilske, prednji levi blatnik in pločevinasto masko za Z-101 prodam. Informacije po tel. (061) 22-347. 13606-84
GUME sava radial (štiri) 155 SR 13 D727 jet tubeless, popolnoma nove prodam. Tel. (061) 323-103. 13602-84
BRISALEC zadnjega stekla hillar prodam. Tel. (061) 345-271 dopoldne, 268-729 popoldne. T-119052-84
MOTOR za volgo gaz 24 takoj kupim. Sitar, Igriška 95, Maribor, tel. (062) 35-076. 854-84
ZA GS prodam senčnik in prevleke. Tel. (061) 347-325, dopoldan. T-119209-84
STROJ za ami prodam. Tel. (061) 556-113. T-119180-84
ŠTARTER za R 12 in 16 prodam, ter pragove za austin. Čosić, Viška 69, Ljubljana. 16577-84
PREDNJI DEL za lado 1500 iščem. Milivoj Koc, Prvačina 28 A, 65294 Dornberk. T-119122-84
R 8 in NSU 1200, poceni prodam po delih. Informacije popoldan po tel. (061) 24-154. 16648-84
NADOMESTNE, dele za NSU 1200 C prodam. Rant, Moša Pijade 3, Kranj, tel. (064) 25-730 T-119081-84
DVE platišči za spačka ali diano poceni prodam. Makuc, Bohoričeva 14. 16674-84
ZASTAVO 125 P, karambolirano, prodam za dele. Tel. (061) 741-384. P-16659-84
NADOMESTNE dele za saab 96 in ford escort prodam. Informacije po telefonu (061) 322-768. P-13757-84
LANDROVER motor, diferencial s polosovinami in nekaj manjših delov prodam. Puterljeva 18. P-13754-84
NADOMESTNE dele za R 4, R 6, R 8, R 10, R 16, prodam. Informacije Miran Samsa, Dolnje Retje, Velike Lašče, tel. (061) 781-092. P-13599-84
NSU 1000, brez motorja, prodam. Depala vas 21, Domžale, popoldne. P-16299-84
RENAULT 10 po delih brez motorja, prodam. Tel. 442-951, po 15. uri. P-16526-84

tov. prikolice

TOVORNO prikolico od 500 do 1000 kg nosilnosti za osebni avto kupim. Franc Žabjek, Dolenjska cesta 157, Ljubljana. T-119110-85
VLEČNO prikolico za osebni in tovorni avto z naletno zavoro prodam. Tel. (061) 551-015, vsak dan popoldan. T-119157-85

ŠPORTNI REKVIZITI

prodam

BARKO, leseno, 7 m dolgo, s komfortno kabino ter vgrajenim diesel motorjem, 27 KM, prodam. Tel. (066) 25-819. T-119200-90
MAESTRAL 5, star leto dni in nov kanu, ugodno prodam. Tel. (061) 344-354. T-119188-90
JOHNSON, 25 KM, malo vožen in nov gliser kvarnerplastika, zelo ugodno prodam. Tel. (064) 82-898. 16578-90
JADRALNO desko imgrad, eno leto staro, prodam. Tel. (065) 22-680. T-119120-90
KOMPLETNO opremo, padalo, brzinomer, variometer, prodam zmajarjem. Tel. (061) 25-278. 16529-90
DIRKALNO kolo, 10 prestav, uvoženo, prodam. Ponudbe po tel. (061) 612-371. 13693-90
BARKO pasaro P 500, z motorjema tomos 10 in tomos 3 KM, s kabriolet streho in drugo dodatno opremo, prodam. Tel. (061) 261-529. 13682-90
JADRNICO (8,2 M), opremljeno, prodam. Ponudbe pod »Križarjenje«. P-16002-90
ČOLN elan 495 k, kompleten, s kabino, motorjem chrysler, 45 KM in prikolico z zavoro, ugodno prodam. Veuškac 426, Ljubljana Polje, telefon 48-042. P-13732-90
SURF imgrad, star tri leta, prodam za 10.000 din. Ogled popoldan. Naslov Vir, Valvazorjeva 4 pri Domžalah. P-16298-90
JADRALNO desko imgrad, poceni prodam. Tel. (061) 312-040, v sredo popoldne. T-119146-90
JADRALNO desko imgrad, novo, poceni prodam. Informacije po tel. (061) 344-403. P-13750-90
OSOVINO (25×120 cm) in propeler (360×290) za jadrnico ali čoln dolžine 9 m nujno prodam. Informacije po tel. (061) 544-858, vsak dan po 18. uri. 16695-90
DIRKALNO kolo cottur, 10 prestav, odlično ohranjeno, prodam. Urbančič, dopoldne (061) 312-762, popoldne (061) 267-846. 13307-90
JADRALNO desko imgrad ugodno prodam, l. 1980. Ponudbe pod »1 M«. 13629-90
JADRALNO desko tornado (kompletno) ter viharno jadro prodam. Tel. (061) 22-792 popoldne. T-119074-90
ADRIO 380, 2+2, rabljeno dve sezoni, prodam. Telefon (062) 28-015, po 18. uri. 856-90

kupim

ITALIJANSKI, poni dobro ohranjen, ali žensko kolo kupim. Telefon 557-856, od 16. ure dalje. 16650-92
POTOVALNI nahrbtnik s krošnjo kupim. Ponudbe pod »Ohranjen«. 16646-92

prikolice

KAMP prikolico IMV 450, pet ležišč, tri leta staro, zamenjam za IMV 305 in doplačilo. Rugani, Cankarjeva 2 b, Velenje. T-119135-93
PRIKOLICO adria 380, letnik 81, 2 + 2, s predprostorom, prodam. Inf. dopoldne po tel. (064) 24-351, int. 2494. T-119087-93
PRIKOLICO adria 380, novo, s hladilnikom in baldahinom, prodam. Ponudbe po tel. (061) 612-371. 13692-93
ADRIA 450 S/80 z vgrajenim hladilnikom, enkrat rabljeno, prodam. Inf. zvečer po tel. (061) 327-416. 13649-93
BRAKO prikolico z izrabljenim platnenim delom kupim. Informacije po tel. (061) 721-632. P-16183-93
PRIKOLICO brako camper hiško, skoraj novo, prodam. Inf. od 19. do 20. ure po tel. 446-401. P-16346-93
TRESKA prikolico, 3+1, rabljeno 3 sezone, prodam. Cena 6 M. Kličite po tel. (064) 83-625. T-119022-93

GLASBILA

prodam

BAS kitaro fender, jazz bas in bas ojačevalec hiwat 100 W prodam. Inf. popoldne po tel. (061) 554-305. PT-119214-100
HARMONIKO melodija, 120-basno, 11+3 registri, prodam. Miloš Suša, Cesta 9. avgusta 80, Zagorje ob Savi. Tel. (061) 811-428. T-119037-100
PIANINO, star, ugodno prodam. Jančič, Novakova 5, Ljubljana ali tel. (061) 325-082. Ogled od 18.–20. ure. T-119150-100
ORGLE echo, stare štiri leta, prodam za 22.000 din. Informacije po tel. (061) 24-498, od 10. do 12. ure. 13688-100

kupim

PIANINO najamem. Ponudbe po tel. (061) 316-214, od 17. do 19. ure. T-119050-102

AKUSTIČNI APARATI

prodam

TV gorenje color ugodno prodam. Tel. (065) 22-906. T-119173-105
STEREO gramofon nov prodam. Ponudbe pod »Poceni«. 16643-105
THORENS TD 160 z ročico ortofon in ADC – VLM, prenosni profesionalni kasetofon JVC KD 1635/3, tuner – timer technics ST – S 7, novo prodam. Tel. (061) 554-097. T-119113-105
STEREO radio kasetofon znamke radiotone, 35 W ali MBO, 14 W, prodam. Tel. (061) 553-406. T-119089-105
ALTEC – 14 vrhunske zvočnike (350 W, 114 dB), primerne tudi za disco, prodam. Tel. (061) 611-442. 13681-105
SANSUI tuner T 80, kasetofon D 95 MB in technics gramofon SLQ 2 prodam. Tone Kovač, tel. (061) 611-106 dopoldan int. 242 ali tel. (061) 266-624, popoldan. T-119204-105
KASETOFON pioneer CT 506 in ojačevalec pioneer SA 506 prodam. Tel. (061) 448-221. T-119184-105
BARVNI TV sprejemnik gorenje 950 prodam za 15000 din. Tel. (061) 346-916, od 15.–21. ure. T-119196-105
MINI prenosni kasetofon z radiom (Walkman) znamke national panasonic skupaj s slušalkami prodam. Informacije dopoldan po tel. (061) 342-266 int 1. 16639-105
OJAČEVALEC pioneer SA 710 (1,8 M), sansui sinthesazer T 77 (1,3 M) kasetofon mida M 6000 D z daljinskim (1,4 M), zvočnike electro voice, 2×200 W (1,75 M) prodam. Ogled vsak dan na naslov: Hamo Galijaševič, Ul. 28. maja 75, Ljubljana. 16594-105
TV ČRNO-BEL prodam, Celovška 145 a, »III. nad., stanovanje 20. 13689-105
MIDA ojačevalec 60–80 W, kvarc gramofon, timer in zvočnike 60 W prodam. Informacije dopoldne po tel. 313-028. P-16693-105
AKAI KASETOFON, gramofon tuner in jvc kasetofon, prodam. Tel. (061) 831-574. T-118971-105
GRAMOFON dual z ojačevalcem 12/6 hs 42 izhodna moč 2×12 w/4 om in dvema zvočnikoma, vse odlično ohranjeno, ugodno prodam. Ogled vsak dan od 18. do 20. ure. Prijateljeva 9, stan. 7, tel. 27-308. P-N16433-105
GRAMOFON sansui SR-838 z glavo (17000), tunner teac TX-500 (10000) in gramofonsko glavo audio technics AT-13 (1500) prodam. Tel. (061) 342-886, do 14. ure in (061) 341-236, po 15. uri. T-119145-105
KASETOFON kenwood KX 1030 in gramofon hitachi PS-48 prodam. Tel. 22-586, Staneta Žagarja 42, Kranj. T-119220-105
OJAČEVALEC marantz in kasetofon technics prodam. Inf. po tel. (061) 349-107, od 15. do 16. ure. T-119139-105
AR 12 in advent 4 prodam. Tel. (065) 24-219, dopoldne ali (065) 31-672, popoldne. T-119130-105
ISKRA stereo sprejemnik, 2×50 W, prodam. Informacije po tel. (061) 722-451. 16462-105
ZVOČNIKE ITT 80/120 W z dodanimi montorola horni in dvema philips bas zvočnikoma, prodam. Tel. 263-741, popoldan. 16476-105
ZVOČNIKE ITT, 100 W, prodam. Cena 8.500 din. Žoran Lipovšek, Partizanska 41, Škofja Loka. T-119072-105
STEREO radio kasetofon hitachi TRK – 8020 prodam za 14000 din. Jankovič, Dolenjska c. 80, Ljubljana. 13593-105
HITACHI zvočnike HS-530, 100 W in kasetofon HD-850, prodam. Telefon (061) 262-904. P-16205-105
TELEVIZOR črno bel, gorenje, zelo ugodno prodam. Vajdič, Žibertova 1, Lj. P-13560-105
TV barvni iskra panorama, brezhiben, ekran 64, prodam za 17.000 ND. Interesenti naj pridejo 7. 9. ali 9. 9. 1981, od 18. ure do 19. ure ali 11. 9. 1981 ob 19. uri na naslov: Ilija Balanesković, Pokopališka 2/I, Moste – 61000 Ljubljana ali ponudbe pod »Gotovina«. P-13376-105
GRAMOFON elan PC 830, poceni prodam. Tel. (061) 344-630. PT-119096-105
ZVOČNIKE itt 120 w, poceni prodam. Pavlič, Bohoričeva 18, Ljubljana. P-13664-105
SHARP HI-FI stolp z zvočniki in omarico ter gramofon tehnics SLB-3, vse novo, prodam. Informacije popoldan po tel. (061) 310-217. P-13710-105
PRENOSNI črno-beli TV kupim. Ponudbe pod »Študentka«. P-16683-106
CANKARJEVO zbrano delo, katere koli izdaje, kupim. Ponudbe pod »Navedite ceno«. 13637-122
80-VATNE omarice in gramofon kupim ali zamenjam za spačka, letnik 73. Tel. (061) 340-203, od 16. do 19. ure. T-119115-106
MINI kasetofon, lahko s tunerjem, z vsem priborom, kupim. Ponudbe pod »Walkman«. 16530-106

UMETNINE IN STARINE

prodam

UMETNIŠKO sliko, olje na platnu, 150 × 100, Kosovska bitka, prodam. Boris Rutar, Ul. svobode 10, Izola. T-119118-110
KMEČKO skrinjo staro prodam. Tel. (064) 83-625. PT-119023-110

DELO

dobi

DELAVCA, mlajšega, za priučitev v elektrokovinski delavnici, sprejmem. »Elektro-instalacije-naprave«, Ljubljana, Dolenjska c. 74. P-16290-130
DROBNO serijsko šivanje oddam na dom. Ponudbe pod »Dober zaslužek«. P-16469-130
VODOVODNEGA instalaterja in delavca za priučitev zaposlim. Telefon (061) 447-311. P-13624-130
KV AVTOKLEPARJA sprejmem, OD po dogovoru. Janez Štojs, Ljubljana, Podvozna pot 40, tel. (061) 263-167. PT-118699-130
ŽENSKI, spretnih rok, nudim delo na domu. Ponudbe pod »Lep zaslužek«. P-13401-130
KV ključavničarja, za delo po načrtih in z znanjem varjenja, zaposlim. OD po dogovoru. Frnac Končan, Domžale, Cankarjeva 5, tel. (061) 721-044. PT-118871-130
ŽENSKO, vestno, urejeno, za pomoč v gospodinjstvu in za varstvo šoloobveznega otroka iščem takoj na mojem domu. Ponudbe pod »Koseze atrij«. P-16527-130
KV DELAVCA – elektromehanika sprejmem za samostojno previjanje elektromotorjev in NK delavca za razvijanje in čiščenje elektromotorjev. OD po dogovoru. Tel. (061) 310-119, dopoldan. PT-119148-130
STRUGARJA ali strojnega ključavničarja takoj zaposlim, za delo na stružnih avtomatih. Kovinostrugarstvo, Jože Niedervanger, Mengeš, Pot Rašiške čete 1. PT-119208-130
MIZARJA, izučenega ali priučenega, natančnega, vajenega ravnanja s stroji, z odsluženim vojaškim rokom, takoj zaposlim. Serijsko delo, dober dohodek. Knafelje, Dolomitska 9, Ljubljana Dravlje, tel. (061) 557-560. PT-118936-130
ZIDARSKEGA mojstra za izdelavo finih tlakov in drugih finalnih del na novogradnji iščem. Ponudbe z opisanimi pogoji pod »Začnemo takoj«. 16545-130
ŽENSKO za ročno pletenje iščem. Ponudbe pod »Lepo«. 16564-130
OSEBO za napeljavo vodovoda iščem. Ponudbe pod »Hitro«. 13640-130
TAKOJ sprejmem dva mizarja in delavca za priučitev, lahko priučen, OD po dogovoru. Mizarstvo Nadgorčar 20, Črnuče. P-16418-130
ZIDARSKO skupino za izdelavo betonskega podpornega zidu, z mojim materialom in vašim opažem, iščem, lokacija Log pri Brezovici. Ponudbe pošljite pod »Pričetek takoj«. 16467-130

išče

HONORARNO zaposlitev v gostinstvu v Ljubljani ali okolici išče mlajša upokojenka. Ponudbe pod »Kvalificirana gostinka«. 16473-132
SEKAM drva in pospravljam drvarnice. Ponudbe pod »Pred zimo«. 16486-132
KAKRŠNO koli honorarno delo sprejmem. Ponudbe pod »Mlad upokojenec«. 13594-132
DEKLE z dokončano gostinsko šolo išče kakršno koli delo. Ponudbe pod »Samo dopoldne«. 13630-132
DELO natakarice iščem v solidnem lokalu. Ponudbe pod »Vestna«. 16609-132
VAŠE stanovanje očisti pridna in poštena študentka. Ponudbe pod »Ljubljana«. 13698-132
HONORARNO delo popoldansko iščem. Ponudbe pod »Vestna«. 16560-132
INŠTRUKTOR B kat. išče kakršnokoli dopoldansko zaposlitev. Ponudbe pod »Zanesljiv«. 13679-132
KV GOSTINSKI delavec išče honorarno popoldansko delo. Ponudbe pod »Takoj«. 13658-132
DELO hišnika sprejmem redno ali honorarno. Žena lahko čisti stopnišča. Ponudbe pod »Priden«. 16702-132
FRIZERSKA pomočnica s prakso išče zaposlitev. Ponudbe pod »Nastop takoj«. 16700-132
FRIZERKA s triletno prakso išče zaposlitev. Ponudbe pod »Samostojna«. 16685-132
HONORARNO zaposlitev iščem (administrativna šola). Tel. (061) 321-274. 16665-132
KNJIGOVODSTVO vodim obrtnikom. Ponudbe pod »Računovodkinja«. T-119216-132
TRGOVSKI potnik, ki potuje po Jugoslaviji, nudi obrtnikom svoje storitve. Ponudbe pod »Uspešno sodelovanje«. P-13400-132
DELO na ročni stiskalnici sprejmem na dom. Tel. (061) 731-047, popoldne. PT-119126-132
VESTEN voznik B-kategorije, avtomehanik, vešč varjenja in montažnih del, tudi ladijski monter in strojnik, išče primerno zaposlitev. Ponudbe pod »Terenec«. P-13669-132

varstvo

VARSTVO za 8 mesecev starega sina iščem v Zeleni jami od januarja 1982 dalje. Ponudbe po telefon (061) 322-434. P-13666-133
POPOLDANSKO varstvo na našem domu od 15. do 21. ure, iščem za enoletnega otroka. Ponudbe pod »Šmartno pod Šmarno goro«. P-13699-133
VARSTVO iščem na našem domu za 3 in 1-letno deklico. Ponudbe po tel. (061) 344-456 ali pod »Bežigrad«. 16678-133
ŠTUDENTKO ali absolventko iščemo za dopoldansko varstvo dveh fantkov na našem domu. Telefon (061) 345-813. T-119027-133
VARUŠKO, gospodinjo k dvema otrokoma, 5 in 10 let, za popoldanski čas, na mojem domu, v Šiški iščem. Ponudbe po tel. (061) 555-022. T-119041-133

INŠTRUKCIJE

nudim

POUČUJEM angleščino za osnovno šolo. Ponudbe pod »Uspeh«. 16584-140

iščem

IŠČEM osebo z zelo dobrim znanjem francoščine, ki bi bila pripravljena poučevati na domu. Tel. (061) 558-613. 16604-142
INŠTRUKTORICO za nemščino iščem za deklico začetnico. Ponudbe pod »Praksa«. 16565-142
INŠTRUKTORJA za matematiko ekonomske fakultete iščem. Ponudbe pod »Nujno«. P-16442-142
INŠTRUKTORJA za matematiko nujno iščem. Ponudbe pod VIII. razred ali po tel. (061) 442-065. T-119129-142

TELEKS
informativni tednik dela

ŽIVALI

prodam

PRISRČNEGA mucka, snažnega, ubogega brezdomčka, podarim ljubitelju. Pirnat, Teslova 9. 13646-150
ŠARPLANINKO, staro pet mesecev, odličnih staršev, z rodovnikom, prodam. Drago Jazbec, Letence 19, Golnik. PT-118799-150
ČISTOKRVNEGA črnega kodra brez rodovnika, psičko, staro 9 mesecev, prodam. Tel. (063) 730-918. T-119246-150
PUDLJA, belega, z rodovnikom, prodam. Ogled pri Zdešar, Hudovernikova 4, od 14. ure dalje. P-16193-150
AKVARIJE, akvarijske ribice in rastline prodam. Ogled vsak delavnik, od 17. do 19. ure, v soboto od 10. do 12. ure, 61000 Ljubljana, Vod. ikova 75. P-16511-150

TV črno-bele, iskra, gorenje, riz, ei, grunding, saba, popravljamo na domu, z garancijo. Naročila po tel. (061) 341-289, od 8.–10. in od 14.–17. ure, ob delovnikih. TV-13614-165

PARKET brusim in lakiram. Tel. (061) 268-904. PK-16653-165

MONTAŽA TV anten za vse programe. Tel. (061) 57-493 od 15. do 17. ure. AN-TV-16636-165

PREVOZI in selitve. Tel. (061) 341-079. PR-PT-118763-165

DOLCO system po sodobni metodi: čistimo tekstilne talne obloge in sedežne garniture. Inf. po tel. (061) 612-376. T-119058-165

CEMENTNE estrihe – tlake, površinsko obdelane, za leplenje vseh vrst talnih oblog, strojno opravlja »Stavbarstvo«, Šlandrova 27, Domžale, telefon (061) 721-335. Z-13613-165

ASFALTIRAMO dvorišča, manjše krajevne ceste. Inž. Stojan Puntar, V Loki 43, Dragomer 61351, tel. (061) 447-202. P-AS-13621-165

KOMPLETNE selitve in prevoze opravimo strokovno za zasebni in družbeni sektor. Zanesljivi in točni. Tel. (061) 342-420. PR-PT-118800-165

NAČRTE za stanovanjske hiše in adaptacije, kompletno z instalacijami izdelujem. Telefon (061) 21-357. P-13383-165

OPRAVLJAM vse vrste električnih instalacij, novogradnje in adaptacije. Kotnik, telefon (061) 20-902, dopoldne. P-E-16155-165

OBRTNIK polaga keramiko, naravni in umetni kamen. Tel. (061) 323-810, med 7. in 8. uro. T-119082-165

SKUPINA prevzame obnavljanje starih hiš, rušenje, izkope zemlje, izdelavo tlakov. Ponudba pod »Skupina«. Z-16509-165

E R T Z A S D

RAČUNALNIKE – žepne in namizne popravljam. Biroelektronika – precizna mehanika, Društvena 35, Ljubljana, tel. (061) 322-833. PT-118957-165

RAZGLASI

izgubljeno

DNE 7. 9. sem pred Namo izgubila rdečo denarnico. Poštenega najditelja prosim, da mi jo vrne na naslov: Vladka Premerl, DSŠ, Gerbičeva 51 a, tel. 267-471. 16611-160
NAJDITELJA listnice na ime Janez Klemenčič, Triglavska 46 prosim naj mi vrne vsak dokumente. 16634-160

4. 9. 81 sem izgubila zlato zapestnico od Miklošičeve, Živilski trg – Šiška. Poštenega najditelja prosim, da jo za nagrado vrne oz. sporoči po tel. (061) 554-634. 16489-160

preklici

PREKLICUJEM pogodbo o delu z dne 19. 3. 1981, ki je bila sklenjena med Milanom Praprotnikom in H. S., Njegoševa 6, Ljubljana. P-13655-162

razno

ŽENSKO blond lasuljo, naravni lasje, novo, prodam. Tel. (061) 263-572, po 14. uri. T-119210-164
ŽEPNI računalnik cafio college (logaritmi, koreni, funkcije), nov poceni prodam. Tel. (061) 340-921. T-119191-164
BUKOVA drva prodam. Tel. (061) 349-948. T-119172-164
KRZNENO jopo ugodno prodam. Ponudbe pod »40–42«. 16642-164
VELIKO količino značk poceni prodam. Inf. dopoldan po tel. 317-970. 16499-164
ZIMSKI plašč št. 38 in 40, črn karo in beige prodam. Tel. (061) 314-002. T-119044-164
ITALIJANSKO poročno obleko beige barve, št. 38, prodam. Ponudbe po tel. (061) 554-945. 13648-164
JEDILNI krompir igor po 6,50 din za kg prodam. Zapoge 20 pri Vodicah. 16567-164
300 KG medu (hoja) prodam. Ponudbe pod »Po zmerni ceni«. P-16501-164

PREVOZNE storitve, kompletne selitve, opravimo strokovno za zasebni in družbeni sektor. Prevozi oseb. Tel. (061) 345-417. P-PR-13633-177

PRALNE stroje vseh tipov popravljamo, čistimo električne bojlerje. Inf. po tel. (061) 266-645, od 16. do 18. ure. PS-16656-165

SOBOSLIKARSKA dela in pleskanje opravim zelo hitro in kakovostno. Tel. (061) 317-576, po 15. uri. S-16635-165

KOMERCIALNI ansambel iz Ljubljane, išče bobnarja in organista z opremo. (Takoj). Tel: (061) 263-344 ali 24-737. P-13600-164
40.000 DIN posojila za 7 mesecev potrebujem. Vrnem z 20% obrestmi. Ponudbe pod »Obresti«. P-13626-164
PARTNERJA, za izgradnjo gostinskega objekta, iščem. Objekt je na Gorenjskem v zimsko-športnem središču. Prednost imajo zdomci. Ponudbe pod »Enkratna priložnost«. PT-118838-164
GOSTINSKO opremo, rabljeno, ugodno prodam. Tel. (061) 20-992. PT-119091-164
15000 KG jabolk (jonatan, delišes, ajdaret), prodam. Lajoš Ric, Subotica, Arandjelovačka 27, tel. (024) 43-360. 16496-164
AVTORADIOKASETOFON, TV igre in športni volan za zastavo 750, še nerabljen, vse poceni prodam. Tel. (066) 61-142. T-119066-164
VEČ ton bukovega oglja prodam. Tel. (061) 872-030. T-119068-164
RABLJENE radiatorje, 600×120, 234 členov, zelo dobro ohranjene, ugodno prodam. Tel. (061) 772-330. T-119075-164
30-GRAMSKO zapestnico, 14 karatov, primerno za močnejšo roko, prodam po 800 din karat. Telefon (061) 263-472. T-119056-164
KRZNENI plašč murmi, št. 42, dobro ohranjen, ugodno prodam. Tel. (061) 558-271, po 15. uri. T-118884-164
LINIJO, za proizvodnjo hakomat vijakov, za spajanje kotnih spojev, v pohištveni industriji, prodam. S prodajo opreme nudim tudi naročila. Ponudbe pod »Vpeljan izdelek«. T-119076-164

TEHNIČNO dokumentacijo za gradnjo pregledujem v zvezi pocenitve in boljše gradnje. Tel. (061) 265-053. P-13588-164

SADIKE jagod (Humelova vzpenjalka), ki rastejo ob kolcih in rodijo pet mesecev na leto, prodam. Plod je dekorativen, okus in vonj imajo kot gozdne jagode. Lahko jih gojite v cvetličnih posodah in na plantaži. Cena sadike je 15,00 din, pošljemo s povzetjem, najmanj 20 kosov. Ljubivoje Đonić, G. Ribnik, 37243 Počekovina. PT-119164-164

TV antene montiram z jamstvom. Tel. 268-642, Meritve. TV-16607-165

ZIDARSKA skupina prevzame vsa zidarska dela. Ponudbe pod »Resno«. Z-16508-165

SELITVE in prevoze vseh vrst gradbenega materiala opravljam na vseh relacijah, zanesljiv in točen. Tel. (061) 268-006. PR-PT-115782-165

V KORIST BOJA PROTI RAKU IN IZGRADNJE ONKOLOŠKEGA INŠTITUTA

V POČASTITEV SPOMINA UMRLIH:
neimenovani – v spomin dr. ing Jerneja Jernejčiča, 500 din; Martin Račič, Tavčarjeva 1B, Jesenice – namesto cvetja na grob Marjana Fistra iz Ovsiš pri Podnartu, 500 din; Vida Marošek, Streliška 37/a, Ljubljana – v spomin na pokojno sosedo Marijo Rus, 1040 din; Meblo – DSSS, Nova Gorica, sodelavci službe za razvoj, v počastitev spomina pok. Viljema Kirna, 1000 din; IO OOS – TOZD Komercialni servis, Kranj, namesto venca na grob pok. očeta sodelavke Zore Pavlovski, 1000 din; Ljudmila Bergant, Ljubljana, Dražgoška 27/A, v spomin na pokojni sestri, Ljubljana–Dravlje, 400 din; družina Baumgarten, Ljubljana, Linhartova 62, namesto cvetja na grob pok. Anke Bone, 1000 din; družina Pezdič, Novo mesto, Ulica talcev 12, namesto cvetja na grob pok. Matjažu Kmetu, 1000 din; Rozalija Jelen, Ljubljana, Viška c. 69/d, namesto cvetja na grob teti Jerčki Pust z Dola pri Hrastniku, 1000 din; Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo Ljubljana, SSP, namesto venca za pok. materjo uslužbenca inštituta tov. Stojana Trkmana, 500 din; »Rašica« DSSS Gameljne, sodelavke Ane Gašpirc namesto cvetja na grob pok. očeta Jeras Martina, 2000 din;
DRUGI PRISPEVKI:
Odbor za gradnjo vodovoda Izlake, sredstva, ki so ostala na žiro računu ob ukinitvi žiro računa, poklanjajo skladu, 971,35 din; ŽG – Fersped, Ljubljana, poslovalnica Maribor, solidarnostni dinar delavcev iz OD za avgust, 355 din; ŽG – Fersped, Ljubljana, solidarnostni dinar delavcev iz OD za avgust, 245 din; ŽG – Fersped, Ljubljana, Uprava – Ljubljana, solidarnostni dinar delavcev za avgust, 290 din; ŽG –Fersped, Ljubljana, Poslovalnica Ljubljana, solidarnostni dinar delavcev za mesec avgust, 315 din; ŽG – Fersped, Ljubljana, prispevek delavcev za avgust, 340 din; ŽG – Prometni inštitut, Ljubljana, prispevek delavcev, 124 din; Železniški zdravstveni dom Ljubljana, solidarnostni dinar delavcev iz OD za avgust, 2260 din; Železniški zdravstveni dom Ljubljana, solidarnostni dinar delavcev iz OD za avgust, 276 din; ŽG – Ljubljana, Železniški šolski center, n. sol. o. Ljubljana, Aljaževa 32, RDR – DSSS, solidarnostni dinar delavcev od OD za avgust, 250 din; Železniški zdravstveni dom Ljubljana, solidarnostni dinar delavcev iz OD za avgust, 110 din; ŽG – Ljubljana, Železniški šolski center, TOZD – Ljubljana, Aljaževa 32, solidarnostni dinar delavcev iz OD za avgust, 900 din; Viba film Ljubljana, tov. Jure Kavšek odstopa avtorski honorar skladu OI, 1000 din; ŽG – Železniški šolski center Ljubljana, TOZD za vzgojo in izobraževanje Maribor, Preradovičeva 33, solidarnostni dinar delavcev od OD za avgust, 460 din; Železniško gospodarstvo Ljubljana, solidarnostni prispevek delavcev, 4522 din; ŽG – Železniška transportna organizacija Ljubljana, DSSS, solidarnostni dinar delavcev od OD za avgust, 70 din
ŽG – Mostvna, Ljubljana, prispevek za OI, 508 din; ŽG – Žestan, Ljubljana, prispevek za avgust, 30 din; neimenovani darovalec iz Ljubljane, poklanja prispevek 150 din
OBVEZNICE POSOJILA ZA CESTE SO ODSTOPILI:
neimenovani darovalec iz Velenja,v nominalni vrednosti 1520 din:
ZA VSE PRISPEVKE SE ISKRENO ZAHVALJUJEMO!
SKLAD ZA GRADNJO IN OPREMO ONKOLOŠKEGA INŠTITUTA
Ljubljana, Lipičeva 2, tel. 314-970
Žiro račun: 50103-603-45793
SLOVENSKO DRUŠTVO ZA BOJ PROTI RAKU
Ljubljana, Komenskega 4, telefon 322-862
Žiro račun: 50101-678-49189

SOZD GHT GOSTINSKO PODJETJE LITIJA

Razpisna komisija delavskega sveta Gostinskega podjetja Litija razpisuje prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA – DIREKTORJA DO GOSTINSKO PODJETJE LITIJA

Poleg z zakonom določenih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje
– da je državljan SFRJ
– da ima višjo šolsko izobrazbo ekonomske ali pravne smeri ter 3 leta delovnih izkušenj na delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi
– da ima srednješolsko izobrazbo ekonomske ali gostinske smeri ter 5 let delovnih izkušenj na delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi
– da je moralnopolitično neoporečen

Kandidati naj svoje ponudbe pošljejo v zaprtih kuvertah na naslov: RKDS Gostinsko podjetje Litija, Cankarjeva 1, 61270 Litija v 15 dneh po objavi.

Kandidate, ki se bodo prijavili bomo o izidu razpisa obvestili v 45 dneh po objavi.

9-7016

KO TO

TOZD SUROVINE

Komisija za delovna razmerja TOZD SUROVINE Ljubljana razpisuje prosta dela in naloge

1. DIREKTORJA SEKTORJA INDUSTRIJSKIH SUROVIN

Kandidati za objavljena prosta dela in naloge morajo poleg splošnih, izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
– visoka ali višja izobrazba ekonomske ali druge ustrezne smeri
– 3 oz. 5 let delovnih izkušenj
– izpolnjevanje pogojev za delo v zunanji trgovini
– znanje dveh tujih jezikov (nemško, italijansko, angleško)
– organizacijske in vodstvene sposobnosti
Za dela in naloge je določeno poskusno delo 3 mesece.

DSSS

Komisija za delovna razmerja DSSS objavlja naslednja prosta dela in naloge

2. pripravnika
s končano ekonomsko srednjo šolo

3. operaterja – mehanografa
– delo za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu)

Kandidati za objavljena prosta dela in naloge morajo poleg splošnih, izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
pod 2. končana ekonomska srednja šola
pod 3. tečaj operaterja na računalniku, 6 mesecev delovnih izkušenj

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov KOTO koteks tobus Ljubljana, Miklošičeva 5 – Kadrovsko splošna služba.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 7 dneh po opravljeni izbiri.

9-7015

Umrl je naš čudoviti mož, ata in brat

JOŽE SMRDEL

upokojenec »Javor« Pivka

Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, 31. avgusta 1981. Hvala tudi kolektivu »Javor« – TOZD Žaga za poslovilne besede, oktetu Javor, vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste se poslovili od njega in vsem, ki ste mu prinesli cvetje.

Žena Marija, sin Tone, hčerke Jožica, Ivanka in Marija z možem Ivom ter sestra Ana

Pivka, 7. septembra 1981

ZAHVALA

Ob boleči izgubi ljubega moža, očeta in starega očeta

IVANA GABERŠKA

kmetovalca iz Lave 25

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, izrazili sožalje in prinesli cvetje. Posebna hvala duhovnikoma za opravljeni obred, kakor tudi članom Gasilskega društva Babno za izkazano čast in poslovilne besede.

Žalujoči:

žena, hčerke in sorodstvo

ZAHVALA

Ob tragični izgubi našega predragega, nepozabnega

MATJAŽA

se iskreno zahvaljujemo prijateljem in znancem ter vsem, ki so sočustvovali z nami in nam v najtežjih trenutkih stali ob strani ter za številna ustna in pisna sožalja.
Zahvaljujemo se vsem, ki so ob nesreči pomagali pri reševanju, osebju kirurškega oddelka bolnišnice v Novem mestu, kolektivu tovarne zdravil DO Krka Novo mesto, samoupravnim organom in družbenopolitičnim organizacijam Krke, njenemu vodstvu z generalnim direktorjem mr. ph. B. Andrijaničem za vso skrb in pomoč, govornikoma za tople poslovilne besede ter mešanemu pevskemu zboru Krke za občuteno zapete pesmi.
Hvala vsem, ki ste ga obsuli s cvetjem ali darovali v humanitarne namene in ga spremili na njegovi zadnji poti.

V globoki žalosti:
družine Kmet, Kovačič, Šobar

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da se je za vedno poslovil naš

JANEZ KOŠAK

Na njegovo željo smo ga pokopali v ožjem krogu v torek, 8. septembra 1981, na ljubljanskih Žalah-Navju

Vsi njegovi

Ljubljana, 4. septembra 1981

Umrla je naša draga mama in babica

ELIZABETA MAGERLE

Od nje se bomo poslovili v sredo, 9. septembra 1981, ob 16. uri na kamniških Žalah

Vsi njeni

Sporočamo žalostno vest, da je umrla naša draga mama, stara mama, sestra

ROZALIJA POGLAJEN

roj. Markovič

Od nje se bomo poslovili v sredo, 9. septembra 1981, ob 16. uri na pokopališču v Piranu

Žalujoči:
hčerki Zalka in Ivica z družinama, snaha Marta s sinovoma, brat Lojze, sestre Francka, Karlina in Pepca ter drugo sorodstvo

Portorož, Piran, Laško, Podturen, 9. septembra 1981

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustila naša draga mama, babica, sestra, teta in tašča

JULKA BOGATAJ

roj. Košir

Od nje se bomo poslovili v četrtek, 10. septembra 1981, ob 15. uri iz zahodne poslovilne dvorane na ljubljanskih Žalah-Navju

Na dan pogreba bo ležala v peti mrliški vežici

Žalujoči:
hčerka Marinka z družino, bratje in drugo sorodstvo

Ljubljana, Dolge njive, Škofja Loka, Gorenja vas, Kranj, 8. septembra 1981

Dotrpela je naša draga mama, stara mama in babica

FRANČIŠKA GARBAS

roj. Gruden

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, 10. septembra 1981, ob 15.30 izpred domače hiše Tlake 21 na pokopališče Šmarje-Sap

Žalujoči:
vsi njeni

Tlake, Ljubljana, Grosuplje, Toronto, Oshawa

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega

GAŠPERJA JUVANA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na zadnji poti in mu darovali cvetje. Posebna zahvala njegovim tovarišem Pihalnega orkestra Kranj za ganljivo slovo in kaplanu za opravljen obred.

Bratje in družine

Domžale, 7. septembra 1981

Umrla je moja ljuba mama

ANICA FRANČIŠKOVIĆ

roj. Šerko

Žara s posmrtnimi ostanki bo od 8. do 10. septembra na njenem domu na Vranskem

Na zadnjo pot jo bomo pospremili v četrtek, 10. septembra 1981, ob 16. uri

Žalujoči:
sin Dušan in vsi sorodniki

Vransko, Ljubljana, 6. septembra 1981

Sporočamo žalostno vest, da je umrl tovariš

JANEZ VIRANT

PTT upokojenec

Od njega se bomo poslovili v četrtek, 10. septembra 1981, ob 11. uri na ljubljanskih Žalah-Navju

Podjetje za PTT promet Ljubljana, TOZD PTT Kočevje

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očija, deda, tasta, brata, strica

IVANA ČELIKA

se iskreno zahvaljujemo dr. Nevenki Rode-Kolbezen, dr. Kendi, dr. Bručanu, dr. Rodetu za dolgoletno zdravljenje in lajšanje bolečin. Iskrena zahvala tudi vsemu medicinskemu osebju. Enaka zahvala zdravnikom in osebju internega oddelka iz Novega mesta. Iskrena hvala vsem sorodnikom, stanovalcem, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga tako številno pospremili v njegov prerani grob, mu darovali cvetje in nam izrekli sožalje. Zahvala organizaciji AMD in SAP ter pevcem in duhovniku. Vsem, ki ste nam pomagali in sočustvovali z nami, prisrčna hvala.

Vsi njegovi

V 61. letu življenja je dotrpela naša draga mama, babica, sestra in teta

MARIJA GOLOB

medicinska sestra v pokoju

Od nje se bomo poslovili v četrtek, 10. septembra 1981, ob 17. uri iz vzhodne poslovilne dvorane na ljubljanskih Žalah-Navju

Na dan pogreba bo ležala v sedemnajsti mrliški vežici

Žalujoči:
otroci Jože, Boža in Marica z družinami, vnuki Vojko, Andreja, Robert, Sara in Jaka, brat Albin, sestra Rozi in drugo sorodstvo

Ljubljana, Novo mesto, Kranj, 6. septembra 1981

Žalostni sporočamo, da nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

AFRA PLEMENTAŠ

Od nje se bomo poslovili v sredo, 9. septembra 1981, ob 16. uri na pokopališču v Kropi

Do pogreba leži v mrliški vežici v Kropi

Žalujoči:
otroci Pavla, Fric, Slavica, Jožica in Janko z družinami ter snaha Mici z družino

Kropa, Celje, Jurklošter, Kranj, Ljubljana, Dobje pri Planini, Planina pri Sevnici, 8. septembra 1981

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega in skrbnega moža, očeta, dedka, brata, strica in zeta

JOŽETA ŽAGARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in stanovalcem Levstikove ulice, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, nam pisno ali ustno izrazili sožalje in njegov prerani grob zasuli s cvetjem v vencih in šopkih. Posebej se zahvaljujemo GRS Fužine in tov. Andreju Urhu iz Gorij za nesebično prvo pomoč. Zahvaljujemo se Rudniku kaolina Črna za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih, darovano cvetje in za ganljive poslovilne besede ob odprtem grobu. Prav tako iskrena hvala govorniku ZB Kamnik ter pevskemu zboru Svoboda iz Črne za ubrano petje na njegovi zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo delavcem Kartonažne tovarne Ljubljana in Kemijske industrije Kamnik za poklonjeno cvetje in počastitev njegovega spomina. Posebna hvala Planinskemu društvu Kamnik za prečudovito poklonjeno cvetje in njegovo počastitev.

Vsi njegovi

Kamnik, 7. septembra 1981

Po hudi bolezni se je od nas za vedno poslovil naš najdražji, plemeniti mož, oče, opapa, stric in svak

FRANC INGLIČ

računovodja v pokoju

Nepozabnega pokojnika bomo spremili na zadnji poti v sredo, 9. septembra 1981, ob 17.15 iz vzhodne dvorane na ljubljanskih Žalah-Navju

Na dan pogreba bo ležal v enajsti vežici

Prosimo tihega sožalja

Neutolažljivi:
žena Mimi, hčerka Aleksa s sinovoma, nečak Janez, sorodniki in prijatelji

Ljubljana, 6. septembra 1981

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega

MITJE KLOPČIČA

izrekamo globoko zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sostanovalcem za njihove iskrene izraze sožalja. Posebno se zahvaljujemo prof. dr. Orlu, dr. Prinčiču, dr. Vidmarju, dr. Hrabarju, dr. Spillerju, dr. Capudru, dr. Debevcu, dr. Müllerjevi ter dr. Šorliju in dr. Pavlinovi, ki so vložili vse svoje moči in znanje, da bi našega Mitjo iztrgali iz rok krute bolezni. Iskrena hvala kolektivu Glasbene šole Vič za prijateljstvo in tople izraze sožalja, ravno tako tudi delavcem Računalniškega centra VSOD v Kranju, delovni organizaciji Iskra TOZD računalniki Elektromehanika Kranj in posebno še njegovim najožjim sodelavcem v TOZD računalniki Ljubljana za vso moralno in materialno pomoč.

Žena Tanja z Igorjem ter Marta in Radovan Klopčič

Ljubljana, 2. septembra 1981

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše predrage

LJUDMILE BUTINAR

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom ter znancem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, nam pisno ali ustno izrazili sožalje in njen zadnji dom zasuli s cvetjem.

Vsi njeni

Ljubljana, 9. septembra 1981

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi in prerani izgubi naše predrage žene, mame in stare mame

IVANKE JURJEVIČ

izrekamo globoko zahvalo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so se nam pridružili v naši globoki žalosti in bolečini. Zahvaljujemo se za vse brzojavne, pisne in ustne izraze sožalja, za toliko poklonjenega cvetja, ki ga je tako ljubila. Iskrena zahvala vsem, ki so se prišli poklonit njenemu spominu na njen dom in na zadnji poti na ljubljanskih Žalah-Navju. Posebej pa se zahvaljujemo Delovni skupnosti Sekretariata Izvršnega sveta SRS za vso izkazano pomoč, govornikom Krajevne organizacije ZB Vič in tov. Jožetu Žlogarju, ki je pokojnici prinesel zadnje pozdrave iz njene rodne Radovice. Zahvaljujemo se tudi DO Slovenija-avto, godbenikom, pevcem in praporščakom, ki so s svojo udeležbo prispevali, da je bilo zadnje slovo od naše drage pokojnice pretresljivo slovesno. V tolažbo nam je bila tako številna udeležba njenih rojakov iz Radovice, saj so s tem pokazali kako iskreno so jo cenili in spoštovali. Predraga žena in ljuba mama tako nenadoma si nas zapustila, da tvojega odhoda ne moremo sprejeti. Prazen dom je nema priča, da te ni več med nami. V naših mislih boš vedno z nami.

V žalosti:
mož Martin, sinova Tone in Dušan z družinama, njeni vnučki Mojca, Jožko, Darinka, Andrejček, Simon in Martinček

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta ter brata

FRANCA VREČKA

mizarskega mojstra v pokoju

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom in sosedom, ki so nam pomagali v težkih trenutkih ter vsem prijateljem in znancem, ki so ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti ter mu darovali cvetje.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki ste naši mami

ANGELI VIDIC

iz Radovljice

pomagali med boleznijo, jo spremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje ali kakorkoli počastili njen spomin.

Vsi njeni

Radovljica, 30. avgusta 1981

ZAHVALA

Ob boleči resnici, da ni več med nami

ANTON LOVŠE

se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so darovali cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se zdravnikom in sestram Ortopedske klinike in Kardiovaskularnega oddelka. Prisrčna hvala njegovim sodelavcem Avtomontaže, oktetu Avtomontaže, sodelavcem ZRFD, osnovni šoli Ljubljana-Vič ter sodelavcem kadrovskega sektorja DO Ilirija-Vedrog. Iskrena hvala dr. p. Romanu Tomincu za poslovilni obred.

Žena Tončka, hčeri Linca in Jelka

V Ljubljani, 8. septembra 1981

Sprejem osmrtnic: ob delavnikih od 7. do 16. ure oz. ob sobotah od 7. do 11. ure osebno (Šubičeva 1). Po teleksu YU DELO OG 31633, s telegramom ali po telefonu 28-111 (od 14. do 16. ure) za naročnike izven Ljubljane. Ob nedeljah in praznikih sprejema osmrtnice (do 16. ure) neposredno centralna redakcija »Dela«, Ljubljana, Tomšičeva 3 osebno ali po telefonu 23-522 za naročnike izven Ljubljane. Rokopisov ne vračamo.

Glavni Sadatov udarec namenjen »bratovščini«

Vojaški del »muslimanskih bratov«, polvojaški islamski fundamentalisti, so najnevarnejši nasprotnik – Aretacije so zajele tudi druge smeri opozicije

OD DOPISNIKA TANJUGA

KAIRO, 8. septembra – »Socialistični javni tožilec« – ta naziv je predsednik Sadat ustanovil že aprila 1971, ko je prvič začel obračunavati z opozicijo, z nekdanjim podpredsednikom Alijem Sabrijem na čelu – je te dni spet zelo aktiven. Po najnovejšem valu aretacij v Egiptu, ki je dobesedno »potopil« opozicijo od levice do desnice, in znova potrdil, da se je voditelj sposoben »bosti« z vsemi nevarnostmi na domači fronti, je tožilec napovedal, da bo »... v nekaj dneh začel zasliševati osumljence«.

Njegovo delo nedvomno ne bo lahko, ker so do zdaj – kot poroča danes glasilo Sadatove vladajoče ljudske demokratske stranke »Maj«, aretirali 1536 oseb. Med njimi so intelektualci, odvetniki, časnikarji, pisatelji, nekdanji politiki in diplomati, največ pa je pripadnikov muslimanskih bratov«, ki jim je sam Sadat leta 1975 dal državljansko pravico in omogočil svobodno delovanje, ker jih je želel spremeniti v protiutež kakršnikoli opoziciji v vrstah levice.

Predsednik Sadat je pojasnil razloge za te množične aretacije, največje v minulih 30 letih, in poudaril predvsem »nevarnost delovanja« verskih skrajnežev – tako Koptov (kristjanov) kot muslimanov – in ponovil, kar je že velikokrat dejal, namreč, da »ne bo dopustil politične dejavnosti v cerkvi«. Tokrat je egiptovski voditelj prešel od besed k dejanjem in zatem ko je dal aretirati nekatere visoke funkcionarje iz vrst »muslimanskih bratov«, odstavil tudi neubogljivega poglavarja koptske cerkve v Egiptu patriarha Šenudo in na njegovo mesto postavil svet, ki ga tvori pet nadškofov. Ti so Sadatu že obljubili zvestobo, poroča AFP.

Tuji opazovalci v Kairu pa posvečajo največ pozornosti enemu od zaprtih – po vsem sodeč so namreč aretirali tudi Omarja el-Telmesanija, glavnega urednika mesečnika »Al Dava«, ki ga izdajajo »Muslimanski bratje«, in ki so ga prepovedali skupaj s še nekaterimi listi. Omar el-Telmesani je glavni urednik omenjenega mesečnika le po imenu, v resnici pa je vrhovni poglavar »Muslimanskih bratov« v Egiptu in avtoriteta, ki jo priznavajo povsod v arabskem in drugem svetu, kjer deluje bratovščina. El-Telmesanija priznavajo za svojega voditelja celo »Muslimanski bratje« v Evropi, organizacija, ki že dalj časa uspešno deluje na stari celini. To dejstvo je bolj malo znano, vendar pa je zelo verodostojno; o njem namreč člani »muslimanskih bratov« v Kairu sila neradi govorijo.

Aretacija Omarja el-Telmesanija dokazuje, da je tokratni Sadatov obračun z »muslimanskimi brati« najhujši do jeseni zgodnjih šestdesetih let, ko so »bratje« v Aleksandriji poskušali ubiti pokojnega predsednika Naserja.

Eden izmed članov vojaškega sodišča, ki je po zmagi julijske revolucije 1952. sodili pripadnikom »muslimanskih bratov«, je bil tudi takratni polkovnik Anvar el-Sadat.. Sodišče je obsodilo Omarja el-Telmesanija, vplivnega pripadnika bratovščine, pravzaprav enega izmed njegovih utemeljiteljev, ki je s pokojnim Hasanom el-Bano zgradil te organizacije, na 20 let zapora. Sadat je bil tudi tisti, ki je Telmesaniju omogočil ukvarjati se z novinarstvom po prestani kazni.

Telmesani je začutil, da se bliža ta najnovejši obračun in je v zadnjih mesecih miroval; celo list »Al Dava« je bil precej zadržan v svojih kritikah režima. Kljub temu pa je bil spopad med muslimani in Kopti v eni od kairskih četrti to poletje uvod v sedanji obračun med vlado in »muslimanskimi brati«.

Površinsko gledano je oblast udarila po vsej opoziciji, tudi po nekdanjem glavnem uredniku »Al Ahrama« Mohamedu Hasaneinu Hejkalu, ki je v zadnjih letih spremenil svojo opozicijo režimu v zelo donosen posel. To se je zgodilo tudi z večino drugih znanih pripadnikov opozicije, ki so medtem obdržali državne plače in pisarne v razkošni zgradbi »Al Ahrama« v kairskem središču. Ostalo opozicijo pa si je imenoval Sadat kar sam iz vrst svojih prijateljev.

Po drugi strani je bil vpliv iranske revolucije in ajatole Homeinija najmočnejši in najočitnejši prav v vrstah »fundamentalistov«, ki so v zadnjem času obtoževali Omara el-Telmesanija in druge vidnejše člane »muslimanskih bratov«, da so se »spajdašili z režimom«.

● AMAN, 8. septembra (AFP) – Vrhovni poglavar »Muslimanskih bratov« v Jordaniji Mohamad Abdel Rahman Kalifa je obtožil egiptovsko obveščevalno službo, da stoji za nedavnimi neredi v državi. Po njegovih besedah je menda namenoma izzvala nerede in verske spopade, da bi dala režimu tehten razlog za obračun z opozicijo, zlasti z »Muslimanskimi brati«. France Presse posreduje izjavo Abdela Rahmana Kalife, ki trdi, da spopadi v Egiptu nimajo nikakršnih realnih korenin in da so bili inscenirani.

● TEHERAN, 8. septembra (Tanjug) – Islamska republika obnavlja ob množičnih aretacijah v Egiptu, sicer v blažji obliki kot poprej, svojo priljubljeno tezo o nuji in neizbežnosti »izvoza islamske revolucije« v vse dežele sveta, kjer živi danes od 700 do 800 milijonov muslimanov. Teheransko zunanje ministrstvo sodi, da so poročila o spopadih med koptskimi kristjani in muslimani v Egiptu izmišljena in da dogodki zgolj dokazujejo od boga navdahnjeni »neizogibni začetek islamskega gibanja v islamski Afriki«. Predsednik Sadat od vsega začetka revolucije v Iranu ni skrival odpora do imama Homeinija in njegovih najožjih sodelavcev, pristašev verskega fundamentalizma.

Minuli »črni petek«, je bil ne le surov obračun vlade z nasprotniki iz vrst »muslimanskih bratov«, temveč tudi potrditev prikrite grožnje, ki v tej državi tli že več let, in ki se je kočno okrepila v minulih treh letih. Vojaško usmerjeni islamski verniki so torej v Egiptu dobili nov resen udarec, vendar pa jih oblast še ni povsem onemogočila, prav tako kot se ji to ni posrečilo z nobenim udarcem v minulih petdesetih letih, kar vemo za »muslimanske brate«.

MIROSLAV VIŠNJIĆ

Razstava slovenskega slikarstva v Barceloni

BARCELONA, 8. septembra (Tanjug) – V okviru mednarodnega sodelovanja med Slovenijo in Katalonijo so nocoj v Barceloni odprli razstavo »Razvoj slovenskega slikarstva od romantike do impresionizma«. Med 83 olji, ki jih je za razstavo pripravila ljubljanska Narodna galerija, so tudi dela Matevža Langusa, Mihaela Stroja, Antona Karingerja, bratov Janeza in Jurija Šubica, Antona Ažbeta, Jožefa Petkovška, Ivane Kobilce in impresionistov Ivana Groharja, Riharda Jakopiča, Matije Jame in Mateja Sternena. Razstavo, ki so si jo doslej ogledali tudi v Berlinu, Pragi, Budimpešti, Lizboni in Madridu, je odprl veleposlanik SFRJ v Španiji Rudi Čačinovič.

Dobro razviti odnosi z Dansko

Danes pride na obisk v SFRJ danski premier Anker Jörgensen – Nova spodbuda razvoju odnosov

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – Tradicionalno prijateljski odnosi med Jugoslavijo in Dansko bodo z jutrišnjim obiskom premiera Ankerja Jörgensena dobili novo, pomembno spodbudo. Pogovori med premierom Jörgensenom in njegovim gostiteljem, predsednikom ZIS Veselinom Djuranovićem (kot se je zvedelo, pa bo danskega gosta sprejel tudi predsednik predsedstva SFRJ Sergej Kraigher), bodo vsekakor priložnost, ko bo mogoče odnose med državama, ki niso obremenjeni z večjimi problemi, še pospešiti tako na dvostranski kot na mednarodni ravni.

Sorodnost stališč Jugoslavije in Danske do najpomembnejših problemov sodobnega sveta, ki se je že večkrat potrdila med jugoslovansko-danskimi srečanji na vrhu – v zadnjih nekaj letih sta Jugoslavijo obiskala kraljica Margareta in predsednik danskega parlamenta K. B. Andersen, v Köbenhavnu pa se je mudil zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec – izvira predvsem iz dejstva, da je Danski zelo blizu miselnost neuvrščenosti, čeprav je članica pakta NATO. Danska je ena izmed redkih držav, ki namenjajo 0,7 odstotka narodnega dohodka za pomoč državam v razvoju in podpirajo prizadevanja za vzpostavitev nove mednarodne gospodarske ureditve. Dejavnost Danske v OZN na področju razorožitve in druga stališča jasno pričajo, da se lahko sodelovanje med obema državama tudi na tem področju še poglobi in okrepi.

Jugoslovansko-danski odnosi so zelo dobro razviti tako na gospodarskem kot na kulturnem in na številnih drugih področjih. Poleg tega uspešno rešujejo probleme 7500 naših delavcev, ki delajo na Danskem, in njihovih družinskih članov. Dejstvo, da je Danska pripravljena prispevati k povečanju našega izvoza in nedvomna pripravljenost Jörgensenove vlade, da se zavzame za to, bosta vsekakor prispevala k izboljšanju jugoslovansko-danske trgovinske bilance, ki jo zdaj obremenjuje zaostajanje našega izvoza v prijateljsko Dansko. Brez dvoma se ob obisku danskega premiera odpirajo možnosti, da tudi na tem področju vzpostavimo odnose, ki bi bili na ravni odnosov na drugih področjih.

Razvoj stikov med partijama

Generalni sekretar KPI Berlinguer končal obisk v Jugoslaviji – Sorodnost stališč

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – Danes je odpotoval generalni sekretar italijanske komunistične partije Enrico Berlinguer, ki je bil na vabilo predsedstva CK ZKJ od 6. do 8. septembra v Jugoslaviji. Pogovori med Enricom Berlinguerjem in predsednikom predsedstva CK ZKJ Lazarjem Mojsovom so izpričali istovetnost ali veliko sorodnost stališč do vseh obravnavanih vprašanj.

Lazar Mojsov je podal stališča ZKJ do gospodarskih in političnih razmer v Jugoslaviji, Enrico Berlinguer pa je spregovoril o gospodarskih, političnih in družbenih razmerah v Italiji.

Obe strani sta z zadovoljstvom ugotovili, da se odnosi med ZKJ in KPI uspešno razvijajo in poudarili, da sta si pripravljeni prizadevati za še hitrejši razvoj stikov ter izmenjave mnenj in izkušenj tako o notranji dejavnosti kot o vprašanjih mednarodnih odnosov in razmer v komunističnem, delavskem in drugih naprednih gibanjih. Ugotovili so, da so v odnosih med državama, ki temelje na spoštovanju načel suverenosti, neodvisnosti, ozemeljske nedotakljivosti, enakopravnosti in nevmešavanja ter na vsestranskem spoštovanju razlik v notranjem razvoju in zunanjepolitičnih stališčih, dosegli pomembne rezultate na različnih področjih dvostranskega sodelovanja. Edini so si bili, da je treba to sodelovanje še pospešiti. V zvezi s tem so poudarili, da pomeni sodelovanje med ZKJ in KPI velik prispevek k razvoju odnosov med sosednjima prijateljskima državama – SFRJ in Republiko Italijo.

Izrazili so veliko zaskrbljenost spričo izredno napetih mednarodnih razmer. Ocenili so, da je detant zabredel v krizo in da se v mednarodnih odnosih uveljavljajo nadvse negativna prizadevanja.

Poudarili so, da sta si ZKJ in KPJ pripravljeni v sodelovanju z vsemi naprednimi in demokratičnimi silami na svetu še bolj prizadevati za zajezitev neugodnih mednarodnih tokov, za popuščanje mednarodne napetosti kot univerzalen proces, za odpravo oboroževalne tekme in razorožitev, za novo mednarodno gospodarsko ureditev. Pri tem ZKJ in KPI sodita, da je vprašanje oboroževanja eno najpomembnejših. Boj za zajezitev oboroževalne tekme, za pogajanja o skrčenju oborožitve in začetek procesa dejanske razorožitve je eden poglavitnih ciljev obeh partij.

V zvezi s tem so opozorili na pomen vloge gibanja neuvrščenosti kot samostojnega, neblokovskega dejavnika v sedanjih mednarodnih razmerah. Hkrati so poudarili vlogo, ki jo imajo lahko v tem smislu Evropa, evropska levica in druge evropske demokratične sile.

ZKJ in KPI sta potrdili prepričanje, da mora sodelovanje med komunističnimi in delavskimi partijami ter vsemi naprednimi in demokratičnimi silami in državami temeljiti na vsestranskem spoštovanju načel suverene neodvisnosti, enakopravnosti in nevmešavanja. Potrdili so, da je sleherna partija odgovorna svojemu delavskemu razredu in ljudstvu.

Zbliževanje na Rogu

Med sprtimi državami afriškega Roga je slutiti znamenja normalizacije – Somalijski predsednik Siad Barre je za izboljšanje odnosov s Kenijo

OD NAŠEGA DOPISNIKA

NAIROBI, 8. septembra – Somalijski predsednik Siad Barre se je zavzel za normalizacijo med Kenijo in Somalijo ter poudaril, da njegova vlada nima »nikakršnih zahtev do katerega koli dela kenijskega ozemlja,« hkrati pa je označil za »veliko zaroto« nedavni sporazum med Libijo, Etiopijo in LR Jemenom v Adenu in rekel, naj bi se države, proti katerim da je ta sporazum uperjen, to je Somalija, Kenija, Sudan in Egipt, sestale in sprejele »obrambne ukrepe«.

Konec lanskega leta je namreč prišlo do medsebojnih obiskov voditeljev Kenije, Etiopije in Sudana, katerih zunanji ministri so se nato konec aprila letos sestali v Adis Abebi in se pogovarjali o ustanovitvi medsebojne »gospodarske unije«, to je novega regionalnega trikotnika. Sklenili so, naj bi se voditelji treh držav redno sestajali na dve leti, prvič prihodnje leto. Z druge strani pa je nedavno prišlo v Adenu do srečanja libijskega, etiopskega in južnojemenskega voditelja, ki so sklenili dvostranske in kolektivne sporazume o skupni obrambi. Somalija je menila, da je poglavitna tarča tako prvega kot drugega trojnega dogovarjanja in je prvega označila za »vojno napoved«, kar so pozneje v Nairobiju zanikali, drugega pa za »veliko zaroto«, uperjeno ne le proti Mogadišu, temveč tudi proti »Keniji, naftnim proizvajalkam ob zalivu, Sudanu in Egiptu«, kot je rekel v intervjuju za ‚Standard' Siad Barre.

TIT DOBERŠEK

Intervju, ki ga je dal somalijski voditelj nairobijskemu »Standardu«, za katerega velja, da je blizu kenijski vladi, je mogoče šteti za znamenje novih premikov na vnetljivem afriškem Rogu, ki je pred poltretjim letom doživljal vojni spopad zavoljo somalijskih ozemeljskih zahtev. Kot kaže, bi bili tudi v Nairobiju pripravljeni na zbliževanje med sosedoma, ki ga je bil v intervjuju ponudil Siad Barre, saj »Standard« govori o skupnih geopolitičnih in strateških interesih. Kenija in Somalija sta namreč odobrili v svojih lukah in na letališčih vojaške olajšave za ZDA, ki so jima v zameno obljubile povečano gospodarsko pomoč.

Zbliževanje med sosedama je sprva skušala urediti Saudova Arabija, ki je predlani povabila na obisk tako kenijskega voditelja Moija kot predsednika Barreja. Toda srečanje ni obrodilo uspeha, ker se Somalija tedaj ni hotela javno odpovedati svojim ozemeljskim zahtevam do kenijske severovzhodne pokrajine, koder živi kakih 200.000 pripadnikov somalijske narodnosti. Po letošnjem 18. afriškem vrhu v Nairobiju pa je predsednik Barre ostal za en dan v kenijski prestolnici na uradnih pogovorih s predsednikom Moijem in tedaj je prvič javno izjavil, da nima nobenih ozemeljskih zahtev do Kenije.

To je zdaj v intervjuju za »Standard« ponovil, hkrati pa rekel, da šteje Somalijce v severovzhodni pokrajini za Kenijce, kar pomeni, da v prihodnje ne namerava več podpirati njihovih morebitnih seceonističnih teženj. Obe sosedi, je rekel Barre, sta začeli sodelovati v preganjanju »banditizma« vzdolž skupne meje. »Seceonistično gibanje, imenovano »Shifta«, za priključitev severovzhodne pokrajine k Somaliji je bilo najbolj aktivno prva leta po razglasitvi kenijske neodvisnosti, leta 1963, in je uživalo odkrito podporo Mogadiša. Lansko jesen pa je znova oživelo in ko so oboroženi »Shifta« ubili sedem kenijskih vladnih funkcionarjev, so morali v severovzhodni pokrajini vpeljati izredno stanje. Konec aprila letos pa se je tudi uradno pojavila »Fronta za osvoboditev okrožja severne meje«, ki je terjala samoodločbo za Somalijce v severovzhodni pokrajini in je iskala podporo po arabskih državah. Tedaj so se odnosi med Somalijo in Kenijo znova zaostrili.

Vprašanje je, zakaj se je Siad Barre nekaj mesecev po tem odločil odpovedati ozemeljskim zahtevam do Kenije, hkrati pa priznati tudi ozemeljsko celovitost republike Džibuti, drugega ozemlja, ki ga je svojčas terjal za Somalijo. Očitno pa je bila poleg »geopolitičnih in strateških interesov«, to je kenijskega in somalijskega sporazuma z ZDA, v ozadju tudi bojazen zavoljo naraščajoče osamitve na afriškem Rogu.

OGLEDALO

– Pokaži mu, Pajo! Tovariš sprašuje, za kakšno glasbo je to 20-odstotno doplačilo!

OTO REISINGER, »Vjesnik«

Rogovi našega muflona – svetovni prvak

LJUBLJANA, 8. septembra – V počastitev 100-letnice organiziranega lovstva na Hrvaškem bo v Zagrebu od 6. do 16. novembra lovska razstava. Doslej so organizatorji zbrali 1389 trofej, in sicer 929 s Hrvaške, 445 iz Slovenije in 15 iz Vojvodine. Gre za nove, še neocenjene trofeje, pričakujejo pa še že pregledane in ocenjene na mednarodnih razstavah z že priznanimi ocenami. Posebna komisija, sestavljena iz predstavnikov Italije, Avstrije, Madžarske in Jugoslavije, je pregledala in preverila vse ocene trofej, ki naj bi od 4. do 7. septembra kandidirale za zlato. Ponovno je ocenila tudi vse tiste primerke, ki bi lahko prišli v poštev za prvaka pokrajin, republik, Jugoslavije ali sveta.

Pri ocenjevanju je komisija ugotovila, da so (po moči) novi svetovni prvak rogovi muflona, ki ga je v lovišču Karadjordjevo uplenil maršal Josip Broz Tito 8. decembra 1979. Gre za eno zadnjih Titovih trofej, izjemno rogovje pa so ocenili kar z 242,15 točke.

Jugoslovanski prvak je postalo rogovje srnjaka, uplenjenega v lovišču Taraš – Zrenjanin letos maja, ocenjeno s 184,80 točke, prvak Jugoslavije je postal s 65,63 točke tudi kožuh divje mačke, uplenjene v lovišču Kalje – Sisak, prvak Slovenije pa je postalo rogovje srnjaka, ki je bil uplenjen sredi letošnjega julija v lovišču lovske družine Dol pri Hrastniku. Rogovje so ocenili s 171,95 točke.

M. S.

Bogat ulov sredi Stockholma

STOCKHOLM, 8. septembra – Slava jugoslovanskih ribičev se širi po vsem svetu. Jugoslovan Danilo Prelević je v središču glavnega švedskega mesta, poleg kraljeve palače, ujel 14-kilogramskega lososa. Tako velikega lososa, pa tako rekoč v središču mesta še ni nihče ujel, zato je trofeja izzvala precej zanimanja. (Telefoto: Presbild)

Napredek v boju z rakom

CHICAGO, 8. septembra (AP, AFP) – Iz nove študije ameriškega kirurškega koledža v Chicagu sledi, da v ZDA vedno več bolnikov preživi prvih pet let po končanem zdravljenju ene od desetih najpogostejših oblik raka. Zdravniki menijo, da je bolnika, pri katerem se bolezenski znaki niso pojavili pet let po zdravljenju, mogoče imeti za dokončno ozdravljenega. Število oseb, ki so preživele prvih pet let po zdravljenju manj razširjenih oblik raka, na primer levkemije, je prav tako vedno večje. To je bilo mogoče doseči po zaslugi razvoja terapevtskih metod in izboljševanja načinov za zgodnje odkrivanje teh bolezni – navaja dr. Charles Smart, direktor oddelka za raka na omenjeni visokošolski ustanovi in profesor klinične kirurgije na univerzi Utah. »Rezultati iz nove študije pričajo, da napredujemo v boju z najbolj razširjenimi oblikami raka in da odlično napredujemo v zdravljenju redkejših oblik,« poudarja profesor, ki je še dejal, da je t. i. stopnja preživetja raka za odrejanje učinkovitosti zdravstvenih metod, in boja proti tej bolezni nasploh, mnogo primernejša kot stopnja smrtnosti.

Študija, ki jo je izdelala komisija za raka na kirurškem koledžu, analizira metode in rezultate zdravljenja 468.288 pacientov v ZDA. Rezultate so primerjali z rezultati neke druge študije, ki jo je izdelal nacionalni inštitut za raka, in ki je zajela obdobje od 1965 do leta 1969.

Od leta 1969 do 1979 se je odstotek bolnikov, ki so živeli pet let po zdravljenju raka na pljučih, povečal od 9 na 11; odstotek bolnic, ki so jim ozdravili raka na dojki, od 65 na 73; pri raku debelega črevesa od 64 na 50; pri raku na želodcu od 13 na 15 pri raku na ustju maternice od 57 na 65 odstotkov itd.

Odstotek bolnikov, ki so preživeli odločilnih pet let po akutni levkemiji, se je povečal od 8 na 18; po kronični levkemiji od 32 na 40; sarkomu mehkega tkiva od 42 na 54; embrionalnem testikularnem raku od 50 na 63 in po malignem testikularnem teratomu od 60 na 77 odstotkov.

General Torrelio novi bolivijski predsednik

V novi vladi deset častnikov in osem civilistov – Torrelio napoveduje »postopno demokratizacijo«

LA PAZ, 8. septembra – Novi vodja bolivijskega vojaškega režima general Celso Torrelio Villa je sinoči sestavil nov vojaško-civilni kabinet in obljubil, da bo med svojim triletnim mandatom zagotovil »postopno demokratizacijo« sedanje stroge vojaške ureditve.

V novi vladi je deset častnikov in osem civilistov, ki so zvečine neznane osebnosti.

Za zunanjega ministra so imenovali Gonzala Romera, civilista, ki je blizu desničarski falangistični stranki, za notranjega ministra pa neznanega polkovnika Romula Mercada.

Obrambni minister je general Armando Reyes Villa, ki je opravljal to dolžnost tudi v obdobju diktatorskega režima generala Garcie Meze, pa tudi med kratkotrajno vladavino hunte, ki je pred štirimi dnevi imenovala Torrelia Villo za novega predsednika.

General Torrelio je sinoči tudi odločno opozoril, da se postopna normalizacija nikakor »ne sme izroditi v zmedo in anarhijo«.

Očitno je potrdil, da je privržen tako imenovani »doktrini notranje varnosti«, ki jo je zagovarjal tudi represivni režim Garcie Meze in pristavil, da je armada »poglavitni dejavnik integracije in enotnosti države in zadnja trdnjava za zajezitev ekstremizma«, kar je med bolivijskimi častniki običajen izraz za levico in marksistične stranke.

Novi predsednik je poudaril, da so gospodarske razmere izredno zapletene in da jih lahko izboljšajo le tako, da se bo Bolivija »znebila izolacije«, ter poudaril, da je treba »normalizirati odnose s tujino«.

S tem je priznal, da brez tuje pomoči, predvsem ameriške gospodarske podpore in posojil, ne bo mogoče spodbuditi gospodarske dejavnosti in odpraviti dramatične družbene krize.

General Torrelio je tudi ponovil, da se je treba postaviti po robu častnikom in civilistom, ki sodelujejo pri proizvodnji in tihotapljenju kokaina, s čimer je prav tako hotel ustreči zahtevam Zahoda.

Odkritja o desničarjih

Vodja »športno-strelske skupine« Karl-Heinz Hoffmann je obtožen sodelovanja v umorih – Dolgo se je lahko skrival za izključno gonjo proti levičarjem

OD NAŠE DOPISNICE

BONN, 8. septembra – Ko so julija letos na frankfurtskem letališču aretirali ustanovitelja in voditelja dese ekstremistične »športno-strelske skupine« Karla-Heinza Hoffmanna z obtožbo, da je pripadal teroristični organizaciji, je v tisku krožila množica domnev o Hoffmannovi zvezi z vrsto nepojasnjenih kaznivih dejanj, zlasti umorov. Prva zveza je vodila k bombnemu napadu na lanskem oktobrskem prazniku v Münchnu, druga pa k dvojnemu umoru nad židovskim založnikom Livinom in njegovo sopotnico Poeschke decembra 1980 v Erlangenu. Na mestu umora so namreč preiskovalci našli očala, ki so pripadala Hoffmannovi prijateljici Franziski Birkmann, znani širši javnosti po tem, da je bila formalna lastnica gradu, kjer je Hoffmannova skupina izvajala polvojaške vaje in se pripravljala na »odločilni dan«.

Včeraj je državno tožilstvo del domnev potrdilo. Sporočilo je, da ima v rokah zanesljive dokaze, da je Hoffmann »zavestno in v namernem sodelovanju z enim izmed svojih privržencev« zakrivil dvojni umor, pri čemer je poskušala storilce prikriti Hoffmannova prijateljica Birkmannova. Tožilstvo je zdaj potrdilo, da je že dan po umoru močno sumilo na desno naravo umora, da pa tedaj ni imelo »zanesljivih dokazov«. Hoffmann je lahko računal na izjemno korektno ravnanje preiskovalnih organov, kar bi bilo o postopku proti levo naravnanim terorističnim skupinam težko reči in je to dodobra izkoristil. Težišče delovanja svojih športnih strelcev je prenesel na Bližnji vzhod (domnevno v Libanon), kjer naj bi se zelo mladi ljudje pripravljali za teroristične akcije v Zvezni republiki. Težave so se za Hoffmanna nekoliko povečale, ko sta se dva od njegovih privržencev naveličala utrudljive vežbanja, poiskala zavetje pri zahodnonemških konzularnih oblasteh in se vrnila v domovino. S tem sta sprožila plaz malodušja med negotovimi Hoffmannovimi privrženci in na zaslišanjih se je izkazalo, da je med odpadniki iz Hoffmannovih vrst mogoče najti priče za nepojasnjena spektakularna teroristična dejanja z domnevnim desnim ozadjem. Samo previdno in deloma tipa državno tožilstvo v tej smeri: tako je na primer včeraj na tiskovni konferenci v Nürnbergu predstavnik državnega tožilstva izrecno zanikal, da bi imeli kakšne dokaze o zvezi Hoffmannove skupine z münchenskim bombnim napadom, čeprav so praktično vsi, ki so o tem pisali v tisku, prepričani, da zveza je in da bi bilo mogoče najti tudi dokaze. Zelo previdni so tudi z navajanjem morebitnih povezav z drugimi terorističnimi skupinami v Zvezni republiki, zlasti pa ni nobenega govora o tem, kdo za temi skupinami stoji in kdo jim daje denar, ki jim ga vsekakor ni manjkalo nikoli.

Oblikovanje obtožnice proti Hoffmannu je zanesljivo udarec desnemu ekstremizmu v Zvezni republiki Nemčiji, toda v retrospektivi ne odgovarja na številna vprašanja o tem, kako je mogoče, da nedvomni in samozavestni privrženci starih in novih fašističnih modelov lahko organizirajo razvejeno dejavnost tudi potem, ko se kopičijo dokazi o njihovem protiustavnem delovanju in celo potem, ko so skupine formalno prepovedane. »Športno-strelsko skupino«, ki jo je leta 1974 ustanovil Karl-Heinz Hoffmann in ki je le malo skrivala svoje aktivnosti, predvsem pa je izkoriščala prednosti, ki ji ga je ponujalo histerično ozračje boja proti levemu terorizmu in tako imenovanim njegovim duhovnim očetom med razumniki, so prepovedali šele 30. januarja 1980. Šlo pa naj bi le za »prismojene ljubitelje orožja«, orožje naj bi bilo neuporabno, tako rekoč ljubiteljske trofeje, nevarnost, ki naj bi grozila ustavni ureditvi Zvezne republike Nemčije, naj bi bila torej odstranjena že s prepovedjo delovanja. V tisku so se občasno pojavljali podatki, da skupina s »podružnicami« deluje naprej, le da skriva aktivnosti. Hoffmannova pogosta potovanja na Bližnji vzhod, kamor je prenesel težo delovanja, niso pretirano vznemirjala in podatki o tesni zvezi med münchenskim domnevnim atentatorjem Koehlerjem ter Hoffmannom niso zadostovali niti za cel dan preiskovalnega zapora: Karl-Heinz Hoffmann in pet osumljenih somišljenikov se je uspelo ubraniti sumu s trditvijo, da »ne morejo prevzeti odgovornosti za delovanje nekdanjih članov skupine, nad katero so jim odvzeli poveljstvo«.

MOJCA DRČAR-MURKO

Sporazum o gradnji jedrskega šolskega centra

LJUBLJANA, 8. septembra – V Ljubljani so danes predstavniki obeh investitorjev jedrske elektrarne Krško, Elektroprivrede iz Zagreba in Savskih elektrarn iz Ljubljane ter predstavniki Kliničnega centra iz Zagreba in Inštituta Jožef Stefan iz Ljubljane podpisali sporazum o zagotavljanju dela sredstev za gradnjo medicinskega centra za nudenje stacionarne zdravstvene zaščite delavcem in občanom v sestavi Kliničnega centra v Zagrebu in gradnjo jedrskega šolskega centra v sestavi Inštituta Jožef Stefan v Ljubljani. Sporazum opredeljuje globalni obseg programa, postopek za pripravo strokovnih programov in odgovornost izvajalcev za trajno nudenje storitev. Oba investitorja zagotavljata po polovico potrebnih sredstev, takoj ko bo opredeljena cena teh projektov, pa bosta šla v pospešen postopek samoupravnega sprejemanja finančnih obveznosti.

Obe strani s sporazumom tudi ugotavljata, da tako medicinski center za nudenje stacionalne zdravstvene zaščite kot tudi jedrski šolski center zadovoljujeta potrebe obeh nuklearnih energetskih objektov iz slovensko-hrvaškega sporazuma, kot tudi tovrstne potrebe drugih objektov iz jugoslovanskega nuklearnoenergetskega programa.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda SR Slovenije

Prognostična karta za 9. september 1981

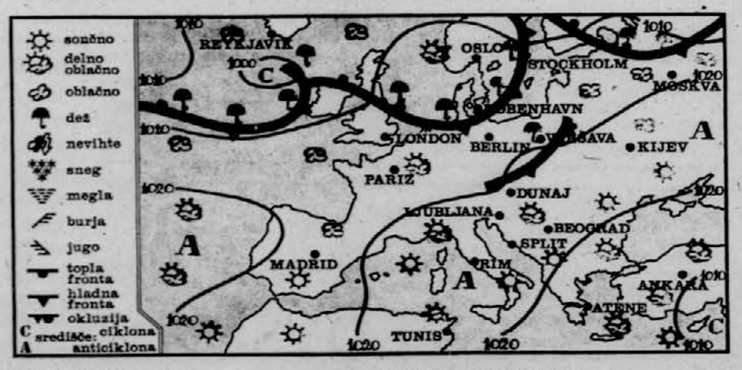

SLOVENIJA

Precej jasno bo, zjutraj in deloma dopoldne bo v nižinah megla ali nizka oblačnost, čez dan pa ponekod občasno zmerno oblačno. Najnižje nočne temperature bodo od 5 do 10, v Primorju 18, najvišje dnevne od 21 do 26.

JUGOSLAVIJA

Tudi drugod po državi bo pretežno sončno z jutranjo meglo po nižinah.

VREMENSKA SLIKA

Nad južno in vzhodno Evropo je še območje visokega zračnega pritiška. V višinah pa priteka k nam topel in suh zrak. Oslabljena fronta bo povzročila ponekod še zmerne pooblačitve.

KAKO KAŽE ZA ČETRTEK

Suho vreme se bo nadaljevalo.

TEMPERATURE MORJA

Piran 22, Rab 21, Split 21,5, Hvar 22,5, Bar in Ulcinj 24, Blejsko jezero 19 stopinj celzija.

Vreme in temperatura dne 8. septembra 1981 ob 13. uri

kraj	vreme	stopinj
Ljubljana	jasno	22
Planica	jasno	20
Brnik	jasno	22
Kredarica	jasno	11
Maribor	jasno	23
M. Sobota	jasno	24
Sl. Gradec	jasno	23
Celje	jasno	23
Novo mesto	jasno	21
Nova Gorica	jasno	24
Portorož	jasno	22
Reka	jasno	24
Pulj	jasno	24
Hvar	jasno	26
Dubrovnik	jasno	24
Zagreb	jasno	21
Beograd	jasno	23
Sarajevo	jasno	20
Titograd	jasno	27
Skopje	zmerno oblačno	21
Celovec	jasno	21
Gradec	jasno	22
Dunaj	jasno	25
Benetke	jasno	23
Milano	jasno	25
Genova	rahlo oblačno	24
Rim	jasno	26
Pariz	oblačno	22
Berlin	zmerno oblačno	25
Stockholm	zmerno oblačno	18
Moskva	–	–

Drugo obdobje med NOV

Drugo obdobje vremenskih opazovanj med NOV je trajalo do nastanka meteorološkega oddelka v glavnem štabu letalstva NOVJ. Po odredbi vrhovnega štaba je bila 19. aprila 1944 ustanovljena na otoku Visu prva meteorološka opazovalnica.

Za razširitev meteorološke mreže pa je primanjkovalo kadra. Zato so v začetku maja 1944 pri vrhovnem štabu NOV in POJ organizirali prvi osemdnevni meteorološki tečaj za opazovanje, ki so po končanem tečaju prevzeli opazovanja na treh meteoroloških opazovalnicah na pomožnih letališčih Glamoč, Medeno polje pri Bosanskem Petrovcu in pri vrhovnem štabu.

Ker so zavezniška letala odmetavala gmotno pomoč našim partizanskim odredom večinoma ponoči, so opazovalic vzdrževali zvezo z njimi predvsem s kresovi in določenimi znaki, s katerimi so dajali podatke o višini oblakov ter o smeri in moči vetra.

V Caserti so junija 1944 po razgovorih maršala Tita z generalom Wilsonom, zavezniškim komandantom za Sredozemlje, izdelali načrt za sodalovanje med zavezniškimi silami in NOVJ. V tem načrtu je bila omenjena tudi meteorološka služba.

PA ŠE TO

GASILSKI DOM NA GLAVI – Gasilci z Ostrožnega pri Celju so se veselili novega doma, katerega so jim lansko jesen začeli zidati Ingradovi gradbinci. Ker so v novem domu načrtovali večje garaže, jim je celjski sis za požarno varnost obljubil novo avtocisterno.

Poleti pa so dobili hladno prho: ugotovili so, da v le tri metre visoke garaže ni mogoče zapeljati avtomobila z lestvijo, še manj pa obljubljene avtocisterne. Prepadeni so si svoj novi dom pobliže ogledali in ugotovili, da ne gre za napako pri načrtovanju, pač pa so vrli gradbinci zamenjali nosilne stebre in jim garaže postavili v – prvo nadstropje!

Gradnja je ustavljena. Gasilci so ostali brez nove avtocisterne. Imajo pa na glavo obrnjeni dom in pozdravljajo Ingradove gradbince s starim gasilskim pozdravom: Na pomoč!

S TELEPRINTERJA

Štafeta bo krenila iz Makedonije

SKOPJE, 8. septembra (Tanjug) – Štafeta mladosti, simbol bratstva, enotnosti in enakopravnosti naših narodov in narodnosti bo prihodnje leto začela svojo pot v Makedoniji. Ta sklep predsedstva zveze socialistične mladine Jugoslavije so sporočili na današnji seji republiškega odbora za proslavo dneva mladosti Zveze socialistične mladine Makedonije. Na seji so razpravljali o načrtu praznovanja dneva mladosti leta 1982 in o merilih, na podlagi katerih bodo izbrali mesto, iz katerega bo štafeta šla na pot. Republiški odbor bo novembra pregledal vse predloge občinskih konferenc v zvezi s praznovanjem dneva mladosti.

Sestanek sekretarjev OO RK Slovenije

LJUBLJANA, 8. septembra – Na sestanku sekretarjev občinskih organizacij Rdečega križa Slovenije, na katerem so sodelovali tudi predsednica Skupščine RKS Ivica Žnidaršič, podpredsednik prof. dr. Bojan Fortič in član predsedstva Skupščine RKS Ivan Fajdiga, je tekla razprava o osnutku zakona o varnosti v cestnem prometu ter koordinaciji dejavnosti na področju zdravstvene vzgoje z ozirom na samoupravni sporazum o skupnih temeljih planov zdravstvenih dejavnosti v SR Sloveniji za obdobje 1981–1985.
Sekretarji so se med drugim dogovorili tudi za intenzivno akcijo zbiranja sekundarnih surovin, in se seznanili s potekom priprav na Teden boja proti kajenju, ki bo po vsej Sloveniji od 14. do 21. septembra.

Gostinska ponudba v Ljubljani

LJUBLJANA, 8. septembra – V razgovoru, ki ga je danes sklical predsednik ljubljanske mestne skupščine Marjan Rožič z gostinskimi delavci iz Ljubljane, je beseda tekla predvsem o prizadevanjih za večjo in pestrejšo gostinsko ponudbo. Popestrili naj bi jo zlasti v tistih objektih, v katerih so poimenovali sobe po mestih, ki so z Ljubljano pobratena in prijateljsko povezana – »Rijeka« v restavraciji Dalmacija, »Karl Marx Stadt« v hotelu Ilirija, »Pesaro« v Urški, »San Marino« in »Lewerkusen« v hotelu Lev in »Weisbaden« v hotelu Bellevue. Kot je menil Marjan Rožič, ni dovolj samo poimenovati prostor po nekem mestu, ampak je potrebno gostom ponuditi hkrati z ambientom tega mesta tudi hrano oziroma specialitete iz tega kraja. (D. V.)

Sprejem ob dnevu vojne mornarice

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – Ob 10. septembru, dnevu vojne mornarice, pomorstva in rečnega ladjarstva Jugoslavije, je viceadmiral Miodrag Radosavljević v beograjskem domu Jugoslovanske ljudske armade sprejel tuje vojaške odposlance, akreditirane v naši državi. Gosti so čestitali admiralu Radosavljeviću in drugim pripadnikom vojne mornarice ob njihovem prazniku.

Osrednja proslava bo v Kotorju

KOTOR, 8. septembra (Tanjug) – Tu bo letos osrednja proslava 10. septembra – dneva vojne mornarice, pomorstva in rečnega brodarstva Jugoslavije. Prireditelji so opravili veliko delo in slovesnost se bo lahko začela že jutri, ko bo v kotorsko pristanišče priplula šolska ladja Galeb in druge ladje naše vojne mornarice.
Osrednja proslava bo 10. septembra v Škaljarih, kjer bodo položili venec na spominsko grobnico mornarjev, ki so jih ustrelili po znanem uporu v Boki Kotorski leta 1918. Tega dne bodo podelili tudi modri trak – priznanje za najhumanejši podvig na morju. Izvedli bodo še tradicionalno jadransko regato v kotorskem zalivu in mnoge druge športne, zabavne in kulturno-umetniške prireditve ter srečanja med občani in pripadniki vojne mornarice.

Selekcija tudi med naložbami v kmetijstvo

LJUBLJANA, 8. septembra – Na svoji drugi seji je poslovni odbor konzorcija za proizvodnjo in preskrbo s hrano obravnaval predvsem naložbe v kmetijsko dejavnost in zahtevke za posojila. Ugotavljali so, da je v banki več zahtevkov, kot je dejanskih možnosti za posojila, zato je poslovni odbor sklenil, da se bo tudi pri teh naložbah treba odločati med prednostnimi in neprednostnimi naložbami. Odločitev, katere naložbe so prednostne, bo kar najhitreje morala dati poslovna skupnost za razvoj kmetijstva in živilske industrije Slovenije. Poslovna skupnost je za to opredelitev zadolžena po sporazumu, ki so ga za redno preskrbo Slovenije s hrano julija podpisale kmetijske in preskrbovalne organizacije, banke, zadružna zveza, zveza vodnih skupnosti in zveza hranilno kreditniških služb. (M. J.)

Trboveljski cementarji izpolnjujejo načrt

TRBOVLJE, 8. septembra – V cementarni Trbovlje so do konca avgusta proizvedli 335.705 ton cementa in s tem za en odstotek presegli načrt. Če le ne bo večjih zastojev, bodo letošnji proizvodni načrt, to je 500.000 ton cementa, dosegli. V juliju in avgustu so morali cementarji znova odšteti več denarja za mazut. Zaradi spremenjene kakovosti goriva so plačali za tono mazuta poprečno po 9.900 dinarjev, prej pa 8.600 dinarjev. Težave pa imajo tudi z dobavami vreč, ki jih je komaj dovolj za sprotno porabo v proizvodnji. (P. B.)

Iz nove profilarne več aluminija

SLOVENSKA BISTRICA, 8. septembra – V Impolovem tozdu Stiskalnice so zaključili z drugim delom gradnje nove profilarne, ki bo omogočila občutno povečanje predelave aluminija, predvsem pa izdelave profilov in cevi. Za etapno gradnjo, ki je veljala 150 milijonov dinarjev, so se odločili leta 1976, nove zmogljivosti pa bodo omogočile tudi večji izvoz. V tozdu Stiskalnice so v prvem polletju ustvarili za 525 milijonov dinarjev celotnega prihodka, kar je sicer nekaj manj kot so načrtovali; slabši od načrtovanj so tudi izvozni dosežki. Letos bi morali izvoziti za devet milijonov dolarjev, plan pa so dosegli sicar le nekaj manj kot petdesetodstotno. Vzroki so v pomanjkanju surovin in v nekoliko poznejši vključitvi nove profilarne. (D. U.)

Melioracija in komasacija zemljišč v Pomurju

GORNJA RADGONA, 8. septembra – Kmetijska zadruga Radgona bo v letu 1981 in 1982 nosilec pomembne naložbe za napredek kmetijske proizvodnje. Gre za komasacije in melioracije na območju vasi Slaptinci in Lomanose. V Slaptincih bodo meliorirali 197, v Lomanosih pa 130 hektarov zemljišč. Meliorirati bodo pričeli v začetku septembra, medtem ko bo projekt vseh del končan do konca leta 1981. Zemljo bodo komasirali, ko bodo končana melioracijska dela. Več kot polovico sredstev bo nepovratnih. (B. H.)

V Rušah presegli polletni proizvodni načrt

RUŠE, 8. septembra – Tozdi Tovarne dušika Ruše so letos v prvem polletju izdelali 120.927 ton raznih izdelkov in za 3,2 odstotka presegli proizvodni načrt. Letošnja proizvodnja je bila za 11,3 odstotka večja kot v enakem obdobju lani. V tozdu Agrokemija so plan presegli za 3,5 odstotka, v tozdu Metalurgija pa za 8,7 odstotka. V tozdu nekovin proizvodnega plana niso dosegli in so izdelali za 1074 ton manj, kot so načrtovali. Glavni razlog je bil v močno omejeni dobavi glinice za proizvodnjo belega plemenitega korunda iz tovarne glinice in aluminija v Kidričevem.
Pri izvozu so plan količinsko dosegli z 88 odstotki, saj so letos izvozili za 2.965.000 dolarjev več kot lani v enakem obdobju. (M. K.)

Obnova beograjskega letališča

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – Od 22. do 26. septembra bo beograjsko letališče zaprto zaradi obnove pristajalnih in vzletnih stez. Zadnje letalo bo pristalo 21. septembra ob 22. uri, nato pa bodo ustavili promet. Kot pričakujejo, bo prvo letalo poletelo z obnovljenega beograjskega letališča 26. septembra ob 14. uri. Ker bo letališče za nekaj časa zaprto, bo to povzročilo številne spremembe v domačem in mednarodnem letalskem prometu. Dogovorili so se, da bo polete na domačih in medcelinskih progah ter največji del mednarodnega prometa prevzelo zagrebško letališče. Potniki iz Beograda, ki nameravajo v tujino, bodo potovali z avtobusi do Osijeka, od tu pa z letalom v Zagreb. Zato so predvideli več poletov med Osijekom in Zagrebom. Začasno bodo ustavili tudi vse polete med Beogradom in drugimi letališči v državi.

Seminar o jugoslovanskem socializmu

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – V poslopju Narodne biblioteke SR Srbije v Beogradu se je danes začel seminar »Socializem v jugoslovanski teoriji in praksi«, ki ga je organiziral mednarodni univerzitetni center za družbene vede pri beograjski univerzi. Gre za 23. seminar o socializmu v naši teoriji in praksi, ki se ga udeležuje okoli 60 profesorjev, znanstvenih in družbenopolitičnih delavcev iz okoli 20 držav. Na seminarju bodo v prihodnjih devetih dneh govorili o razvoju samoupravljanja, vlogi države in drugih perečih vprašanjih razvoja socializma.

Šolarji v BiH oproščeni plačevanja taks

SARAJEVO, 8. septembra (Tanjug) – Učenci in študenti v Bosni in Hercegovini v kratkem ne bodo več plačevali administrativne takse za različne akte v zvezi s svojim šolanjem. Izvršni svet skupščine Bosne in Hercegovine je namreč pripravil osnutek zakona o tem in ga skupaj s predlogom, naj bi ga sprejeli po skrajšanem postopku, poslal delegatom republiške skupščine. Plačevanja taks so bili do zdaj oproščeni le osnovnošolci.

Pri naporih za izvoz ne more biti izmikanj

Na seji predsedstva RS ZSS je Janez Zemljarič opozoril na uspehe in odstopanja pri uresničevanju letošnjih razvojnih načrtov v Sloveniji

LJUBLJANA, 8. septembra – V resoluciji zastavljeni načrti se marsikje ne uresničujejo. To velja zlasti za ekonomske odnose s tujino, cene in inflacijo, produktivnost dela in splošno uspešnost gospodarjenja. To so ugotovili na današnji prvi jesenski seji predsedstva republiškega sveta slovenskih sindikatov, ko so govorili o sindikalni aktivnosti pri uresničevanju resolucije o družbenoekonomskem razvoju Slovenije.

V razpravi je sodeloval tudi predsednik republiškega izvršnega sveta Janez Zemljarič, ki je predvsem opozoril, da nekateri skušajo preveč dramatizirati gospodarski položaj v naši republiki. V Sloveniji smo v preteklih osmih mesecih letošnjega leta dosegli tudi nekatere pozitivne rezultate, ki jih ne kaže podcenjevati. Tako zaenkrat ne zaostajamo za načrtovano 2,5 odstotno rastjo družbenega proizvoda, vse oblike porabe so tudi v okviru predvidevanj in tudi družbenoekonomski odnosi s tujino kažejo, da bodo v drugi polovici leta postali živahnejši, kakor je bilo to na začetku leta. Končno ni v naši republiki posebnih težav tudi pri preskrbi z osnovnimi življenjskimi potrebščinami. Kar je še pomembnejše, je rekel Janez Zemljarič, pa smo prav ob nedavnih zapletih okrog olja in sladkorja dokazali, da smo sposobni hitro in učinkovito reagirati.

Kljub temu smo na pomembnem razpotju v našem razvoju. V posameznih organih se vedno pogosteje ponujajo administrativne rešitve, ki ne prispevajo k utrjevanju vloge našega samoupravnega sistema. Jasno pa je, da je za nas sprejemljiva le ta samoupravna pot. Kakor je povedal Janez Zemljarič se takšne nedopustne in absurdne administrativne »rešitve« na ravni federacije porajajo prav zdaj, ko naj bi do konca leta uresničili v resoluciji predvideno plačilno bilanco. Tako nekateri predlagajo administrativne omejitve uvoza, ki bi posameznim republikam in pokrajinam celo onemogočile plačevanje nafte in nekaterih drugih življenjsko pomembnih surovin. To bi pomenilo, da bi povsem nestvarno načrtovali naš nadaljnji razvoj.

Ker v Sloveniji ne moremo vzdržati razmerja, ko le s 63 odstotki pokrivamo uvoz z izvozom (v Jugoslaviji je to razmerje še slabše – 45 odstotkov), si moramo na vse načine prizadevati za nadaljnje povečanje izvoza. Na to akcijo, je rekel Janez Zemljarič, smo zdaj dovolj dobro pripravljeni. Ekonomska stimulacija za izvoznike je zagotovljena: Hkrati ima pri uvozu prednost tisto blago in surovine, ki neposredno prispevajo k večjemu izvozu. To velja tudi za nove naložbe in tudi za nagrajevanje delavcev, ki delajo za izvoz. Jasno je namreč, da bi se proizvodnja ustavila, če do konca leta ne bomo uresničili zastavljenih izvoznih načrtov. Prav zato se bo prav na tem področju morala zaostriti tudi odgovornost. Tisti, ki ne bodo spoštovali teh izvoznih usmeritev in se jim izogibali, bodo morali odstopiti prostor drugim.

Na področju preskrbe, je rekel Janez Zemljarič, lahko do konca leta zagotovimo, ob normalni porabi, zadostno založenost z osnovnimi življenjskimi potrebščinami in živili. Drugih, manj pomembnih dobrin v tem trenutku ne bo moglo biti v izobilju.

Med drugim je Janez Zemljarič tudi opozoril na nujnost ohranitve in nadaljnje graditve enotnega jugoslovanskega tržišča. Na prvem mestu mora biti nadaljnje izgrajevanje dohodkovnih odnosov, da ne bi prišlo do nedopustnega trganja reprodukcijskih verig. Janez Zemljarič je opozoril tudi na projekt, po katerem naj bi združili vsa prosta sredstva v slovenskem gospodarstvu, ki so zdaj nesmotrno izkoriščena, za gradnjo nekaterih večjih proizvodnih kompleksov, ki bi v prihodnjih letih pripomogli k prestrukturiranju slovenskega gospodarstva in k njegovi še večji izvozni usmerjenosti.

GREGOR PUCELJ

Dnevi kulture omogočajo boljše stike

Kulturno sodelovanje z drugimi v Jugoslaviji postopoma napreduje – Izvajalci slabo načrtujejo

LJUBLJANA, 8. septembra – Kulturno sodelovanje Slovenije z drugimi republikami in pokrajinami dobiva iz leta v leto trdnejšo podlago, ki se kaže v vrsti vse bolj razvejanih povezav in prireditev. Seveda je še veliko pomanjkljivosti, ki ovirajo smotrno in načrtno delo, zato so stiki z drugimi kulturnimi okolji v maršičem le rezultat sprotnih pobud in možnosti. Odbor za to delovno področje pri Kulturni skupnosti Slovenije je ob pregledu akcij in stikov v preteklem srednjeročnem obdobju ugotovil, da so največje težave predvsem z izvajalci.

Odbor je sprejel program kulturnih dni v Vojvodini (zadrega je s filmom »Splav meduze«, ki so ga v štirih vojvodinskih mestih že videli), obravnaval merila za kritje stroškov pri medrepubliškem sodelovanju in utrdil način sodelovanja delegatov KSS v organih prireditev jugoslovanskega pomena.

B. S.

Splošne težave poznamo, pokazati povzročitelje

Sestanek vodij delegacij v skupščini SFRJ – Javno o stališčih ZIS, republik in pokrajin – Dogovarjanje in sporazumevanje premalo obvezujoča

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 8. septembra – Na prvi seji po počitnicah so se danes sestali vodje delegacij republik in pokrajin in predsedniki delovnih teles zbora republik in pokrajin skupščine Jugoslavije. Dogovorili so se, da bo prva seja zbora republik in pokrajin 1. oktobra, na njej pa bodo osrednjo pozornost namenili uresničevanju gospodarske stabilizacije.

Na seji naj bi ZIS poročal delegatom o stanju na vseh področjih gospodarstva, ponudil pa naj bi tudi predloge rešitev. Delegati naj bi podrobno obravnavali, kako izpeljujemo sklepe o uresničevanju letošnjega plana, sklepe so sprejeli na seji sredi julija.

Sodeč po današnjih izjavah predsedujočih delegacij in delovnih teles zbora republik in pokrajin, je mogoče na seji zbora pričakovati zelo konkretne in kritične razprave. Nič več ni mogoče razpravljati o splošnih, vsem znanih problemih in težavah. Govoriti je treba o konkretnih primerih in konkretnem vedenju v posameznih sredinah, so poudarili na današnji seji.

Tretji del srednjeročnega plana Jugoslavije vsebuje obveznosti, za katere bi se morale dogovoriti in jih prevzeti republike in pokrajini, da bi lahko zastavljene cilje v planu tudi dosegli. Vendar se o poglavitnih obveznostih kar ne morejo sporazumeti. Zato so na današnji seji zahtevali, naj se stališča republik in pokrajin povedo javno. Tako naj bi tudi javnost imela možnost, da bi ocenila, koliko je katero stališče usklajeno z dogovorjeno politiko stabilizacije; razen tega pa bi bolje spoznala tudi razloge, zakaj so stališča različna. Na ta način bi bili kritični presoji prepuščeni tudi predlogi zvezne vlade, saj pogosto tudi ti onemogočajo ali otežkočajo sporazumevanje.

Na že dolgo znano pomanjkljivost, ki pa je še vedno nismo odpravili, je opozoril predsednik odbora za finance Milja Kovačević. Vprašal je, če ima zbor republik in pokrajin, ZIS ali kdo drug sploh kakršnekoli možnosti, da bi republike in pokrajini prisilil k ravnanju v skladu z dogovorjenim oziroma da bi izpolnjevale dogovore. Ker ta pomanjkljivost – ni sankcij za tiste, ki ne uresničujejo sprejetih in podpisanih dogovorov – velja za vse dogovarjanje in sporazumevanje, bi bilo treba iskanju rešitve nameniti potrebno skrb in prenehati samo z ugotavljanjem slabosti.

BRANKO PODOBNIK

Podlaga ustvarjalnemu delovanju

Osnutka zakonov o samostojnih kulturnih delavcih in Prešernovi nagradi

LJUBLJANA, 8. septembra – Kulturni ustvarjalci in politiki v tem mesecu pospešeno nadaljujejo že pred leti zastavljeno pot na zakonodajnem področju. Sedaj sta na ogled dve besedili posebnih zakonov, in sicer osnutek zakona o samostojnih kulturnih delavcih in predlog za izdajo z osnutkom zakona o Prešernovi nagradi.

O obeh zakonih, ki bosta močno spremenila nekatere dosedanje poglede in prakso tako pri samostojnih kulturnih ustvarjalcih kot pri nagrajevanju kulturnih dosežkov in poudarila vlogo in naloge Kulturne skupnosti Slovenije, so danes zavzeto razpravljali člani odbora za kadrovsko politiko pri KSS. Vrsto misli ob novostih so povedali tudi predstavniki republiškega komiteja za kulturo in znanost, umetniških društev in strokovnih organizacij ter sindikata samostojnih umetnikov.

Bodoči zakon o samostojnih kulturnih delavcih bo le podlaga in opora pri praktičnem urejanju družbeno-ekonomskih problemov samostojnih ustvarjalcev in kot tak ne razrešuje vseh drobnih zadev, s katerimi se prizadeti nenehno spopadajo, pa najsi gre za stanovanjska, kreditna, delovna ali druga vprašanja. Navzoči so opozorili na nekatere pomanjkljivosti oziroma nejasnosti v sedanjem besedilu osnutka. Kako bo, na primer, z ustvarjalci, ki so del slovenske kulture, živijo pa na tujem, ali kako se bodo samostojni kulturni delavci lahko organizirali, da bodo uspešno sodelovali s kulturno skupnostjo? Nemajhno skrb povzročajo samostojnim ustvarjalcem negotove gospodarske razmere, zato se je razprava pomudila tudi ob vprašanju, kako zagotoviti umetnikom pravico do dela ali kakšne delovne možnosti imajo upokojeni ustvarjalci v praksi. Ugotovili so tudi, da v Jugoslaviji pogrešamo zakon o pravicah izvajalcev. V celoti vzeto je odbor sedanji osnutek zakona podprl.

Pri zasnovi zakona o Prešernovi nagradi so navzoči največ govorili o predlagateljih nagrad, kjer so premalo poudarjeni strokovni krogi, o javnosti dela in o celovitem sistemu nagrajevanja ne le na kulturnem področju. Predvsem so menili, da bi morale Prešernove nagrade resnično imeti najvišjo vrednost med več kot 20 drugimi nagradami za kulturno ustvarjalnost.

BRANKO SOSIČ

Bodo merila zalegla?

Pri odobravanju nezmanjšanih osebnih dohodkov v organizacijah z izgubo zaostreno tehtanje zdajšnjih prizadevanj, da izgube ne bi več bilo

LJUBLJANA, 8. septembra – Za marsikatero zdajšnjo težavo pri izplačevanju osebnih dohodkov so seveda krive izgube. Po podatkih službe družbenega knjigovodstva Slovenije je prvo polletje zaključilo z izgubo 181 organizacij združenega dela v republiki, kar je za 23 odstotkov manj kot v enakem lanskem obdobju. Vendar pa je bilo med temi organizacijami kar 47 takih, ki so izplačale višje osebne dohodke, kot znaša povprečje za panogo.

To je le ena od spodbud, ki so navedle tudi odbor udeležencev dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1981, da je na predlog Gospodarske zbornice Slovenije zaostril stališče takšnih pojavov. Odbor tistim organizacijam združenega dela, ki poslujejo z izgubo, ne bo več dopustil višjih osebnih dohodkov, kot to zanje določa zakon, če njihov osebni dohodek na zaposlenega presega povprečje panoge. Če pride do izgube v temeljni organizaciji združenega dela ali delovni organizaciji, naj bi imeli nižje osebne dohodke tudi delavci v njihovih delovnih skupnostih skupnih služb.

Odbor udeležencev tega družbenega dogovora je po sklepu skupščine SRS pristojen, da lahko dovoli, na zahtevo temeljne organizacije, večja izplačila akontacij osebnih dohodkov, kot to določa spremenjeni 221. člen zakona o sanaciji in prenehanju organizacij združenega dela. Temeljne organizacije, ki so imele po polletnem obračunu izgubo in nimajo možnosti za izplačilo osebnih dohodkov v okviru določb tega člena, morajo namreč izplačevati akontacije osebnih dohodkov do višine povprečnih izplačanih osebnih dohodkov na delavca v prvem trimesečju letos. Vendar tudi tako obračunane akontacije ne smejo biti večje od povprečnega osebnega dohodka na delavca v panogi, v katero spada tozd z izgubo. Odbor udeležencev pa odloča, kdaj lahko temeljna organizacija vseeno izplačuje osebne dohodke po svojih samoupravnih splošnih aktih,

● LJUBLJANA, 8. septembra – Odbor udeležencev dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1981 je včeraj obravnaval zahtevke todza Industrija gradbene keramike, Trebnje, v sestavi SGP Slovenija ceste Tehnika, da lahko kljub izgubi izplača za avgust osebne dohodke nad višino, določeno z zakonom. Odbor udeležencev je zahtevku ugodil, pri čemer je upošteval tudi to, da teče postopek za vključitev tega tozda v delovno organizacijo Novoles. V skrčenem gradivu za sejo je bilo navedeno, da je imel tozd v letošnjem prvem polletju 22 milijonov dinarjev izgube. Vendar so nam iz plansko-analitskega sektorja SCT sporočili, da je ta podatek napačen, saj se nanaša na izgubo v prvem polletju 1980, medtem ko je bila v letošnjem prvem polletju manjša – 7.573.000 dinarjev. Takšne podatke so 2. 9. poslali tudi republiškemu komiteju za delo. Glede na to, da teče samoupravni postopek za vključitev omenjenega tozda v delovno organizacijo Novoles, pa lahko različni podatki o rezultatih poslovanja povzročijo resne motnje v tem postopku.

Merila določajo, da bodo morale organizacije, ki imajo izgubo odboru sporočiti, kaj je povzročilo njihovo izgubo in kako jo nameravajo odpraviti. Ob tem naj bi ugotavljali tudi morebitno odgovornost delavcev, organov upravljanja in poslovodnega organa. Odbor sploh ne bo odobraval višjih izplačil osebnih dohodkov, kot jih določa za organizacije z izgubo zakon, če ne bodo te tri stvari najprej urejene. Ob tem poudarja, da mora biti seveda dovolj kvalitetno izdelan program ukrepov za odpravo vzrokov za izgube.

Prav tako naj bi pozorno pregledali, kako so se v organizaciji z izgubo obnašali pri delitvi dohodka, čistega dohodka ter sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Odbor udeležencev namreč ne bo dovolil izplačila osebnih dohodkov nad višino, ki jo v tem primeru določa zakon, v tistih temeljnih organizacijah, ki imajo osebni dohodek na delavca večji od povprečnega v dejavnosti in so v drugem trimesečju letos osebne dohodke povečevali.

Ob izgubah seveda lahko pričakujemo, da si bodo pomagali tozdi znotraj delovne organizacije, sestavljene organizacije združenega dela in v družbenopolitični skupnosti. Odbor udeležencev zato ne bo obravnaval prošenj tistih organizacij združenega dela, ki ne bodo mogle dokazati takšne solidarnosti.

STOJAN ŽITKO

ČESTITKI

Sergeja Kraigherja Kim Il Sungu

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – Ob obletnici proglasitve Demokratične ljudske republike Koreje je predsednik predsedstva Sergej Kraigher v imenu predsedstva SFRJ poslal predsedniku DLR Koreje Kim Il Sungu brzojavko s prisrčnimi čestitkami in najboljšimi željami. V brzojavki je izrazil prepričanje, da bodo prizadevanja prijateljskega korejskega ljudstva za miroljubno združitev Koreje kronana z uspehom, poudaril pa je tudi pomen, ki ga Jugoslavija pripisuje razvoju vsestranskih odnosov in sodelovanja z neuvrščeno Demokratično ljudsko republiko Korejo.

Sergeja Kraigherja Todorju Živkovu

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – V imenu predsedstva SFRJ je predsednik predsedstva Sergej Kraigher čestital predsedniku državnega sveta Ljudske republike Bolgarije Todorju Živkovu ob državnem prazniku z najboljšimi željami za nove uspehe bolgarskega ljudstva pri socialistični graditvi države. V brzojavki je med drugim izrazil prepričanje, da se mora jugoslovansko-bolgarsko sodelovanje razvijati v duhu medsebojnega spoštovanja in dobrega sosedstva.

Cene na drobno se umirjajo

Avgusta so se dvignile le za 0,9 odstotka – Od živil so se najbolj podražili makaroni

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – Cene na drobno končno le počasi »zmanjšujejo hitrost«: avgusta so se, podobno kot v juliju, zvišale za (komaj) 0,9 odstotka. Od začetka leta do konca minulega meseca so se zvišale za 27,7 odstotka.

Gotovo bi bilo iluzorno pričakovati, da jih bomo zlahka obdržali na letošnji načrtovani meji 32 odstotkov, predvsem zato, ker so zahteve po zvišanju cen številne, pa tudi za jesenske mesece je značilna sorazmerno visoka rast cen. Vendar je treba reči, da le ni nemogoče obdržati cen v okviru načrtovane rasti. V nasprotnem primeru nam inflacija grozi, da bo spodkopala vse naše napore stabilizirati gospodarske razmere.

Cene alkoholnih pijač so višje povprečno za 0,9 odstotka, storitev pa za 0,6 odstotka. Kmetijski izdelki so se pocenili za 0,9 odstotka, predvsem zaradi nižjih cen sveže zelenjave (12,2 odstotka) in svežega sadja (10,9 odstotka). Suho sadje je cenejše za 1,6 jajca pa za 0,4 odstotka. Pač pa so se podražile vse vrste kruha iz pšenične moke (beli za 13,5, polbeli za 4,7 in črni za 3,8 odstotka) ter pšenična moka – za 2,1 odstotka.

Cene na drobno so bile avgusta za 49,3 odstotka višje od lanskoletnega povprečja v primerjavi z lanskim avgustom pa za 46,5 odstotka.

Cvekarji, ponavljalci tudi med prvošolčki?

Odbor za družbene dejavnosti: V prvih razredih osnovnih šol naj veljajo le pozitivne ocene

LJUBLJANA, 8. septembra – Pristati na repetente ali ne, zlasti če gre za prvošolčke – to je v našem šolstvu stara dilema. Zakon o osnovni šoli jo je potem razrešil, vendar je prišel še pravilnik o ocenjevanju in napredovanju učencev, pa se je zadeva spet zapletla.

Da so razprave, ki po šolah niso nikdar čisto zamrle, zdaj ponovno na dnevnih redih upravnih organov, je povzročilo pismo skupine delegatov iz Idrije. Poslali so ga republiškemu izvršnemu svetu, češ naj oceni skladnost zakona in pravilnika ter ustrezno ukrepa. Po njihovem mnenju te skladnosti ni. Zakon, ki je bil sprejet na podlagi večinskega mnenja, določa, da prvošolci v prvem polletju niso ocenjeni, na koncu leta pa. Izrecno določilo, naj učenci prvega razreda ne ponavljajo, pa ni bilo sprejeto in ga torej v zakonu ni.

V pravilniku o ocenjevanju, starem leto dni, stoji, da cvek v prvem razredu ni cvek, oziroma lepše – ocene so povsod od 1 do 5, razen v prvem razredu, kjer nezadostne ocene ni. »Na osnovi določil 8. in 16. člena pravilnika o ocenjevanju in napredovanju učencev v osnovni šoli torej ugotavljamo,« pravijo Idrijčani (skupaj z njimi pa še vrsta drugih, ki se pritožujejo komiteju za vzgojo in izobraževanje), »da učenec prvega razreda zaradi nezadostnega znanja ne more ponavljati, čeprav zakon o osnovni šoli tega nikjer ne določa in je javna razprava tak predlog ovrgla. Posledice določil pravilnika so občutili na nekaterih šolah ob koncu šolskega leta 1980/81, ko so morali učitelji prvih razredov zaključiti učencem pozitivne ocene, kljub temu da niso pokazali zadostnega znanja.«

Člani odbora za družbene dejavnosti so se danes bolj nagibali k mnenju, da v prvem razredu ne bi smelo biti cvekarjev in ponavljalcev. Dali so tudi soglasje k ratifikaciji mednarodne konvencije o odpravi diskriminacije žensk.

ALENKA PUHAR

Široke zasnove akcije Pohorje skozi stoletja

Osrednji dogodek tridnevne prireditve bo simpozij o krajevni zgodovini – Ljudsko zborovanje

MARIBOR, 8. septembra – Pripravljalni odbor družbene akcije »Pohorje skozi stoletja«, vodi ga Boris Čižmek – Bor, je danes v pogovoru s časnikarji razgrnil vsebinsko zasnovo te akcije.

O Pohorju še vedno govorimo precej necelovito, razdrobljeno, zato so v priprave pritegnili vseh šest pohorskih občin: Radlje ob Dravi, Slovenj Gradec, Dravograd, Maribor, Slovensko Bistrico in Slovenske Konjice. Celotno akcijo bodo posvetili 40-letnici vstaje ter socialnemu in narodnemu osveščanju ljudi pod Pohorjem.

Osrednji dogodek bo simpozij o krajevni zgodovini, ki ga bo organiziralo slovensko društvo zgodovinarjev skupaj z mariborskim društvom. Tridnevni simpozij se bo začel 17. septembra v Ribnici na Pohorju, torej na dan, ko so pred štiri desetletji partizani na Klopnem vrhu na Pohorju pregnali Nemce. Sovražnik je na kraju boja pri pobegu pustil ranjenca, ki so ga partizani obvezali, kar je v tistem času močno odmevalo. Za simpozij se je prijavilo že okrog sto zgodovinarjev, geografov, slavistov, etnologov, raziskovalcev delavskega gibanja, gospodarstvenikov, družbenopolitičnih delavcev in drugih. Tretjina je tudi že napovedala svoje referate, ki bodo pomenili zasnovo za kasnejšo izdajo zbornika.

Simpozij so si takole zamislili: prvi dan bodo posvetili narodnoosvobodilnemu boju, drugi dan zgodovini Pohorja do konca druge svetovne vojne, tretji dan pa bodo orisali družbenogospodarski razvoj Pohorja po vojni.

Namen akcije Pohorje skozi stoletja je pospešiti razvoj Pohorja, vrh pa bo 20. septembra v Ribnici na Pohorju, ko bo ob občinskem prazniku radeljske občine množičen zbor. Takrat bodo odkrili spomenik 52 padlim borcem, na ljudskem zborovanju pa bo govoril predsednik republiške konference SZDL Mitja Ribičič.

BORKO DE CORTI

ODLIKOVANJE

Dragu Flisu-Streli

LJUBLJANA, 8. septembra – Na krajši slovesnosti v ljubljanski mestni skupščini je narodni heroj in ugledni družbenopolitični delavec Drago Flis-Strela prejel danes visoko državno odlikovanje, red republike z zlatim vencem, s katerim ga je odlikovalo predsedstvo SFRJ.
Odlikovanje je izročil predsednik mestne skupščine Marjan Rožič.

Mednarodni simpozij o intenzivni terapiji otroka

LJUBLJANA, 8. septembra (Tanjug) – V Kulturnem domu Ivana Cankarja v Ljubljani bo od 23. do 25. septembra prvi mednarodni simpozij o intenzivni terapiji otroka. Priprave so trajale dve leti in bodo kot so poudarili na današnji tiskovni konferenci, omogočile, da se bo več kot 300 svetovno znanih pediatrov sestalo in izmenjalo mnenja ter izkušnje o tej relativno novi veji medicine, ki se počasi uveljavlja tudi v Jugoslaviji.

Izgube v mesni industriji Pomurja se letos manjšajo

Polletne izgube soboških mesarjev so za četrtino manjše kot lani – Cene mesa še niso realne

MURSKA SOBOTA, 8. septembra – Sodeč po polletnih rezultatih gospodarjenja, se težaven položaj v soboški mesni industriji, ki traja že polnih 8 let, le počasi izboljšuje. Polletne izgube 39,8 milijona dinarjev so za četrtino manjše kot v enakem lanskem obdobju in to kljub dejstvu, da so soboški mesarji ob znanih tegobah v začetku leta občutili tudi precejšnje pomanjkanje živine.

To je seveda delno vplivalo tudi na obseg proizvodnje v prvem polletju, ki je bila za dobrih 8 odstotkov nižja od načrtovane in celo nižja kot v lanskem prvem polletju, ko je bila izguba za četrtino večja od letošnje, in sicer 53,3 milijona dinarev. Polletna izguba bi bila celo manjša, če bi soboškim mesarjem pravočasno izplačali dobrih 10 milijonov dinarjev nadomestil za sveže meso, kar sedaj teče nemoteno in pa več kot 24 milijonov neplačane realizacije v prvem polletju. Ob tem je gotovo zanimiva in spodbudna ugotovitev, da so se v preteklosti ob povečanem obsegu dela v mesni industriji izgube celo povečevale, tokrat pa se zmanjšujejo.

Tudi zato so člani občinskega izvršnega sveta danes kritično opozorili na zmanjšan obseg klanja oziroma predelave v prvem polletju. Seveda pa položaj v pomurkini mesni industriji še zdaleč ni rožnat. Trenutni svetli prebliski v poslovanju se lahko do konca leta kaj hitro prelevijo v precejšnje težave in v povečanje izgube. Rešitev je gotovo zgolj v dohodkovnem povezovanju.

Zato je soboški izvršni svet sklenil, da se sanacije mesne industrije bolj učinkovito lotijo tudi v celotnem tozdu ABC Pomurka, ki navsezadnje predstavlja zaključeno celoto na področju agroživilstva in proizvodnje hrane. Ali zapisano nekoliko drugače: dobro in slabo v proizvodnji hrane – torej ostanek dohodka ali izgube – bi si morali deliti tako proizvajalci koruze, krmil, rejci prašičev in živine in seveda nazadnje tudi klavnice in predelovalci mesa.

IVAN GERENČER

Manjša, toda kakovostna letina grozdja

Na Koprskem in Krasu napovedujejo kakovostnejšo letino od tiste v letu 1971

KOPER, SEŽANA, 8. septembra – Vinogradniki na Koprskem in na Krasu te dni zadovoljni prihajajo z ogledov vinogradov, saj letina dobro kaže. Pravijo sicer, da bodo v kleti pripeljali nekoliko manj grozdja kot lani, bo pa to izredno kakovostno. Strokovnjaki govore celo o kakovostno boljši letini od tiste v letu 1971.

V koprski kleti predvidevajo, da bodo letos iz lastnih in iz vinogradov kooperantov dobili okrog 600 vagonov grozdja, v sežanski kleti (obe sta v okviru DO Agraria v sozdu Timav) pa okrog 200, kar je dobra desetina proizvodnje v Sloveniji. S trgatvijo bodo na Koprskem začeli okrog 20. septembra, na Krasu pa prve dni v oktobru. Letošnja trgatev bo približno tri tedne prej, kot je bila lani. Že sedaj je sladkorna stopnja tolikšna, kot je bila lani ob trgatvi. Najprej bodo trgali merlot, ki bo prvi dozorel, potem pa ostalo grozdje.

D. G.

Vse več ljudi oboleva za sladkorno boleznijo

Zahrbtno bolezen je treba zatreti že, ko se pokažejo prvi simptomi – Svetovni kongres v Beogradu

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – Na sladkorno bolezen, zaradi katere trpi precej več ljudi, kot nam kaže zdravstvena statistika, je treba gledati drugače. Prednost je treba dati preventivi in čimbolj zgodaj odkriti tiste, ki kažejo začetne simptome, čeprav še nimajo nobenih konkretnih težav.

Na ta način bi bilo mogoče preprečiti ali omiliti degenerativne spremembe v krvnih žilah, še zlasti v možganih, očeh in ledvicah, spremembe, ki so posledica te bolezni. Izognili bi se lahko prezgodnjim upokojitvam diabetikov, saj je znano, da ta bolezen v svoji razviti fazi zelo zmanjša delovne sposobnosti.

Sladkorna bolezen je zelo razširjena tudi v Jugoslaviji in zdravniki, ki so se zbrali na svetovnem kongresu preventivne medicine, so razpravljali tudi o novih metodah zdravljenja. Pri tem gre za najsodobnejša zdravila, ki lahko brez uporabe insulina dolgo časa vzdržujejo potrebno raven sladkorja v krvi.

Ker (vsi) vzroki sladkorne bolezni niso znani, ni možna taka preventiva, kot pri nekaterih drugih boleznih. Kljub temu pa določeni preventivni ukrepi obstajajo. Veliko bi lahko storile, na primer, zakonske svetovalnice, ki bi partnerje opozarjale na dejstvo, da ima pri nastanku te bolezni pomembno vlogo tudi dedni faktor. Poleg tega je znano, da je za diabetike značilno pretirano uživanje ogljikovih hidratov, kar je škodljivo, in kar je mogoče odpraviti z ustrezno dieto. Nevarna so še vnetja trebušne slinavke, torej je z ustreznim zdravljenjem mogoče vplivati tudi na sladkorno bolezen.

Kljub vsemu pa je v boju proti sladkorni bolezni še vedno najpomembnejše zgodnje odkrivanje. Zaradi tega se zdravniki zavzemajo (vsaj) za preglede vseh zaposlenih, med katerimi je veliko takih, ki ne vedo, da imajo to bolezen.

jana
SLOVENSKA DRUŽINSKA REVIJA

Turistični vrvež se umirja

Postojnsko jamo je do konca avgusta obiskalo skoraj 663.000 obiskovalcev

POSTOJNA, 8. septembra – Glavni turistični vrvež se tudi na Postojnskem počasi bliža koncu. Do konca avgusta je Postojnsko jamo obiskalo skoraj 663.000 turistov, kar je za poldrugi odstotek več, kot v enakem obdobju lani. Pri domačih gostih so zabeležili skoraj petodstotni porast, medtem ko je bilo tujih več za 0,8 odstotka.

V avtokampu Pivke jame se je do konca avgusta zvrstilo 3.895 turistov, kar je za 12 odstotkov manj kot lani. Manj obiskovalcev kot lani so imeli tudi v predjamskem gradu. Nekdanje Erazmovo domovanje si je ogledalo 65.300 obiskovalcev oziroma 5 odstotkov manj, kot lani. Sicer pa je na Postojnskem v prvih osmih letošnjih mesecih prenočevalo 147.212 turistov, kar je za 12 odstotkov več kot lani, oziroma ti podatki predstavljajo sto odstotno uresničevanje letnega plana.

M. T.

DELO

Glavni urednik ČGP Delo:
JAK KOPRIVC

Odgovorni urednik »Dela«:
BORIS DOLNIČAR

Pomočnika glavnega urednika:
MIRO POČ
VLADO ŠLAMBERGER

Uredniki:
ANTON JANEŽIČ (centralna redakcija), ALENKA LESKOVIC v. d. (notranja politika), FRANJO KRIVEC, JOŽE PETROVČIČ (gospodarstvo), JAKA ŠTULAR (zunanja politika), JOŽE VOLFAND (kultura), JANEZ ODAR (slovensko dopisništvo), NIKO LAPAJNE (ljubljanska rubrika), EVGEN BERGANT (šport), ILIJA BREGAR (kronika), FRANCE VREČAR (Sobotna priloga), TIT VIDMAR (Književni listi), STANE IVANC (publicistika), BOŽIDAR PAHOR, BOGDAN POGAČNIK (posebne naloge), JOCO ŽNIDARŠIČ (fotografija), JANEZ SRŠEN (lektorstvo), META DOBNIKAR (oblikovanje), ROMANA TOMŠE (dokumentacija).

Glavni Sadatov udarec namenjen »bratovščini«

Vojaški del »muslimanskih bratov«, polvojaški islamski fundamentalisti, so najnevarnejši nasprotnik – Aretacije so zajele tudi druge smeri opozicije

OD DOPISNIKA TANJUGA

KAIRO, 8. septembra – »Socialistični javni tožilec« – ta naziv je predsednik Sadat ustanovil že aprila 1971, ko je prvič začel obračunavati z opozicijo, z nekdanjim podpredsednikom Alijem Sabrijem na čelu – je te dni spet zelo aktiven. Po najnovejšem valu aretacij v Egiptu, ki je dobesedno »potopil« opozicijo od levice do desnice, in znova potrdil, da se je voditelj sposoben »boste« z vsemi nevarnostmi na domači fronti, je tožilec napovedal, da bo » ... v nekaj dneh začel zasliševati osumljence«.

Njegovo delo nedvomno ne bo lahko, ker so do zdaj – kot poroča danes glasilo Sadatove vladajoče ljudske demokratske stranke »Maj«, aretirali 1536 oseb. Med njimi so intelektualci, odvetniki, časnikarji, pisatelji, nekdanji politiki in diplomati, največ pa je pripadnikov muslimanskih bratov«, ki jim je sam Sadat leta 1975 dal državljansko pravico in omogočil svobodno delovanje, ker jih je želel spremeniti v protiutež kakršnikoli opoziciji v vrstah levice.

Razlogi

Predsednik Sadat je pojasnil razloge za te množične aretacije, največje v minulih 30 letih, in poudaril predvsem »nevarnost delovanja« verskih skrajnežev – tako Koptov (kristjanov) kot muslimanov – in ponovil, kar je že velikokrat dejal, namreč, da »ne bo dopustil politične dejavnosti v cerkvi«. Tokrat je egiptovski voditelj prešel od besed k dejanjem in zatem ko je dal aretirati nekatere visoke funkcionarje iz vrst »muslimanskih bratov«, odstavil tudi neubogljivega poglavarja koptske cerkve v Egiptu patriarha Šenudo in na njegovo mesto postavil svet, ki ga tvori pet nadškofov. Ti so Sadatu že obljubili zvestobo, poroča AFP.

Tuji opazovalci v Kairu pa posvečajo največ pozornosti enemu od zaprtih – po vsem sodeč so namreč aretirali tudi Omarja el-Telmesanija, glavnega urednika mesečnika »Al Dava«, ki ga izdajajo »Muslimanski bratje«, in ki so ga prepovedali skupaj s še nekaterimi listi. Omar el-Telmesani je glavni urednik omenjenega mesečnika le po imenu, v resnici pa je vrhovni poglavar »Muslimanskih bratov« v Egiptu in avtoriteta, ki jo priznavajo povsod v arabskem in drugem svetu, kjer deluje bratovščina. El-Telmesanija priznavajo za svojega voditelja celo »Muslimanski bratje« v Evropi, organizacija, ki že dalj časa uspešno deluje na stari celini. To dejstvo je bolj malo znano, vendar pa je zelo verodostojno; o njem namreč člani »muslimanskih bratov« v Kairu sila neradi govorijo.

Aretacija Omarja el-Telmesanija dokazuje, da je tokratni Sadatov obračun z »muslimanskimi brati« najhujši do jeseni zgodnjih šestdesetih let, ko so »bratje« v Aleksandriji poskušali ubiti pokojnega predsednika Naserja.

Šole kot baza

Eden izmed članov vojaškega sodišča, ki je po zmagi julijske revolucije 1952. sodili pripadnikom »muslimanskih bratov«, je bil tudi takratni polkovnik Anvar el-Sadat. Sodišče je obsodilo Omarja el-Telmesanija, vplivnega pripadnika bratovščine, pravzaprav enega izmed njegovih utemeljiteljev, ki je s pokojnim Hasanom el-Bano zgradil te organizacije, na 20 let zapora. Sadat je bil tudi tisti, ki je Telmesaniju omogočil ukvarjati se z novinarstvom po prestani kazni.

Telmesani je začutil, da se bliža ta najnovejši obračun in je v zadnjih mesecih miroval; celo list »Al Dava« je bil precej zadržan v svojih kritikah režima. Kljub temu pa je bil spopad med muslimani in Kopti v eni od kairskih četrti to poletje uvod v sedanji obračun med vlado in »muslimanskimi brati«.

Površinsko gledano je oblast udarila po vsej opoziciji, tudi po nekdanjem glavnem uredniku »Al Ahrama« Mohamedu Hasaneinu Hejkalu, ki je v zadnjih letih spremenil svojo opozicijo režimu v zelo donosen posel. To se je zgodilo tudi z večino drugih znanih pripadnikov opozicije, ki so medtem obdržali državne plače in pisarne v razkošni zgradbi »Al Ahrama« v kairskem središču. Ostalo opozicijo pa si je imenoval Sadat kar sam iz vrst svojih prijateljev.

V zadnjih letih so bili edina resna opozicija in grožnja režimu »muslimanski bratje« z vojaškim krilom »islamski fundamentalisti«; zasedli so položaje na vseh visokih šolah v državi, od Kaira in Aleksandrije naprej.

Po drugi strani je bil vpliv iranske revolucije in ajatole Homeinija najmočnejši in najočitnejši prav v vrstah »fundamentalistov«, ki so v zadnjem času obtoževali Omara el-Telmesanija in druge vidnejše člane »muslimanskih bratov«, da so se »spajdašili z režimom«.

Podpora nekaterih arabskih držav

Kot menijo nekateri zahodni opazovalci, štejejo »islamski fundamentalisti« več kot deset tisoč dobro izurjenih aktivistov, ki jim borbena tehnika komandosov ni tuja, dobro pa znajo tudi uporabljati sodobno orožje. Poleg tega uživajo fundamentalisti podporo, pa tudi precejšnjo finančno in drugo pomoč nekaterih arabskih držav, med drugimi tudi Saudske Arabije.

Minuli »črni petek«, je bil ne le surov obračun vlade z nasprotniki iz vrst »muslimanskih bratov«, temveč tudi potrditev prikrite grožnje, ki v tej državi tli že več let, in ki se je kočno okrepila v minulih treh letih. Vojaško usmerjeni islamski verniki so torej v Egiptu dobili nov resen udarec, vendar pa jih oblast še ni povsem onemogočila, prav tako kot se ji to ni posrečilo z nobenim udarcem v minulih petdesetih letih, kar vemo za »muslimanske brate«.

MIROSLAV VIŠNJIĆ

● **AMAN, 8. septembra (AFP) – Vrhovni poglavar »Muslimanskih bratov« v Jordaniji Mohamad Abdel Rahman Kalifa je obtožil egiptovsko obveščevalno službo, da stoji za nedavnimi neredi v državi. Po njegovih besedah je menda namenoma izzvala nerede in verske spopade, da bi dala režimu tehten razlog za obračun z opozicijo, zlasti z »Muslimanskimi brati«. France Presse posreduje izjavo Abdela Rahmana Kalife, ki trdi, da spopadi v Egiptu nimajo nikakršnih realnih korenin in da so bili inscenirani.**

● **TEHERAN, 8. septembra (Tanjug) – Islamska republika obnavlja ob množičnih aretacijah v Egiptu, sicer v blažji obliki kot poprej, svojo priljubljeno tezo o nuji in neizbežnosti »izvoza islamske revolucije« v vse dežele sveta, kjer živi danes od 700 do 800 milijonov muslimanov. Teheransko zunanje ministrstvo sodi, da so poročila o spopadih med koptskimi kristjani in muslimani v Egiptu izmišljena in da dogodki zgolj dokazujejo od boga navdahnjeni »neizogibni začetek islamskega gibanja v islamski Afriki«. Predsednik Sadat od vsega začetka revolucije v Iranu ni skrival odpora do imama Homeinija in njegovih najožjih sodelavcev, pristašev verskega fundamentalizma.**

Dobro razviti odnosi z Dansko

Danes pride na obisk v SFRJ danski premier Anker Jörgensen – Nova spodbuda razvoju odnosov

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – Tradicionalno prijateljski odnosi med Jugoslavijo in Dansko bodo z jutrišnjim obiskom premiera Ankerja Jörgensena dobili novo, pomembno spodbudo. Pogovori med premierom Jörgensenom in njegovim gostiteljem, predsednikom ZIS Veselinom Djuranovićem (kot se je zvedelo, pa bo danskega gosta sprejel tudi predsednik predsedstva SFRJ Sergej Kraigher), bodo vsekakor priložnost, ko bo mogoče odnose med državama, ki niso obremenjeni z večjimi problemi, še pospešiti tako na dvostranski kot na mednarodni ravni.

Sorodnost stališč Jugoslavije in Danske do najpomembnejših problemov sodobnega sveta, ki se je že večkrat potrdila med jugoslovansko-danskimi srečanji na vrhu – v zadnjih nekaj letih sta Jugoslavijo obiskala kraljica Margareta in predsednik danskega parlamenta K. B. Andersen, v Københavnu pa se je mudil zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec – izvira predvsem iz dejstva, da je Danski zelo blizu miselnost neuvrščenosti, čeprav je članica pakta NATO. Danska je ena izmed redkih držav, ki namenjajo 0,7 odstotka narodnega dohodka za pomoč državam v razvoju in podpirajo prizadevanja za vzpostavitev nove mednarodne gospodarske ureditve. Dejavnost Danske v OZN na področju razorožitve in druga stališča jasno pričajo, da se lahko sodelovanje med obema državama tudi na tem področju še poglobi in okrepi.

Jugoslovansko-danski odnosi so zelo dobro razviti tako na gospodarskem kot na kulturnem in na številnih drugih področjih. Poleg tega uspešno rešujejo probleme 7500 naših delavcev, ki delajo na Danskem, in njihovih družinskih članov. Dejstvo, da je Danska pripravljena prispevati k povečanju našega izvoza in nedvomna pripravljenost Jörgensenove vlade, da se zavzame za to, bosta vsekakor prispevala k izboljšanju jugoslovansko-danske trgovinske bilance, ki jo zdaj obremenjuje zaostajanje našega izvoza v prijateljsko Dansko. Brez dvoma se ob obisku danskega premiera odpirajo možnosti, da tudi na tem področju vzpostavimo odnose, ki bi bili na ravni odnosov na drugih področjih.

Razvoj stikov med partijama

Generalni sekretar KPI Berlinguer končal obisk v Jugoslaviji – Sorodnost stališč

BEOGRAD, 8. septembra (Tanjug) – Danes je odpotoval generalni sekretar italijanske komunistične partije Enrico Berlinguer, ki je bil na vabilo predsedstva CK ZKJ od 6. do 8. septembra v Jugoslaviji. Pogovori med Enricom Berlinguerjem in predsednikom predsedstva CK ZKJ Lazarjem Mojsovom so izpričali istovetnost ali veliko sorodnost stališč do vseh obravnavanih vprašanj.

Lazar Mojsov je podal stališča ZKJ do gospodarskih in političnih razmer v Jugoslaviji, Enrico Berlinguer pa je spregovoril o gospodarskih, političnih in družbenih razmerah v Italiji.

Obe strani sta z zadovoljstvom ugotovili, da se odnosi med ZKJ in KPI uspešno razvijajo in poudarili, da sta si pripravljeni prizadevati za še hitrejši razvoj stikov ter izmenjave mnenj in izkušenj tako o notranji dejavnosti kot o vprašanjih mednarodnih odnosov in razmer v komunističnem, delavskem in drugih naprednih gibanjih. Ugotovili so, da so v odnosih med državama, ki temelje na spoštovanju načel suverenosti, neodvisnosti, ozemeljske nedotakljivosti, enakopravnosti in nevmešavanja ter na vsestranskem spoštovanju razlik v notranjem razvoju in zunanjepolitičnih stališčih, dosegli pomembne rezultate na različnih področjih dvostranskega sodelovanja. Edini so si bili, da je treba to sodelovanje še pospešiti. V zvezi s tem so poudarili, da pomeni sodelovanje med ZKJ in KPI velik prispevek k razvoju odnosov med sosednjima prijateljskima državama – SFRJ in Republiko Italijo.

Izrazili so veliko zaskrbljenost spričo izredno napetih mednarodnih razmer. Ocenili so, da je detant zabredel v krizo in da se v mednarodnih odnosih uveljavljajo nadvse negativna prizadevanja.

Poudarili so, da sta si ZKJ in KPJ pripravljeni v sodelovanju z vsemi naprednimi in demokratičnimi silami na svetu še bolj prizadevati za zajezitev neugodnih mednarodnih tokov, za popuščanje mednarodne napetosti kot univerzalen proces, za odpravo oboroževalne tekme in razorožitev, za novo mednarodno gospodarsko ureditev. Pri tem ZKJ in KPI sodita, da je vprašanje oboroževanja eno najpomembnejših. Boj za zajezitev oboroževalne tekme, za pogajanja o skrčenju oborožitve in začetek procesa dejanske razorožitve je eden poglavitnih ciljev obeh partij.

V zvezi s tem so opozorili na pomen vloge gibanja neuvrščenosti kot samostojnega, neblokovskega dejavnika v sedanjih mednarodnih razmerah. Hkrati so poudarili vlogo, ki jo imajo lahko v tem smislu Evropa, evropska levica in druge evropske demokratične sile.

ZKJ in KPI sta potrdili prepričanje, da mora sodelovanje med komunističnimi in delavskimi partijami ter vsemi naprednimi in demokratičnimi silami in državami temeljiti na vsestranskem spoštovanju načel suverene neodvisnosti, enakopravnosti in nevmešavanja. Potrdili so, da je sleherna partija odgovorna svojemu delavskemu razredu in ljudstvu.

Zbliževanje na Rogu

Med sprtimi državami afriškega Roga je slutiti znamenja normalizacije – Somalijski predsednik Siad Barre predlaga referendum v etiopskem Ogadenu

OD NAŠEGA DOPISNIKA

NAIROBI, 8. septembra – Somalijski predsednik Siad Barre se je zavzel za normalizacijo med Kenijo in Somalijo ter poudaril, da njegova vlada nima »nikakršnih zahtev do katerega koli dela kenijskega ozemlja,« hkrati pa je označil za »veliko zaroto« nedavni sporazum med Libijo, Etiopijo in LR Jemenom v Adenu in rekel, naj bi se države, proti katerim da je ta sporazum uperjen, to je Somalija, Kenija, Sudan in Egipt, sestale in sprejele »obrambne ukrepe«.

Intervju, ki ga je dal somalijski voditelj nairobijskemu »Standardu«, za katerega velja, da je blizu kenijski vladi, je mogoče šteti za znamenje novih premikov na vnetljivem afriškem Rogu, ki je pred poltretjim letom doživljal vojni spopad zavoljo somalijskih ozemeljskih zahtev. Kot kaže, bi bili tudi v Nairobiju pripravljeni na zbližavanje med sosedoma, ki ga je bil v intervjuju ponudil Siad Barre, saj »Standard« govori o skupnih geopolitičnih in strateških interesih. Kenija in Somalija sta namreč odobrili v svojih lukah in na letališčih vojaške olajšave za ZDA, ki so jima v zameno obljubile povečano gospodarsko pomoč.

Zbliževanje med sosedama je sprva skušala urediti Saudova Arabija, ki je predlani povabila na obisk tako kenijskega voditelja Moija kot predsednika Barreja. Toda srečanje ni obrodilo uspeha, ker se Somalija tedaj ni hotela javno odpovedati svojim ozemeljskim zahtavam do kenijske severovzhodne pokrajine, koder živi kakih 200.000 pripadnikov somalijske narodnosti. Po letošnjem 18. afriškem vrhu v Nairobiju pa je predsednik Barre ostal za en dan v kenijski prestolnici na uradnih pogovorih s predsednikom Moijem in tedaj je prvič javno izjavil, da nima nobenih ozemeljskih zahtev do Kenije.

To je zdaj v intervjuju za »Standard« ponovil, hkrati pa rekel, da šteje Somalijce v severovzhodni pokrajini za Kenijce, kar pomeni, da v prihodnje ne namerava več podpirati njihovih morebitnih secesionističnih teženj. Obe sosedi, je rekel Barre, sta začeli sodelovati v preganjanju »banditizma« vzdolž skupne meje. »Seceonistično gibanje, imenovano »Shifta«, za priključitev severovzhodne pokrajine k Somaliji je bilo najbolj aktivno prva leta po razglasitvi kenijske neodvisnosti, leta 1963, in je uživalo odkrito podporo Mogadiša. Lansko jesen pa je znova oživelo in ko so oboroženi »Shifta« ubili sedem kenijskih vladnih funkcionarjev, so morali v severovzhodni pokrajini vpeljati izredno stanje. Konec aprila letos pa se je tudi uradno pojavila »Fronta za osvoboditev okrožja severne meje«, ki je terjala samoodločbo za Somalijce v severovzhodni pokrajini in je iskala podporo po arabskih državah. Tedaj so se odnosi med Somalijo in Kenijo znova zaostrili.

Vprašanje je, zakaj se je Siad Barre nekaj mesecev po tem odločil odpovedati ozemeljskim zahtevam do Kenije, hkrati pa priznati tudi ozemeljsko celovitost republike Džibuti, drugega ozemlja, ki ga je svojčas terjal za Somalijo. Očitno pa je bila poleg »geopolitičnih in strateških interesov«, to je kenijskega in somalijskega sporazuma z ZDA, v ozadju tudi bojazen zavoljo naraščajoče osamitve na afriškem Rogu.

Konec lanskega leta je namreč prišlo do medsebojnih obiskov voditeljev Kenije, Etiopije in Sudana, katerih zunanji ministri so se nato konec aprila letos sestali v Adis Abebi in se pogovarjali o ustanovitvi medsebojne »gospodarske unije«, to je novega regionalnega trikotnika. Sklenili so, naj bi se voditelji treh držav redno sestajali na dve leti, prvič prihodnje leto. Z druge strani pa je nedavno prišlo v Adenu do srečanja libijskega, etiopskega in južnojemenskega voditelja, ki so sklenili dvostranske in kolektivne sporazume o skupni obrambi. Somalija je menila, da je poglavitna tarča tako prvega kot drugega trojnega dogovarjanja in je prvega označila za »vojno napoved«, kar so pozneje v Nairobiju zanikali, drugega pa za »veliko zaroto«, uperjeno ne le proti Mogadišu, temveč tudi proti »Keniji, naftnim proizvajalkam ob zalivu, Sudanu in Egiptu«, kot je rekel v intervjuju za ‚Standard' Siad Barre.

TIT DOBERŠEK

OGLEDALO

– Pokaži mu, Pajo! Tovariš spražuje, za kakšno glasbo je to 20-odstotno doplačilo!

OTO REISINGER, »Vjesnik«

Rogovi našega muflona – svetovni prvak

LJUBLJANA, 8. septembra – V počastitev 100-letnice organiziranega lovstva na Hrvaškem bo v Zagrebu od 6. do 16. novembra lovska razstava. Doslej so organizatorji zbrali 1389 trofej, in sicer 929 s Hrvaške, 445 iz Slovenije in 15 iz Vojvodine. Gre za nove, še neocenjene trofeje, pričakujejo pa še že pregledane in ocenjene na mednarodnih razstavah z že priznanimi ocenami. Posebna komisija, sestavljena iz predstavnikov Italije, Avstrije, Madžarske in Jugoslavije, je pregledala in preverila vse ocene trofej, ki naj bi od 4. do 7. septembra kandidirale za zlato. Ponovno je ocenila tudi vse tiste primerke, ki bi lahko prišli v poštev za prvaka pokrajin, republik, Jugoslavije ali sveta.

Pri ocenjevanju je komisija ugotovila, da so (po moči) novi svetovni prvak rogovi muflona, ki ga je v lovišču Karadjordjevo uplenil maršal Josip Broz Tito 8. decembra 1979. Gre za eno zadnjih Titovih trofej, izjemno rogovje pa so ocenili kar z 242,15 točke.

Jugoslovanski prvak je postalo rogovje srnjaka, uplenjenega v lovišču Taraš – Zrenjanin letos maja, ocenjeno s 184,80 točke, prvak Jugoslavije je postal s 65,63 točke tudi kožuh divje mačke, uplenjene v lovišču Kalje – Sisak, prvak Slovenije pa je postalo rogovje srnjaka, ki je bil uplenjen sredi letošnjega julija v lovišču lovske družine Dol pri Hrastniku. Rogovje so ocenili s 171,95 točke.

M. S.

Bogat ulov sredi Stockholma

STOCKHOLM, 8. septembra – Slava jugoslovanskih ribičev se širi po vsem svetu. Jugoslovan Danilo Prelević je v središču glavnega švedskega mesta, poleg kraljeve palače, ujel 14-kilogramskega lososa. Tako velikega lososa, pa tako rekoč v središču mesta še ni nihče ujel, zato je trofeja izzvala precej zanimanja. (Telefoto: Presbild)

Napredek v boju z rakom

CHICAGO, 8. septembra (AP, AFP) – Iz nove študije ameriškega kirurškega koledža v Chicagu sledi, da v ZDA vedno več bolnikov preživi prvih pet let po končanem zdravljenju ene od desetih najpogostejših oblik raka. Zdravniki menijo, da je bolnika, pri katerem se bolezenski znaki niso pojavili pet let po zdravljenju, mogoče imeti za dokončno ozdravljenega. Število oseb, ki so preživele prvih pet let po zdravljenju manj razširjenih oblik raka, na primer levkemije, je prav tako vedno večje. To je bilo mogoče doseči po zaslugi razvoja terapevtskih metod in izboljševanja načinov za zgodnje odkrivanje teh bolezni – navaja dr. Charles Smart, direktor oddelka za raka na omenjeni visokošolski ustanovi in profesor klinične kirurgije na univerzi Utah. »Rezultati iz nove študije pričajo, da napredujemo v boju z najbolj razširjenimi oblikami raka in da odlično napredujemo v zdravljenju redkejših oblik,« poudarja profesor, ki je še dejal, da je t. i. stopnja preživetja raka za odrejanje učinkovitosti zdravstvenih metod, in boja proti tej bolezni nasploh, mnogo primernejša kot stopnja smrtnosti.

Študija, ki jo je izdelala komisija za raka na kirurškem koledžu, analizira metode in rezultate zdravljenja 468.288 pacientov v ZDA. Rezultate so primerjali z rezultati neke druge študije, ki jo je izdelal nacionalni inštitut za raka, in ki je zajela obdobje od 1965 do leta 1969.

Od leta 1969 do 1979 se je odstotek bolnikov, ki so živeli pet let po zdravljenju raka na pljučih, povečal od 9 na 11; odstotek bolnic, ki so jim ozdravili raka na dojki, od 65 na 73; pri raku debelega črevesa od 64 na 50; pri raku na želodcu od 13 na 15 pri raku na ustju maternice od 57 na 65 odstotkov itd.

Odstotek bolnikov, ki so preživeli odločilnih pet let po akutni levkemiji, se je povečal od 8 na 18; po kroničnî levkemiji od 32 na 40; sarkomu mehkega tkiva od 42 na 54; embrionalnem testikularnem raku od 50 na 63 in po malignem testikularnem teratomu od 60 na 77 odstotkov.

General Torrelio novi bolivijski predsednik

V novi vladi deset častnikov in osem civilistov – Torrelio napoveduje »postopno demokratizacijo«

LA PAZ, 8. septembra – Novi vodja bolivijskega vojaškega režima general Celso Torrelio Villa je sinoči sestavil nov vojaško-civilni kabinet in obljubil, da bo med svojim triletnim mandatom zagotovil »postopno demokratizacijo« sedanje stroge vojaške ureditve.

V novi vladi je deset častnikov in osem civilistov, ki so zvečine neznane osebnosti.

Za zunanjega ministra so imenovali Gonzala Romera, civilista, ki je blizu desničarski falangistični stranki, za notranjega ministra pa neznanega polkovnika Romula Mercada.

Obrambni minister je general Armando Reyes Villa, ki je opravljal to dolžnost tudi v obdobju diktatorskega režima generala Garcie Meze, pa tudi med kratkotrajno vladavino hunte, ki je pred štirimi dnevi imenovala Torrelia Villo za novega predsednika.

General Torrelio je sinoči tudi odločno opozoril, da se postopna normalizacija nikakor »ne sme izroditi v zmedo in anarhijo«.

Očitno je potrdil, da je privržen tako imenovani »doktrini notranje varnosti«, ki jo je zagovarjal tudi represivni režim Garcie Meze in pristavil, da je armada »poglavitni dejavnik integracije in enotnosti države in zadnja trdnjava za zajezitev ekstremizma«, kar je med bolivijskimi častniki običajen izraz za levico in marksistične stranke.

Novi predsednik je poudaril, da so gospodarske razmere izredno zapletene in da jih lahko izboljšajo le tako, da se bo Bolivija »znebila izolacije«, ter poudaril, da je treba »normalizirati odnose s tujino«.

S tem je priznal, da brez tuje pomoči, predvsem ameriške gospodarske podpore in posojil, ne bo mogoče spodbuditi gospodarske dejavnosti in odpraviti dramatične družbene krize.

General Torrelio je tudi ponovil, da se je treba postaviti po robu častnikom in civilistom, ki sodelujejo pri proizvodnji in tihotapljenju kokaina, s čimer je prav tako hotel ustreči zahtevam Zahoda.

Štirje veliki v L. Ameriki?

RIO DE JANEIRO, 8. septembra (Tanjug) – Ideja o izoblikovanju latinsko »politične osi« – kar naj bi dosegli s posvetovanji na najvišji ravni med politiki štirih največjih držav tega dela sveta (Argentine, Brazilije, Venezuele in Mehike) – se bo začela kmalu uresničevati. Brazilija, ki je venezuelsko pobudo sprva zavrnila, se je zdaj premislila in se namerava že ta mesec v New Yorku, med zasedanjem generalne skupščine OZN, udeležiti prvega neformalnega sestanka zunanjih ministrov. Na njem bodo usklajevali stališča do tistih zadev Latinske Amerike, ki sicer niso sporna: gre le za to, da bi imela stališča teh držav v mednarodnih forumih večjo težo.

Odkritja o desničarjih

Vodja »športno-strelske skupine« Karl-Heinz Hoffmann je obtožen sodelovanja v umorih – Dolgo se je lahko skrival za izključno gonjo proti levičarjem

OD NAŠE DOPISNICE

BONN, 8. septembra – Ko so julija letos na frankfurtskem letališču aretirali ustanovitelja in voditelja desne ekstremistične »športno-strelske skupine« Karla-Heinza Hoffmanna z obtožbo, da je pripadal teroristični organizaciji, je v tisku krožila množica domnev o Hoffmannovi zvezi z vrsto nepojasnjenih kaznivih dejanj, zlasti umorov. Prva zveza je vodila k bombnemu napadu na lanskem oktobrskem prazniku v Münchnu, druga pa k dvojnemu umoru nad židovskim založnikom Livinom in njegovo sopotnico Poeschke decembra 1980 v Erlangenu. Na mestu umora so namreč preiskovalci našli očala, ki so pripadala Hoffmannovi prijateljici Franziski Birkmann, znani širši javnosti po tem, da je bila formalna lastnica gradu, kjer je Hoffmannova skupina izvajala polvojaške vaje in se pripravljala na »odločilni dan«.

Včeraj je državno tožilstvo del domnev potrdilo. Sporočilo je, da ima v rokah zanesljive dokaze, da je Hoffmann »zavestno in v namernem sodelovanju z enim izmed svojih privržencev« zakrivil dvojni umor, pri čemer je poskušala storilce prikriti Hoffmannova prijateljica Birkmannova. Tožilstvo je zdaj potrdilo, da je že dan po umoru močno sumilo na desno naravo umora, da pa tedaj ni imelo »zanesljivih dokazov«. Hoffmann je lahko računal na izjemno korektno ravnanje preiskovalnih organov, kar bi bilo o postopku proti levo naravnanim terorističnim skupinam težko reči in je to dodobra izkoristil. Težišče delovanja svojih športnih strelcev je prenesel na Bližnji vzhod (domnevno v Libanon), kjer naj bi se zelo mladi ljudje pripravljali za teroristične akcije v Zvezni republiki. Težave so se za Hoffmanna nekoliko povečale, ko sta se dva od njegovih privržencev naveličala utrudljivega vežbanja, poiskala zavetje pri zahodnonemških konzularnih oblasteh in se vrnila v domovino. S tem sta sprožila plaz malodušja med negotovimi Hoffmannovimi privrženci in na zaslišanjih se je izkazalo, da je med odpadniki iz Hoffmannovih vrst mogoče najti priče za nepojasnjena spektakularna teroristična dejanja z domnevnim desnim ozadjem. Samo previdno in deloma tipa državno tožilstvo v tej smeri: tako je na primer včeraj na tiskovni konferenci v Nürnbergu predstavnik državnega tožilstva izrecno zanikal, da bi imeli kakšne dokaze o zvezi Hoffmannove skupine z münchenskim bombnim napadom, čeprav so praktično vsi, ki so o tem pisali v tisku, prepričani, da zveza je in da bi bilo mogoče najti tudi dokaze. Zelo previdni so tudi z navajanjem morebitnih povezav z drugimi teterističnimi skupinami v Zvezni republiki, zlasti pa ni nobenega govora o tem, kdo za temi skupinami stoji in kdo jim daje denar, ki jim ga vsekakor ni manjkalo nikoli.

Oblikovanje obtožnice proti Hoffmannu je zanesljivo udarec desnemu ekstremizmu v Zvezni republiki Nemčiji, toda v retrospektivi ne odgovarja na številna vprašanja o tem, kako je mogoče, da nedvomni in samozavestni privrženci starih in novih fašističnih modelov lahko organizirajo razvejeno dejavnost tudi potem, ko se kopičijo dokazi o njihovem protiustavnem delovanju in celo potem, ko so skupine formalno prepovedane. »Športno-strelsko skupino«, ki jo je leta 1974 ustanovil Karl-Heinz Hoffmann in ki je le malo skrivala svoje aktivnosti, predvsem pa je izkoriščala prednosti, ki ji ga je ponujalo histerično ozračje boja proti levemu terorizmu in tako imenovanim njegovim duhovnim očetom med razumniki, so prepovedali šele 30. januarja 1980. Šlo pa naj bi le za »prismojene ljubitelje orožja«, orožje naj bi bilo neuporabno, tako rekoč ljubiteljske trofeje, nevarnost, ki naj bi grozila ustavni ureditvi Zvezne republike Nemčije, naj bi bila torej odstranjena že s prepovedjo delovanja. V tisku so se občasno pojavljali podatki, da skupina s »podružnicami« deluje naprej, le da skriva aktivnosti. Hoffmannova pogosta potovanja na Bližnji vzhod, kamor je prenesel težo delovanja, niso pretirano vznemirjala in podatki o tesni zvezi med münchenskim domnevnim atentatorjem Koehlerjem ter Hoffmannom niso zadostovali niti za cel dan preiskovalnega zapora: Karl-Heinz Hoffmann in pet osumljenih somišljenikov se je uspelo ubraniti sumu s trditvijo, da »ne morejo prevzeti odgovornosti za delovanje nekdanjih članov skupine, nad katero so jim odvzeli poveljstvo«.

Tipično se zdi, da je umor židovskega založnika in njegove sopotnice, kjer so vsi domnevali političo ozadje, Hoffmann načrtoval z bližnjimi sodelavci tedaj, ko je Zvezno republiko zajel val desnega terorizma in se je sum pogosto obračal k prepovedani, toda blago nadzorovani »Športno-strelski skupini«. Domnevati je zato le mogoče, da je previdno poseganje proti desnim osumljencem ustvarilo vtis o širšem manevrskem prostoru in morda pripeljalo do tega, da so teroristična dejanja nekoliko bolj nakopičili, kot bi jih sicer. Do takega sklepa so desni teroristi lahko prišli zlasti po tem, ko so primerjali, kako bistveno drugače se godi vsem, ki so osumljeni simpatij za levo teroristično organizacijo ali ki sploh nimajo nobene zveze z njo, pa njihova protestna dejanja (na primer akcije solidarnosti za gladujoče zapornike) tožilci ocenijo kot dejanja podpore terorističnim organizacijam. Dejstvo pa je tudi, da je Hoffmannova skupina očitno precenila svoje možnosti in podcenila kljub vsemu naraščajoče reakcije proti obujanju desnih političnih gesel. Če že ne štejemo dejstva, so storilci pustili na mestu erlangenskega umora dokaj prepričljive sledove. Kako se bo postopek končal, s tem ni prav nič jasno. Hoffmann, zvest svojemu načelu, da »voditelji ne streljajo«, verjetno ni sam izvršil obeh umorov.

MOJCA DRČAR-MURKO

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda SR Slovenije

Prognostična karta za 9. september 1981

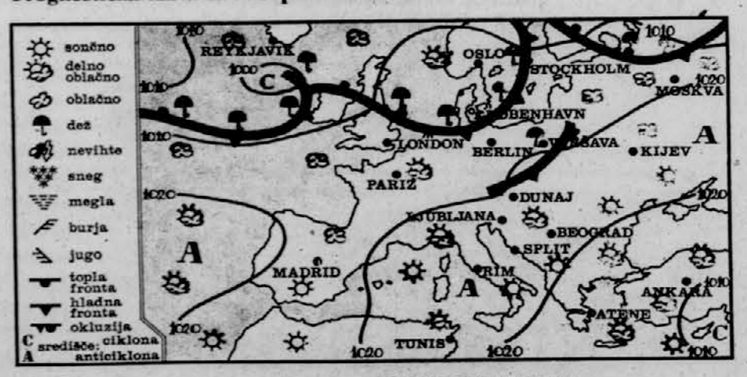

SLOVENIJA

Precej jasno bo, zjutraj in deloma dopoldne bo v nižinah megla ali nizka oblačnost, čez dan pa ponekod občasno zmerno oblačno. Najnižje nočne temperature bodo od 5 do 10, v Primorju 18, najvišje dnevne od 21 do 26.

JUGOSLAVIJA

Tudi drugod po državi bo pretežno sončno z jutranjo meglo po nižinah.

VREMENSKA SLIKA

Nad južno in vzhodno Evropo je še območje visokega zračnega pritiska. V višinah pa priteka k nam topel in suh zrak. Oslabljena fronta bo povzročila ponekod še zmerne pooblačitve.

KAKO KAŽE ZA ČETRTEK

Suho vreme se bo nadaljevalo.

TEMPERATURE MORJA

Piran 22, Rab 21, Split 21,5, Hvar 22,5, Bar in Ulcinj 24, Blejsko jezero 19 stopinj celzija.

Vreme in temperatura dne 8. septembra 1981 ob 13. uri

kraj	vreme	stopinj
Ljubljana	jasno	22
Planica	jasno	20
Brnik	jasno	22
Kredarica	jasno	11
Maribor	jasno	23
M. Sobota	jasno	24
Sl. Gradec	jasno	23
Celje	jasno	23
Novo mesto	jasno	21
Nova Gorica	jasno	24
Portorož	jasno	22
Reka	jasno	24
Pulj	jasno	24
Hvar	jasno	26
Dubrovnik	jasno	24
Zagreb	jasno	21
Beograd	jasno	23
Sarajevo	jasno	20
Titograd	jasno	27
Skopje	zmerno oblačno	21
Celovec	jasno	21
Gradec	jasno	22
Dunaj	jasno	25
Benetke	jasno	23
Milano	jasno	25
Genova	rahlo oblačno	24
Rim	jasno	26
Pariz	oblačno	22
Berlin	zmerno oblačno	25
Stockholm	zmerno oblačno	18
Moskva	–	–

Drugo obdobje med NOV

Drugo obdobje vremenskih opazovanj med NOV je trajalo do nastanka meteorološkega oddelka v glavnem štabu letalstva NOVJ. Po odredbi vrhovnega štaba je bila 19. aprila 1944 ustanovljena na otoku Visu prva meteorološka opazovalnica.

Za razširitev meteorološke mreže pa je primanjkovalo kadra. Zato so v začetku maja 1944 pri vrhovnem štabu NOV in POJ organizirali prvi osemdnevni meteorološki tečaj za opazovanje, ki so po končanem tečaju prevzeli opazovanja na treh meteoroloških opazovalnicah na pomožnih letališčih Glamoč, Medeno polje pri Bosanskem Petrovcu in pri vrhovnem štabu.

Ker so zavezniška letala odmetavala gmotno pomoč našim partizanskim odredom večinoma ponoči, so opazovalic vzdrževali zvezo z njimi predvsem s kresovi in določenimi znaki, s katerimi so dajali podatke o višini oblakov ter o smeri in moči vetra.

V Caserti so junija 1944 po razgovorih maršala Tita z generalom Wilsonom, zavezniškim komandantom za Sredozemlje, izdelali načrt za sodelovanje med zavezniškimi silami in NOVJ. V tem načrtu je bila omenjena tudi meteorološka služba.

PA ŠE TO

GASILSKI DOM NA GLAVI – Gasilci z Ostrožnega pri Celju so se veselili novega doma, katerega so jim lansko jesen začeli zidati Ingradovi gradbinci. Ker so v novem domu načrtovali večje garaže, jim je celjski sis za požarno varnost obljubil novo avtocisterno.

Poleti pa so dobili hladno prho: ugotovili so, da v le tri metre visoke garaže ni mogoče zapeljati avtomobila z lestvijo, še manj pa obljubljene avtocisterne. Prepadeni so si svoj novi dom pobliže ogledali in ugotovili, da ne gre za napako pri načrtovanju, pač pa so vrli gradbinci zamenjali nosilne stebre in jim garaže postavili v – prvo nadstropje!

Gradnja je ustavljena. Gasilci so ostali brez nove avtocisterne. Imajo pa na glavo obrnjeni dom in pozdravljajo Ingradove gradbince s starim gasilskim pozdravom: Na pomoč!

Jana

Svetovni in evropski rekord NDR v Splitu

Drugi dan evropskega prvenstva v plavanju izredni rezultati v poljudskem bazenu – Tri zlate kolajne za NDR, dve za Sovjetsko zvezo

SPLIT, 8. september – Ute Geweniger iz NDR je velika slavljenka drugega finalnega večera na evropskem prvenstvu. Dosegla je nov svetovni rekord – 1:08,60 in prebila še eno magično mejo. Tokrat se je visoka Ute vidno veselila in zasluženo prejela priznanje polnih tribun. Prav po njeni zaslugi pa tudi reprezentanca NDR zanesljivo vodi po kolajnah pred SZ, medtem ko drugi že zdaj hudo zaostajajo.

Začelo se je izredno dobro. Ines Geissler (NDR) je prepričljivo premagala svojo rojakinjo Daehne in hkrati dosegla nov evropski rekord: »Tega res nisem pričakovala. Upala sem na eno izmed kolajn. Zdaj sem presrečna in hvaležna publiki, ki mi je pomagala.« Še mnogo bolj vesela pa je bila Poljakinja Czopek: »Šele malo časa plavam delfina in nihče ni mogel pričakovati, da bom osvojila kolajno.«

Nadvse zadovoljen je bil tudi nov evropski prvak na 100 m prsno Kis (SZ), ki je, kakor je sam dejal, samo sanjal o zlatu in poudaril, da na OI v Los Angelesu upa na svetovni rekord. Toliko bolj nerazpoložen pa je bil svetovni rekorder Mörken. »Slabo plavam zadnji čas, a v Split sem prišel dobro pripravljen. Nisem zadovoljen z bronom. Obril pa se nisem zaradi hitrosti, temveč zaradi – vročine.«

Vrhunec večera je bil vsekakor nastop vzhodne Nemke Ute Geweniger. Že ko je pred kratkim dosegla svetovni rekord na 100 m prsno in plavala pod 1:10 se je mnogim to zdela sanjska meja. Toda danes je Ute Geweniger plavala 1:08,60 in to je bil tudi prvi svetovni rekord splitskega evropskega prvenstva.

»Moj stalni spremljevalec Muppetov Žabec mi je gotovo pomagal k uspehu. Pričakovala sem zlato kolajno, in še jih bo. Svetovni rekord pa je le nekaj posebnega«, se je veselila Gewenigerjeva, ki ne skriva, da je srečna ob vsakem uspehu. Zna tudi »eksplodirati«, če je treba, tu pa ji je spolzelo celo nekaj solz. Kakor se Angležinja ni nadejala srebru, pa je bila zato sovjetska plavalka Belokonijeva razočarana nad bronom.

Fesenku se je posrečilo uresničiti svoje napovedi na 400 m mešano, ni pa mogel doseči evropskega ali svetovnega rekorda, kar je nameraval. »Nisem presenečen nad zlatom, mislim da je to normalno. Ker pa vas tako zelo zanima, kakšne tablete jemljem pred štartom, vam lahko zatrdim, da gre za vitamin B, ki mi olajša dihanje...«

Izjemno zadovoljen je bil tudi Poljak Gorski, ki je še 25 m pred ciljem upal, da bo morda premagal Fesenka, vendar mu to ni uspelo. V ženski štafeti 4×100 m kravl je NDR zanesljivo osvojila zlato in popravila svoj rekord evropskih prvenstev, ki ga je sicer dosegla že na dopoldanskem predtekmovanju.

Kolajne v plavanju po drugem dnevu: **NDR 5-4-0, SZ 4-2-2, Švedska 1-0-1, ZRN 0-2-1, Poljska 0-1-2, V. Britanija 0-1-1, Nizozemska 0-0-2, Italija 0-0-1.**

Rezultati PEP

Ženske, 100 m prsno: 1. Geweniger (NDR) 1:08,60 – svetovni rekord, 2. Brownsdon (VB) 1:11,05 – rek., 3. Belokonji (SZ) 1:11,17, 4. Van Staveren (Nizozemska) 1:12,39 – rek., 5. Hakansson (Švedska) 1:12,41, 6. Buzelite (SZ) 1:12,51, 7. Seminatore (Italija) 1:12,71, 8. Hörner (NDR) 1:12,98.

Moški, 400 m mešano: 1. Fesenko (SZ) 4:22,77, 2. Gorski (Poljska) 4:23,62 – rek., 3. Franceschi (Italija) 4:24,82 – rek., 4. Šemetov (SZ) 4:26,86, 5. Berndt (NDR) 4:28,50, 6. Poulter (VB) 4:28,50, 7. Machek (ČSSR) 4:29,51, 8. Gritti (Italija) 4:38,03.

Ženske 4 × 100 m kravl: 1. NDR 3:44,37, 2. ZRN 3:47,42 (rek. ZRN), 3. Nizozemska 3:49,65, 4. Velika Britanija 3:51,06 (rek. VB), 5. SZ 3:51,80, 6. Švedska 3:52,07, 7. Italija 3:55,91 (rek. It.), 8. Francija 3:58,51.

Moški, 100 m prsno: 1. Kiss (SZ) 1:03,44, 2. Miškarov (SZ) 1:03,63, 3. Mörken (ZRN) 1:03,85, 4. Moorhouse (VB) 1:04,13, 5. Lang (ZRN) 1:04,19, 6. Dzvonyar (Madžarska) 1:04,44, 7. Avagnano (Italija) 1:04,51, 8. Borios (Francija) 1:05,97.

Ženske, 200 m delfin: 1. Geissler (NDR) 2:08,50 – evropski rekord, 2. Dene (NDR) 2:09,59, 3. Czopek (Poljska) 2:13,47 – rek., 4. Zindler (ZRN) 2:14,51, 5. Brook (Švica) 2:14,61, 6. Osgerby (VB) 2:14,72, 7. Wiebke (ZRN) 2:14,81, 8. Falinska (Poljska) 2:18,05.

DNEVNIK PEP 81

Namesto »štafete sanj« le »sanjava štafeta«

Prav so imeli strokovnjaki, ki so se zavzemali za skromnejšo udeležbo na splitskem prvenstvu

SPLIT – Pred desetletjem smo se Jugoslovani ponašali z žensko »štafeto sanj« – 4×100 mešano. Tokrat, v Splitu, smo v zadnjem trenutku postavili štafeto 4×100 m kravl, ki pa bi ji lahko rekli – »sanjava štafeta«.

Ni bilo moč dobiti predsednika mednarodne plavalne federacije Lambaša, ki je na pritiske organizatorjev izsilil prijavo splitskih plavalk, ki so jim dodali nato še Ljubljančanko Avbljevo. Težko bi bilo Lambaši tudi odgovoriti na vprašanje, ali so dekleta danes res kaj storila za popularizacijo plavanja v Splitu. Z rezultatom 4:12,66 so bila krepko zadnja med 15 štafetami, plavala pa so tako, kot najbrže letos še niso. Slabo namreč; Šeparović 1:02,17, Avbelj 1:02,68, Zajc 1:02,77, Pentić 1:05,4.

Kdo bo zdaj krivec?

V Splitu ga bodo zlahka našli – Mitja Prešeren. Če bi bil dekleta prijavil takoj po državnem prvenstvu, čeprav niso dosegle norm, bi zanesljivo vse trenirale in zdaj plavale bolje. Tako pa so prenehale trenirati in seveda na evropskem prvenstvu niso mogle dobro plavati. Resda nekaj logike, vprašanje pa je, ali je tudi sprejemljiva. Zaman je bilo dokazovanje, da evropsko prvenstvo ni vprašanje nastopanja in udeležbe, temveč zgolj kvalitete. In od te so naše plavalke zelo, zelo daleč.

Naša »sanjava štafeta« je le potrdila, da so imeli prav tisti, ki so želeli na evropsko prvenstvo pripeljati sicer skromno reprezentanco, a vendarle plavalce, ki bi vsaj približno predstavili naše plavanje. Zaradi tistih, ki so prišli skozi zadnja vrata tik pred prvenstvom, je zdaj še prvotna podoba skazena. Najbrž bo spet mnogo hudih besed in razpravljanja, ko bo prvenstvo končano, a dejstvo je, da imamo resnično samo peščico plavalcev, ki lahko opravičijo nastop na EP. Še manj pa je seveda trenerjev, ki bi plavalce na tak nastop znali pripraviti.

STANE TRBOVC

Madžarska : Jugoslavija 7:6 (1:2, 2:2, 2:1, 2:1)

SPLIT – Bazen v Poljudu, gledalcev 1500, sodnika Pollmann (ZRN) in Tsantas (Grč).

JUGOSLAVIJA: Krivokapić, Gobčević 1, Polić, Rudić 1, Mustur, Roje 1, Bebić 2, Trifunović, Lozica 1, Zloković, Galijaš, Marković, Popović.

MADŽARSKA: Czervenia, Helka, Sudar 2, Gerendsaz, Horkai, Kunz, Somosi, Kisz 1, Kenez, Varga 1, Feher 1, Schmid 2, Borg.

Jugoslovanska vaterpolska reprezentanca nadaljuje s slabimi igrami na evropskem prvenstvu. Tudi v tretji tekmi se ji je taka igra maščevala s tesnim porazom proti Madžarom. Jugoslovani so igrali bledo zlasti v zadnjih dveh četrtinah, ko jim je očitno pošla moč. V začetku je bila naša reprezentanca še kar solidna, ko pa so Madžari prišli v vodstvo s 6:5, so bili v napetem sklepnem delu tekme boljši.

Drugi rezultati 3. kola: SZ : Španija 10:7 (1:0, 3:2, 4:4, 2:1), ZRN : Nizozemska 10:7 (2:0, 4:3, 4:3, 0:1), Italija : Romunija 8:3 (2:1, 0:1, 3:0, 3:1)

Rezultati 4. kola – ZRN : SZ 10:7 (2:4, 4:0, 1:1, 3:2), Madžarska : Italija 12:10 (2:2, 4:2, 4:2, 2:4)

ZRN	4	3	1	0	34:25	7
SZ	4	2	1	1	34:30	5
Madžarska	4	2	1	1	31:31	5
Romunija	3	2	0	1	16:19	4
Italija	4	1	1	2	31:33	3
Nizozemska	3	1	0	2	23:22	2
Španija	3	1	0	2	24:25	2
Jugoslavija	3	0	0	3	19:27	0

Piontek skriva karte

Dan pred tekmo 5. kvalifikacijske skupine za SP med Dansko in Jugoslavijo minil v psihološkem boju med Piontekom in Miljanićem

KÖBENHAVN, 8. septembra – Medtem ko so bili člani jugoslovanske nogometne reprezentance še na poti do hotela Royal, sta Miljanićeva sodelavca Ivan Toplak in Dražen Jerković že sedela na štadionu »Indraetspark«, na katerem bo v sredo tekma. Tokrat sta prisostvovala danski generalki. A nista imela kaj videti, tako kot tudi danski selektor Piontek v soboto v Zagrebu ne. Sicer pa je vzdušje pred tekmo, ki je za Dance ena izmed dveh odločilnih v kvalifikacijah 5. skupine za SP, skrajno naelektreno in v znamenju psihološkega dvoboja Miljanić – Piontek.

V zadnji preizkušnji so Danci igrali s povprečnim drugoligašem Böndbyjem in zmagali z golom Simonsena iz 11-metrovke. Danci so igrali sila povprečno. »Naši zvezdniki niso blesteli, moči so hranili za Jugoslovane. Igra brez ostrih štartov ni »njihova«, toda v sredo bo vse drugače,« je zapisal časnik »BT« v članku pod naslovom »Ni razlogov za paniko«. Prvi danski zvezdnik Allan Simonsen pa na straneh lista »Aktuelt« sporoča: »Onemogočiti je treba mojega soigralca iz evropske reperezentance Halilhodžića in tekma bo za nas dobljena. Izredno navaren je, toda individualec, mi pa smo kot kolektiv močnejši.«

Danski selektor Sepp Piontek pa se gre z Miljanićem pravo vojno. Izmika se srečanjem z njim, še zlasti pa skriva sestavo moštva. Zato ima velike možnosti, kajti ima nekaj zelo raznovrstnih igralcev, ki lahko igrajo na povsem različnih mestih. Tako je Lerby, na primer lahko branilec ali pa zvezni igralec, Simonsen igra le v konici napada ali pa kot »vezist«, Ziegler ali Olsen ob določeni rokadi tudi v obrambi... Za zvezdnika Hamburga Bastrupa Piontek trdi, da je poškodovan, toda Miljanić računa, da bo danski golgeter zanesljivo igral.

Miljanić Pionteku odgovarja z njegovim »orožjem«. Že dopoldne je jugoslovanskim novinarjem odkril sestavo moštva in presenetil z Gudeljem namesto Pašića, hkrati pa jih je zaprosil, da o tem ne govorijo. »S Piontekom, ki se mi ne zdi najbolj korekten, ni mogoče drugače. Sestava moštva dan pred tekmo zame ni nobena skrivnost; toda če jo hoče napraviti Piontek, potem jo moram tudi jaz. Imena res niso pomembna, temveč igra. Ohraniti je treba mirne živce, kajti to bo huda preizkušnja in pritisk. Ne bomo igrali »mož na moža«, (to napako so z Danci napravili Italijani), ampak s kombinirano obrambo, kajti nasprotnikovi igralci so kar po vrsti zelo gibljivi. Ne skrivam: igrali bomo na rezultat, toda aktivno. Nismo brez možnosti, v naši reprezentanci so v zadnjih letih – z izjemo levega branilca – igralci z vseh mest dosegli gole. Tudi to nam daje upanje, da se tekma za nas ne more končati neugodno,« je dejal Miljanić, ki je na zadnjem treningu posebno pozornost posvetil prekinitvam igre. Visoki Gudelj naj bi prav tu odigral veliko vlogo, kajti obramba je za Miljaniča brez njega »nizka«. To pa tudi pomeni, da bodo »modri« tako kot Danci igrali po sistemu 4-4-2. Sistem 4-3-3 – torej s Pašićem namesto Gudlja – bi bil glede na naše ambicije v tej igri le preveč drzen.

Za Jugoslovane namreč celo minimalen poraz z Danci ne bi bil tako slab. Usodna bi lahko bila le katastrofa – poraz s tremi ali štirimi goli – kar bi Dancem omogočilo, da bi si lahko pot v Španijo morda lahko zagotovili tudi s pomočjo razlike v golih. Toda to je vendarle malo verjetno, čeprav je naš kapetan Ivica Šurjak dejal, da se boji, da nam Danci ne bodo dovolili prek sredine igrišča. Njegovi soigralci pa so bolj optimistično razpoloženi, celo branilec Krmpotić, ki ga v dvobojih z danskimi »levičarji« Bastrupom, Simonsenom, Lerbyjem in Elkjörjem čakajo težki dvoboji: »Treba jih je spoštovati, Simonsen in Arnesen sta zvezdi pri Barceloni in Valenciji, Bastrup pri Hamburgu, Lerby pri Ajaxu, Elkjör pri Lockerenu... Toda ne preveč. Tudi mi imamo svoje adute. Ne bomo izgubili.«

Miljanić dobro pozna vse danske igralce, izjema je le Eriksen iz nizozemske Rode, ki bi utegnil igrati v nadaljevanju, čeprav doslej še nikoli ni bil v ospredju. »Sicer pa kaj bi toliko razmišljali o Dancih. Dobri so, to že, toda tudi mi nismo slabši. Samo da bi se igra zavrtela po našem taktu. Ko ga namreč ujamemo, potem se nam ne more zgoditi nič strašnega.« Tako pa je dejal trener reprezentance Ivan Toplak.

Verjetni postavi – **Jugoslavija: Pantelić, Krmpotić, Zajec, Stojković, Hrstić, Petrović, Šljivo, Gudelj, Šurjak, Zl. Vujović, Halilhodžić.**

Danska: Quist, Rasmmussen, Madsen, Röntredt, Olsen (Ziegler), Bertelsen, Arnesen, Simonsen, Lerby, Bastrup, Elkjör.

FRANCI BOŽIĆ

Lestvica 5. skupine

Italija	5	4	0	1	9:3	8
Jugoslavija	4	3	0	1	12:4	6
Danska	6	3	0	3	10:7	6
Grčija	5	3	0	2	6:7	6
Luksemburg	6	0	0	6	1:17	0

Preostale tekme: Grčija – Danska (14. 10.), Jugoslavija – Italija (17. 10.), Italija – Grčija (14. 1.), Jugoslavija – Luksemburg (21. 11.), Grčija – Jugoslavija (29. 11.), Italija – Luksemburg (12. 12.).

Jugoslavija – Danska doslej

1950 (Beograd): 5:1, 1950 (København): 4:1, 1952 (Helsinki): 5:3, 1960 (Rim): 3:1, 1980 (Ljubljana): 2:1.

pep'81

Čirulnikova najlepše skakala

SPLIT – Med 12 finalistkami v skokih v vodo z deske je bila najboljša sovjetska reprezentantka Zana Čirulnikova. S 499,74 točkami je po izenačenem dvoboju premagala Martino Jaschkejevo (NDR) 492,18 in rojakinjo Irino Kalinjino 467,31. Sledijo: Baldus (NDR) 431,76, Grecka (ČSSR) 413,49, Tollan (Nor) 411,57, Kelemen (Madž) 399,78, Wetteskog (Šve) 396,57, Fernandez (Špa) 391,62, Rossing (Šve) in Novotna (ČSSR) po 391,47 ter Childs (VB) 387,24.

V predtekmovanju moških v skokih s stolpa sta bila najuspešnejša sovjetska reprezentanta Alejnik (573,00) in Abarcumijan (567,87), sledijo pa jima Knuths (NDR) 532,86, Snode (VB) 515,61, Waskow (NDR) 512,00 itd. Naš reprezentant Arno Longin je bil tokrat nekoliko boljši kot v skokih z deske, vendar je osvojil le predzadnje, 18. mesto. STANE TRBOVC

Današnji spored

Vaterpolo

Skupina B – 1: Grčija – Švedska (8.30), Francija – Malta (9.45).

Skupina B – 2: Švica – Poljska (11), Bolgarija – Velika Britanija (15.30), Finska – ČSSR (16.45).

Skoki v vodo

15.00: stolp, moški, finale.

Umetnostno plavanje

9.30: obvezni liki – figure.

Plavanje

Predtekmovanja: 9.30: 200 m kravl, moški (4 skupine)

9.54: 100 m delfin, ženske (3 skupine)

10.09: 100 m delfin, moški (5 skupin)

10.34: 400 m kravl, ženske (4 skupine)

11.10: 4 × 100 m kravl, moški (2 skupini)

17.30 – 19.20: finalna tekmovanja na 200 m kravl (moški), 100 m delfin (moški in ženske), 400 m kravl (ženske) in 4 × 100 m kravl (moški).

SFRJ : Jadran 27:20 (13:8)

HRPELJE – Mladinska rokometna reprezentanca Jugoslavije, ki se pripravlja za nastop na SP, je v tekmi za trening z domačim drugoligašem navdušila gledalce z atraktivno in učinkovito igro.

Domači so v bazenu popolnoma razočarali

Ozretićeva se je uvrstila na 21. mesto, Novak na 400 m mešano diskvalificiran

SPLIT, 8. septembra – Jugoslovanski plavalci in plavalke so drugi dan evropskega prvenstva povsem razočarali, bolje rečeno, dosegli so tisto, kar je bilo pričakovati. Še zlasti je bil »zanimiv« nastop naše ženske štafete 4×100 m kravl, ki je bila daleč zadnja. Edino veliko presenečenje dopoldanskih predtekmovanj je bila diskvalifikacija bivšega rekorderja Madžara Hargytaja na 400 m mešano.

Izmed naših je danes prva nastopila Maja Ozretić na 100 m prsno, sicer naknadno prijavljena domačinka. Daleč je zaostala za svojim letošnjim najboljšim rezultatom in osvojila skromno 21. mesto med 23 plavalkami, saj je premagala samo Islandko in Portugalko.

Tudi Boris Novak na 400 m mešano ni popravil svojega rekorda. Cilj – vstop v mali finale, med 16 najboljših – je bil dlje, kot bi si sam lahko mislil. 4:39 bi Novak lahko dosegel, saj je njegov osebni rekord 4:42. Do 200 m, po delfinu in hrbtnem je bilo videti, da je vse v redu, nato pa je močno popustil in s 4:46,11 je bil na koncu 21., vendar za nameček zaradi napake pri predzadnjem obratu še diskvalificiran. Šele ko smo ga vprašali zakaj, je zvedel, da je sploh diskvalificiran. »Povsem so mi pošle moči in že v prsnem sem videl, da ne bo nič z dobrim rezultatom, pa tudi kravla nisem mogel odplavati tako, kot bi ga bil lahko in kot bi si želel,« je žalostno dejal po koncu naš reprezentant.

V sredo bo med našimi v središču pozornosti seveda Borut Petrič, ki bo nastopil na 200 m kravl v 3. kvalifikacijski skupini, skupaj z zahodnim Nemcem Wenmannom ter Francozoma Noelom in Adraco. Borut po vsej sili hoče v finale te discipline. »Verjetno lahko doseže rezultat, ki ga je plaval v štafeti – okrog 1:52, kar bi verjetno res bilo dovolj za vstop med osmerico,« sodi njegov trener in oče dr. Drago Petrič. Izmed naših bo na štartu še Aleksić na 100 m delfin, poskusila pa se bo tudi štafeta 4×100 m kravl, v kateri bodo plavali Dopsaj, Aleksić, Popović in Borut Petrič.

Baseballisti nadaljujejo

LJUBLJANA – S turnirji in gostovanji v Furlaniji – Julijski krajini so baseballisti nadaljevali tekmovalno sezono. Nekaj izidov: FJK-Slovenija 7:1; FJK (ž): Slovenija (ž) 14:0, ČSSR (ž): Slovenija (ž)18:0: Guncije : Moste 21:8; Vesna (Zal) : Ježica 2:22; Ježica (pio) : Alpina (pio) 18:0.

Koprčankam »Lovorika bazoviških žrtev«

Na ženskem odbojkarskem turnirju v Trstu 2. mesto osvojila šesterka nabrežinskega Sokola

TRST – ŠZ Sloga je pod pokroviteljstvom ZSŠDI priredil mednarodni ženski odbojkarski turnir, na katerem so sodelovale ob domačinkah še zamejske šesterke Brega, Kontovela, Bora in Sokola ter slovenske drugoligašice Merkura in Kopra. Najuspešnejše so bile odbojkarice Kopra, ki so v finalu premagale Sokol s 3:0.

Turnir je bil namenjen počastitvi spomina na štiri bazoviške junake – Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča.

Rezultati: Breg : Bor 2:0, Koper : Kontovel 2:0, Koper : Breg 2:0, Sokol : Merkur 2:0, Sokol : Sloga 2:0, Sloga : Merkur 2:1, mali finale: Sloga : Breg 3:0; veliki finale: Koper : Sokol 3:0.

Končni vrstni red: 1. Koper, 2. Sokol, 3. Sloga, 4. Breg, 5. Merkur, 6. Bor in Kontovel.

Koprčanko Mileno Radišič so proglasili za najboljšo igralko. Vse ekipe so dobile lepe pokale. Pokrovitelju turnirja ZSŠDI, ki letos slavi 10-letnico uspešnega delovanja, pa so izročili ličen pokal ZSM Slovenije.

PO DOMAČIH KRAJIH

POSTOJNA – BK Sovič, letošnji republiški prvak v balinanju, je priredil osmi turnir četverk z mednarodno udeležbo: 1. Polje, 2. LIV Postojna, 3. INA Reka, 4. Železničar itd.

KNEZA – Ob otvoritvi novih proizvodnih obratov Meblo TOZD Pohištvo Kneža je na turnirju v malem nogometu zmagale ekipa TOZD Bovec pred mladinci iz Kneže.

R. K.

NOVA GORICA – Komisija za šport in rekreacijo pri občinskem svetu ZSS Nova Gorica bo skupaj z AK Gorica 23. t. m. priredila letošnje občinsko sindikalno prvenstvo v atletiki. Začetek bo ob 15.30.

R. K.

KROPA – Športno društvo Plamen iz Krope odpoveduje četrti tek »Od spomenika do spomenika«, ki bi moral biti v soboto, 12. t. m. Že poprej je HTP Postojnska jama odpovedalo množični tek »Po poti 31. divizije skozi Postojnsko jamo«, ki bi moral biti v nedeljo, 13. t. m.

V Postojni državno prvenstvo

POSTOJNA – Prizadevni lokostrelski delavci pripravljajo vse potrebno za organizacijo državnega prvenstva v disciplini »field and hunter«, ki bo 12. in 13. septembra. Domačini upajo tudi na solidne uvrstitve Natlačna, Merharja in Bezka. Pokrovitelja prvenstva bosta Postojnska jama in Nanos.

EDVARD PROGAR

Mladinci SFRJ premagali SZ

ROVINJ – Mladinska nogometna reprezentanca Jugoslavije se je po zmagi nad SZ z 1:0 (0:0) uvrstila v finale tradicionalnega turnirja za sedmo »Lovoriko Jugoslavije«. Za dragoceni pokal se bo pomerila z vrstniki Anglije. Angleži so kar s 4:0 premagali Madžare, Švedi Avstrijo s 4:3, Švica pa Belgijo z 2:0.

ALEKSANDAR SINDIĆ

Keber – prvak SRS v izbijanju

VELENJE – Velenjski balinarji so na novem balinišču, ki so ga zgradili sami s prostovoljnim delom, priredili republiško prvenstvo v izbijanju, na katerem je sodelovalo 20 izbranih tekmovalcev vseh osmih občinskih balinarskih zvez.

Izidi: 1. Keber (Skala) 48, 2. Bochel (Svoboda) 43, 3. Brkljačič (Metalna, Mbr.) 41, 4. Antunović (Špica) 41, 5. Mezgec (Radna) 34, 6. Durovič (Ljubljana) 34, 7. Tonejc (Lesce) 34 itd. Teh sedem tekmovalcev bo zastopalo Slovenijo na državnem prvenstvu, ki bo v nedeljo na Reki.

STANE VOVK

Zmaga Skale

Na balinarskem turnirju ZSŠDI je med 27 ekipami iz zamejstva in Slovenije zmagala sežanska Skala v postavi Guštin, Perhavec, Šemrov in Fajt: 1. Skala, 2. Hrast (Kobjeglava), 3. Serknica, 4. Draga (Orlek), 5. Nevio (Opčine), 6. Modri val (Koper), 7. Zarja (Lj), 8. Komen itd.

IVAN FURLANIĆ

KAM, KAJ IN KJE

IZLETI

Dolomiti za vsakogar

● POLHOV GRADEC – Sončni, zgodnjejesenski dnevi so kot nalašč za obisk Polhograjskih Dolomitov. Predel, razen sprehodov in tur najrazličnejših težavnostnih kategorij, ponuja obilo etnografskih, kulturnozgodovinskih in prirodnih zanimivosti, dovolj pa je tudi priložnosti za gobarjenje in nabiranje kostanja ter zdravilnih zelišč.

Izhodiščne točke za obisk Dolomitov so iz Ljubljanske smeri Žirovnikov graben (11 km od Ljubljane), Polhov Gradec, (17 km), Mačkov graben (19 km) in Črni vrh (25 km). Povsod tod ustavljajo avtobusi, ki jih ob sobotah in nedeljah lahko izbiramo med šesto uro zjutraj in deseto dopoldne. Več možnosti je v primeru, če se odpravimo na izlet z avtobusom tudi za vrnitev med 15. in 19. uro popoldne.

Na poti je dobre tri kilometre pred Polhovim Gradcem vredna ogleda »cesarska« cerkev na Dvoru, ki so jo postavili med turškimi vdori in kmečkimi upori. Na njenem lesenem kasetiranem stropu vidimo dva stara napisa v slovenščini in letnico 1577. Tik za Dvorom se odpre razgled na 824 metrov visoko šiljasto Polhograjsko Goro s cerkvico sv. Lovrenca na vrhu. Dober kilometer dlje leži na ježi nad Gradaščico Srednja vas kjer zagledamo slikoviti Polhov Gradec, stisnjen pod Kalvarijo in potokom Božno. V kraju, kjer je dovolj motivov, tako za slikarje kot tudi za fotografe, je kljub zanemarjenosti, vreden ogleda grajski kompleks z Neptunovim vodnjakom, grajskim stolpom z uro, staro lipo in ploščo, ki so jo na gradu, zgrajenem po potresu leta 1511 vzidali nad nekdanjim grajskim parkom in novim čebelarskim domom je spomenik, ki ga je graščak Blagay leta 1838 postavil v spomin na obisk saksonskega kralja Friderika Avgusta, navdušenega botanika. Ta je takrat prišel v Polhov Gradec predvsem si ogledat botanično posebnost tega predela, »kraljevsko rožo« – blagajano ali blagajko, kot ji rečejo še danes domačini.

Iz Polhovega Gradca vodi več dobro označenih izletniških smeri. Ena najpriljubljenejših je izlet na Polhograjsko Goro, na katero vodi več steza: od vznožja do vrha pa glede na varianto in telesno pripravljenost potrebujemo od pol do dobre ure. Za »skok« na Grmado (898 m) na drugi strani doline potrebuje zmeren hodec uro in pol, za obisk drugega najvišjega vrha tega predela Tošča (1021 m) pa še slabo uro več. Približno tri ure lepe poti je od Polhovega Gradca preko Praproč in Zaloga do Črnega vrha, od koder se vzdržljivejši izletniki lahko preko najvišjega predela Dolomitov, planotaste Pasje ravni (1030 m) spustijo v Poljansko dolino. Sicer pa se tudi z Grmade in Tošča ponuja več izhodnih smeri proti Govjeku in Sori, Katarini in naprej na Toško čelo.

Četudi ta predel sladokuscem ne ponuja posebnih užitkov, obiskovalci ne bodo ostali lačni in žejni. Največ nudita kuhinja in klet gostilne Prakar (kjer znajo ponuditi dobre koline) in Turistični dom v Polhovem Gradcu Na Črnem vrhu je točilnica, pod Pasjo ravnijo pa bodo prav te dni ponovno odprli vrata obnovljene domačije pri Koširju (Setnikar) kjer gostom nudijo tako postelјo kot dobro domačo hrano. Za konec tedna se dobi pijača tudi na Polhograjski gori, steklenice piva ali šilca domačega žganja pa ne odrečejo tudi po nekaterih drugih domačijah Polhograjskih Dolomitov. Tako izletnikom ni težko vzdržati niti ture od Črnega vrha mimo Robeža do Katarine, kjer po mnenju stalnih obiskovalcev obe gostilni še nista izgubili vsega čara in kvalitet.

J. O.

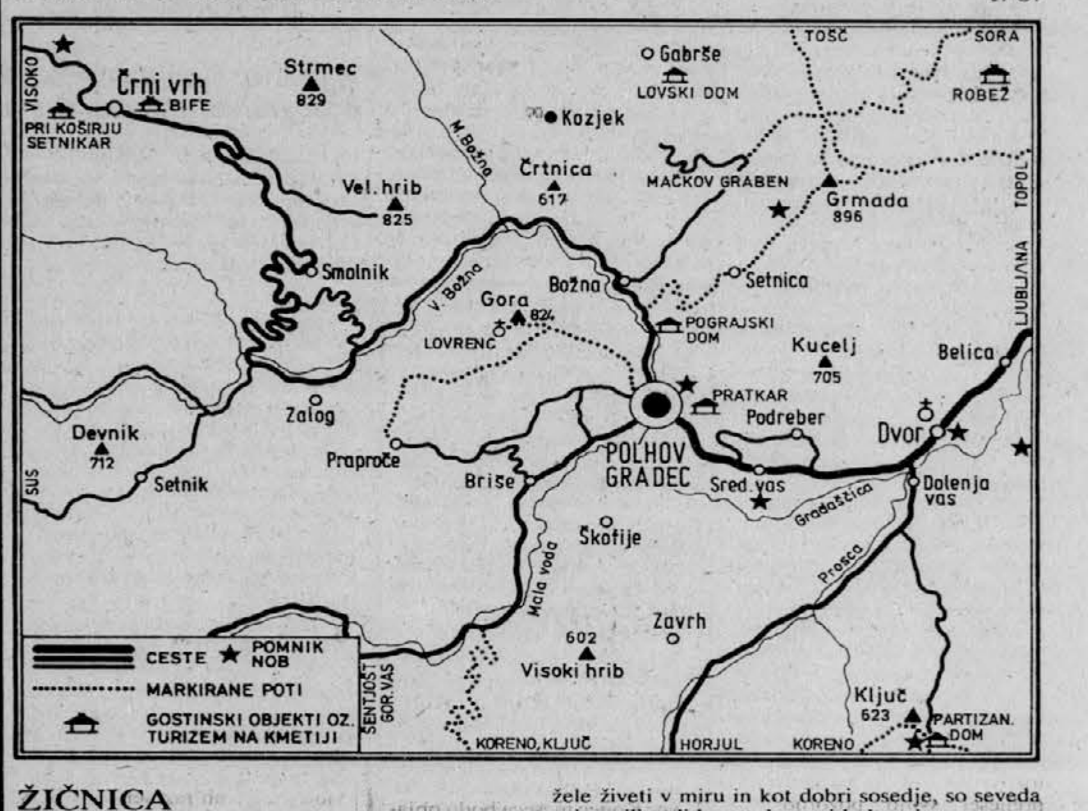

ŽIČNICA

Po novem na Veliko planino

KAMNIK – Danes se je spremenil vozni red sedežnice in nihalke na Veliko Planino. Obiskovalci se lahko od ponedeljka do četrtka peljejo na vrh z nihalko le ob 8., 12. in 18. uri, s sedežnico pa ob 8., 12. in ob 17. uri.

Ob petkih bo nihalka vozila med 12. in 18. uro vsako polno uro, na vrh pa pelje tudi ob 8. uri zjutraj. Enak vozni red velja tudi za sedežnice, le s to spremembo, da vozi samo do 17. ure.

Ob sobotah in nedeljah sedežnica in nihalka vozita vsako polno uro, od 8. do 17. ure, nihalka pa do 18. ure.

Nov vozni red žičnic na Veliki Planini bo veljal do začetka zimske sezone. (D. V.)

TROMEJA

Pohod, ki briše vse meje

● RATEČE – V nedeljo bo že drugi turističnoplaninski pohod na tromejo na Peči, ki ga bodo tako kot zimski »Tek treh dežel«, pripravila turistična društva Kranjska gora, Rateče in Trbiž ter obmejno telovadno društvo Podklošter. Do tromeje, kjer se je lani zbralo kar blizu 4.000 pohodnikov, bodo peljale poti iz treh smeri. Iz Rateč (od gostišča Šurc), iz Bele peči na italijanski ter iz Selč pri Podkloštru na avstrijski strani.

Prve skupine bodo iz Rateč odšle na pot, ki zahteva uro in pol zmerne hoje med 7. in 8. uro, cesta pa bo za promet zaprta. Obiskovalci bodo morali pokazati veljaven potni list ali maloobmejno dovolilnico. Za tiste, ki ne nameravajo priti do Rateč s svojimi avtomobili, povejmo, da bodo pred železniško postajo na Jesenicah nanje čakali tudi izredni avtobusi.

Organizatorji srečanja, ki je namenjeno vsem tistim, ki jim ni mar za uradno zarisane meje in žele živeti v miru in kot dobri sosedje, so seveda pripravili tudi bogat dveurni kulturni program.

Nastopili bodo orkestri, pevski zbori in folklorne skupine iz Zbiljske, Kanalske in Gornjesavske doline, popoldne pa bodo orkestri godili še za ples. Prav tako bodo zbrani lahko preskusili tudi »kuhinjo« vseh treh dežel. Cene bodo enotne na vseh straneh meje, pri vseh stojnicah pa bodo sprejemali lire, šilinge in dinarje.

Če bo trinajstega slabo vreme, bo srečanje prihodnje nedeljo (20. septembra).

V. F.

TEKME

Vstopnice za SP v Gornji Radgoni

GORNJA RADGONA – Če si nameravate to nedeljo ogledati eno največjih športnih prireditev letošnje motociklistične sezone pri nas (finale svetovnega prvenstva v speedwayu na tisočmetrski dolgi peščeni stezi v Gornji Radgoni), potem je sedaj še pravi čas, da si kupite vstopnico v predprodaji, seveda po znižani ceni.

Vstopnice v predprodaji za vrhunsko srečanje najboljših speedwayistov na svetu, specialistov za dolge peščene steze, so po 100 din do 12. t. m. (pri TTG, Globtouru, Integralu itd.), v prodaji od 13. t. m. do začetka tekme pa bodo vstopnice po 150 din. Kdor torej pojde v Gornjo Radgono občudovat svetovne mojstre speedwaya, bo storil prav, če si bo vstopnice omislil prej, svetuje vsakomur eden izmed glavnih organizatorjev Drago Mastinšek. ADM Gornja Radgona je za to priložnost pripravila tudi cenik spominkov za drugi svetovni finale, ki bo na štadionu »Bratstva in enotnosti in enotnosti« (prvi je bil leta 1975). Za maskoto-palčka ob treba odšteti 250 din, za značko 15 din, za bedž 30 din, za razglednico 5 din, za senčnik 120 din, za krožnik 200 din, za plakat 30 din in za vetrovko 440 din.

H. Ü.

PLANINE IN LJUDJE

Koledar akcij za leto 1982

V prihodnjem letu bo izšel že tretji koledar planinskih akcij v Sloveniji. Skromno opremljen zvezek žepnega formata je postal v kratkem času dragocen pripomoček članom PD in MDO, ki načrtujejo lastne akcije, saj lahko društveni program prilagodijo republiškim akcijam in ga z njimi pravočasno dopolnijo. Razveseljivo je tudi, da so skoraj vse akcije v času in na krajih, ki so navedeni v koledarju. Potruditi pa se bo treba, da bo koledar sčasoma zajel vse akcije republiškega pomena in da bodo podatke prireditelji poslali pravočasno in v popolni obliki. Tako je letos treba do 31. oktobra sporočiti na PZS predloge z nazivom akcije, navedbo kraja in datuma, kakšen je njen namen in kdo jo prireja.

Koledar bo vseboval tudi podatke o planinskih postojankah, ki jih morajo društva posredovati v naslednji obliki: ime, naziv postojanke, nadmorska višina, čas obratovanja, telefonska številka in naslov, kjer dobi planinec natančne podatke o njej. Zelo pomembno je, da PD javijo ali je postojanka stalno odprta, ali obratuje samo od sobotah, nedeljah in praznikih, v primeru, če je občasno odprta, pa okvirni čas obratovanja postojanke. Točni datumi odpiranja postojank so sicer sproti objavljeni v sredstvih javnega obveščanja, dobro pa je, da planinci vsaj približno vedo ali je koča odprta le tri mesece, če jo oskrbujejo občasno tudi pozimi in podobno. Tudi te podatke potrebujejo do 31. oktobra, da bo koledar izšel pravočasno.

Katalog za opremo

Podjetje Sport-Import je na zadnji strani osme številke PV objavilo nekaj izdelkov, ki služijo planincem za udobnejšo in varno hojo v gore. Vsi, ki bodo poslali odrezek s točnim naslovom, bodo lahko prejeli katalog z vsemi izdelki brezplačno.

Planinska pisarna v Kranjski gori

Pisarno PD Kranjska gora, ki so jo odprli v začetku avgusta, bi upravičeno lahko imenovali planinska pisarna. V prostorih hišice nasproti turistične pisarne in avtobusne postaje pri cerkvi so s prostovoljnim delom uredili prostor, v katerem dobe planinci pa tudi turisti vse podatke o turah, postojankah, poteh, vremenu in še čem na področju od dolne Vrat do Tamarja iz Zadnje Trente do avstrijske meje.

V pisarni je zaposlen planinec, poznavalec okoliških vrhov, ki sproti ureja potrebne podatke in jih posreduje izletnikom, žal pa kljub prizadevanjem v pisarni še nimajo telefona, ki bi v nujnih primerih prišel še kako prav. Pred hišico je razstavni pano, kjer se mimoidoči pouče o turah v okolici in delovanju GRS, v pisarni pa so naprodaj tudi vse planinske edicije – vodniki, zemljevidi, vzgojna literatura, pripročniki, nalepke, značke, itd. PD Kranjska gora je navezalo stike tudi s kranjskogorskimi hoteli, ki naj bi v prihodnje s pomočjo informacij, ki jih planinska pisarna nudi, usmerjali goste tudi v gorski svet.

Pa tudi planinci, ki dodobra poznajo poti in koče, kamor so namenjeni, bodo verjetno radi spotoma obiskali pisarno in se pozanimali, kakšno bo vreme. Pisarna je odprta vsak dan, razen ob nedeljah od 9. do 12. ure in od 15. do 18. ure.

GO na Krvavcu

V soboto, 12. t. m. bo ob 11. uri, dan pred dnevom planincev na Krvavcu seja Glavnega odbora PZS, na kateri bodo obravnavali spremembe statuta, priprave na skupščino PZS, poročila o delu komisije in o letošnjih nesrečah v gorah, ki ga je pripravila GRS, načela stabilizacijskih ukrepov v planinskih organizacijah, pravilnike gospodarske komisije, koledar akcij in še kaj.

Izlet na Krvavec

Člani PD Ljubljana-matica, ki se želijo udeležiti zbora slovenskih planincev na Krvavcu, naj pridejo v nedeljo ob 6. uri zjutraj pred pisarno na Miklošičevi cesti. Iz Kranja bodo vozili do spodnje postaje žičnice posebni avtobusi. Kdor bo želel, se bo lahko na Krvavcu popeljal z žičnico: s tem bo prihranil moč za družabni del srečanja. Za prevoz z žičnico je odobrena znižana cena: 50 din v obe smeri. Prihod na zbor vodi Slavko Krušnik, vračali pa se bomo po lastni želji in presoji.

Ilirskobistriški planinci v Vršac

Planinci iz Ilirske Bistrice so letošnjo poletno sezono ocenili kot uspešno, pa tudi septembra ne drže križem rok. Udeležili so se pohoda 100 družin na Nanos, v nedeljo se bodo pridružili praznovanju na Krvavcu, od 19. do 21. septembra pa se bodo odpravili v Vojvodino. PD Ilirska Bistrica je pobrateno z mnogimi društvi iz vseh republik in pokrajine Kosovo, sedaj pa naj bi v ta krog sprejeli še PD Vršačka Kula, saj z Vojvodino doslej še niso imeli tovrstnih stikov. V Vršcu se bodo sestale delegacije vseh pobratenih društev, planinci iz Ilirske Bistrice pa nameravajo ob tej priložnosti obiskati tudi Hišo cvetja v Beogradu. Udeleženci srečanja v Vršcu se bodo povzpeli na Vršačko kulo, začetni vrh 10 kilometrov dolgega Vrščačkega gorja, ki se razteza ob jugoslovansko-romunski meji.

Srečanje na Domački gori

V soboto (12. septembra) bo na Donački gori srečanje slepih in slabovidnih planincev Slovenije, pokroviteljstvo pa je prevzela občinska konferenca SZDL Ptuj. Pri organizaciji bodo sodelovale vse družbenopolitične organizacije, TTKS in ZTKS Ptuj in PD Ptuj ter Rogatec. Planinstvo je namreč pri slepih in slabovidnih zelo močno razvito. Presenetljivo je, kako zavzeto se lotevajo tudi težjih tur, pri čemer vzpon na Triglav ni nobena posebnost. Planinci, ki so se jim že kdaj pridružili, vedo povedati, da so povsem enakovredni tovariši na turi in znajo uživati v potrjevanju svoje volje in vztrajnosti.

Gladki zmagi Kanade in SZ

MONTREAL – V 4. kolu drugega hokejskega turnirja za »Pokal Kanade« so najboljši Kanadčani in sovjetski igralci spet prepričljivo zmagali. Izkazali so se tudi hokejisti ZDA, ki so gladko odpravili ČSSR.

Rezultati 4. kola: ZDA : ČSSR 6:2 (0:1, 2:1, 4:0), SZ : Finska 6:1 (2:0, 1:1, 3:0), Kanada : Švedska 4:2 (0:1, 1:1, 3:0).

Vrstni red: Kanada in SZ po 7, ZDA in ČSSR po 4, Švedska 2, Finska 0.

Lendl izpadel

NEW YORK – V 4. kolu mednarodnega teniškega turnirja so bili doseženi tile pomembnejši rezultati – moški: Gerulaitis : Lendl 6:4, 6:3, 6:4, McEnroe : Curren 7:5, 6:0, 6:1, Manson : Clerc 6:3, 7:6, 6:3, Krishnan : Mayer 4:6, 1:6, 7:6, 7:5 (Mayer je predal dvoboj); ženske: Smith : Schriver 6:4, 1:6, 7:5, Hanika : Walsh 6:2, 7:5, Navratilova : Jordan 6:0, 6:1, Austin : Casals 6:1, 6:3, Potter : Leandsman 6:7, 7:6, 6:3, Lloyd : Bunge 6:2, 6:0 itd.

Naši izvrstni

PHALERON – Naši jadralci so se izkazali na letošnjem balkanskem prvenstvu. Osvojili so štiri zlate in dve bronasti kolajni. Zlata odličja so dobili Antončič (optimist), Šarčić (»leteči Holandec«), Čergonja – Lašin (470) ter Vlail (»finn–junior«), bronasti pa Moljevac–Cerkvenik (470) in Mrduljaš (»finn–senior«).

ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH

Zadnje priprave Karpova v zatišju Podmoskovja

Z njim je več trenerjev, med njimi tudi velemojster Igor Zajcev in bivši šampion Mihail Talj

MOSKVA – Svetovnega prvaka Karpova bi bilo v teh dneh nemogoče poiskati, čeprav je znano, da se nekje v Podmoskovju pripravlja na obrambo naslova, za ponovni dvoboj z Viktorjem Korčnojem, s katerim se bo začel meriti 1. oktobra v italijanskem mestu Merano.

V prostovoljnem »pregnanstvu« so z njim tudi trenerji, med njimi tudi dva velemojstra, stalni trener Igor Zajcev in bivši svetovni prvak Mihail Talj.

Skoraj gotovo največ pozornosti posvečajo izpopolnjevanju otvoritev. Hišne analize so namreč danes postale nepogrešljivo orožje, brez katerega je vsak boj obsojen na poraz.

V teh letih, odkar je Karpov prvič branil naslov, šampion ni počival. V tem času je odigral 168 partij, med njimi 147 z velemojstri. Izvojeval je 66 zmag, 93 remijev, izgubil pa je le devet partij. Igral je na devetnajstih turnirjih, zmagal pa je na desetih.

Derbi razočaral

SMEDEREVO – Derbi 8. kola mednarodnega turnirja je razočaral, saj sta Kurajica in Matulović brez boja remizirala že po 22 potezah. Mladi Rajković si je že priboril naslov mojstrskega kandidata, je pa na najboljši poti, da na tem turnirju dobi še več naslovov.

Rezultati: Despotović : Jansa remi, Mednis : Tringov remi, Sznapik : Tomić 1:0, Nikolić : Djurić prek., Kurajica : Matulović remi, Tomić : Rajković remi, Hulak : Schmidt remi.

Vrstni red: Tringov 5,5, Kurajica 5(1), Djurić 4(1), Mednis, Rajković 4,5, Schmidt 4(1), Jansa, Despotović, Simić 4, Matulović, Hulak, Sznapik 3,5 itd.

Odločitev v zadnjem kolu

ARANDJELOVAC – V predzadnjem, 10. kolu druge zvezne lige, vzhodne skupine so igrali takole: Graditelj : Bora Kostić 2:5 (3), Radnički : Priština 6,5:1,5 (2), Zlatibor : Spartak 4:2 (4), Ivan Kurjački : Čukarički 4,5:4,5, (1), FCU 55 : Rad 2:6 (2), Mladenovac; Agrounija 3,5:6,5, Spartak : Radnički 4:5 (1), Rad : Bora Kostić 6,5:3,5, Mladenovac : Graditelj 6,5:3,5, Čukarički : Zlatibor 4:6, Priština : FCU 55 1:9.

Vrstni red: Rad 63,5 (2), Radnički 62,5 (3), Ivan Kurjački 58 (1), Mladenovac 55 (3) itd.

ZDRAVJE

Kako in zakaj operiramo sivo mreno?

Mumija kot zdravilo

Starost in spolnost